

naše planine

7-8

1975

naše planine

le nostre montagne

nos montagnes

our mountains

unsere berge

REVIIJA PLANINARSKOG SAVEZA HRVATSKE
I PLANINARSKOG SAVEZA BOSNE I HERCEGOVINE

Glavni i odgovorni urednik revije: Dr Željko Poljak
41000 Zagreb, Cesarčeva 5

Izlazi u šest dvobroja godišnje. Godišnja pretplata 60 dinara (za inozemstvo 6 USA dolara). Cijena pojedinog dvobroja 12 dinara (za inozemstvo 1,2 USA dolar). Uplate se šalju čekom na tekući račun Planinarskog saveza Hrvatske (br. 30102-678-5535). Na poledini čeka treba naznačiti: »Za Naše planine« i ispisati čitku adresu pošiljaoca. Pretplate iz SR BiH šalju se na tekući račun Planinarskog saveza BiH 10102-678-710. Rukopisi se šalju Planinarskom savezu Hrvatske, 41000 Zagreb, Kozarčeva 22 i Planinarskom savezu Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Sime Milutinovića 10. Izdavač je Planinarski savez Hrvatske. Redakcija: 41000 Zagreb, Kozarčeva 22, tel. 448-774, radno vrijeme 8—14 sati. Tisak »Vjesnik« Zagreb. Izlazi uz finansijsku pomoć Republičkog fonda za unapređivanje kulturnih djelatnosti SRH. Oslobođeno od poreza na promet na osnovi mišljenja Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu (br. 5449 od 26. XII 1972).

GODIŠTE 67 (27) SRPANJ—KOLOVOZ 1975 BROJ 7—8
Volumen LXVII (XXVII) Juli—August 1975 No 7—8
Od 1898. godine »Hrvatski planinar«, od 1949. »Naše planine«

S A D R Ţ A J

Uzeir Beširović: Susreti na planinskim stazama	113
Sande Dudevski: Uspon na Svilaju	116
Zoran Kralj: Zimi u Bambergovom smjeru	117
Mirsad Đulbić: Na Čabulju zimi	119
Boris Renger: Likin bogaz i Purina crkva	121
Petar Tabak: Mosorski pasteli	123
Vlastimir Jovanović: Četa mala, ali odabrana	125
Gerda Milosavljević: Na proslavi 100-godišnjice	126
Božena Loborec: Na stazama naših prvih planinara	127
Janko Duić: Transverzalac u nevolji	128
Ante Grimani: Stupovi, tornjevi, stolpovi	129
Tomislav Stunić: Kako je nastao Lojzečkov izvor	130
Lucijan Smokvina: Potreba današnjeg čovjeka za prirodom	132
Josip Bačić: Most na Žepi	133
Drago Šefer: Susret s Biokovom	135
Amin Armano: Naš dug Vladimiru Horvatu	136
Prije pola stoljeća	137
Likovi planinara	139
Transverzale	139
In memoriam	140
Alpinistika	141
Gorska služba spasavanja PS BiH	142
Književnost	142
Vijesti i obavijesti	143

JUBILARNI PRILOG

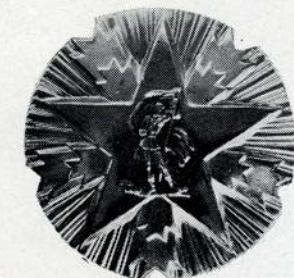
Dr Željko Poljak: Biografski leksikon hrvatskih planinara

SLIKA NA NASLOVNOJ STRANICI

Bukmirsko jezero u Kučkim planinama

U pozadini Pasjak i Štitan

Foto: Dr Ž. Poljak

Planinarski savez Hrvatske
odlikovan je 1974. godine
Ordenom zasluga za narod
sa zlatnom zvijezdom

Susreti na planinskim stazama

UZEIR BEŠIROVIĆ

SARAJEVO

ZEĆIJI SVATOVI

Rano jutro. Praskozorje. Noć se pretače u dan. Zora rudi preko stijena Orlovače iz pravca Ljubina groba. Zvijeze se gase i nestaju. Sunce se neće još za dugo roditi. Grahorasto nebo iznad nas. Kucanje žune tupo odjekuje u neprolistanoj bukvici. Ogoljela, još neizlistala bukova stabla podno Stoga, drijemaju od sna protekle noći, koja ma-ločas izdahnju. Umori je novi proljetni dan. Čamuju gola stabla, kao kosturi hujom vremena oglodani. Podno njih mrtvo lišće, put zahrdalog tepiha, koji se pri dodiru ugliča, puca i raspada, pa sve tako dok se ne pretvorii u crni humus. Tišina nas okružuje. Slušamo planinski jutarnju tišinu. Ali, ne za dugo...

Sunce svojim prvim zlatnim zracima njava svoje rađanje. I u tom času planina oživi. Vjetar poče da čarlija, tek tako da bude ugodno, kao da razgoni tišinu. Javiše se kosovi, a uz njih i drugi ptičiji glasovi kao da dozivaju.

U jednom času našu pažnju privuče neki čudan, nepoznat glas i šum suhog lišća. Pogled uputimo put šume, ali od drveća u prvi mah nismo ništa vidjeli. Ubrzo se na ivici šume pojavii jedan zec, prilično krupan. Zatim, doleti drugi, treći, četvrti i peti. Pet zećeva istrčalo je na tek ozelenjelu livadu. Plašljivo i nemirno su skakutali i nasrtali jedan na drugog, kao da su u zavadi. Jedan od njih se kočoperno i izazivački ponašao, ali ga ostali nisu napadali. Nasrtali su na njih, umiljato, kao u dječjoj igri. U prvi mah nismo shvatili tu igru i ponašanje. Prvo smo mislili da ih je u bijeg nagnala lisica ili neki drugi njihov krvni neprijatelj, ali goniča nismo vidjeli.

Zec »predvodnik« potrcao je nakon izvjesnog vremena livadom prema nama (očito nas nije primijetio), a za njim svi ostali. Nakon kraćeg trčanja naglo je stao. Sačekao je prvoga koji je za njim doletio i tada je počela zećija ljubavna igra. Tek tada smo shvatili da su to zećiji svatovi.

Istu ljubavnu scenu na livadi zećevi su ponovili još dva puta. U međuvremenu su mužjaci, pomoću šapa i zuba, pokazali i svoju muškost, kako bi osvojili zećicu. Muška borba za osvajanje ženke, kao i kod drugih četvoronožaca. A zatim su u ljubavnom zanosu ponovo nestali u šumi odakle su i došli.

Za cijelo vrijeme zećije ljubavne igre, koja je trajala nekoliko minuta, mi smo stajali tiho, kao ukopani, jer nismo željeli smetati tim najplašljivijim stanovnicima naših planina.

Svako ima pravo na život i slobodu, pa i plašljivi zećevi.

ŠETNJA I LJUBAV ZMIJA

Dugo smo gazili blato nastalo odtopljenja snijega i jakih proljetnih kiša u prostranom Urden dolu. Tek na padinama Urdenских stijena riješili smo se toga teškog, llijagovog crvenog blata. Pri usponu uz kamene litice naišli smo na plantažu planinskih bijelih narcisa, koje su tek procvjetale.

Uspinjemo se uz veoma strmu stranu, nastojeći da pritom ne stanemo ni na jedan struk narcisa. Želimo sačuvati te nježne cvjetove koji, eto, uspijevaju ovdje u ukleitim bogazima i gudurama Urdenских stijena gdje ljudska noga rijetko dode i kroči. Ovuda češće prolaze samci vukovi i divojarci, nego ljudi. To nam potvrđuje vučiji i kožji izmet na nekoliko mjesta.

Nakon priličnog napora i prolivenog znoja izašli smo na vrh Urdenских stijena. Odavde se pružaju dalekosežni vidici. Sve je ispod nas. S ove kamene dominantne utvrde vidimo najljepše i najistaknutije dijelove Lelije i Zelengore. Zasnježeni vrhovi blještje pod zracima proljetnog sunca. Orlovi kruže iznad nas, izvidaju nas, uljeze u njihovo postobjbini. Bauk srndača čuje se dolje u šumi podno litice, ali od gustih krošnja ne možemo ih vidjeti.

Umor nas je primorao na kraći odmor. Sjeli smo na meku, tek ozelenjelu travu. Oči napunjene ljestvom odmaramo na snježnom vrhu Lelije (2.023 m), ali ne za dugo. Našu pažnju skrenu šum i neko čudno šuškanje. Spazismo zmiju. Sarka je vješto vijugala kroz travu, a za njom dvije male zmijice. Slijedile su svoju majku »u stopu« i vjerno je oponašale. Nepoželjne i neprijatne zmije hitale su prema našim naprtnjačama, koje su stajale metar-dva niže naših opruženih nogu. Naravno, moge smo naglo povukli. Tog trenutka imali smo neki čudan osjećaj, uzbudjenja i straha, koji ne znamo ni objasniti ni opisati.

Ipak, nakon nekog vremena skupili smo hrabrosti i pošli za zmijama. Stigli smo ih na obližnjem kamenu, gdje su svoja tijela izložile suncu. Dodirom štapa u tijelo krupne zmije-majke, izazvali smo njenu reakciju i sružbu. Naglim pokretima tijela, uzdignutom glavom i palucanjem jezika, uz šištanje, uspjela je da nas zaplaši i mi smo se udaljili od nje. Što je sigurno — sigurno je. Zmija se vratila svojim mladima, koji su se u međuvremenu pritajili u travi.

Sarka — otrovnica zmija, eto, pokazala se kao veoma brižna i nježna majka. Takve su sve majke prema svome porodu, bez obzira da li su po prirodi otrovne, krvoločne ili nisu.

Kakva slučajnost! Nakon nešun sat hoda u smjeru Konjskih voda, ponovo smo naišli na dvije zmije. Ovoga puta su to bile dvije šarke, lugaste i smeđe boje, takodje otrovnice. Zatekli smo ih u ljubavnom zagrljaju i dubokom zanosu. Nismo ih dirali ni ometali, jer svako ima pravo na dodatak sreće — kako to lijepo reče neki pjesnik.

LISICA

Podne. Bosanska međa — tako se zove prijevoj vododjelnice između Crne i Dobropoljske rijeke (Bistrice). Sjedimo u dubokoj travi išaranoi raznbojnim planinskim cvijećem. Ispod nas je dubok klanac Crne rijeke, a iznad nje uzdiže se duga ogoljela barijera Jahorine. S juga nas okružuju visoke stijene Treskavice. Pogled nam na zapadu zatvara vrh Bjelašnice s visokim tornjem i zgradom meteoroološkog opservatorija, pa odavde podsjećaju na daleki usidreni brod na pučini. Na istoku se uzdiže šumovita piramida Kmura, a pozadi njega strše kameni tornjevi Maglića, Bioča i Volujaka.

I tako, dok oči upijaju te šarolike slike, primjetimo da nam se neko šulja kroz gustu travu. Žute i bijele margarete klate se i povijaju od nama nevidljivih koraka. Umirismo se i zaustavimo dah. Budno i napeto čekamo da vidimo nepoznatog putnika nam-jernika.

Strpljivo čekamo. A neznanik sporo prilazi. Čujemo neko klaptanje, kao glasno otvaranje i zatvaranje usta. Tko bi to mogao biti?

Odlučimo da se pritajimo i u zasjedi sačekamo dolazak i viđenje s nepoznatim. Baš tako, pa ko je — da je... Sigurni smo da nije neka strašna i krvoločna zvijer. Vuk, naravno nije, jer nije tako malen ni nizak, da ga ne bismo mogli vidjeti u travi.

Čekamo s nestrpljenjem i uzbuđenjem, pa i sa zabrinutošću. Plašimo se maglog iznenadenja, da se, ipak, ne pojavi zvijer, životinja koja bi nas mogla preplašiti ili nagnati u bijeg?

U jednom trenu primijetili smo duge žute uši i izduženu njušku, koja je neprekid-

no otvarala i zatvarala usta. U prvi mah nam se učini da je u nekoj agoniji ili suludosti. Ali nas naše misli prevariše. Pred sobom vidjeli smo lisicu kako lovi mušice i druge insekte.

Nepomično i tiho smo sjedili. Lisica je loveći insekte prišla sasvim blizu, na dohvrat ruke. Ni u tome času nismo se pomakli, niti odali da smo živa bića. U jednom času je stala. Iznenadila se i preplašila. Začuđeno je gledala u nas par trenutaka, a potom u dva-tri skoka nestala u gustoj šumi, pretrčavši livadu u tren oka.

Bili smo iznenadeni i ushićeni što smo nadmudrili lisicu, za koju se kaže da je pojam mudrosti i lukavosti u životinjskom svijetu.

Naš doživljaj djeluje kao izmišljen, a nije. Podsjeca na lovačku priču, a nije lovačka priča. Stvarno je ovo istiniti planinarski doživljaj, kakvih svaki planinar može doživjeti ako se tih i nečujno kreće.

DIVOKOZE

Po izlazu na vrh Mrkodola ugledali smo jednog divojarca-samca. Sporo i tiho je pasaо travu. Sjeli smo i promatrati ga. Od nas je bio udaljen nekoliko stotina metara. Nerijetko je prekidao pašu, pa je žvačući osmatrao teren oko sebe. Pratimo mu svaki zalogaј i pokret. Sasvim neočekivano u jednom trenu dao je znak da nas je primijetio: nagle je zviznuo nekoliko puta, malo razmišljaо, a zatim se tiho i lijepo sklonuo iza klekovime.

Nešto poslije, od Štirinske vode, vidjeli smo ga na vrhu Kalelige kako odmijerenim koracima, bez ikakve žurbe, vješt prelazi snježnu strehu i nestaje iza nje.

Upućeni kažu, da je samac divojarac znatno hrabriji i da se mnogo manje plasi nego divojarci i divokoze koji žive u krđima.

*

Iza nas je ostalo Štirinsko jezero. Osamljeno i na pola zaleđeno. Pijano i umorno od snježnice vode. Okruženo snježnim pjegama ostade da samuje, sve do ljetnih dana dok do njega ne dođu hercegovački stočari — Humnjaci.

Ispred nas sagorjela žuta trava, bijele snježne pjegje i siv kamen. Nikakvih vjesnica ni nagovještaja, proljeća ovdje nema, iako je sredina svibnja. Gdje god bacimo pogled, vidimo istu sliku i pejzaž.

Idemo bogazima, po kamenju i prošlogodišnjoj travi, pa tako naizmjenično. Ulazimo u vrtače i iz njih izlazimo na kamene visove, bez najave i kucanja. Ovo je planina Zelengora, duga, široka i prostrana. Ovdje je pejzaž lijep i sirov istodobno. Sve je ovdje nepomično i ravnodušno, pa i divokoze. Sunce dostojanstveno korača s oblaka na oblak. Ovladala tišina. Nigje i ništa se živo ne vidi i ne čuje. Sami smo u ovom ogromnom planinskem prostoru. Prebiremo očima po okolnim vrhovima. Drhtaj drijema i tamnije u sjeni jednog sivog oblaka. Dumoš namiđuje dolje duboko plahovitoj i zelenoj Neret-

vi. Razapete paukove mreže nerijetko sklanjamo s očiju i lica. Nailazimo na snijeg pun papaka divokozaka, a uz to i brabonjaka. Snijeg je izgažen papcima, kao da je ovuda nedavno prošao karavan.

Tiho odmičemo svladavajući naizmjenično kamen i snijeg. Naporan hod, pa se u mislima sjetimo da smo negdje pročitali slijedeće:

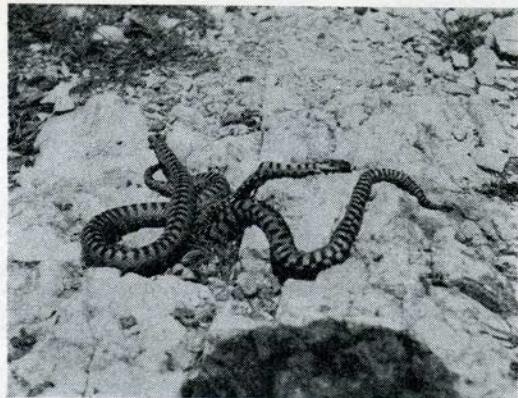
— Planina je kao žena — privlačna. Može te osvojiti, zanijeti i nasrditi, ali joj se uviđek prvi vraća s ljubavlju.

Upravo tako doživljavamo ovo svoje bes ciljno tumaranje i razmišljamo o nama dragim ljudskim likovima koji su ostali u gradu. Pusta, u dubokom zimskom snu, danas nam Zelengora ne pruži nikakav užitak, niti otkri svoju ljepotu, niti je zapravo ima u ove rane proletne dame.

U slijedećim trenucima našem neraspoloženju nije više bilo mesta. Naime iza jednog kamenog uvijenja našli smo na prizor koji ćemo dugo pamtitи.

Ispod nas, na udaljenosti od 20 metara sredili smo se na snijegu oči u oči sa sedam divokozaka. Tri odrasle i četiri mlada divojareta. Vjetar je puhalo u nas, pa nas divokozе nisu primijetile, a nisu imale osmatrača. Začuđeno smo gledali divojariće kako se kližu na snijegu, a odrasli promatrali njihovu nestaju igru. Kozlići su se penjali uz snježnu plohu, a potom se na zadnjem dijelu tijela spuštali niz snijeg do dna uvala. To su ponovili više puta. Bilo je to pravo sanjkanje, vožnja na butinama, kako to često puta znaju da čine djeca.

I, u jednom trenutku divokozе su nas primijetile. Usplahirile se i nekoliko puta zvizznule, što je bio dovoljan znak za uzbunu i bijeg. Pretrčale su dvadesetak metara dalje u slijedeću uvalu i ponovo stale gledajući nas začuđeno. Mi smo nepomično i tiho sta-

jali. Nismo ih željeli uznenimiriti ni preplašiti. I tako im previše nemira i straha, a nerijetko i smrt, priređuju ljudi, posebno oni što se zovu lovci i krivolovci. Čak ih nismo htjeli ni fotografirati, da ih ne bismo nagnali u bijeg.

Gledali smo te plašljive, divne i simpatične životinje što zrače nježnošću i krase naše planine. Isključivo s gledanjem počinje i završava se naša želja pri svakom susretu s divokozama, srnamama, telenima i sličnom plenitom divljači.

Ovog puta smo ih se zaista dobro nagleđali, a i one nas. Poslije nekog vremena, odletjeli su u kamenjar, u svoj raj, u slobodan život. Imaju na nju puno prava, baš kao i onaj čovjek što ih s puškom goni i slijedi s ciljem da ih ustrijeli. A zašto: mesa radi ili trofeja? To učiniše mnogi i tako prorijeđiše tu visoku i plenitnu divljač po svim našim planinama, tako da ih danas rijetko i veoma mašto srećemo. Steta, velika steta!

Zahvaljujemo za pomoć »Našim planinama«

Mato Poljanac Varaždin
Prof. Zvonimir Vrklić Zagreb
Mladen Mandić Opatija
Mare Drobac Zagreb
Vladimir Batestin Bled
Mirko Ljubić Virovitica
Antun Vesel Virovitica
PSD »Starica« Majdanpek
Tomislav Stunić D. Stubica
PD »Poheda« Beograd
Veterinarska stanica Gospic
PSD »Zeljeznica« Novi Sad
Božidar Grujić Novi Sad
PSD »Zanatlija« Novi Sad
Vladimir Vrabec Sremska Kamenica
PSD »Popovica« Novi Sad
PSD »Penzioner« Novi Sad
PSD »Fruškogorski venac« Novi Sad
PSD »Akademik« Novi Sad
Milićević Milić Karlovac
Janko Zupan Zagreb
Ernest Radetić Zagreb
Dr Ivica Ružićka Zagreb
Branko Zajec Klanjec
Stanimir Vuk Pavlović Zagreb

Mladen Mavrić Zagreb
Anica Vukov Zagreb
Stefica Obad D. Stubica
Veljbor Stanić Beograd
Danica Gojtan Zagreb
Ljerka Regula Zagreb
Slavo Brezovečki Zagreb
Petar Mućaević Osijek
Mr Marko Fischer Osijek
Lidija Ukić Osijek
Zdenka Rešetar Osijek
Ivan Rešetar Osijek
Miroslav Matosić Osijek
Gustav Pšeld Varaždin
Zvonko Kuzmanić Split
Dušan Sedlak Grosuplje
Branko Pruginić Pakrac
Zvonko Mikša Zagreb
Petar Vladić Zagreb
Josip Sečen Zagreb
Mirkо Ivić Varaždin
Milena Krsnik Zagreb
Miroslav Basarić Zadar
Marija Beraković Zagreb
Saša Ivančić Zagreb
Vlado Franklinović Zagreb
Ing. Veljko Segrc Zagreb

Ivo Stanić Titograd
Marija Bistrički Zagreb
Mara Pilković Split
Stanko Obranović Samobor
Viktor Stipčić Rijeka
Karmelo Lovrić Split
PD »D. Janković—Cici« Kragujevac
Bogomir Medić Split
Mandić Ivica i Zdravka Split
Branko Butijer Beograd
Dr Vranimir Jureković N. M.
Duško Crnković Rijeka
Andrija Benković Gospic
Dubravko Mintas Varaždin
Matilda Tarle Samobor
Zvonko Medved Zagreb
Dr Božo Levak Vel. Gorica
Stjepan Kovačević Podgora
Sanjin Lončarić Rijeka
Dragica Cvenić Osijek
Milivoje Jeremić Zagreb
Stanko Gotal Varaždin
Franjo Matejak Križevci
Ivan Kokotović Zagreb
Josip Antončić Zagreb
Mirko Rejić Zagreb

Uspon na Svilaju

SANDE DODEVSKI

SPLIT

Krenuli smo nas trojica na Svilaju, kao i mnogi prije nas, a nadamo se da će ubuduće biti još više onih koji će tamo odlaziti. Krenuli smo sredinom veljače po veoma nestabilnom vremenu sa željom da osvojimo vrh Svilaje. On, istini za volju, nije jedan od visokih planinskih vrhova, ali želja planinara je uvijek: vrh!

Do sela Maljkova stigli smo količima oko osam sati izjutra i, kako to obično biva kada se u selu pojave nova nepoznata lica, za čas smo bili okruženi mještanima koji su nam na razne načine htjeli pomoći. Upućivali su nas na najprikladnije staze i pravce ka vrhu, na izvor što leži tamo gore zamotan u bukovoj šumi, staje gdje se možemo odmorigti i još mnogo drugih savjeta vezanih za planinu.

Eto, da konačno podemo. Naravno, bez bojazni jer jedan od nas već nekoliko puta ponavlja da kod planinara, onog pravog, pessimizmu nema mjesta. Tako je. Slažemo se u tome i ostavljamo selo Maljkovo, asfalt i one ljudi što žive podno Svilaje, najšumovitije od planina u ovom djelu. Tražimo stazu koja vodi prema stajama, probijamo se niz sitnu grabovu šumu, ogoljelu u ovo doba godine. Nema mnogo krša, samo se po katkad pojavi neka kamenita kosa, bljesne na suncu, a u njenim pukotinama zacrveni se vlažna rovita crvenica. Nije neskromno reći da je u ovim početnim trenucima počinjala i prva kriза umora koja će prema vrhu »rapidno« rasti. Naš drug Fadil, inače strastveni pušač, sada začudo ne insistira na tome da predahnemo. Gledamo kako se nad Troglavom i Dinarom skupljaju oblaci, gore je snijeg, blještavilo.

»Fadile, zapali...«

»A, ne! Kaže: Uzbrdo ne jašim hajvana ne pušim duvana i stojeć me ljubim insana!«

Odmicali smo sve više. Sunce je varljivo, tu su lijepi vidici, pod nama je Peruća, duguljasto jezero, akumulacija za istoimenu hidroelektranu.

Očekujemo skori predah kod Bilandžića staja ali nismo posve sigurni da smo na pravom putu. One moraju biti tu negdje blizu, sada više nije sitan i vižljast grabić već su to visočije i deblje bukve te prvi dodir sa snijegom na Svilaji. Konstatiramo da je tu gdje smo, visina otprilike tisuću metara, vrh je na tisuću i petsto metara. Odavde ga, naravno, već možemo vidjeti. I da eto, zaista, i ovaj uspon do ovdje predstavlja uspjeh. Za nekoliko trenutaka kasnije ugledasmo čistinu, gusternu, staju jednu, drugu ali zapanju-

ne, opustjelu, ne vide se skori tragovi ovaca, pomalo je i tužno no šta se tu može. Poslije predaha i »marende« krenimo slobodnim pravcem niz pojase bukove šume koji se prostire sve tamo do ispod samog vrha. Treba reći da smo pravač izabrali slobodno, ali i to da je veoma prikladan za uspon u ovo doba godine zbog snijega. Naime, izbjegli smo onaj strni dio od staja do vrha time što smo skrenuli nešto malo više u lijevo.

Tu ima mnogo čistina a orijentira se sedlom lijevo od vrha. Snijega ima sve više, često se propada i gubi snaga i pored toga što je zaleden. Od ovog mjesta, nažalost, moramo da vodimo »bitku« s vremenom, s obzirom da su već i Troglav i Dinar pod gustom maglom. Očekujemo dosta težak i naporan uspon.

Fadil se ponovo pojavljuje, sada sa nekakvim iščašenjem zglobo koje je već davno prebolio, ali mora se voditi računa. Maksimalno pažljivo! Mi se držimo pravca prema sedlu. Tu su tragovi divljači na snijegu, možda vukova. Osvježavamo se voćem uz sve veći umor, pa i posrtanje. Umorili smo se. Savlada se neki beznačajni greben a onda veselje, predah i snimak za uspomenu na ovaj dan veljače u sedamdeset i petoj godini. Vrh je već dosta blizu. Sjećam se žene iz Maljkova koja je sa sjetom rekla kako je više puta bila do ispod samog vrha, ali na sam vrh nikada se nije uspela. Pomislih, samo još malo i bila bi gore, šteta. Ali nikada nije kasno, pa mi za nju. Jeste, tako smo joj odgovorili, ali je ona s još većom sjetom kazala da je posve kasno za nju. Zašto, zaista, zbog čega ljudi, tako blizu nečemu ne mogu da mu se posve približe.

U međuvremenu dodosmo do sedla oda-kle je veoma lako do vrha. Sada se vraćamo udesno i penjemo uz hrbat oko petnaestak minuta. Oblak je iznad nas nadohvat ruke no uspjeli smo ovaj put. Na vrhu Svilaje! Sada se radujemo. Sve je dobro prošlo i kada je suledica počela da pada mi smo se vraćali pose slobodnim pravcem prema Maljkovu da bi tamo stigli kad je već bio dobro pao mirak. Ljudi su kod svojih kuća, samo je jedna djevojka na svjetlu fenjera čistila štalu i kad smo je zamolili... rekla je: »Hajte u kuću, tamo ima vode.« Domaćin nam je dao vode. Na stolu na kom je stajala ona pocinčana kofa sa vodom ležala je i jedna sveska sva poprskana i rastvorena, vjerojatno zadaća one djevojke, ko zna na koju temu. Mi smo se zahvalili domaćinu podno Svilaje na predusretljivosti i...

Doviđenja Svilajo!

Zimi u Bambergovom smjeru

ZORAN KRALJ

ZAGREB

Željeli smo po Bambergovom putu popeti se na Triglav i spustiti preko Planike u dolinu Krme. Nismo uspjeli. Pošlo nam je za rukom da se nakon pet prisilnih bivaka vratimo u dolinu neozlijedjeni. Na put smo pošli nas trojica, Zdravko, Branko i ja. Tog sunčanog utorka dokupili smo još dio hrane u Mojstrani i ležernim korakom uputili se u Vrata. Još istoga dana namjeravali smo noćiti u bivaku pod Luknjom, ali ugodno zagrijana zimska soba Aljaža bila je za nas suviše veliko iskušenje. Dokoni, večer smo proveli u ugodnom čavrlijanju s našim novim znancima, dvojicom Slovenaca koji su stigli prije nas i naložili peć. Sutradan rano izjutra uputili smo se prema Luknji i po relativno tvrdom snijegu brzo stigli do prvih sajli u Bambergu. Radosni smo. Fotografiramo i uskoro je taj neprekinuti dugi niz sajli i klinova bio za nama. Od sada pa na dalje snijega i leda bit će podosta. Stoga se navezujemo i oblačimo dereze.

Pokušaj uspona Bambergovim smjerom zimi trajao je od 14. do 21. siječnja 1975. Stariji planinari sjećaju se sličnog podviga prije 25 godina (Rak, Kivač, Belačić) koji je doduše uspio, ali uz cijenu amputacije nožnih prstiju jednog člana (NP 1949, 98 i 1955, 117). Ovaj puta su Bamberga penjali:

ZORAN KRALJ (Zagreb 14. 2. 1951), student kemije u Zagrebu, član AO PD »Željezničar« i njegov prototipnik, planinar je od 1968., penjač od 1972., pripadnik je stanice GSS Zagreb. Ispenjao 70 smjera, među kojim Brankov u Kleku, Jenjavi u Aniča kuku, Mosoraški, Rumenu zajedu u Koglu. Sudionik zimskog penjačkog logora PSH 1974. kod Vodnikove koće, voda penjačkog logora u Vratima 1975.

BRANKO OGNANČEVIĆ (Zagreb 11.3. 1948), student biokemije u Zagrebu, član PD »Trogolav« od 1964., član PDS »Velebit« od 1974., član AO (32 penjačka uspona).

ZDRAVKO CERAJ, predratni alpinist, poslijerata atletski reprezentativac (biografija: NP 1973, 57).

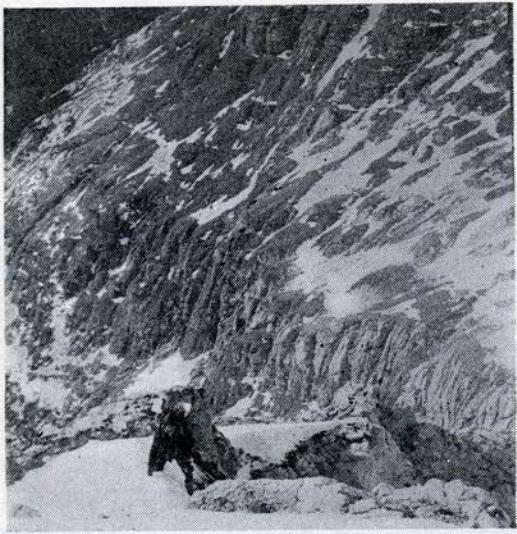

Dužine se redaju, vrijeme je još uvijek lijepo no izgleda da se na zapadu nešto kuha. Nadobudni, nismo obraćali pažnju na te »sitnce«. Predvečer smo stigli do posljednjeg strmog dijela puta. Kako je već kasno, bivakiramo na jednoj omanjoj ali udobnoj polici.

Ujutro gusta magla. Zdravko predlaže povratnik. Razum i opreznost govore: dolje! Mladenačka neopreznost i možda avanturizam nalazi ispriku: trebalo bi bar pokušati jer, naravno, uvijek ćemo se nekako moći vratiti. Krenuli smo.

Ponovo penjemo. No taj posljednji dio nije se dao tako lako. Solidno naoružan ledom i manjim snježnim strehama potpomognut iz zraka jakim vjetrom, odoljevaо je cijelo dopodne. Savladali smo i posljednju teškoću, ali je naš najveći neprijatelj, magla, sada pokazala zube na širokom prostranstvu iznad Jugove grape. Tu smo se lijepo zavrtjeli i lutali dva tri sata, dok konačno nismo shvatili da je još jedino pametno bivakirati i sutra pokušati spuštanje. Budući da je na grebenu bilo dovoljno mjesta odlučili smo razapeti lijepi novi »Saleva« šator tipa »Gerala«. Po svemu sudeći taj je šator konstruirao ljubitelj enigmatske i crnog humora. Na vrlo jakom vjetru i prilično niskoj temperaturi morali smo pozalkopčavati oko četrdesetak dugmeta i to samo zato što smo vruće željeli spavati u šatoru. Obaviti tako precizan posao s onako utrnulim prstima bio je težak zadatok. Odgonetačka strast dostigla je vrhunac kada su se mnoga dugmeta otkinula. Nakon dva sata ipak smo nekako uspjeli sastaviti malo zavjetrine. Skuhali smo čaj i uvučeni u tople vreće pokušavali nadoknadići izgubljene kalorije.

Drugog jutra još uvijek je gusta magla. Nema dvojbe, moramo sići. Srećom novi sni-

jeg je još nije prekrio sve tragove pa se bez problema orijentiramo. Ali tome je ubrzo došao kraj. Tragova odjednom više nije bilo. Još neko vrijeme silazili smo po »njuhu« a onda ne mogavši naći pravi smjer, morali smo se zaustaviti i čekati bar malo bolju vidljivost. Ispod nas se nalazio pravi labirint žlijebova presječenih strmim skokovima. Uz vidljivost od svega petnaest do dvadeset metara nismo se nikako mogli orijentirati. Ostala su nam još samo tri klina za eventualne absajle.

U takvoj situaciji odabrali smo najmanje riskantno rješenje. Na jednom povećem rebru postavili smo šator. U zavjetrini je sasvim ugodno. Večeramo dvije litre gorkog čaja i nešto malo čvarečka. Hranu smo naiome skoro sasvim racionirali. U međuvremenu vjetar se osjetno pojačao, a i snijeg sada Žestoko pada. Mečava je! Uskoro smo sasvim prignječeni težinom snijega koji iznutra ne možemo zbaciti sa šatora.

Tek pred svitanje oluja se je utišala. Gotovo smo potpuno mokri jer u šatoru je dovoljno toplo pa se snijeg topi. Ponovo smo pred dilemom da li ostati i čekati bolje vrijeme ili riskirati i spuštati se? Složili smo šator, spremili smo ruksake i krećemo. Silazim prvi, oprezno, korak po korak, jer jedva razabirem konfiguraciju snijega. U jednom času zakoračio sam u prazno i skoro izgubio ravnotežu. Nisam više mnogo razmišljao; bilo mi je jasno da je pametnije čekati. I tako je počela bitka s vremenom, gladi i studeni.

U svemu tome možda je bilo najteže izdržati psihički. Sve dotle dok se giba, čovjek ne stigne razmišljati. Crne se slutnje hrane

čekanjem. Nekako prolazi taj dan. Povremeno provirujem iz šatora u nadu da se magla bar malo razrjedile, no vani je još uvijek ista bijela slika. Tokom noći opet je počela mečava, ali slabija, tako da smo se »samo« tri puta otkopavali. Izjutra se nevrjeme opet stišalo no još uvijek ne vidi »prst pred nosom«. Pomalo gubimo živce, nervozniji smo, čekanje nas iscrpljuje. Protekle noći sušili smo se skoro do jutra na svjeći i u tome skoro potpuno uspjeli.

U čekanju smo proveli i taj dan, i sljedeću noć i opet još jedan dan. Predvečer magla se odjednom digla. Pukao je nevjerojatno lijep vidik. Zaista nikad u životu nisam doživio nešto ljepše. Na žalost, veselje nije trajalo dugo, ponovo nas je obavila gusta magla, ali sada smo puni nade nestrpljivo čekali drugo jutro. Noću je zahladilo, pa smo se što od studeni što od nervoze budili svaki sat dva. U četiri sata, sada već kao izvanredno izvježbana trojka, u rekordnom vremenu skuhali smo posljednju juhu u namjeri da odmah krenemo. No to malo topline toliko nas je zagrijalo da smo kao uljuljani po prvi puta te noći čvrsto zaspali.

Oko sedam sati počeli smo se spremati. Iscijedili smo vreće i vestone da još i tu vodurinu ne moramo nositi u dolinu. Po obroncima su se vukle magle, a ono malo Zubatog sunca ulilo nam je mnogo nade i elana. Otkrili smo sistem polica i po njemu se sruštili. Nismo ni pokušali otkriti pravi put, jer je na stjeni bio sloj od tridesetak centimetara leda. Po vrlo strmim žlijebovima i delikatnim priječnicama silazili smo uz punu opreznost. Iznenada iza jednog grebenja, skoro pod nogama, ugledasmo markaciju, a nešto niže se jasno nazirao pravi put. Uspjeli smo!

U sumraku smo se razvezali na Luknji. U Vratima nas je ponovo dočekala magla i opet smo zalutali. Našli smo se u šumi i odlučili još jednom bivakirati. Put nismo pogodili, baterije već odavno nisu svijetlike, bili smo iscrpljeni i tumarići, najvjerojatnije cijelu noć, izgledalo nam je isuviše teško. Vatra koju smo uskoro naložili činila nam se kao rijetka raskoš.

Utorak ujutro. Već je tjedan dana prošlo kako smo napustili civilizaciju. Vrijeme je fantastično, žurimo u dolinu. Sa plazom pod Stenarom ugledamo helikopter koji leti prema Bambergu. Traže nas! Mahanjem pokušavamo svratiti pozornost na sebe, no pilot nas ne vidi. Žurimo kako bismo što prije zaustavili akciju spasavanja i obavijestili svoje. Na povratku nas je u dolini uzela u svoj automobil domarka kuće na Peričniku i točno u podne smo se iskricali ispred »Marketa« u Mojstrani. Zao nam je što smo prouzrokovali akciju spasavanja. Još jedino možemo najtoplje se zahvaliti svima koji su, na bilo koji način, brinuli o nama, organizirali potragu ili pošli u akciju.

Na Čabulju zimi

MIRSAD ĐULBIĆ

ZENICA

Već tri mjeseca mirujemo. Tri mjeseca nismo pohodili ni jednu visoku planinu Bosne i Hercegovine. Planova imamo na pretek i svi imaju isti cilj: osvojiti u ovoj godini što više bodova za značku »Po planinama Bosne i Hercegovine«. Zvone telefoni na našim radnim mjestima, obavještavamo se međusobno o onome što čujemo, o prilikama na visokim planinama, o tome koje planine donose najviše bodova.

I onda jednog dana, kada je februar bio na polovini svog trajanja, zajednički donosimo odluku: poći ćemo u Hercegovinu na Čabulju i na Velež. Motivi su jasni, a meteoroški izvještaji govore o prilično visokim temperaturama u Hercegovini, neuobičajenim za ovaj dio godine.

U petak na večer okupljeni su na stanicu transverzalci: Marko, Mili, Gojko, Mirso, Srećko, Đuro i Srđo. Vrijeme je prilično prohладno, već dva dana pada kiša, pa se radujemo hercegovačkom toplopm podneblju nadajući se da tamo kiša neće biti.

Raspoloženje u vlaku je dobro. Nitko i ne pomišlja da bi trebalo malo i odspavati, iako već zorom počinje pješačenje. Poneko baca pogled kroz prozor kupeva, glasno izvještavajući gdje smo. Prošli smo već Sarajevo. U tmimi noći gusto padaju snježne pahuljice. Očekujemo, da će iza Ivan-planine snijega nestati. Ne, snijeg je padao svuda, iako bliže Mostaru mnogo manje. Snijeg nas plavi i neki već žele odustati.

Cekajući autobus na mostarskoj autobuskoj stanici, pronalazimo jednog gorštaka iz sela Bogodol. Kaže da je na Čabulji u posljednja tri dana pao novi snijeg. Sreća je da je naša odluka bila tvrda, inače bi nas to sada pokolebalo.

Dolazi autobus, jedan, pa drugi, pa treći. Zagledamo tablice na njima. Ni jedan nije za Bogodol. Konačno dolazi i naš autobus. Žurno ulazimo jer nas vozač požuruje. U autobusu saznajemo da smo ga čekali na pogrešnom mjestu te da je vozač posebno došao po nas, jer mu je jedan kolega javio, da se neki planinari stalno raspituju za bogodolski autobus. Imali smo sreće, a to je, eto, nekada i najvažnije. Osjećao sam da autobus ide nekom lošom cestom, a onda utonem u san.

Probudili su me žurni koraci i lupkanje ranaca. Autobus se zaustavio i vozač je kratko rekao da smo stigli u Bogodol. Osim nas sedam, još dvije putnice: učiteljice iz Bogodola. Autobus okrenuo nazad u Mostar, a mi

ostajemo na ovećem proširenju ceste u potpunom mraku. Nitko od nas još ovdje nije bio. Čuli smo da postoji neka markacija. Čekamo da svane. Neki sjede, neki lagano koračaju u krug. Mili je našao »sugovornika« u jednoj sovi, koja se nedaleko od nas javljala. Iz kuće, uz koju smo se parkirali, čuje se načašljavanje, te Mili prekida svoj razgovor sa sovom. Osvjetljavam kamene zidove oko ceste, tražeći na njima oznake. Stižem do nekog raskršća i odjednom u snopu svjetiljke spazim dragi znak markacije. Zaboravljajući se, glašno dozivam ostale. Svi dolaze, zagledaju markaciju i komentiraju.

Vraćamo se do kuće iz koje smo čuli načašljavanje. Tu su već upaljena svjetla i domaćica stoji u okviru vrata. Pozdravljamo je i zapitujemo za put na Čabulju. Žena se čudi našoj zamisli i kaže da nije povolno ići u ova doba na Čabulju. Ta posljednje pljeninare vidjela je još prošlog ljeta. Iste one riječi o nepristupačnosti planine kao u predratnom vodiču »Kroz planine Bosne i Hercegovine«.

No, mi smo ludo uporni, ne poimamo opasnosti. Ostavljamo rance, nosimo samo najneophodnije i kroz polutamni nagovještaj zore upućujemo se ka Čabulji. Markacija vodi nekih pet stotina metara i nestaje. Pretražujemo okoliš, ali uzalud. Vijećamo, šta dalje. Niko od nas ne zna puta. Ipak idemo dalje po intuiciji prateći neke staze koje se čas gube, čas opet pojavljuju. Nakon sata

Dolovi pod Čabuljom sa stočarskim kutama
Foto: Mirsad Đulbić

hoda, snijeg! U početku jedva da prekriva tlo, a onda sve dublji i dublji. Mjestimice ga nema zahvaljujući vjetru, koji ga je svojom snagom zgureo u vrtače i doline.

Uspinjemo se uz Oblu glavicu. Tu zastajemo i razgledamo predjele oko nas. Već je dan i sve se vrlo dobro vidi. Vadimo kartu ne bismo li odgonetnuli gdje je vrh Velika Vlajna u Čabulji, koja se pred nama pokazuje u svojoj ljepoti i veličini.

Ali nismo se složili. Manjina tvrdi da treba stočarske kolibe u Dolovima obići sa zapadne strane i tako ići na vrh, ali većina reče da treba ići istočno i da je tamo put za vrh. Razdvajanja nema, pa kud većina tud i ostali.

Spuštamo se s Oble glavice u Dolove. Kolibe zasute snijegom, a najniži dijelovi Dolova napunjeni vodom i zaledeni, kao da je planina svoje oči skrila u najniže predjele udoline, zaštitivši ih pokrovom leda. Spuštajući se u Dolove gazićmo sve dublji snijeg, što ga je vjetar ovamo obilato nanio. Pri predahu pijemo posljednju vodu što smo je ponjeli. Trebali smo je više ponjeti kad smo već u Bogodolu ostavili rančeve. Ali ima snijega, a to nije naš zenički, koji je bogatiji fabričkom prašinom nego li vodom.

Počinjemo uspon na Malu Vlajnu. Vjetar se pobrinuo da tu bude manje snijega. Ponegdje su zaledene površine. Uspijevamo nekako prijeći, iako nemamo zimske opreme. Treći je sat hodanja na izmaku. Počinje prohlađen vjetar, noseći sa sobom poneku pahuljicu. Događaju se smiješne situacije. Ispada mi iz ruku stativ foto-aparata i odlaže u niz zaledenu površinu, nekih sto metara. Najradje se ne bih vraćao po njega — ali kako nije moj.... Svi lijepo prelaze zaledene površine, jedino naš Mili zaostaje i sa svojih 110 kilograma često propada. Ljut je i više nema niti jedne psovke koju nije spomenuo. No i ta dionica uskoro ostaje za nama. Stižemo na vrh Male Vlajne. Većina je uvjerenja, da je to Velika Vlajna i traži pod snijegom označku, koja će to potvrditi. Oznake nema, ali se ipak fotografiramo. Vjetar se u međuvremenu pojčao. Teško se već i stoji. Od nalaleta vjetra trpe lice i ruke, jer on sa sobom donosi susnježicu.

Nešto zbog uvjerenja da je to vrh Velike Vlajne, a još više zbog vjetra koji pojačava, skupina se koleba. Konačno nas trojica, Đuro, Srećko i ja, polazimo dalje do vrha koji smatramo Velikom Vlajnom, a ostali će na Oblu glavicu, odakle će pratiti naše kretanje dalekozorima. Pred nama je opasan put. U snijegu se vidio samo poneki zaledeni trag vuka, i ništa više. Odabiremo jače cepine, jedino što imamo od zimske opreme, i krećemo najprije ka Vranskom točilu. Ledeni ploha je sve više. Kretanje je jako usporen. Jedan drugog hrabrimo i savjetujemo o prelasku opasnih površina. Vjetar je toliko jak da više ne dopušta uspravno hodenje. U kratkim predasima šalimo se na ra-

čun naše tvrdoglavosti, ali ipak se ne vraćamo. Glavno je stići do vrha, a onda poslije vaditi zazubice našim »osiguravateljima«, koji nas prate dalekozorima s Oble glavice. Svojim dalekozorom razaznajemo njihova lica i kretnje, pa nešto smjelije krećemo dalje. Dolazimo do rasjeline, gdje bi se morali spuštati desetak metara prije uspona na glavni vrh. Pokušavamo prijeći preko mosta što su ga stvorili vjetar i snijeg. Idem prvi. Snijeg dobro drži. Debeo je na pojedinim mjestima i do četiri metra. Već sam na sredini i dozivam drugove, ali u tom trenutku osjetim kako propadam. Prvo sporo, a onda brže. Refleksi su mi u redu: izvivi se nazad nađem se na ledima i s nogama u rupi od snijega.

Sada se ipak spuštamo sigurnijim terenom. Most krije u sebi odviše opasnosti. Našim promatračima dojavljujemo da je sve u redu i nastavljamo dalje. Približavajući se vrhu Velike Vlajne, na hrbatu vidimo sježne strehe nadviđene nad kanjon Drežanke, zato idemo niže od ivice hrbata. U jednom času Đuro se oklizne i počne kotrljati niz zaledenu kosinu. Nas dvojica nijemo stojimo i bespomoćno gledamo. On se u tom kotrljanju bacakao, ne bi li se zakačio za neku stijenu što izviruje ispod ledenog pokrivača. Cepin mu se slomio, ali se s velikim naporom ipak zaustavio. Odlanulo nam je. Kakva je to bila borba na život i smrt! Naš Đuro, invalid bez jedne ruke, protiv snažne neumitne planinske stihije. Kakva je to želja za životom! I opet dajemo znak našima na Obloj glavici da je sve u redu.

Kratak predah nakon Đurinog »povratka iz mrtvih«, i za desetak minuta smo na vrhu. Žurno iz snijega otkopavamo zelenu kutiju hercegovačke transverzale i fotografiramo se. Istodobno nenadano i vjetar prestaje, kao da nam želi omogućiti razgledavanje. Na istoku se bijeli Velež, maš sutrašnji cilj, a tu pred nama je, gotovo na domak ruke, Čvrsnica. Šteta što ne možemo letjeti, da preletimo kanjon Drežanke i sletimo na Čvrsnicu, koja privlači nekom magičnom snagom. Dobro se vidi i masiv Dinare. U daljnji se naziru Čincar i Vran. Mašemo našime, koji nas promatraju dalekozorom. Nakon nekoliko fotografiskih snimaka polazimo nazad. Ne idemo istim putem, smatrajući da je bolje spustiti se niz sjevero-zapadnu padinu, izbiti na Dolove i sastati se s našima na Obloj glavici.

Spuštanje je vrlo oprezno. Stižemo do uvale, koja nas vodi do Dolova, i tu skoro da požalimo što smo krenuli ovim smjerom. Vjetar je tu nanio toliko snijega, da se po njemu jedva krećemo. Prije bi se moglo reći da ronimo nego li da hodamo. Srećom to je trajalo samo kraće vrijeme. Na ivici Dolova čekaju nas naši, pošli su nam u susret. Zajedno, uz pripovijedanje o proteklim dogadjima, nastavljamo prema Bogodolu. Sve se dobro završilo, ali smo izvukli pouku: u planinu zimi nikad bez dobre zimske opreme.

Likin bogaz i Purina crkva

BORIS REGNER

BEOGRAD

Pitomost, to je dojam koji na posjetioca ostavlja planina Rajac u sjeverozapadnoj Srbiji. Nije čudo što krtareći njome čovjek podlegne ljepoti nepreglednih položenih ili valovitih pašnjaka. Ako i još k tome naidu stada ovaca i uz njih čobani, čovjek je sklon da mišlju odluta u daleku pastirsku prošlost sve do antičke Arkadije. Taj dojam je već jednom naglašen i opisan u »Našim planinama«. Planinar može da doživi Rajac i na drugi način, ali samo ako želi. Za to se mora malo potruditi.

Sklop planina Rajac-Suvobor, srednje veličine i skromne visine (oko 650 do 864 m) prvi je planinski vijenac na koji će putnik naići putujući od Beograda k jugu ili jugozapadu današnjom glavnom cestom toga smjera, takozvanom Ibarskom magistralom. Putnika će, ako ga slučaj naneće u taj kraj, prometne prilike, a i sami planinari, odmah ovesti na pašnjačku vodoravnu Rajac-Suvobora, tako da on neće ni osjetiti da su i spomenute planine strme, kakve, uostalom, planine većinom jesu i treba da budu. Pitomina u ovakvom slučaju skriva i zaštire strminu. Ona prva je uvijek na dohvatu. Onu drugu treba potražiti. Drugim riječima, na Rajcu ili Suvoboru planinar se može strmo penjati ili silaziti na mjestima koja mora, u tom cilju, sam tražiti i pronaći.

Evo takve jedne mogućnosti. Pošto je to malo poznato, a još manje posjećeno mjesto, bit će slobodan da ga podrobniye opišem. Čitalac će oprostiti ako opis bude suhoparan.

Opisujem silaz a ne uspon. To, naravno, ne znači da se planinar ne može penjati ovim istim pravcem. Naprotiv. Izgleda da je obratan smjer, to jest uspon, još zanimljiviji.

Od planinarskog doma na Rajcu (oko 650 m) treba krenuti nekadašnjom stazom kojom su planinari, dok i još nije bilo asfaltne ceste, stizali iz sela Slavkovice. Ona ide preko nagnutih livada do jedne nešto strmije livade na kojoj стоји pastirska kolibica. Ako silazimo, od kolibe ćemo iskrenuti lijevo do ruba šume. Šuma, to je ovdje velika riječ, jer se radi o degradiranoj šumi, zapravo šikari. U šikari treba pronaći usku stazu. Ovaj smjer je tek u najnovije doba markiran.

Staza ide najprije kroz šiblje poprijeko preko vrlo strme padine sastavljene od raspucalog i trošnog vapnenca. Mjestimično je jedva primjetna i ide blagim usponom, pa sve primjetnijim postepenim silazom kroz šipine obrasle dosta gustom miskom šumom

ili šibljem. Katkada vrluda tjemenicom strmih i odsječnih stijena. Uskoro se stiže do tjemena istaknutije stijene koju su planinari nazvali »vidikovac« jer je s nje slobodan vidik na čitav kraj. Odatle čovjek shvaća zašto narod sve ovo zove »bogaz«. Začudo, nosi ime po još živome čovjeku Svetoličku Liki Maksimoviću, koji stanuje u obližnjoj »mahali« sela Slavkovice. Radi se, nai-me, o dubokoj stjenovitoj guduri koja se prostire općim smjerom zapad-istok, s dnem na zapadu, a otvorom prema istoku. Prema zapadu zatvara je strma planinska strana, tako da sve zajedno djeluje kao neko prilično usko, a duboko korito na dnu kojeg treba očekivati neki bujični voden tok. Stijene koje sa sviju strana zatvaraju guduru narod zove »komovi«. Mi sada silazimo njenom jugoistočnom stranom, u ovom trenutku obasjanom popodnevnim suncem, dok je suprotna sjeverozapadna strana u gustoj modroj sjeni.

S »vidikovac« se silazi strmije. Staza se pretvara u uzak izložen nogostup koji viju-ga preko šipina, sve dok ne zademo u veoma stjenovit kraj. S lijeve se strane pojavljuje ulaz u pećinu zvanu »Purina crkva«. Visok, dosta sužen ulaz u obliku portala vodi u njenu unutrašnjost. Špilja djeluje kao duboka i visoka pukotina u živoj stijeni. Nije osobito duga, niti tamna. Prostire se u blagom luku jedva mehkih 15 do 20 m od ulaza. Prema unutrašnjosti je vodoravna, bez vidljivog pada. Dno, odnosno kraj, račva se u dva plitka kraka, lijevo i desno. Desni krak, koji je ujedno i najdaljnja tačka pećine od ulaza, kraj je luka i za to je najzaklonjenija od ulaza. Tu vrla polutama, ali se ipak razabi-ru kamene ploče koje su, navodno, služile za sjedišta. Predanje kaže da je pećina bila zaklon zbjegovima. Za vrijeme turskih zuluma i narodnih ustanaka — priča se — tu je neki pop-Pura obavljao vjerske obrede. Otuda »Purina crkva«. Tradicija da je ova pećina služila umjesto crkve seže daleko u prošlost, u doba prije prvog srpskog ustanka, u XVII stoljeće, u doba velikih austrijsko-turskih rata.

Od špilje nogostup prelazi u nešto što se može zvati staza i ona nas vodi do otvora starog bujičnog toka koji se, nama s lijeve strane, sunjava s planine, a u svome koritu ima mnoštvo razlomljenih dovaljanih kamenih gromada obraslih gustom mahovinom. Nešto prije na našem putu jedan nas znak upozorava da je tu negdje još jedna pećina, no njen se otvor sa staze ne vidi. Dalje nai-lazimo na osovnu monolitnu stijenu, uz brid koje izgleda da je moguć uspon u carstvo

urvina i stijena. Narod je zove Veliki Kom. Ruka naših poljoprivrednika-planinara iz sela Slakovice na njoj je s ponosom napisala »Triglav«. Slavkovacki planinari namjeravaju da tu ugrade klinove i provulku čelična užeta pa da planinari na Rajcu osjete kao da su na Triglavu.

Sada već ulazimo u dno gudure, tj. spuštanje niz strmine je završeno. Prelazimo na drugu stranu, što znači na njemu sjeverozapadnu padinu. U ovo doba dana i godine ovdje smo u sjeni i debelom hladu. Svuda oko nas, a najviše pod našim nogama, bujna tamnozelena mahovina. Imamo osjećaj da su se na ovome mjestu nekada survavale ili izbjajale iz okolnih stijena silovite i plahovite vode. Sada, kao da više nema divljeg vodenog djelovanja, jer na okolnim padinama raste veliko i visoko drveće, većinom bukva i orah. Baš u tom dijelu ima i javora koji je inače vrlo rijedak u ovom kraju.

Dno gudure izgrađeno je od sedre (bigar travertin), slojeve koji su većinom razlomljeni, pretvoreni u gromade, a ljudska je ruka za njima posizala i klesala građevno kameće. Vodenice-potočare, a i mnoge kuće nizvodno građene su od sedre. Sedrene mase obrašle su gustom mahovinom. Da smo sišli u pravo dno ovog prirodnog korita kazuje nam bistar, tamak vodenih tok koji ističe iz najzapadnijeg njegovog kraja i otuda teče niz sedrene prepone i pregrade stvarajući povremeno male bazene najčišće vode. Savladavajući sedrene prepreke voda pada malim i kratkim vodopadima u nove bazene i tako se stvara zmijolik tok koji u kristalnim mlaževima žuri negdje dalje u dolinu. Usput izbijaju samostalna vrela koja obogaćuju vodenu masu pretvarajući je u brz i bistar planinski potok. Beli potok, kako ga narod zove možda zbog njegove bistre. Sunce što u ovom trenutku obasjava suprotnu padinu, stvara svojim odrazom u vodi dojam da se bistri tok najednom i iznenada zamutio kao

poslijе neočekivane i nagle kiše. Ali, to je varka našeg nesavršenog vida, jer voda je i dalje bistra kao suza. Njena prividna okerboja odražava samo osvijetljene osovine stijene Likinog bogaza, to jest veličanstvene komove ovog kraja. Upravo na tome mjestu staza napušta sjeverozapadnu padinu i prelazi u vodu rubom ovećeg bazena po sedrenoj pregradi. Ona se zatim penje uz strmu jugoistočnu padinu kroz trošan krševit teren, karakterističan za Likin bogaz. Uskoro izbjijamo na zavoj asfaltne ceste, upravo na mjestu gdje počinju serpentine što se penju uz Mali Rajac. Time je naš put niz Likin bogaz pored Purine crkve završen. Visinska razlika koju smo savladali može da iznosi do 300 metara. Put traje nešto više od jednog sata. Za mlađe i vještije, naravno, manje.

Želio bih da istaknem još jedan detalj iz dna spomenute gudure. Na jednom mjestu moramo silaziti niz razlomljeni i urušeni brid sedrene terase. Silazeći razabiremo u njenim višim dijelovima vapnenačko poluzasvođeno dno nekadašnje polupećine, koje se krov srušio, tko zna kada i kako davnio. Urušeni materijal su bujice razmijele ili naplavile. Možda bi marljiv paleontolog, speleolog ili arheolog mogao tu ili u blizini pronaći fosilnih ostataka a i artefakata.

Planinari rijetko idu opisanim smjerom. Tek u najnovije doba, inicijativom Duška Jovanovića, predsjednika PD »Pobeda«, poklanja se veća pažnja ovom zanimljivom kutu planine Rajca. Članovi podružnice »Počede« iz nedalekog sela Slavkovice preuzeli su na sebe trud da stazu koju smo opisali, probiju, urede, označe planinarskim znakovima i, uopće, sposobne za veći i sigurniji pješački, planinarski promet.

Nadajmo se da će taj promet u buduće biti živilji nego do sada, to jest da će svaki planinar bar jedanput ovuda proći, što i jeste želja i namjera inicijatora.

Putovanje je za mlađe dio obrazovanja a za starije dio iskustva

Bacon, of Travel

Putovanje je život, kao što je, obratno, život putovanje.

Paul Jean, Das Kampaner

Putovanje je uspoređivanje

Matti Karjensaari

I putovati, i to je gubiti iluzije.

A. G. Matoš — Pisma

Putovanja su lakovisleni dio života ozbiljnih ljudi i ozbiljni dio života lakovnih osoba.

Ana Sophie Swetchine

**Što se mene tiče ne poduzimam putovanja da bih nekamo stigao, već da bih putovao.
Putujem radi putovanja. Velika je stvar kretati se.**

Robert Louis Stevenson
Travels with Donkey

Putovati znači živjeti.

Victor Hugo

Putovati ne znači mijenjati mjesto, nego mijenjati mišljenje i predrasude.

Anatole France

Mosorski pasteli

PETAR TABAK

SPLIT

INTROITUS

Ti da mjeriš mjeru srcu
i sruštati planinara
tko zore vaga
ne nagleda se dana
tko prostore smišlja
ne pozna koraka
tko ljepote prebire i dijeli
duša mu je prazna
vreloj krvi nitko ne nametnu spona
planinu po srcu i ljubavi
samo luđaci svode
u sate i aršine!

Krajevi se poznaju po ljudima, po narodima, po povijesti, po rijeckama, jezerima, morima, gradovima, ali su poznati i po gorama. Dalmaciju poznaju po tome što se oko nje u tijeku proteklih stoljeća komešalo, rvalo, borilo i carstva padala. Da se Split poznaje po rimskome caru Dioklecijanu, ne treba ni napominjati. Ali je poznat i po Marjanu; manje po »Maloj Floramye«, više po »Hajduku«. Poznat je i po Tijardovićevoj budnici »Marjane, Marjane...« Po njoj je upravo legendaran.

Po čemu da poznamo Mosor?

Pa ipak.

Koji od planinara nije bio na Mosoru?!

Blage njegove gudure, goli proplanci, ljut kamen i oštре škrape, osunčana njegova bila i strme padine privlače tako neodoljivo i toliko silno da nam se čini da je neoprostiv propust i sablažnjiv grijeh polaziti u gore, a ne posjetiti bar jednom Mosoru.

Na Mosoru nema vukova. Ima kuna. I po-skoka ima! Ali ima i bezbroj ubavih kutaka koji mogu da potresu dušu svojom ljepotom. Na Mosoru nema stravičnih survina. Ima pitomih dolaca i vrtača. Ima visokih stijena koje diraju u ponos planinara.

Ako se zaželimo Mosora, odakle da otpočemo pohod njegovim mnogovrsnim predjelima?

Prije se hodočastilo tome brdu sa skoro svih strana. Danas su autobusne linije potkresale razgranatost tura. Svi u današnje dane startaju sa splitske rive, jer odatle kreću vozila. Kada sam bio dijete, polazilo se na Mosor kroz splitsko polje. Onda nas Mosor nije osupnjivao niti iznenadivao kao danas. Vozeti se autobusom, odjednom se nađemo u Mosoru. I to zburjuje. Ranije smo Mosor svladavali s njegova podnožja. I poznavali smo svaki pristup u mosorskim predjelima. A tatkivih je si-jaset. Danas više nije tako. Kada se nađemo u Sitnome gornjem, nema drugoga izbora — do doma na Ljuvaču postoji samo jedan smjer, već toliko prohodane dvije oputine. A prostranstvo Mosora postalo suženje i određenije za sav svoj uzdužni i poprečni masiv.

Jer, kada ste jednom u Sitnome, u tome zbijenom seocetu podno masivne kamene barijere, znajte da ste preskočili i rascvjetanu Zrnovnicu, i slikovite Dvore, da ste projurili do besvijesti dražesnim Sitnom donjim, da ste zaobišli Višak, da niste niti zapazili crkvicu sv. Luke, a da i ne spominjem pregršt detalja koji su u svojim sitnim očitovanjima nezaboravni. Sve ono što budete vidjeli i doživjeli pješačeći od Sitna gornjega do doma na Ljuvaču jest i nije Mosor. To je dio Mosora. Sigurno ne baš najtipičniji, možda ne i najlepši iako je svima najmiliji. Svakako da to nije Mosor u svome punom značenju, u svojoj mozaičnoj autentičnosti i u svome karakterističnom liku.

Treba polaziti na Mosor sa svih strana, usmjeravati hod ka svim punktovima, ne ograničiti se na jedan pohod niti na jednu sezonu. Treba hodočastiti tome brdu stalno. I nikada dovoljno da ispijemo sve sokove koje nam na pladnju pruža taj dalmatinski kamen masiv. Mosor može da nas hrani svojim ljepotama za duge i duge godine. I spoznajama i pričama s Mosora nikada kraja. Njegovi predjeli nisu raskošni, ali su topli; nisu bučni, ali su intimni; nisu siloviti, ali se teško zaboravljuju.

Mada je Mosor samotan među dalmatin-skim gorjem, bogatstvo je nemirnoga kraja uljepšalo mozaičnu sliku ove gore tako da je zaista čudo što se toliko prirodnoga bogatstva i toliko povijesnih sjećanja nabilo oko njega.

Mosor je srce Poljica. A Poljica su dio naše nacionalne kičme. Nepokorena. Stoljetna. Slobodarska. Časna. Tijek prohujalih stoljeća tu se izrazio stostruko jače i sadržajnije no ma u kojem drugom kraju. Tu je svaka stopa posvećeno tlo. Svaki kamen povijest. Svaka oputina priča za sebe. Mosor je Eldorado za naučnika, za povjesnika čitava knjižnica, za narodoznanstvenika kaleidoskop viđenja svijeta. Sve za svako srce i um.

Jeste li bili na Ljuvaču? Pročitajte što je o njemu pjevao Starac Milovan, Andrija Kačić Miošić, začinjalac Ugodnog razgovora naroda Slovinskoga! Jeste li posjetili Dubravu? Znadete li da je iz nje potekao slavni borac i general u Kandijskome ratu — Marko Sinovčić. Čuli ste da je u Dubravi bilo sijelo otpora protiv okupatora, sjedište Pokrajinskog komiteta u danima našega najljućeg nacionalnog očaja — okupacije. Pričahu li vam za Gata? Sjaj i bijedu toga kraja treba spoznati i doživjeti: junakinja Mila Gojsalića i mukotrpnna paljevina okupatorskih soldatski, u dvadestom stoljeću!

A mosorska bila?

Ta svaki je vrh prirodnog vidikovac. I Debelo brdo, i Plišivac, i Vickov stup, i Veliki

Kabal, i Sveti Jure. S Mosora možete vidjeti sve: i kraška polja i bosanske gore, more i očne. S istoka divno Biokovo i piramidalna Omiška Dinara, pastelan cetinjski kanjon; na jugu raspričana Poljica; sa zapada nedopričani Split, štuljiva Salona i prkosan Klis. Ubrojite li k tome bistre vode i hladne izvore, škrta polja i sitne dôce, puste vrhove i zbijena naselja — slika ovoga kraja postat će nam komplementarnija i jasnija, mada neće biti i iscrpnja.

SPELUNCAE MONTANAE

Tko da shvati strast tmica,
dubine bezdanih ponora
i let nad nepoznatim?
Tebe mami nebo
i prepuni prostori,
meni je toplo i gdje srsi groze
i groza gdje srhe javlja...

Koliko je jametina po Mosoru? U Dalmaciji ih ima, kažu, preko tri stotine. Ljubitelji točnosti i brojaka tvrde da na samome Biokovu ima preko stotinu ponora, bezdanki, jama, i kako ih sve ljudska sposobnost govora ne nazva. Je li gotova činjenica da ih na Mosoru ima oko četrdeset? Istina je da je taj kameni masiv prokrstaren i uzduž i poprijeko, da je preturen i ispremetan svaki kutak, ali tko zna što donosi dan. Preputimo slučajnosti da iduće vrijeme doneše još koje podzemno otkriće. Bolje nam je obrazložiti nesporazum: Kažu da su neke od spomeutih jama pećine. Tko od posjetilaca Vranjači rekne: pohodio sam jamu? Svi je krste da je to pećina. I Dugopolci govore o Kraljevoj peći, ne o jami. Ali, ako ćemo pohitati tragom znanstvenih tvrđnji prof. Umberta Girometta, govoriti nam je da na Mosoru nema pećina. Sve su odreda jame. Jer, tvrdi Girometta: jametine su okomiti ili kosi ponori, samo su pećine vodoravne. I neću da se sporim sa speleolozima. Mene je podučavao profesor Girometta, i kakav bih mu to bio učenik kada ne bih slijedio poduke svoga profesora. On je naučavao: Vode su prorovale mosorske jame. Dok utječu u zemljini utrobu, ruju i ruju, kopaju kao najsmioniji kopači, bez maškline i motike, a kada prestanu svojim bijesovima, ostavljaju šupljine koje mi, prema spomenutu mjerilu, krstimo u jame ili pećine.

Bilo kako bilo, najčuvenija je Vranjača. Do nje možete Klisom i iz Dugopolja, i što je najlakše: možete joj vozilom pristati pred sam ulaz. Vranjači se dolazi i sa strane Dolaca, ali se može i preko Ljubljana i preko Šipca i preko... i sa svih strana. Ako se spuštate preko Jabukovca, doći ćete neminovalno pred Vranjaču. Samo je to mukotrplno silaženje. Vranjača je u Kotlenicama, i 28 kilometara od Splita. Treba još da se javite komšiluku Punde i da vjerujete da ste bili u pećini, a ne u jami; da znate da ste se, posjetivši je, spustili i do 90 metara. A spust je luksusan prema silaženjima ostalim jama u Mosoru.

A Gajna? Posebna priča za sebe!

Nemoguće je da ste bili na ljuvačkom domu i da vas nitko nije zapitao: Hoćete li u Gajnu? To je jametina, ali svi misle, kada vas onako pitaju, na intiman predio oko nje. A do Gajne se lako dođe. Treba od doma na Ljuvaču samo krenuti istočno, kao da ćete na Botajnu ili na Veliki Kabal ili na Ljuti kamen, ili kao da ćete naprsto na Gajnu. I kada ste na bilu nad Poljičinama, podno Istarske glavice, raskršće pokazuju da ste na dobrome putu: uputiti vam se odvojenom stazicom koja se propinje i vijuga prema Gajni. Bio sam onda s mlađim Ganzom kada smo stazu označavali plavom bojom. Takav je bio dogовор: oputine do jama i pećina neka su plavih markica! I takve su do danas.

I cudno da u onako idiličnu kraju, za zelenovelurnom livadicom, među razgranatu makiju, skrita stoji ta bezdanka kao crna prijetnja i jeziva avetinja. Priroda nam je na pozlaćenom tanjuru ponudila i zamamno voće.

Koliko je duboka Gajna?

Prema jednim podacima trebalo je u nju silaziti (spuštaći se) čitav dan: 12 sati i 30 minuta. Ponor je to od 160 metara. Kažu da su splitski jamari-mosoraši odgrnuli tajnu s te jametine 24. veljače 1957. godine. Mnogi uvjерavaju da su se i drugi (pa i francuski speleolozi!) uvlačili u njezine tamnosive jazbine. A kako je jeziva o njoj ne volim mnogo ni kazivati. Razvaljena njezina duplja više je ždrijelo legendarnoga zmaja nego čudovišnji prirodan fenomen: ulaz mahovinom tu i tamo obrastao i ponor ispunjen pepeljastim mrakom. Baciv kamen u nju zvoni i cilenče u odmjerjenim vapajevima, a onda iz tmice počnu lepršati stotine čolica koje raskriljenih krila odlete u vis i kao mučni auspiciji kreću i lete čovjeku iznad glave.

Sve mosorske jame pokazat će vam stidljivo samo svoje otvore. I oni su odreda skriveni među bujno raslinstvo i zameteni oštrim škrapama. Ne vole ničiju prisutnost.

I koliko god je Ljubljjan svijetao i gord i primamljiv, jama Sniježnica pod njime sa blasnja je i tamnija. I Mukvena je do Javorske gore kao i Ledenica. I neću da govorim o njima. Niti ću nabrajati desetke jama što su se stisnule u prostor Dugopolja. Ali hoću pripomenuti: sve su mosorske jame dobrano »obrađene«, kada smo pećinska blaga onako naivno prepustili »čovjekovo pažnji«. Što taj stvor voli, to i prisvaja. A kada su polomili milenijske sige, hunski razrušili što je priroda neumorno i pažljivo milijunima godina građila, opazili su da su namagarčeni. Polomiv bogatstvo prirode ni za dlaku se nisu obogatili. Sto je bilo veličanstveno u podzemlju, nije pristajalo njihovim salonima. I prirodnu su muku razbacivali kao bezvrijednost među kamene gomile.

Ljubav ljudska i čovjekovo bezumlje često plaze na istim razinama!

(Nastavak slijedi)

Četa mala, ali odabrana

VLASTIMIR JOVANOVIC

ARANĐELOVAC

»Završi se ljuta bitka« i, eto, održasmo i osnivačku skupštinu, izbrasmo na njoj upravni i nadzorni odbor, sud časti i ostala tijela društva. Izvedosmo poslije skupštine i grupni izlet (preko 150 pionira, juniora i odraslih povesti odjednom na planinu nije šala). Kada i to obavismo prionusmo, bogme, na posao. Društvo registrisamo, nove pečate nabavismo, knjižice popunisemo i za ovu godinu markice naljepisimo. Ostade nam, kao jedan od važnijih zadataka, da označimo staze od izlaska iz grada do vrha, ne baš tako visoke, ali nama svima drage Bukulje. (Po njoj i ime društvu dадосмо).

— Neko se tog zadatka — markiranja — mora prihvatići, rekosmo na sastanku Upravnog odbora. I pošto ne bješe druge, obavezu primi načelnik društva. Odredisimo i dan, razumljivo: nedjelju. Postarosmo se da to i objavimo. (Ne radi, uzalud, načelnik u radio-stanicu a da o tome ne bude obaviještena javnost). Načelnik odabra i svog pomoćnika, novog člana društva, druga Rajka. Njih dvojica se u subotu dogovorile gdje da se nađu i odaške da počnu s markiranjem.

U nedjelju načelnik i drug Rajko planinarski opremljeni, s kanticama crvene i bijele boje i četkama u rukama, pohitaše na izvršenje zadatka. Međutim, na glavnoj ulici ih dočeka ugodno iznenadenje. Dvije djevojčice i pet dječaka pridoše im i zamoliše da i njih uključe u ekipu za markaciju.

— Čuli smo, rekoše, da idete na Bukulju da označavate put. Povedite i nas. Bit ćemo vam od koristi.

Tako se grupa poveća za još sedmoro. Nju sada sačinjavaju: Marijana, Snežana, Rade, Zoran, Sveti, Nikica i Goran.

— Četke u ruke i naprijed na posao! — komanduje zadovoljno načelnik. — Prvi, polazni crveno-bijeli krug, na ulaz u park, drugi na onaj debeli bor lijevo, pa na onaj neonski stup tam...»

Posao odmiče. Ne baš tako brzo, ali crveno-bijeli krugovi i linije na drveću, ograda ma i stupovima ostaju iza ove male ali vrijedne čete planinara. Sada su već na uzvišenju. Uska staza vodi serpentinama kroz hrastovu i bukovu, već olistalu, šumu. Na svakih 30—50 metara nov znak: krug ili tri položene linije. Boje u kanticama ima još dovoljno i zato su oznake česte i uočljive.

— Zorane, prase jedno, pazi na odijelo! Vidi kako si se umazao. Na šta samo ličiš? Ovo je ozbiljna akcija a ne igranje s bojom i četkama, po malo se i ljuti načelnik, videći kako djeca, ne vodeći računa o odijelu mažu bojom. A one ostavljaju tragove na košuljama, pantalonama, bluzicama, a već o rukama i da se ne govori.

— Neka boju uzmu djevojčice. One će biti pažljivije, predlaže drug Rajko. A vi, u kolonu po jedan i svako neka obavlja svoj dio posla. Mikica će da nosi masku za označke, Rade tablu s natpisima, Goran, kao najjači, neka uprti rančeve i torbe. Sveta neka ponese kočiće za postavljanje tabli. I tako redom, sve dok ne stignemo do vrha...

— Stop! Stop!, zaustavlja načelnik kolonu. Ova staza što iskreće desno vodi prema izvoru. Do njega je samo 2—3 minute. Treba to označiti, kako bi umoran putnik i planinar znao gdje će da utoli žed. Rade, daj onu tablu s oznakom »Izvor«. Nju ćemo postaviti ovdje. Neka strelica na tabli bude tačno u pravcu stazice!

— Pet kilometara, tri, dva. Blizu je i vrh. Staza kričuđa čas kroz šumu hrastovih i bukovih stabala, čas pored gromada stijena, kojima »poletarcii« izmišljaju imena. Tako »krštavaju« i imenuju crvenom bojom dvije velike, još iz daljine uočljive, stijene. Jednoj daju ime »Partizanske« a drugoj »Cvrkutave istijene«, jer se oko nje sa svih strana razlijegao umilni cvrkut ptičića.

— Još samo malo i mi smo na vrhu, raspoloženo objavljuje načelnik. Posljednji veliki crveno-bijeli krug stavljen je na razgranatu bukvu odmah do bifea »Lovački dom« na vrhu planine, koji ove vrijedne i umorne planinare dočekuje ne baš tako go-stoljubivo. Unutrašnjost se kreći za predstojeću turističku sezonom. Ali djevojčice i dječaci se snalaze, ulaze unutra i umivaju se. Skinuvši ostatke boje s ruku, lica i (donekle) odijela, okupljaju se oko svojih starijih drugova, ljubitelja visina i ljepota prirode. Načelnik im zahvaljuje na uloženom trudu i obećava da će sutra građani Aranđelovca i

okoline preko »Radio-Šumadije« saznati o ovoj akciji i sudionicima u njoj.

Odmor, ručak pod vrednim nebom, koji tako slatko prija poslijе rada, potpisivanje u načelnikov planinarski dnevnik, a onda malo odbojke, malo trčanja po proplaniku na vrhu i, razumije se, kad se posjeda na travu, razgovori o planovima za izlete u budućnosti.

— Doviđenja za sedam dana, kada ćemo zajedno sa starijima ponovo da dođemo na Bukulju i označimo Proljetni dan planinara, poručuju jedni drugima pri rastanku u gradu u kome se, mjestimično, već pale prva svjetla po kućama.

Na proslavi 100-godišnjice prvog izleta

GERDA MILOSAVLJEVIĆ

BEOGRAD

Stogodišnjica planinarstva u Jugoslaviji svečano je obeležena pohodom na planinu Plješivicu, čijim su padinama pre sto godina prošli prvi planinari Jugoslavije. Stazama kojima su pre sto godina prolazili prvi organizovani zaljubljenici planina, ovog puta je prošlo preko 5.000 planinara iz svih delova naše zemlje, među njima preko 500 Beograđana, od kojih 141 član Planinarsko-smučarskog društva »Železničar«.

Organizaciju proslave prihvatali su planinari Zagreba. Plješivica je u blizini Zagreba, a i planinari koji su je prvi osvojili bili su Zagrepčani pa je to ujedno bila i proslava stogodišnjice planinarstva Hrvatske. Stoga su Zagrepčani prihvatali organizaciju i izvršili je veoma dobro i savesno, tako da su svii učesnici pohoda bili veoma zadovoljni.

Staza je bila duga oko 10 kilometara i imala je četiri kontrolne tačke. I pored toliko velikog broja učesnika za dobijanje pečata uopšte nije bilo nikakve gužve, sve je teklo po planu i bez zastoja. Kako Plješivica ne obiluje vodom, uz stazu su postavljene pokretne prodavnice osvežavajućih pića, pa su planinari mogli usput da se okrepe. Na vrhu Oštrea, pred planinarskim domom železničara »Janko Gredelj«, održana je prigodna svečanost. Predsednik Planinarskog svezeta Jugoslavije pozdravio je prisutne i u kratkom govoru osvrnuo se na razvoj planinarstva u našoj zemlji. Za delegate društva bio je priređen svečani ručak, a onda je nastalo veselje, pesma, igralo se i veseljilo. Istina, to veselje nije moglo da traje dugo, jer su planinari hitali ka poslednjoj tački kojom se završavao ovaj pohod. Trebalo je stići do poslednjeg pečata, završiti zadatak.

Divna je staza po Plješivici. Ona vodi kroz guste šume, kroz ozelenele livade. No, mada Plješivica ne spada u red naših najviših planina, ona obiluje usponima i do 60%, tako da su oni, koji su očekivali od ovog pohoda samo šetnju kroz olistalu šumu, bili iznenadeni. Sunce je peklo i nije baš išlo na ruku planinarama kojima je bio znoj niz leđa, rančevi bili teški, a koraci spori. Ali sav taj trud, sav napor je zaboravljen pri usponu na vrhove s kojih se pruža divan pogled i zaustavlja se na dalekim visokim vrhovima drugih planina.

Planinari su se vratili u Zagreb umorni ali zadovoljni. Pomisao na divno zelenilo šuma, na ozelenele livade prošarane prolećnim poljskim cvećem, na susrete sa starijim prijateljima, na nova poznanstva s planinarama iz raznih krajeva zemlje, zadovoljstvo zbog izvršenog zadatka i savladanih prepreka, učinili su da se zaboravi na teškoće, na napore. Odjekivala je pesma i smeh. Vozovi i autobusi su odnosili vesele planinare, sveže, opaljene od sunca. Čuli su se povici »do viđenja« upućeni onima koji su ostali. Ostala je želja za novim susretom, za još jednim zadovoljstvom koje pruža samo planina, samo čista priroda. A ta prilika je uvek blizu, ta želja nije neostvarljiva, ona će se vrlo brzo ispuniti.

Pisac ovog članka, Gerda Milosavljević, član PD »Železničar« iz Beograda, bila je voda puta i predsjednik Organizacijskog odbora skupine od blizu 500 beogradskih planinara prilikom posjete završnoj priredbi proslave 100-godišnjice »Tragom, prvog izleta HPD«. Po povratku u Beograd PSH je od nje dobio pismo u kojem odaje priznanje za organizaciju i zahvalnost za susretljivost prilikom boravka beogradskih planinara u Hrvatskoj.

Na stazama naših prvih planinara

BOŽENA LOBOREC

KOPRIVNICA

Na velikoj proslavi stote obljetnice planinarstva u Hrvatskoj i Jugoslaviji, 18. svibnja ove godine, bili su i članovi koprivničkog planinarskog društva »BILO«.

U vedro jutro krenuo je pun autobus planinara iz Koprivnice prema Samoboru. S veteranimi koji imaju iza sebe mnogo osvojenih vrhova, pomiješali su se i mladi članovi: odrasli, omladina i pioniri. Ostavivši autobus u Rudama, prastarom rudarskom naselju okruženom vrhovima planina koje su se kupale u jutarnjem suncu, pridružili su se planinarama iz raznih krajeva zemlje i preko Velikog Dola popeli na Oštrec, najljepši dio Samoborskog gorja.

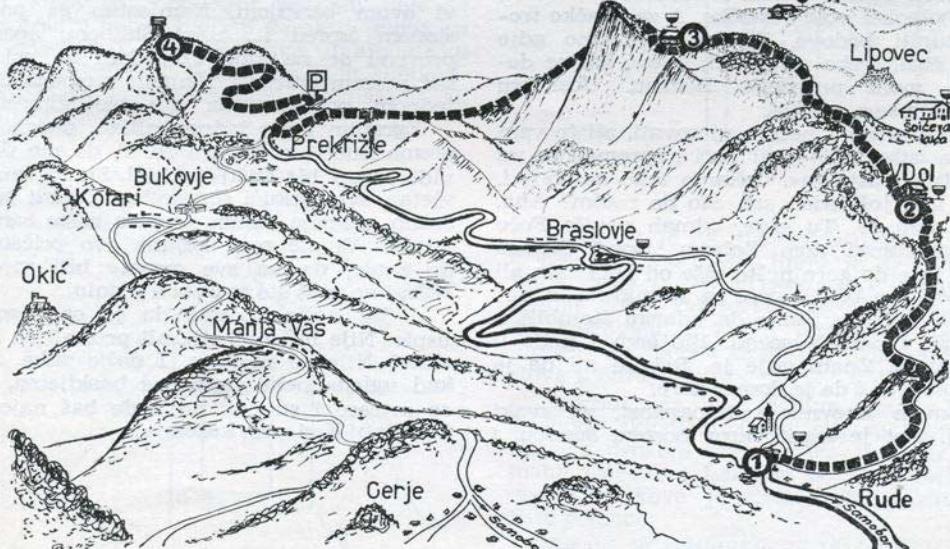
Među hiljadama ljudi povezanih ljubavlju za planine i prirodu, našli su se i Koprivničani da bi ne samo uživali u slikovitim predjelima, u zelenilu i sunčanom danu, nego da bi pripadali i velikoj zajednici bratstva koja povezuje planinare. Prijateljski pozdravi Beograđana, Ljubljancana, Dalmatinaca i drugih, svjedočili su o drugarstvu ljudi koji su se našli na stazama Oštresa, jer prijateljska riječ izrečena maškar i u prolazu, bodrenje posustalima, drugarsi osmi-

jeh ili šala, ono je što ostavlja neizbrisive tragove, što daje posebnu vrijednost ovakvim izletima, povrh svih ljepota što ih pruža priroda. Ispod brončanog poprsja narodnog heroja Janka Gredelja, mlješali su se govorci i dijalekti iz raznih krajeva naše zemlje, pozdravljali su se stari prijatelji i sticali novi. Dok su se po livadama, u šumama, u hladu i na suncu odmarali stari i mlađi, odrasli i djeca, drugi su žurili da što prije stignu na cilj, da preko Prekrizja dodu na Plješivicu, vrh koji je i 1875. bio konačan cilj prvog izleta članova HPD. S Plješivice još jedan pogled na Zagreb, Posavina i Podkuplje, silazak i još jedan odmor prije povratka.

Dugogodišnji članovi PD »Bilo«: ing. Kvaternik, Petričević, Igrić, Jurčić i dr Kovačić najzaslužniji su za uspjeh ovog izleta, pa je na povratku, u autobusu, nekoliko »hura« za njihove napore da put učine ugodnim, bilo zaista od srca.

Puni dojmova, sa značkama, jubilarnim i ostalim, vratili su se Koprivničcima u svoj grad, očekujući nove planinarske pohode.

PLJEŠIVICA

Trasa jubilarnog planinarskog puta »Tragom prvog izleta Hrvatskog planinarskog društva« (crtež: Ž. Gall)

Transverzalac u nevolji

JANKO DUC

TRAVNIK

Imamo mi transverzalu u Bosni. I Hercegovinu, svakako. Jer što bi bila ta transverzala bez Prenja i... htjedoh reći Čvrsnice, ali osakatiše nam i Čvrsnicu i transverzalu. Sagradište toranj na vrhu i planinari ne mogu više na Pločno. Tako smo skoro ostali bez te naše strašne ljepotice. Svejedno, ipak je ljepeza naša transverzala. Ako ne vjerujete poslušajte samo ova imena: Maglić, Prenj, Zelengora, Treskavica, Bijelašnica, Vranica, Vlašić, Cincar. A još ljepši su ljudi, naši planinari, koji idu po ovim našim planinama. A ima ih odasvud: Splitčani, Novosadani, Zagrepčani, Beogradani i svakako ova naša domaća čeljad. Obilaze transverzalci uporno vrhove i domove, skupljaju bodove i stavljaju pionosno značke na prsa. Jest da su te značke malo povelike i poteške, ali svima su drage. Brončane, srebrne, zlatne i počasne.

Dodu tako u Savez dvojica prijatelja da predaju dnevnike i dobiju značke. I onda se posvade tko je prvi ušao i kome će pripasti značka s nižim brojem. Jedan je čak došao obišao cijelu transverzalu. Da mu ne bi rekli da je nešto podmetnuo, slikao se ponovo s prije dobijenim značkama. Kad su mu rekli da je malo nezgodno i da to nije predviđeno, odgovorio je: »Dajte mi satno još sada, pa neću više.« I dalii su mu. Ali nisam siguran da neće ponovo doći. Talkvi smo mi planinari. Čudna čeljad. Neki, kao što vidite, pored planina vole i značke. A za značke treba skupiti bodove. Za bodove, itamo gdje nema žiga, treba se slikati. I, evo što se dogodilo mom prijatelju Besimu. Uostalom neka vam sam ispriča.

»Znam da mi nećete vjerovati, ali to vam je živa istina. Bio ja u Foči i spremali se mi na »Marš Sutjeska«. Čekamio tako autobus i, kažu, ima još jedan sat. Sto da radim? Aha, sjetlio sam se. Tu gore, odmah povuče Foče je planinarski dom Zabran, ispod Crnoga vrha. Ima do gore nešto više od pola sata, ali ako požurim bit ću gore za 20 minuta. A dolje još i manje. Samo da udarim štambili u dnevnik i odmah nazad. Bio sam i prije u tom domu. Znam gdje je. Relkoše mi da je dom otvoren i da je domar gore.

Uzmem dnevnik i fotoaparat, za svaki slučaj. Put je lagam, kroz borovu šumicu, i

blago se penje. Za čas eto me gore. Kad ja tamo, a dom zatvoren. Dobro, mislim, ako nema štambilja, uslikat ću se. Ali, hoćeš davola! Moj stari altix nema samookidača. Naći ću neko čobanče, mislim, uvijek ih tu ima oklo kuće. Neki često dobiju i batine od čače što su ostavili hajvan i došli se igrati oko doma. Ali, nigdje nikoga. Osluhnem malo bolje ne bih li čuo zvono na hajvanu ili neke glasove. Ništa! Sto da radim? Sjednem i počekam malo načulivši uši. Uzalud. Prode deset minuta, pa još pet. Nigdje nikoga. A meni se žuri. Otići će mi autobus i ekipa. Nije mnogo dva boda, davio ga odnio. Ali zašto sam došao ovamo. I misam se ja dovezao ovamo u nekim kolima, nego sam se i pomučio. I požurio. I vidi sada belaja, da se vratim praznih ruku. Ma neću, pa kud pušklo da pukilo.

Dok sam tako sjedio i razmišljao pogled mi pada na jedan stol. Aha, sad ću ja, rekoh naglas. Namjestim stol i mog altixa. Podbacim mu još i vjetrovku ispod i namjestim elemente. Dobro je, vidi se ulaz i natpis. Samo još da nađem nešto toljage. Obišao sam okolo i iza kuće nađao nešto stare baskijke. Stamen ispred stola, polako podignem baskiju i opalim mog altixa po glavi. Prevrnu se jadan, ali ne okinu. Dizem ga i sve mu govorim: Ne ljuti se, stari moj. Uvijek si me dobro služio, a ja tebe sad po glavi ovom baskijom. Namjestim ga ponovo, stanem ispred i... zviz! Škljocnu aparat i prevrnu se na stol. Pogledam na sat. Uh, sad moram potrčati. Nemam vremena da još jednom polkušam da bih bio siguran.

Zgrabilim svog jadnog altixa, okrenem se prema kući i nasmijem se. E, da me tko god vidi rekao bi: Ovaj je lud! Sletio sam k'o vjetar, sve sjekući serpentine. Čekali su me. Jasno, nikome nisam govorio zašto sam zakasnio. Vi ste prvi kojuma ovo pričam, pa da znaete, da na sve morate biti spremni. Nikad ne znaš što te čeka u planini.

I još nešto. Znajite da je onaj snimak uspio. Nije baš najbolji, ali priznali su ga. A altix? Nije se maljutio. I dalje slikao. Samo kad ugleda neku ogradištu s baskijama, malo se zatrese i snimak ne bude baš najoštiri. Ozbiljno! Kad vam kažem!«

Stupovi, tornjevi, stolpovi

ANTE GRIMANI

SPLIT

Tko zna otkada, vrhovi su ovako ili onako uvijek privlačili, u prapovijesti, povijesti i danas. Bili su simboli raznog značenja i namjene, meta gromova i bijesova. Danas su oni »magneti« planinara!

Nikoga ne vuče želja popeti se na vrh »na kojem nema ništa«, pogotovo ako taj vrh nema bar neki zaklon. Treba da bude nešto što na vrhu privlači. Ako je to sklonište, i još k tome održavano i ukrešavano, onda nema toga koji neće ići »sve do vrha«. Često se čuje: »Ažmo, čas do vrha dok ručak bude gotov!« — i ide se! Zadovoljno se vraćaju s: »Bili smo na vrhu!« Znamo za stotine žena na vrhu Triglava i Mosora, zar to nije uspjeh?

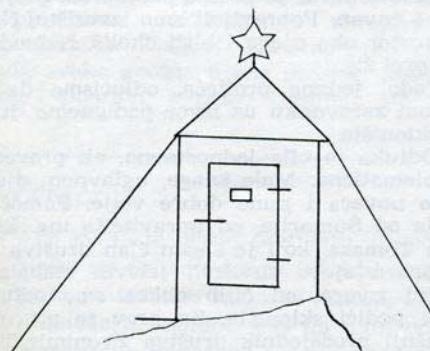
Mi takvih vrhova imamo tri: »Aljažev stolp« na Triglavu, »Đokin toranj« na Treskavici i »Vickov stup« na Mosoru.

U eri »što manjih napora«, koja u posljednje doba prevladava u mnogih planinara, ovakvi su stolpovi-tornjevi-stupovi pravi »magneti«. Takva su skloništa i potrebna i privlačna, a s malo volje i lako izvediva.

Društva koja imaju mogućnosti, kojima je pokrovitelj industrija, treba da ovakve objekte podižu, pa da time članstvo i građanstvo vuku na vrhove. Ako gore prirede još i kakvu veselicu i spomenicu, onda je uspjeh potpun.

A kako su zadovoljni tek oni koji su stup gradili kao neplaćeni šerpasi! Imena su im zapisana u spomen-knjige, u albume, u društvenu kroniku. Zato neka niču stolpovi-tornjevi-stupovi, neka niču skloništa to su naši amblemi.

ALJAŽEV STOLP

Podignut je na vrhu Triglava, 2863 m, naše najviše planine. Dovjanski župnik Ja-

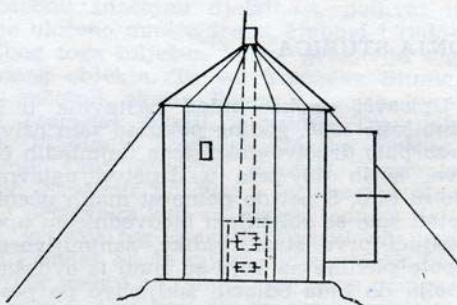
kob Aljaž, videći prodiranje njemačkih planinarskih društava, kupio je od općine Dovje za jedan zlatnik teren na vrhu Triglava, kao svoje vlasništvo, da bi tu mogao sagraditi stolp. Njemačka društva su ga tužila, ali sud je tužbu poništilo.

Sagrađen je 1895., dakle prije 80 godina, kao sklonište i kao nacionalni simbol, iako na samom vrhu ima vrlo malo mjesta. Prema Aljaževim nacrtima stolp je izradio majstor Belec iz Ljubljane, a prenijelo ga je u dijelovima šest planinara na vrh.

Oblika je okruglog, promjera i visine oko 2 m, iz pocinčanog lima, s kvadratnim prozoričićima. Čvrsto je ukopan u teren, s nategnutim čeličnim užetima i osiguran gromobranom. Iznutra je nacrtana panorama cijele okolice s nazivima i visinama.

Posjet je rekordan. Održavanje je teško, užeta se kidaju, zidove mrče, pečat nestaje. Prilaz je s Kredarice preko Malog Triglava po oštrom rubu, uz pridržavanje za čelično uže.

ĐOKIN TORANJ

Podignut je na vrhu Treskavice, 2086 m, u predjelu Paklješa. Ideju je dao planinar Rade Lasić iz PD »Treskavica« u Sarajevu. Ime je dobio zaključkom skupštine po Đorđu Petroviću, velikom planinaru, osnivaču mnogih društava i uredniku planinarskih listova u Sarajevu.

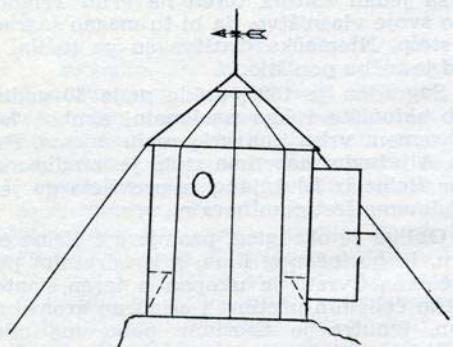
Sagrađen je 1951. godine i svrha mu je da bude sklonište. Graditelji su bili sedam članova društva »Treskavica« koji su u dva maha zajedno s Lasićem postavili toranj na vrhu. Troškove je financiralo društvo bez ičije pomoći.

Toranj je sastavljen iz 12 čeličnih pocinčanih ploča, pola metra širine, dva metra visine. U sredini je pećica s dimnjakom koji probija kroz sredinu krova. Čvrsto je uko-

pan u teren, s napetim čeličnim užetima i osiguran gromobranom.

Održavanje je teško. Svaki posjet člana-va znači ujedno i neki popravak.

VICKOV STUP

Podignut je na vrhu Mosora, 1330 m visine. Ideja je nikla za vrijeme jake bure,

među članovima planinarskog kluba »Split« (onda »Arsenal«). Izrađen je po ideji i načrtima predsjednika Ante Grimanija, ime je dobio po splitskom prvoborcu Vicku Krstuloviću.

Svrha mu je sklonište od vjetra s vidi-kom na sve strane. Nekoliko metara ispod stupa je udolica za sunčanje, mali solarij. Sagraden je 1952. i svećano otvoren na Dan ustanka 27. srpnja.

Gradili su ga članovi i daci, jer je svatko htio sudjelovati. Troškove je snosilo brodogradilište Split. Pri gradnji je nastala parola: »Umor prolazi, zadovoljstvo ostaje«. Sa-graden je u pet subota-nedjelja, po suncu, kiši i mraku. Svladan je južnjački mentalitet. Ima oblik 10-erokuta promjera 2 m, iz čeličnih pocinčanih ploča od $0,6 \times 2$ m. Na vrhu je vjetrulja i gromobran, a u stupu klupice i okrugli brodski prozorčići. U kru-gu je panorama cijele okolice.

Održavanje je teško, jer je često uništa-van, izmrčen, i panorama skinuta, pečat če-sto nestaje. Pošumljavanje u udolici nije uspjelo zbog nesavjesnih pastira.

Kako je nastao Lojzekov izvor

TOMISLAV STUNIĆ

DONJA STUBICA

Upisavši se kao mlad nastavnik u PD »Stubičan« 1958. godine pokušao sam oživjeti »zaspalо društvo« akcijama najmladih čla-nova, kojih do tada u društvu uglavnom nije ni bilo. S pet do petnaest malih učenika kretali smo se obližnjom Medvednicom upoznavajući prve staze, vidike, zanimljivosti i ljepote planine na koju su ljudi iz ovdašnjih naselja do tada odlazili isključivo po poslu: po drva, listinac, kestene ili neke druge plo-dove. Naša mala, za neke čudna grupa, išla je na goru s drugim ciljem: upoznati tu pri-rodnu ljepotu, uživati u njenim pejzažima, pronalaziti najlepše vidike, staze i prirodne ljepote. Kretali smo se dolinom potoka Reka, odlazili do Horvatovih stuba, do iz-vora Slanog potoka, Hunjke i Puntijarke. Bila su to za našu mjeru skupinu »velika ot-krića«.

Tako smo jednog dana »otkrili« idilično mjesto na kojih 400 metara visine: izvor uz koji je rasla visoka bukva, a uokolo divna crnogorica. Saznali smo da taj predio narod zove Podrtine, a mi smo ipak izvoru željeli dati neko nama ljepše ime. U to vrijeme lugari su u tom predjelu imali neku veselicu i za tu zgodu je Alojz Lažec iz Podgore ure-dio taj izvor. Pade mi na um misao da po Alojzu izvor nazovemo »Lojzekov izvor«.

Naravno, tada nismo imali nekih posebnih planova, već smo samo željeli da takvo mje-sto obilježimo kao privlačnu točku naših iz-leta. Tako se rodilo ime izvora koje se proši-riло na opću upotrebu i mi ga ni protiv naše volje više nismo mogli mijenjati. Narod ovo-ga kraja prihvatio ga je kao Lojzekov izvor.

Prolazilo je vrijeme i mi smo često navra-ćali do izvora. Grupe učenika bile su sve veće, a ponekad su nam se priključili i stariji članovi. Izvor je postao popularan, posjeći-van i čuvan. Popravljali smo izvorište, čisti-li prostor oko njega i bliži okoliš. Nabavljen je i prvi žig.

Tada, jednog proljeća, odlučismo da na malom zaravanku uz izvor podignemo drve-no sklonište.

Odluka je bila jednostavna, ali provedba problematična. Male snage, uglavnom djeца, malo novaca i puno dobre volje. Pomoć je stigla od Sumarije, od upravitelja ing. Eduarda Tomasa, koji je i sam član društva: on odočrava sjecu suvišnih jelovih stabala u blizini izvora, od čijih obliča smo odlučili sami podići sklonište. Za krov se pobrinuo tadašnji predsjednik društva Zvonimir Tra-mišak, nabavivši stare drvene sanduke, koje je sam rastavio u ploče. Prikupili smo i osta-lu potrebnu građu i prva radna akcija je

Prva akcija na Lojzekovom izvoru 1961. godine

Foto: T. Stunić

organizirana 14. svibnja 1961. godine. Sudjelovala su četiri seniora, jedan omladinac i trinaest učenika. Za graditelje je nabavljeno... deset kilograma kruha! Ostalu hranu svako je donio sam. Toga dana izravnana je teren, uređen izvor, izgrađena ograda i pripremljena grada za sklonište.

Poslije prve akcije slijede ostale, još pet nedjelja, i 20. kolovoza 1961. godine pod krovom novog skloništa sastaje se mala skupina članova da proslavi »otvorenje«. Slavlje se sastojalo od presjecanja vrpce (dugačke lijane) i male zakuske, za koju smo priloge sami nabavili. Toga dana pala je kiša, pa su prisutni, kojih je bilo petnaest, osjetili blagodati krova nad glavom.

O tada do naših dana izletište Lojzekov izvor ostalo je rado posjećivano mjesto ne samo planinara, već i drugih namjernika i prolaznika. Članovi društva, pretežno najmlađi, svake godine urede prostor, nešto se doda i popravi, a nešto izmjeni, što u

uvjetima vlažne šumske klime nije baš jednostavno. Drvo brzo trune.

Ovim napisom želio sam prikazati jednu, istinu, skromnu, ali za nas stubičke planinare posebnu značajnu djelatnost, pothvat u koji je uloženo mnogo truda, ljubavi i radošti. Zbog toga bilježim imena graditelja tog skromnog objekta. To su: Tomislav Stunić, idejni začetnik akcije, Pavao Krivošić, Zvonimir Tramišak stariji, Zvonimir Tramišak mlađi, Vladimir Tramišak, Marko Breber, Krešimir Čuk, Marijan Krušelj, Bogomir Vnučec, Krešimir Posavec i još desetak članova i nečlanova koji su barem jednom dali prilog gradnji tog objekta. Poneki od njih dolazi i danas na to mjesto gdje vječno žuboni izvor voda i na povjetarcu šume crnogorična stabla. Oni koji su ga gradili sa sjetom se sjećaju prvih dana i usput poravnavaju poneki otpali kamen ograde. Svatko pak koji ovamo navrati sigurno nalazi rijetku šumsku idilu, mir i ljepotu prirode. Nadam se da ćemo imati snage i volje da taj mali biser prirode održimo i za buduće radosti.

CITAOCI!

Ako još niste platili pretplatu, lijepo Vas molimo da to učinite što prije kako bismo na vrijeme mogli ispuniti svoje obveze prema tiskari. Nominalna pretplata za 1975. je samo 60 dinara, iako su troškovi oko 100 dinara. Ako ste u mogućnosti, molimo Vas da nam pomognete ekonomskom pretplatom. Imena darovatelja donosimo na posebnom mjestu uz zahvalu.

IZDAVAČ

Potreba današnjeg čovjeka za prirodom

LUCIJAN SMOKVINA

VARAŽDIN

Zaštita prirode uopće u smislu sačuvanja ravnoteže u prirodi tamo gdje ona postoji i za uspostavu te ravnoteže tamo gdje je narušena, nije sama sebi cilj. Čovjek to svjesno radi zbog toga, što je razvojem znanosti došao do spoznaje da mu je ovim poremećajem negdje danas a negdje u budućnosti, ugrožen opstanak. Međutim, te znanstvene spoznaje nisu još danas pristupačne svim ljudima. Oni koji su te spoznaje stekli, briju se i bore za provođanje zaštite prirode, a oni koji to još nisu stekli, odmose se prema prirodi bez razumijevanja, dapače, među njima ima često pojedinaca koji se prema prirodi odnose potpuno negativno. Prema tome mogli bismo ustvrditi, da je ustvari kultura jedne sredine bitan faktor, koji utječe na to kako će ta sredina prihvati ovako složenu akciju i kako će je ostvarivati.

Ako učimo u školi djecu higijeni, da bi znala čuvati svoje zdravlje, ako ih učimo fizičku kulturu, da bi stekla fizičku otpornost i prometnoj kulturi, da bi sačuvala život u cestovnom prometu, onda ih moramo učiti i o tome, kako će olakšati i sačuvati opstanak čovjeka na kugli zemaljskoj. A da bi u tu akciju uključili i one koji više ne idu u školu, trebalo bi izmisliti oblike i osnovati organizacije koje bi preuzele taj zadatak.

To je oblik. A sadržaj? Sada tek dolazimo do naslova teme, potrebe današnjeg čovjeka za odlaskom u prirodu. To treba ljudima nametnuti. Razumljivo, prvenstveno građanima. Smiješno bi bilo uvjeravati jednog ratara, lagara, šumskog radnika i sl. da se treba iza svog radnog vremena kretati prirodom. Međutim, gradskom čovjeku i svakom onom koji svoj rad obavlja u zatvorenom prostoru ili prostoru s lošim uvjetima mikroklima to je potrebno.

Čovjekov radni dan sastoji se manje više iz tri jednakih dijela. Jedna trećina sastoji se iz vremena potrebnog za rad, jedna trećina za odmor i razonodu, a jedna trećina za spavanje. Za nas je interesantna druga trećina, a posebno je zanimljiv dan tjednog odmora i dani godišnjeg odmora.

Mnogo toga treba ljudima reći i objasniti, da bi dio tog slobodnog vremena upotrijebili za kretanje u prirodi. Netko će reći da to nema veze sa zaštitom prirode. Međutim ima i te kakove veze sa čovjekovim zdravlјem i životom. A kako je svaki čovjek pomalo sebičan, kad mu se objasni, on će bježati iz otrovne gradske atmosfere. Pa kad iz tih razloga dođe u prirodu, on će ju prigriliti kao svoju, »on će si je čuvati sam« i neće više biti potreban da mu je čuva netko drugi. Daleki su putovi do tuda, ali od nekuda se mora poći.

S čovjekom koji se malo kreće, počela se sretati moderna medicina. Ustanovljeno je da je »hipokinetički čovjek« nosilac arterioskleroze, srčanog infarkta i šećerne bolesti. »Smanjenoj fizičkoj aktivnosti se danas daje primat, kao uzročnom faktoru u skoro svim degenerativnim promjenama koje pogadaju suvremenog čovjeka. Kad bi čovjek svaki drugi dan proveo po jedan sat u prirodi u šetnji, lakom trčanju i lakim gimnastičkim vježbama, broj degenerativnih bolesti bi se uvelike smanjio, a time i smrtnost u najboljim godinama.«

Profesor F. Avčin u svojoj knjizi »Človek proti naravi« zaključuje: »Čovjek mora stupati za Prirodom. Bude li htio stupiti pred Nju ili čak protiv Nje, propast će. Tehnička civilizacija, industrijsko društvo uništiti će sami sebe. Čovjek je imao pameti istodobno i previše i premalo, zato je sam sebi podsjekao korijenje«, pa zatim nadovezuje: »samo ako se Čovječanstvo udruži, moći će čovjekova znanost pod vodstvom biologije zadobiti odlučnu riječ pri rješavanju svih kritičkih problema svijeta: od šume do vode i od atomskih energija do svjetovne prehrane i populacijske eksplozije.«

Kako vidimo, razloga da dobijemo čovjeka u prirodu, imade vrlo mnogo. Na nekog će djelovati jedan razlog a na nekoga drugi.

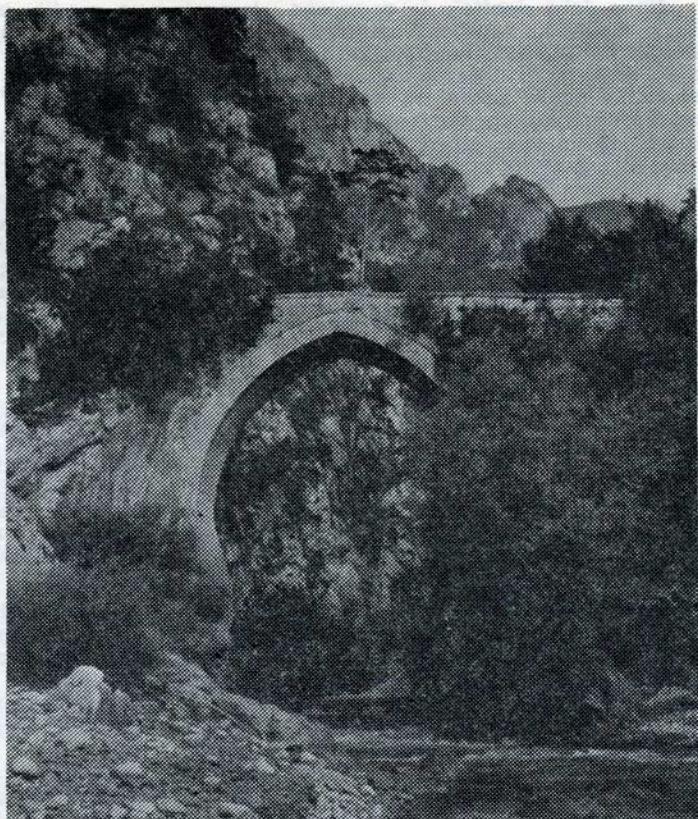
Kakove sve aktivnosti možemo predložiti tom čovjeku u organiziranom obliku? U prvom redu planinarenje, jer je to slobodna fizička aktivnost isključivo u prirodi, kojom se čovjek može baviti od svoje 2. do 70. godine života. Neovisna je o sportskim terenima i financijski je najpristupačnija. Planinar prilagoduje ciljeve svojih pohoda godišnjoj dobi i prilikama na terenu. Na visoke planine, onaj koji nije ujedno i skijaš, odlaže od polovice srpnja do polovice rujna, u sredogorje ići će već od svibnja do listopada, preostale pak mjesece savladat će bez većih poteškoća planine do cca 1000 m nadmorske visine u našoj klimatskoj regiji. Čak i u slučaju visokih snježnih nanosa, planinar će se pažljivo opremiti i praviti zimske šetnje po brežuljcima u okolici svog domaćila.

Napomenimo pri tome, da planinarstvo osim toga kao organizacija otvara prirodu i čini ju pristupačnom svakom onom koja to interesira. Prokrčuje putove, obilježava ih i osigurava, uređuje vidikovce i piramide, gradi planinarske kuće i skloništa. U svakom slučaju bitno je da čovjeka izvedemo u prirodu, da mu pomognemo kako bi mu to postala navika. Čim jednom osjeti potrebu za prirodom, on će je zavoljeti i samim tim postat će jedan od onih koji će nam pomoći da se brinemo o njoj i da je zaštićujemo.

Most na Žepi

JOSIP BAČI

SARAJEVO

Slika desno: Most na Žepi prije premještanja

Foto: Ranko Rosić

U šutnji je sigurnost

Na krajnjem istoku Bosne nalazi se jedna kontrolna tačka transverzale »Po planinama BiH«. To je most na rijeci Žepi. Ljepota mosta i planinski ambijent oko njega vraća nam i nehotice misli u doba njegova stvaranja. Kao i o većini mostova iz doba turske vladavine i o njemu postoji zanimljiva legenda, više manje vjerojatna.

Stari vezir Jusuf Ibrahim, istinski rob božji, kako se najrađe nazivao, sjedio je ozbiljan za stolom i čitao tarih (chronogram-matpis) za svoj most na rijeci Žepi. Razmišljaо je o svojoj sudbini kada je kao, malo dijete odveden iz Žepe u Carigrad. Sada, na kraju svoga burnoga života, poželio je da ostavi trajnu uspomenu svoje moći i ugleda i odlučio da svojim zemljacima sagradi most koji će ih vezati s Višegradiom. Pozvao je nekog starog neimara, porijeklom Italijana, koji je radio u Carigradu. Neimar je došao u Višgrad, razgledao most na Drini i odlučio da most na Žepi sagradi od istog materijala. Poslije dvije godine bio je most na Žepi sagrađen. Stari neimar je umro na putu pri povratku u Carigrad. Pod tim dojmom vezir Jusuf je razmišljaо nad već potpisanim tarihом, koji je veličao njegovu

moći i slavu, a glasio je: Kad dobra uprava i plemenita vještina pružiše ruku jedna drugoj nastade ovaj krasni kameni most na radost podanika, a diku Jusufa.

Ispod vezirova pečata i potpisa stajalo je »U šutnji je sigurnost«. U jednom času vezir Jusuf energično precrta pečat i potpis, pa ostade samo njegovo geslo »U šutnji je sigurnost«. I tako most na Žepi ne dobi ni imena ni znamenja.

Postoji druga, kraća legenda. Kada je neimar Kodža Mimar Sinan gradio most u Višogradu, imao je nekoliko svojih učenika — saradnika. Jednoga je od njih najviše volio i posvećivao mu veliku pažnju. Taj ambiciozni učenik je želio da nadmaši svoga učitelja i krišom je tražio mjesto gdje bi sagradio svoj most. Našao ga je nizvodno od Drine na ušću Žepe između dvije stijene i tu je sagradio most. Kada je Mimar video most svoga učenika, iz zavisti je naredio da mu se odsijeku ruke.

Bez obzira na legende, most na Žepi spada u najljepše objekte svoga doba. Godinama i vijekovima služio je svojoj svrsi, ali je izgradnjom drugih komunikacija postepeno postao suvišan, pa i zanemaren. Održao se do danas jedino zahvaljujući svojoj solidnoj izgradnji.

Novo doba donijelo je promjene i u ovaj kraj. Kada je započela izgradnja brane u Perućcu (Hidroelektrana Bajina Bašta) stručnjaci su ustanovili da će akumulacijsko jezero toliko podići razinu rijeke Drine uzvodno od Perućca, da će stari most na ušću Žepe ostati 10 metara ispod vode. Zahvaljujući brizi Republičkog zavoda za zaštitu spomenika i kulturne BiH i izdašnoj novčanoj pomoći Rogatice, most je 1966. razgrađen i ponovno sastavljen 1967. na Spahinoj hradi ispod naselja Žepe. Graditelji su tom prilikom izmjenili strane mosta zbog konfiguracije stijena i okrenuli ga za 180 stupnjeva, tako da se lijeva strana starog mosta sada nalazi na desnoj strani. Danas most ponovno služi svojoj svrsi, jer povezuje Žepu s ostalim seoskim putevima i mjestima.

U naselju iznad mosta nalazi se na jednoj uzvišini kula iz turskog doba. O njenom postanku nema povijesnih podataka, postoji opet samo legenda. Navodno ju je sagradio neki Redžep-paša kada je razorio Jeriniću kulu na susjednom Vrataru. Ova kula ima sve osobine svoga vremena. Sastoji se od tri sprata: prva dva su služila za obranu i imala otvore za gađanje, a treći za stanovanje.

Na ulasku u Žepu iz Rogatice novosagradeni put prelazi preko malih mostova blizu izvora Žepe. Pretpostavlja se da su te mosto-

ve gradili isti domaći ljudi, koji su zidali Redžep-pašinu kulu.

U blizini mjesta gdje je nekada bio stari most vide se tragovi šumske pruge kojom su za stare Jugoslavije doturali balvane na Drinu i odavde ih splavovima otpremali dalje. Danas su na tome mjestu sagrađene dvije montažne barake: veća od njih služi kao kamp-kuća. Ima tri prostorije, dvije opremljene ležajevima (sedam u svakoj sobi), u trećoj su dva kauča sa stolom i foteljama. Druga je kućica snabdjevana štednjakom, ali za sada ni jedna još nema električne niti pitke vode. Po vodu za piće treba otići do obližnjeg vrela koje je ozidano pored puta.

Od Žepe do ovih zgradica sada se gradi širok kolski put kroz selo Slap. Od Žepe do njih ima oko sat i po hoda. Zahvaljujući poštarima iz PD »Prijatelj prirode« u Sarajevu, imali smo priliku da posjetimo most na Žepi, prenoćimo u ovom kampu i sutradan se prevezemo motornim čamcima uz Drinu do Višegrada. Vožnja od Slapa do Višegrada trajala je dva i po sata, a bila je poseban doživljaj.

Sve te prirodne ljepote opravdavaju postavljanje kontrolne tačke na ovom mjestu, no i bez toga vrijedno ih je posjetiti i pogledati.

SAKUPLJANJE HISTORIJSKE GRADE O RAZVITKU PLANINARSTVA U BiH

Godine 1971. osjetila se u PSBiH potreba za širim savjetovanjem planinarskih aktivista o mogućnosti prikupljanja historijske grade i obrade historije planinarstva u SRBiH.

Takav je sastanak realizovan tek 13. maja 1972. godine. Uvodni referat dao je teme i okvire za diskusiju. Na sastanku su se skupili planinari iz Sarajeva, Mostara, Zenice, Tuzle, Vareša, Visokog, Goražda, Bihaća, Kiselojaka i Kreševa, te kao gost Bogomir Ružička, predstavnik Republičke komisije za historiju fizičke kulture pri Zavodu za fizičku kulturu Republike BiH. U diskusiji su zapažena izlaganja sekretara Republičke komisije za historiju fizičke kulture, zatim pok. Đorda Nešimana iz PD »Plješivica« u Bihaću, druga Slijivica iz Tuzle, Mirka Dželetovića iz PD »Perun« u Varešu i dra Halida Cauševića iz Sarajeva.

Na kraju sastanka je obrazovana komisija za prikupljanje i sredovanje historijske grade koja je uz manje izmjene ostala do danas: predsjednik mr. ecc. Ekrem Gacić, a članovi Josip Kuljić, Uzeir Beširović, Ivan Hirše i Josip Bačić.

Komisija je na temelju zaključaka u 1973. svim planinarskim društvima poslala upute za skupljanje gradiva, no jer su se mnoga oglušila ponovno se 1974. obratila društvima, ali ni to nije urođilo željenim plodom.

Dodatak je Komisija primila podatke o planinarskoj kući na Plješivici i Vijencu, o PD »Svatorac« u Lukavcu i o planinarskim aktivistima Mehmedu Salkiću iz Bihaća, Franji Abramoviću iz Pri-

jedora, Ekremu Nuhiću i Marku Nikoliću iz Lukavca i Mirku Dobrijeviću iz PD »Tekstilac« u Sarajevu.

Osim ovih priloga Komisija raspolaže sa jubilarnim izdanjima »Bjelašnice«, »Treskavice« i »Željezničarac« iz Sarajeva, referatom »Bukovika« u povodu 20-godišnjice, izvještajima PSBiH, referatima Nisima Albaharija i Branimira Zlobickog, te izdanjima Komisije za historiju fizičke kulture u BiH.

Planinarski aktivist Josip Sremf iz Sarajeva je poklonio slike, negativne i kliseje iz predračnog i poslijeračnog perioda, a Stjepan Volf iz Sarajeva album predračnih slika svog brata Karla.

Nabrojani materijali nisu dovoljni za pisanje historijskiju, osobito iz perioda austrougarske vladavine, kao ni za period između dva rata, ali je sigurno da bi sva društva u BiH, osnovana poslije oslobodenja, mogla pružiti Komisiji barem osnovne podatke. Iz napred izloženog vidimo koliki se broj planinarskih društava od njih 46 odazvao traženju Komisije.

Rad na ovome poslu zahtijeva mnogo truda i slobodnog vremena, a svako bi društvo u razgovoru sa svojim predračnim planinarkama moglo prikupiti dragocjene podatke za rad Komisije. Za ovaj rad Komisija je poslala podsjetnik za intervju planinarskih aktivista. Uz malo više dobre volje i truda mogli bismo budućim generacijama očuvati vidniji trag o prošlosti našeg planinarskog života.

Josip Bačić

Susret s Biokovom

DRAGO ŠEFER

MAKARSKA

Mnogo sam godina priželjkivao izlazak na tu planinu. Njena me impozantna kamenja barijera privlačila, ali je ta moja želja odlagana sve do moga preseljenja u ovaj kraj.

Izgradnjom ceste do samoga vrha Biokova preko sela Gornji Tučepi i Staze, učinila je Biokovo pristupačnim motoriziranim turistima, pa i planinarima, da se u vrijeme ljetne pripeke na Makarskoj rivijeri — za ne-pun sat — nadu na svježem planinskom zraku i najvišim predjelima te planine. Međutim stari pristupi toj planini, uz njene strme vrelje, nikada neće izgubiti svoje draži i ljepotu.

Oni koji su željni pravoga doživljaja i užitka što ga pruža ova planina na tim prilazima u svoja prostranstva — nikada neće propustiti da to učine bilo kojom od staza što se uspinju iz sela Basta, Baškočića, Velikog Brda, Makra ili Kotišine. Napor koji će uložiti i znoj koji će proliti da savladaju tisuću i više metara visoku i strmu kamenu barijeru — učinit će to zadovoljstvo većim i dražim.

Jednog jesenjeg jutra, prije četiri godine, podoh u susret nepoznatom. Sunčeva zraka još se nije ni pojavila s istoka, kada sam ostavljao posljednju kuću povije sela Veliko Brdo. Usahle biljke i siv kamen bili su još vlažni od noćne rože. Nogostup se provlačio između dva suhozida iznad Vladića kuće i izlazio na prve sipare, nastavljajući njima pod stijene Solila. Svježina jutra rashlađuje graške znoja na čelu. Hod je naporan za moje poodmakle godine. Staza nastavlja u kratkim serpentinama po stazi izgrađenoj u suhozidu i podzidima u Ždrnjelu, a iznad Stupice nastavlja čas kraćim, čas duljim serpentinama preko novih sipara zvanih Donji i Gornji Pas, sve do vrha sipara, gdje prelazi na lijevu stranu djelomično po čvrstoj stijeni i po zatravljenoj kosini uz Ratac do prostranog sedla i male zaravni.

Tu lijevo, iznad posljednjih stijena Solila, staza produžuje pored Dubokog dolca na Lokvu, gdje se povije pojila za stoku nalazi napušteno lovačko sklonište.

Tri sata trajao je ovaj uspon od sela do najviše točke prevoja. Promatram Makarsku i savladan uspon od tisuću i tri stotine metara. Pogled je veličanstven. More je azurno plavo i mirno, kao da dolje nema ni daška vjetra, dok se ovdje gore osjeća dah planine iako je sunce već odskočilo.

Kao i uviјek privlače me vrhovi, ovooga puta Štropac. Poslije kratkog odmora uputio sam se preko napuštenog dolca, koji je i godine poslužio kao krompirište nekom od stanovnika Velikog Brda.

Prvi put našao sam se oči u oči s ovom planinom, koja je dobro poznata po naglim promjenama. Samo desetak dana prije na ovim je visinama zabijelio prvi snieg te jeseni, a danas sunce blagorodno grijie i u čistom planinskom zraku s toga vrha ocrštava se svaka kontura u stijenama, u policama, žlijebovima i duboko, duboko dolje u selu po maslinjacima i borovim šumama — sve do samoga mora uz koje se priljubila Makarska.

Iz toga osmatranja moju pozornost privuče kotrljanje kamenja negdje dolje u Žlijebovima. Pogled mi leti za zvukom i ugledam grupu divokoza. Jedna iz grupe stoji podlaže, kao na osmatračnici.

Ostavljam vrh i pokušavam da se po nekom jedva vidljivom nogostupu probijem kroz kamenjar do planinarske kuće pod Vošcem. Za nešto više od jednoga sata prebrodih taj besputni dio sa Štropca do izvedene staze na kojoj sam našao i markaciju. Još tridesetak minuta, malo kršem, malo kroz bukvu šikaru probijala se staza, dok ne ugledah stotinjak koraka pod sobom planinarsku kuću.

Sjedoh tu na domak kuće, da se odmorim i da prezalogajim, promatrajući okolinu i stazu što od kuće u lagalom usponu ide na prevoj ispod vrha Vošca za Makarsku.

Kuća je zatvorena, pa nema svrhe ni da se spuštam do nje. Nije to više planinarski objekt. Sada ga vode ugostitelji, a ljeti je prošlo, pa je zatvoren. Kako bi dobro došao odmor i topao čaj, a moglo bi se i prenoći poslije ovako napomogn dana i hoda. Ovakvo je trebalo krenuti dalje, na prevoj.

Dan se bližio izmaku i sunce je krenulo zapadu, ali je još uviјek pržilo. S prevoja u neprekidnom silaženju čovjeka zaokuplja jedino pogled na pučinu i plavičaste konture otoka, dok se ne nađe na širokoj stazi izvedenoj u stijenama, povije samoga sela Makarska.

Tada te zaokupljaju njegova napuštena zdanja priljubljena uz samo Biokovo i zamišliaš njegove nekadanje starosjedioce kojih su se tu davno naselili i na tome mjestu podzali svoje domove iznad gustih maslinjaka i borovih šuma. Sklanjajući se od najezda raznih osvajača i gusara, prislonili su se uz samo Biokovo koje im je predstavljalo strateško i ekonomsko zaleđe.

Ostavljajući za sobom ostatke naseljenog dijela sela dan je lagano prelazio u grimiz večeri. Do mene su dopirali zvuci noći i miris dima što se plavičast i lelujav izvijao iznad krovova, kada sam se našao među prvim kućama Makarske.

Naš dug Vladimiru Horvatu

EMIN ARMANO

ZAGREB

Podoh stazom uspomena na moja prva odlaženja u planine. Istom onom stazom kojom sam, uz druge dječake, mnogo puta prošao s Vladimirom Horvatom.

Taj put se penje od nadsvodenog potoka Blizenc do izvora Stjenjak pa dalje do Njivica. I gotovo na svakom zavoju prisjetim se ponekog detalja mojih prvih »radnih akcija« na Medvednici. Na oštem zavoju ispod Strmopeči vidim mjesto gdje je Horvat sakriva malu motiku kojom smo pokušavali otkriti da li je jedno udubljenje pod stijenom možda ulaz u kakovu podzemnu tvorevinu.

Istučen kamen nasred puta, neposredno pred Njivicama, sjeća me na nekoliko uzastopnih nedjelja kada smo se mi momci smjenjivali s drškom bata u ruci sve dok kamen nije postao manje opasan za nogu planinara. Horvat je tu običavao govoriti kako bi se netko mogao o taj kamen spotaći u smiraju dana vraćajući se kući. Nekoliko koraka više je kamenom načinjen prijelaz preko strme vododerine. I tu je polojnji Vladimir Horvat dao ideju, a mi mladi smo dali svoju ruku i dobru volju.

I da ne zamaram čitaoca nabranjem sjecanja na tom dragom mi putu, spustit ću se do spilje Medvednice na mali plato podno spomen-ploče Vladimiru Horvatu, graditelju 500 stuba.

Svake godine, negdje u rujnu, sastaju se planinari da na tom mjestu s nekoliko riječi ozive uspomenu na neumornog planinara. I uviјek tokom proteklih dvanaest godina slušali smo planinare kako u ime PSH ili u ime nekog planinarskog društva iz Zagreba odaju počast Vladimiru Horvatu kao graditelju Stuba. Spominjala se tu i ekipa mladih planinara koji su pomagali u gradnji, ali nitko nije rekao riječ zahvale u ime nas mlađih, koji neobično mnogo dugujemo pokojnom Vladi. Za nas je naš »Šjor«, kako smo ga zvali, bio onaj koji je u nama probudio iskru istinskog uživanja u planinama, učitelj koji nas je upoznao s osnovama planinarske etike.

Nije ekipa bila klub izabranih. Ni najmanje. Ulazio se u nju sasvim slučajno. Na primjer radilo se u Srncu. Netko je naišao.

- Hoćeš malo pomoći?
- Hoću.
- Idemo zajedno na Tunel?
- Idemo.

I poznanstvo je bilo sklopljeno. Češće su opet »stari« ekipaši pozivali na izlete i svoje prijatelje, koji su tada ostajali na Stubama ili odlazili, kako tko. Pa ipak, izvjestan nas je broj ostao kao jezgra i pomagali smo na

Stubama, uređivali okolinu. Tako smo djelovali korisno i sticali osnove estetskih poimanja o prirodi.

Nema više Vladimira Horvata da nas i još mlađe svojom neposrednom akcijom i dobrotom okupi u tom interesantnom predjelu Medvednice, pa ipak svaki od nas dolazeći ponekad sam na Stube, popravi ovaj ili onaj kamen ili skloni smeće što je nesavjesni posjetilac ostavio. I tada ni ne pomišljamo kako su ta spontana popravljanja i uređivanja dragog nam kutka postala navikom zahvaljujući upravo druženju sa »Šjorom«. Toga u tim trenucima nisam svjestan ni ja, kao ni Tomica, kada je na povratku sa posljednje komemorativne svečanosti na Stubama, 29. rujna 1974. godine, idući ispred cijele naše grupe sklanjao oveće kamenje i napadalo granje s puta.

Sjetimo se na čas i Horvatovih razglednica iz Rauhove lugarnice — onih crtanih — s nekoliko srdačnih stihova kojima upozorava:

Vu toj hiži ni štirtija
Tu ne spada praščarija
To je dom za prirodnjake
A ne gajba za divljake.

Kako je jednostavan poziv tu uputio za kulturno boravljenje u planini, u koju nas je mamio i s ispisanim tablicom nedaleko Tisina ponora:

Naj se plaštit iti gori
Koji put se i odmori
Bolše ti je znojen biti
Neg vu črnoj zemli gniti.

I rasli smo mi mlađi uz njega markirajući staze oko 500 stuba, uređujući Srnec, spuštajući se u obližnje ponore, uviјek se iznova veselići svakom novom izletu.

A sada, dvanaest godina iza Horvatove smrti, kročeći stazama Velebita, pročitao sam u upisnoj knjizi na Ivinim vodicama, uz kojekakve vulgarnosti, kratak i kulturni zapis o posjeti tada najmlađeg člana ekipa:

4. V 1974. Dubravka Žeželj i Marijan Čepelak, PDS »Velebit«. Sutra idemo za Medak preko Solila i Bunovca. Stigli iz Anića luke.

Kako me je razveselilo tih nekoliko nenaometljivih riječi planinara koji, znajući, istinski vole planinu, koji žele i znaju uživati u njoj!

I baš u tim trenucima planinarske radošti i uživanja rado se sjetimo Stubu i ekipi u kojoj smo primili prvu planinarsku poduku. Dakako da pri tome ne zaboravljamo na zahvalnost pokojnom Vladimиру Horvatu.

Prije pola stoljeća

Iz knjige zapisnika HPD-a

Kako su živjele naše planinarske organizacije prije pola stoljeća, što su radile, kakve su ih brige morile i kako su izgledale njihove odborske sjednice? Da bismo donekle odgovorili na ta pitanja, posegnuli smo za rukopisnom knjigom koja nosi naslov »Hrvatsko planinarsko društvo. Zagreb. Zapisnik odborskih sjednica od 10. X 1919—7. VIII 1925.« Knjiga se čuva u Hrvatskom planinarskom muzeju u Samoboru, a ima 274 stranica. Iz nje donosimo nekoliko izvadaka o različitim točkama dnevnog reda. U današnje doba neki će nam od njih izgledati šaljivi, no u drugima se može nazrijeti mučna situacija uvjetovana tadašnjim društveno-političkim prilikama.

Urednik

Odbornik prof. Balenović donaša izjavu jednog člana iz Stubice koji se zgražao nad ponašanjem nekolicine članova u planinarskoj kući na Sljemenu na Silvestrovo. Zgraža se i sam o svemu što se je tamo događalo u sobi br. 10. Odbor prima to s negodovanjem do znanja, te prepušta stvar tajniku da ispiša koji su to članovi bili u sobi br. 10 te da se onda uzmognе proti članovima koji su se nedolično ponašali postupati. (13. siječnja 1925)

G. Novotni, koji zaistupa poslije odlaska g. potpredsjednika Pasarića predsjedatelja — navada da je potreba popravka zahoda u našoj kući na Sljemenu. Odbor odobrava izdatak, a prepušta se nadzor za izvedbu toga g. Novotniju. (27. siječnja 1925.)

Tajnik čita pritužbu obskrbnice Korlinke, koja se je pritužila, da su nekoji planinari došli kasno u noć (11 sati) te pred kućom galamili i od nje na nedoličan način tražili ključ od sobe za prenoćenje, te u blagovaonici još do kasno u noć halabučili; navada da je među njima bio odbornik g. Bothe, g. Ozmo i drugi. — Odbornik Bothe uzima u obranu članove i sebe, da je stvar po opskrbnicu prikazana pretjerano, da je galama dođe bila, ali ne tako kako to ona opisuje. — Odbor prima to do znanja, te stvara zaključak, da se opomene navedeni članovi, a opskrbnica da postupa po kućnom redu. (20. veljače 1925)

G. Novotni polaže 4000 dinara kao ostatak svog darovanja za gradnju doma. Odbor prima sa zahvalnošću na ruke blagajnika dar, te mu zahvaljuje na plemenitosti. (7. travnja 1925)

G. Novotny ponovno urgira nabavu ručnika i neke druge predmete, kao noćne lončice itd. Odbor zaključuje da se to potonje bude

nabavilo, kad kuća bude u redu nadograđena. (22. travnja 1925)

Uzima riječ predsjednik podružnice g. Cvetišić, opisuje u kratko rad podružnice prema središnjici, te naglašuje da je ova vazda spremna zajedno raditi sa središnjicom, nu odbacuje od sebe neumjesne izjave na odborskim sjednicama od strane g. g. odbornika, pa moli u tome predmetu od predsjednika da ga od takovih napadaja zaštiti. Potpred. J. Pasarić drži kratak govor u tom pogledu općenito, te žali da je do takovog čega doći mogli na sjednici pa konstataria čimjenicu, da su neke izjave pale sa strane neke g. g. odbornika nu samo kao reakcija na izjave g. Cvetišića o izloženom prostoru, što je g. Cvetišić izjavio bio: »Bumo videli kaj bute vi izložili», pa: »Ako hoćete spor, imate ga za 5 minuta«, a da će »Sljeme« posebno izložiti u posebnom prostoru svoje predmete. Moli g. g. odbornike da bi prigodom odb. sjednica svoja subjektivna minijenja i opaske puštali po strani, jer da to ne spada u raspravu koja ima biti na dostoјnoj visini. (18. lipnja 1925).

Odbornik g. Čermak upozorava g. Cvetišića na članak pisani u »Večeri« o sljemenskoj kući pa drži, da g. Cvetišić ipak ne bi trebao iznositi neke odb. zaključke pred javnost uz opaske gledje gradnje kuće na Sljemenu i nabave kuće na Sv. Jakobu, jer da su to odborničke službene tajne. G. Cvetišić odbija od sebe upozoravanje sa strane g. Čermaka, jer da je on taj članak pisao kao privatna osoba svojim potpisom i da mu to ne može ništa zabraniti. Odbor u većini dođe ne odobrava čin g. Cvetišića, nu drže da se za minijenje, koje iznosi svojim potpisom u novinama, ne može pozvati kao odbornik na odgovornost. (24. lipnja 1925)

G. Čermak izvješćuje, da je finansijska straža zapečatila vinotočje na Sljemenu (u pl. kući) i da treba ići financiji intervenirati. (1. srpnja 1925.)

G. Bothe izvješćuje o kaosu u poslovnici, pa odbor povjerava potpredsjedniku i tajniku da vode brigu oko uređenja poslovnice. G. Prebeg saopće, da je član g. Haas na kolodvoru mamio nečlanove za uvjerenje (!?). Predlaže da se u dokazanom slučaju proti dotičnom članu postupa i ev. isključi iz društva, a u slučaju potrebe i u novinama obznani, da je zbog zloporaba u društvu isključen. (20. srpnja 1925)

G. predsjednik Krajač se radi imenovanja za ministra trgovine zahvaljuje na predsjedništvu HPD-a. Mjesto predsjednika ostavlja se radi toga prazno. (7. kolovoza 1925)

G. Bothe govori o tome kako je nastojao da se za uvredu koju je predsjednik podružnice »Sljeme« g. Cvetišić nudio svojim pisanjem u novinama i g. podpredsjedniku Pasariću i cijelom društvu, dade neka zadovoljština. Na sva nastojanja o zadovoljštini g. Cvetišić je poslao istupnicu kao član središnjice (7. kolovoza 1925)

Izvješćuje se da je došla tužba na jednog časnika, koji je na uskrsni ponедjeljak sa jednom damom na konju porušio ogradu, jašio po livadi pred planinarskom kućom na Sljemenu i u planinarskoj kući pred više članova svojim vladanjem počinio sablazan i iz revolvera pucao kroz prozor razbijši staklo čime je u veliki strah natjerao članove i goste našega društva, većinom gospode i mlađež. Uprava je doznaala od jednog člana (Mirka Oseka) da se taj časnik zove Čirić i da je kapetan I. razreda. Odbor zaključuje da se ovaj slučaj imade prijaviti mjestnoj vojnoj komandi i zatražiti da se taj časnik imade pozvati na odgovornost. (27. travnja 1920)

Tajnik izvješćuje o glavnoj godišnjoj skupštini podružnice »Sljeme« na kojoj je raspravljen prijedlog o gradnji posebnog doma podružnice (u Zagrebu), te unatoč toga što je tajnik izjavio, da bi i podružnica imala prostorije u domu matice, ipak je odbor podružnice odlučio, da se taj posebni dom podružnice (u Zagrebu), te unatoč digne. Tajnik pripominje kako podružnica ne podupire maticu, dapače da radi protiv nje. (13. veljače 1924)

Na dopis podružnice »Sljeme« kojim se središnjica HPD poziva na skupštinu podružnice zaključeno je da se pošalje dopis slijedećeg sadržaja: »Središnji odbor HPD žali što se ne može odazvati Vašemu pozivu s razloga, što je isti odbor, komparativno zastupan na Vašoj (skupštini) od 28. svibnja bio izvrgnut uvredama i napadajima u izvještaju tajnika podružnice »Sljeme« g. D. Jalkšića i u govorima društvenih članova, a da se predsjedatelj nije proti tome ogradio iz vlastite pobude niti zaštitio odbor središnjice, koji

je tamo kao gost bio prisutan. (21. srpnja 1924)

G. Gussich u ime svoje i u ime gg. Bošnjakovića, Borića i Paulića prigovara tajniku, da uvlači politiku u društvo, te u dokaz svoje tvrdnje spominje dopis bankama koji da je dvovrsno sastavljen: za neke banke se u dopisu ističe hrvatski karakter, dok je to u drugima izostavljeno; tajnik (dr Zlatko Prebeg) odgovara da je dvovrsne dopise bankama da pisati računajući na različita politička uvjerenja pojedinih bankovnih predstavnika, a radio je to s namjerom da od svijetu namakne sredstva društva, a ne da uvuče politiku u društvo... Odbor zaključuje da se bankama imade upraviti dopis jedne vrste i to onaj s hrvatskom karakteristikom a niti u stavljenim prigovorima, niti u dosadašnjem djelovanju tajnika ne nalazi nikakve političke note; spominjanje označke »hrvatski« u tekstu dopisa ne može se smatrati politikom. (9. ožujka 1922)

Tajnik čita list gg. Borića, Paulića, Gussicha, Bošnjakovića, Drobca i dra Aranitskoga upravljen na predsjednika dra. Krajača koji glasi: »... Potpisani su se kod nastupanja povjerene im dužnosti (kao članovi uprave i nadzornog odbora — op. ur.) pouzdano nadali da će zajedničkim nastojanjem uspjeti, da se HPD... očuva od utjecaja posvudašnje političke atmosfere te da se u svome djelovanju posveti isključivo svojoj kulturnoj zadaći... Držeći da su za izravnanje nastalih opreka u mišljenju pokušali sve, što je bilo u njihovoj moći te uvjerivši se napokon, da je to njihovo nastojanje ostalo bezuspješno, potpisani Vas mole, gospodine predsjedniče, da biste izvoljeli uzeti do znanja njihovu konačnu odluku, prema kojoj se ovime konačno zahvaljuju na povjerenoj im odborničkoj dužnosti... (9. lipnja 1922)

Prof. Novotni izvješćuje radi ukradenih stvari (iz plan. doma na Sljemenu), da ih društvo ne može dobiti jer tat nijeće kradu, a iste se nalaze pohranjene u Kraljevom Vrhu gdje ih se i rabi. (10. listopada 1919)

Potpri. dr. Goglia predlaže da se prema novom državnom uredjenju promijene pravila i da se načrt predloži odborskoj sjednici na pretres... (7. siječnja 1920)

O zajedničkom planinarskom listu sa Slovenskim planinarskim društvom razvila se debata, te je konačno usvojen predlog, da se stupi sa SPD u vezu, da izdajemo zajednički list, koji bi bio »Planinski vestnik« što izlazi u Ljubljani. (2. srpnja 1921)

Predsjednik dr. Krajač saopće, da je čitajući časopis »Carsia«, koji izdaje Club alpino fiumano, opazio da oni presižu poglavito na naš hrvatski teritorij, te da se protiv toga mora nešto učiniti... Zaključeno je: »Predsjednik će... sastaviti predstavku radi presizanja riječkog kluba na naš teritorij.« (2. studenoga 1923)

Likovi planinara

MIRKO DOBRIJEVIĆ

Jedna je od lijepih planinarskih odlika skromnost kad je riječ o društvenom i dobrovoljnom radu. To je često puta razlog da malo znamo o dugogodišnjem djelovanju mnogih vrijednih planinarskih aktivista i entuzijasta.

Kada smo o tome razgovarali s Mirkom, on je čitav svoj društveni rad sažeо u jednu rečenicu: »Eto, bio sam, s ostalim drugovima, osnivač Planinarskog društva »Tekstilac« iz Sarajeva, njegov predsjednik, sudjeloval sam u gradnji doma na Ravnoj planini i – tu je stao. Da, u toj je rečenici bilo mnogo rečeno, ali mnogo je ostalo sakriveno, ono najbitnije što je poklonio svome društvu ovaj vrijedni 60-godišnjak.

Transverzale

• **Mladinska sindikalna transverzala ITC Celje ima 10 KT:** Celjska koča, Svetina, Iški Vintgar, Paški Kozjak, Šempeter, Smohor, Mrzlica, Rogla, Hom d Logarska dolina. Obilazak je ograničen na jednu godinu za brončanu značku jer će 1976. izdati dnevnik za 10 novih točaka za srebrnu, a 1977. za zlatnu značku. Dnevnik se naručuje uz cijenu od 20 d (uračunata je i brončana značka) na adresi: Celje, Kovinotehna, Mariborska cesta 7, Zdenka Pilec. (Josip Korlaet)

• **Po poti kmečkih upornikov** je transverzala koju je osnovala Občinska zveza prijateljev mladine u Krškom. Trasa ima 12 KT: Sevnica, Planina, Bistrica, Kušnovec, Klanjec, Cesograd, G. Stubiča, Susedgrad, Kerestinec, Brežice, Leskovec i Krško. Vremenski nije ograničena. U cijenu dnevnika je uračunata i značka koja predstavlja portret Ma-

tije Gupca. Naručuje se uz cijenu od 20 d na adresi: Občinska zveza prijateljev mladine, Krško, Cesta Krških žrtava 14. (Josip Korlaet)

• **Kopitnik u Zasavju.** PD Rimski Toplice izdalo je kontrolni list za obilazak planinarske kuće na Kopitniku i ustanovilo je tri stupnja značke: za jedan obilazak brončanu, za 10 srebrnu i za 20 obilazaka zlatnu značku. Vremenski je ograničena na tri godine. Kontrolni list dobije se pri prvom obilasku kuće besplatno. (Josip Korlaet)

• **Partizanski put po Medvednici** organizirao je 1966. POZ i predao ga na upravljanje PD Zanatljiji iz Zagreba. Do sada je spomen-značku puta osvojilo više od tisuću članova iz 60 društava Jugoslavije (od toga više od polovice iz Zagreba). Budući da velik dio trase prolazi podru-

Mirko je rođen 1915. godine u Sisku, tu je izučio tekstilni zanat. Rano je postao članom podružnice »Prijatelja prirode« u Sisku, i obilazio planinе po Hrvatskoj i Sloveniji. Zbog sudjelovanja u štrajku tekstilnih radnika ostaje 1938. g. bez posla. Napušta Sisak i zapošljava se u Sarajevu. Poslije oslobođenja postaje najprije član PD »Bjelašnica« u Sarajevu. Kao tekstilni radnik priključuje se akciji oko osnivanja planinarske organizacije među tekstilnim radnicima Sarajeva i od 1968. pa do 1974. bio je predsjednik PD »Tekstilac«. Kada se primio predsjedništvo, započela je gradnja kuće na Ravnoj planini. Kuća doduše nije još službeno otvorena, ali je planinari koriste od 1973. g. Za sva to vrijeme Mirko je vodio planinarsko društvo, i neumorno sudjelovaо na gradnji planinarskog objekta. Uz to je sedam godina bio sekretar Sindikalne podružnice, više puta u organima upravljanja Tvornice »Kljuc« u Sarajevu, funkcionar u Gradskom planinarskom savezu, a s drugovima je pokušao osnovati i sportsko društvo među tekstilnim radnicima sa sekcijama sa nogomet, tenis, ping-pong itd, ali to društvo nije dugo trajalo.

Kroz sva to vrijeme organizuje društvene izlete, sudjeluje na svim planinarskim akcijama društvenog i političkog karaktera. Iz godine u godinu sudjeluje na Igmanskom maršu, u pohodu na Visojevicu i Crvenim stjenama, obilazi Igmansku transverzalu i Sutjesku. Kao potpuni društveni radnik dobio je za sav taj dugogodišnji rad od PSBiH zlatnu značku i diplomu.

Nije rijetkost da neka društva imperativno traže za nekoga svoga člana ništa manje nego odmah zlatnu značku Saveza, makar imao svega dvije-tri godine članskog staža. Zahtjev se obrazlaže činjenicom da će društvo izgubiti korisnog člana. Sta da se kaže o takvom shvaćanju društvenog rada? Sta bi trebao da kaže Mirko i još mnogo takvih Mirka koji za dugogodišnji društveni rad nisu predloženi ni za značku ni za diplomu. Koliko ima takvih društvenih radnika koji i be, priznanja dalje aktivno rade, makar ih je neki »mali bog« ili uzurpatör društvenih vlasti zaboravio ili poticijeno. Sta da se kaže o triči za honorarima i plaćanju društvenog rada čak i u nekim planinarskim i sportskim organizacijama, dok je istodobno rad pozitivnih entuzijasta zaboravljen?

Treba njegovati amaterski rad, ali mu treba i dati dolično priznanje.

Josip Bačić

čjem PD Stubičan, ubuduće će brigu oko puta umjesto PD Zanatljija voditi ovo društvo. Budući polaznici PPPM trebaju se obratiti na adresu: PD Stubičan, 41240 Donja Stubica, Trg. M. Gupca (tajnik T. Stunić).

• **Jugoslavenska planinarska transverzala** bila je jedna od točaka dnevnoga reda na sjednici Glavnog odbora PSJ 25. svibnja. Odlučeno je da svaka republika ima po dvije kontrolne točke, a pokrajine po jednu. Otvorene bi trebalo biti 29. studenoga 1975. Na sjednici Izvršnog odbora PSH je odlučeno da kontrolne točke u SR Hrvatskoj budu Klek i Črikvena u Velebitu, prvi zbog toga što je vezan uz povijest hrvatskog planinarstva i alpinizma, a druga što se nalazi usred Rožanskih kukova na Velebitu, uz samu Premužičevu stazu, najatraktivnije planinarsko područje u Hrvatskoj.

In memoriam

PROF. DR BRANIMIR GUŠIĆ

1901 — 1975

Dne 6. srpnja nestalo je sa životne scene čovjeka koji je ostavio za sobom neizbrisiv trag u hrvatskom i jugoslavenskom planinarstvu, umro je nakon duge i teške bolesti u 74. godini života akademik Branimir Gušić, liječnik, antropogeograf, povjesničar, otorinolaringolog, jednom riječju enciklopedist široka formata kakvima ne obiluje naša kulturna povijest. Na posljednjem ispraćaju s Mirogoja oprostili su se od njegovih posmrtnih ostataka brojni predstavnici kulturnih i znanstvenih ustanova iz svih krajeva naše zemlje. U ime Planinarskog saveza Hrvatske govorio je potpredsjednik dr. Željko Poljak, učenik Gušićev. Umjesto pokojnikove biografije, koju su Naše planine opširno prikazale u povodu Gušićeve 70. godišnjice života (1971.81), ovdje ćemo ponoviti Poljakove oproštajne riječi s ispraćaja na Mirogoju u kojima je sažeto prikazan pokojnikov doprinos našem planinarstvu. Željko Poljak je, među ostalim, rekao:

Planinarski savez Hrvatske je izgubio svog osnivača i prvog predsjednika, PDS »Velebit« svog najuglednijeg člana i počasnog predsjednika, a svi planinari Jugoslavije izgubili su svog doajena i ideologa. Nemoguće bi bilo nabrojiti sve one brojne funkcije niti dočično prikazati sav doprinos prof. Gušića našoj organizaciji u 60 godina njegova članskog staža, prije rata u HPD i HTK »Sljeme«, a poslije rata u PSH i PDS »Velebit«. Istaknut ćemo samo njegov duhovni doprinos jer je baš taj baština od neocjenjive vrijednosti.

Prof. Gušić je planinarsko djelovanje shvaćao kao znanstvenu metodu u prirodoslovnim i društvenim istraživanjima, jer on nije bio kabinetski znanstvenik. Na svojim brojnim istraživačkim putovanjima po Dinaridima pokazao je kako valja spojiti korisno s ugodnim. On je tako obogatio naše planinarstvo vrijednim sadržajem te primjerom dokazao kako fizička i psihička kultura trebaju postati neodjeljive cjeline. U tom smislu odgajao je i u toku svog plodnog i dinamičnog života usadio svoj pozitivni duh u nas, svoje nasljednike. On je tako duhovno nastavio živjeti i poslijevje svoje fizičke smrti. Ali unatoč ovakvoj utjehi duboko nas boli gubitak njegove ličnosti iz naše sre-

dine i teško se s time mirimo. Dvadeset tisuća hrvatskih planinara žali za dragim pokojnikom i s dubokim pijetetom odaje počast svom neprežaljenom članu, predsjedniku i uzoru.

SMILJKA POZNANOVIC

1931-1975

Predviđalo se da će članovi AO Beograda, stari i mlađi, oni koji se stalno susreću i oni koje su životne okolnosti razbacale po svijetu, skupe ove godine u Vratima pod Triglavom, gdje je i inače stječište u koje je svako godinama dolazio barem na po koji dan pod okrilje Velike Stijene. Ali, okupili smo se i prije predviđanja, da se oprostimo od još jednog člana koja neće biti na toj prozivci — od Smiljke Poznanović, preminule iznenadno, za vrijeme službenog boravka u Parizu.

Mi, njeni drugovi koji smo toliko puta dijelili s njom doživljaje koje planina pruža i napore koje zahtijeva, sjetili smo se svega: njenog prvog zimovanja na zavijenoj Besnoj kobili s nekadanjim studentskim društvom »Gučevom«, učešća u orijentacijskim marševima, njenog drugarstva i odvažnosti, nesebičnog organizacionog rada i propagiranja planinarstva pisanim riječju, a iznad svega njenih prekrasnih tura po Prokletijama i drugim juž-

nim planinama, uspona u stijenama od prvih početaka na našim tečajevima pa do Jugovog stebra u Triglavu i smjerova njenog velikog uzora Mire Debelakove, te doživljaja na velikanim Dolomitima i centralnim Alpama. Sjetili smo se njenog stalnog nemira i želje da sama učini nešto svoje, na svoj način, u planinama, da snagom volje nadmaši prividno male fizičke mogućnosti, da u svemu bude ravan svojim muškim drugovima i u ponećemu bolja od njih.

Njena iznenadna smrt, pored ljudski tako shvatljivog osjećaja žaljenja zbog rastanka i zamišljenoosti koju uvijek izaziva podsjećanje na činjenicu prolaznosti, ipak nam je još jednom potvrđila — da život istinskog planinara, ma koliko bio kratak i ma na koji se način završio, nikada sam po sebi ne može biti nesreтан i da za žaljenje mogu biti samo ljudi koji vijek provedu prizemno i prazno, bez rada i žrtvovanja za druge.

V. Stanisić

DANICA ROSIĆ-PIVALICA

1905-1975

Pred kratko vrijeme ostavila nas je »naša Daniča«, jedan od uzornih planinarskih članova HPD i PD »Mosor«. Rodena je u Splitu 1905. godine. Član je društva od njegova osnutka 1952. do svoje smrti. Odake početi nabrazati njezin rad i zasluge? Svaka sekcija društva »Mosor« može se pohvaliti njezinim nesebičnim radom. Je li trebalo radići, saditi, graditi, organizirati — ona je svugde stizala. Nije bilo izleta ni veselja bez nje. U upravu je teško ulazila, jer je smatrala da treba drugima ustupati mjesto, a ona je i onako bila uvijek na

radu. Poznavala je sve članove, a oni su poznavali i nju. Bila je »živi leksikon planinarskog sjecanja«. Predsjednik je do nje mnogo držao kao uzorne omladinke.

Poslije rata, do 1960. godine, bila je vrlo aktivna, a zatim su je noge izdale, a u zadnje vrijeme još i teža bolest, koja ju je naglo skršila, baš onda kad je uplovila u mirne vode svog života. Ostavila nas je tihom ispraćena od grupe starih planinara veterana, svojih drugova i poštovalaca.

A. G.

Alpinistika

MATURANTSKI SMJER U JI STIJENI ZUBOVA NA TRESKAVICI

Prvi penjali Zoran Bošnjak i Erol Čolaković (8. i 9. 6. 1975), AO Sarajevo i PD »Željezničar« (prvi pokušaji 26. i 31. 5. i 28. 6. 1975).

Pristup. Od doma na Kozoj Luci markacijom 20 min. k Crnom jezeru. Ispod krajnjih obronaka Ilijasa skrenuti d. nemarkiranom stazom u smjeru Jablan-dola (dijelom puta vidljiva je markantna stijena Zubova). Putem koji ide podnožjem stijene 45 min. do velikog kamenog odloma vidljivog iz daljine.

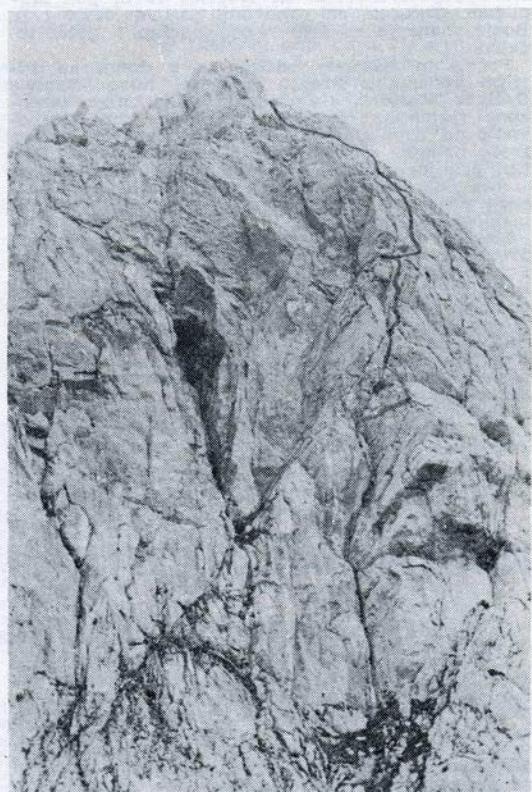
Opis. Ulaz je d. od odloma i velike pećine u središnjem dijelu stijene. Kaminom vidljivim od podnožja 10 m (V+). Preko malog prevjesa (V+A1) dalje kaminom (A1) do drugog prevjesa 15 m (k). Preko prevjesa kaminom do osig. (V+A1). Dalje 1. dijelom prevjesne pukotine 7 m (VI, A2, k), zatim se prebaciti na eksponirana ploču i po njoj penjati do mjesta gdje pukotina postaje kamin (k, 10 m A2). Kaminom do osig (20 m IV). Prijekočicom 2k pod prevjesnu pukotinu (V, III, A1, k). Pukotinom 1. 3 m (A1) te ravno gore 5 m do razvedenijeg terena (A1). Po razvedenoj stijeni 10 m (IV) do osig. Dalje penjati više d. do eksponirane zajede 10 m (IV). Zajedom ravno gore 10 m (VI A1), prijeći 1. 5 m do osig, prijeći 10 m ispod kršljive pukotine i prevjesa za ploče (IV). Pločom ravno gore (k) do položenje stijene 15 m (VI A1). Razvedenjem stijenom više d. do nosa, osig., 20 m (V, IV dA1). Od nosa po bridu 15 m (IV, III), dalje 20 m po lakom terenu do osig. (II). Travnatim policama pod kamin koji nije vidljiv iz doline. Kaminom id (III, IV) na vrh.

Ocjena: V+, VI, A1, A2, izlaz II, III, 230 m, 19 sati. Silaz d. siparom (gledano u dolinu) do kojeg se stiže obilaskom rastgranih zubova za 15 — 20 min. Dalje kao u prilazu. Za ponavljace: uz obične klinove potrebne su 2 — 3 kajle i 5 — 6 profiliranih klinova. (Erol Čolaković)

STANJE ALPINIZMA U JUGOSLAVIJI

Za proljetni sastanak Glavnog odbora PSJ priređio je predsjednik Koordinacione komisije za alpinizam PSJ, Franci Savenc iz Ljubljane, izvještaj upućen predsjedniku Saveza u kojem iznosi kritično stanje alpinizma u nekim republikama. Savenc među ostalim kaže:

U Makedoniji izgleda da alpinizma više nema. Nisam mogao saznati tko je odgovoran za alpinizam niti o aktivnosti nekadašnjeg AO »Matka«, iako sam to pokušao službeno i neslužbeno, preko prijatelja koji su putovali u Skoplje. U Crnoj Gori komisija za alpinizam (i GSS) vjerojatno više ne postoji, s njom nemam nikakva kontakta niti su mi poznate kakve njene akcije. U BiH djeli lu vrlo aktivno AO »Sarajevo« i sekcije u PD »Željezničar« i PD »Tajan«, ali nažlost ne žele ili ne znaju osnovati komisiju za alpinizam. Iako sam lani dobio službeno obećanje da će to biti uređeno, iako sam više puta pisao, a i alpinisti sami vrše pritisak, situacija ne napreduje. U Srbiji su imali (sve do nedavna) komisiju za alpinizam, ali sam s njenim načelnikom nažlost izgubio svaki kontakt i već neko vrijeme ne dobivam nikakvi podataka. U Hrvatskoj je situacija pozvana, a u Sloveniji komisija djeluje iako bi mogla biti bolje sistematicna. Da spomenem još i to da je osnovana komisija i u PS Vojvodine, ali o njenom radu nisam dosad ništa doznao. Komisije, odnosno odgovorne osobe za alpinizam, dosad uopće nije bilo u PS Kosovo. Predlažem stoga da Glavni odbor jednu točku svoje sjednice posveti problemima alpinizma.

SPLITSKA EKSPEDICIJA »HINDUKUŠ 1975«.

Prema neslužbenim podacima Splićani su 30. lipnja osvojili vrh Nošak (7492 m) u Hindukušu. Na vrh se uspela jurišna dvojka Stipe Božić i Boris Siriščević. Na put je krenulo 11 penjača u tri kombijama, od kojih je jedan putem izazvao prilične teškoće zbog brojnih defekata. Trošak ekspedicije je oko 200.000 dinara a pokrili su ga kolektivi iz cijele zemlje. TV Sarajevo je pomogla s 50.000 dinara i posudila filmsku kameru pa će filmska reportaža biti emitirana iz sarajevskog TV studija. Ekspedicija je organizirana u čast 100. obljetnice našeg planinarstva i 50. godišnjice osnutka PD »Mosor« u Splitu. Voda ekspedicije je Vinko Maroević, diplomirani pravnik. Prilikom uspona penjači su bili primorani prenoći bez opreme za bivakiranje 200 m ispod vrha i tom je prilikom Boris Siriščević zadobio teške smrzotine na prstima noge. Zbog toga je hitno otpremljen avionom u Split u pratnji Stipe Božića i tu je primljen na liječenje u Vojnu bolnicu. Ostali članovi vraćaju se kombijima. Uspon na Nošak jedan je od najvećih uspjeha hrvatskog alpinizma i splitskim penjačima naše čestitke! (Z. P.)

Gorska služba spasavanja u BiH

Zimski tečaj za spasavaoce regije Goražde-
Foča održan je u drugoj polovici januara u domu »Sava Kovačević« na Hadžića ravnim pod Mala-

glijem. Tečajem su rukovodili D. Pavičević i D.

Bozja. Lani je za istu regiju održan i ljetni te-

čaj.

Početkom februara održan je u domu na Bi-
jejim vodama u Prencu tečaj za nove članove
GSS iz Mostara. Uvježbavala se tehniku teren-
skog skijanja i krećanja planinom zimi. Ruko-
vodio je član stanice GSS »Sarajevo« S. Zalica.
Lijep primjer saradnje među stanicama GSS! Smi-
čan primjer saradnje je u pomoći stanice Mostar
stanici Sarajevo prilikom Republičkog smučars-
kog prvenstva na Jahorini kad su spasavaoci imali pune ruke posla.

Stanica GSS Sarajevo zabilježila je ove godine
prvi put u svojoj praksi transport helikopterom.
Prošle zime je osiguravala Evropski kriterij u
smuku, Jahorinski kup, Državno prvenstvo,
Gradsko prvenstvo Sarajeva, Srebrnu lisicu, Pr-
venstvo sarajevskog univerziteta, Radničkih sport-
skih igara, Igmanski marš, Savničkog prven-
stva, Bukovičkog kupa, Veleslalomu PD »Željez-
ničar«, a bilo je uključeno i u zimovanje škol-
ske omladine.

Stanica GSS Vlašić iz Travniku osiguravala je dr-
žavno prvenstvo u smučarskim skokovima. Na
Vlašiću je PS BiH organizirao tečaj GSS u tra-

janju od mjesec dana svakog vikenda za 20 po-
lažnika iz Travnika i Zenice. Instruktori: D. Pa-
vičević, D. Bozja, P. Hilčić i dr. Otvaranju i is-
pitima je prisustvovao i predsjednik PS BiH
Ismet Bakarević. Razvitkom smučarskog centra
na Babanovcu spasavaoci iz Travnika imat će
više posla nego prije.

Stanica GSS Sarajevo izradila je 20 modifi-
ciranih univerzalnih spasavačkih vreća teških 2
kg, kojima je glavna prednost što se unesrećeni
može brzo spakovati, dobro štititi od hladnoće,
može se primjeniti s motkom ili bez nje, pa i u
stijeni. Konstruirali su je D. Bozja, načelnik sta-
nice, N. Meandžija i još neki članovi.

Sudržanja instruktora iz GSS BiH sa spasava-
cima iz SR Srbije i Crne Gore je vrlo dobra.
Prošle godine su D. Bozja i D. Pavičević odr-
žali zimski tečaj na Kopaoniku i ljetni tečaj u
Grbaji, a u oktobru je održan kratki seminar i
ispiti za registraciju u Ovčar Banji. D. Pavičević
je još održao zimski tečaj na Durmitoru za pri-
pravnike iz SR CG, a ove godine i ispite za re-
gistraciju spasavača iz Srbije na Kopaoniku.

Sredinom februara održan je na Jahorini smu-
čarski tečaj za polaznike Škole za unutrašnje po-
slave BiH. Posebnost ovog tečaja je GSS u na-
stavnom programu s improvizacijom transporta
unesrećenog. Instruktor je bio načelnik stanice
Sarajevo D. Bozja.

Književnost

FRAN KUSAN: »BIOKOVO«

Popularno-znanstveni putopis i vodič, 132. str.,
četvrtina, 18 crteža i grafikona, 8 zemljopisnih ka-
rata, omot s 4 fotografije u boji od dra Radica.
Izdavač Malakološki institut Makarska. Ova naša
nazubljena, vjetrovita i gromovita planina u
znanstveniku Franu Kušanu našla je pravog poklo-
nika. Svojim drugim prilogom o Biokovu, popular-
no-znanstvenim putopisom »Biokovo«, pisac je za-
dužio Makarsku i makarsko primorje, čitavo bio-
kovsko područje, te će mu time ostati trajna uspo-
mena. Sam predgovor je dovoljan da se shvati
koliku ljubav je odlični pisac predao Biokovu.
Suvršno je ištacići vrsnoči i lakoču kojom je je-
zično oblikovao bogato iskuštvo i utkao svoj putopis-
ni zanos. Osim popularno-znanstvenog dijela
obradio je i sve prilaze, staze i utrenike Biokova
s primorske i sa zagorske strane, pak je to i pravi
vodič za planinare i izletnike.

Ovaj drugi rad pisca o Biokovu vjerojatno je
svovjezstan prilog našoj popularno znanstvenoj
publicistici, pak bi možda mogao vrlo dobro poslu-
žiti našoj turističkoj propagandi, ako bi se preveo
na koji strani jezik.

»COVEK I SREDINA« 1, 1975

i. s.

Nedavno je izšao prvi broj časopisa »Čovek i sredina« koji je pokrenuo Jugoslavenski savjet za
zaštitu i unapređenje čovjekove sredine, s ambi-
cionalnom namjerom, najavljenom u uvodnim teksto-
vima glavnog urednika prof. dra Aleksandra Dedi-
jera i predsjednika Jugoslavenskog savjeta dra Aleša Beblera — da svestrano tretira probleme
čuvanja i poboljšanja čovjekove sredine, sa sta-
novišta različitih stručnih disciplina (prehrane,
energetike, srovinama, tehnologije, bioekonomike,
genetike, ekologije, prava, međunarodnih odnosa,
radne sredine, informatike itd.), kao i s općeg poli-
tičkog stanovništva.

Na 108 strana prvog broja, krcatih sadržinom,
niz eminentnih autora učinio je očigledno uspje-
san napor, da o problemima čovjekove sredine
govoriti na jedan način različit od dosta raspro-

stranjene manire uproščavanja, površnosti i potro-
šačke preplašenosti, a s puno dokumentiranja,
odgovornosti, filozofske odmjerenošt i optimistič-
kog povjerenja u ljudski razum (Dušan Kanazar: Covek i priroda; Oto-Bihalji Merin: Uzdignuti
ruk; Radomir Lukić: Hoće li pobediti razum,
zaista?; Dragutin Gostuški: Covek je čoveku okolina;
intervju Voje Lekovića, dugogodišnjeg pred-
sjednika Polkreta gorana Srbije; »okrugli stol« o
kvaliteti života te još dvadesetak članaka s godo-
vo isto toliko različitih stručnih aspekata ovih pro-
blema).

Pojava ovog časopisa pored ostalog je ilustracija
i potvrda u posljednje vrijeme izrečenih ocjena u
našoj planinarskoj javnosti da je doba, kada je
»zaštita prirode« bila samo opsessija malog broja
entuzijasta, odavno ostalo za nama i da se na
tom društvenom poslu već stvara i širi jedna orga-
nizirana fronta u koju je uvrštena i planinarska
organizacija. S tog gledišta pažnju planinara u
prvom broju, pored spomenutih priloga, zaslužuju
svakako i članci Dušana Colića (o humanoj ekolo-
giji), Milivoja Todorovića (o akciji za zaštitu Une,
o ugroženosti sliva Ibar) itd.

»Naše stranice će emitovati podršku onima koji
destrukciju prirode i uslova ne smatraju prirod-
nim pratiocem progresa. Naprotiv, one će se sa
»katastrofalicima« konfronrirati argumentima
ljudske moći — da anticipaира, da simulirano i zna-
lački organizuje sve faktore sredine za svoje traj-
no dobro«, kaže se na uvodnom mjestu u časopi-
su.

Valjalo bi zato da i planinari i njihova organiza-
acija budu među onima koji će pružati trajnu
podršku i samadaju časopisu i uglednom društvenom
i državnom organu koji ga je pokrenuo. Neka od imena prvih autora i članova izdavačkog
savjeta, dobro poznata u planinarskim redovima, i
neka apostrofiraju planinarske organizacije uči-
njena u tekstovima prvog broja, daju izglede da
će ovakve saradnje odista i biti.

Izdavač: »Stručna Štampa«, Beograd, Francuska
24. Izlazi u šest brojeva godišnje. Pretplata 480
dinara. Adresa uredništva: Beograd Trg Marksа i
Engelsa 3/1.

• »Slovenska planinska pot«, četvrtovo popravljeno i dopunjeno izdanje, izšlo je koncem 1974. i može se nabaviti uz cijenu od 100 dinara na adresi: Planinska zvezda Slovenije, Ljubljana, Dvoržakova 9 (252 stranice, plastični ovitak, format 16 × 12 cm, 15 trobojnih zemljopisnih karata, 1 pregledna karta). Knjiga se sastoji od dva dijela, prvi je opis Slovenske planinarske transverzale od Marijbor do Kopra, a drugi »Razširjena pot« (Prošireni put). Knjiga je prema tome zapravo planinarski vodič po Sloveniji. Steta što ovaj vodič uvek izlazi u premašoj nakladi, tako da će i novo izdavanje vjerojatno ubrzo postati ratitet. (Z. P.)

• Skijaško prvenstvo Pljevalja održano je krajem siječnja na Jabuci pod pokroviteljstvom Ruđnika uglja. Među omladincima je bio prvi u smuku Nasmir Tačović, u veleslalomu Dušan Popović, a u podmlatku Vaso Crnogorac. Organizatori: Zulfikar Katan, Raco Vujačić i Tomaš Popović. Isti su vrlo zaslužni za uspješan rad PSD »Ljubišnja« u Pljevljima, koje je najbolje društvo fizičke kulture u općini. Redovno organizira izlete za članstvo i druge gradane, od kojih su najuspješniji bili na Durmitor i Ljubišnju. (M. Radović)

• »Bezdani i vrhovi« (Brezna in vrhovi) nova je knjiga Pavla Knavera. Pisana je slovenskim jezikom, a cijena joj je 100 dinara. Izšla je i knjiga o jugoslovenskoj ekspediciji na Makalu u Himalaji, također na slovenskom jeziku, u izdanju »Mladinske knjige«. Cijena joj je 158 dinara. Knjige se mogu nabaviti u slovenskim knjižarama.

• Donje Cerovečke pećine nedavno su elektrificirane, a uskoro će biti osvijetljene i Gornje. U planu je uređenje pristupnih puteva i izgradnja motela u podnožju. (A. Rukavina)

• »Dan jagode« je tradicionalna manifestacija koju organizira svake godine PD »Konjuh« iz Tuzle na proplancima Kraljice, na tuzlanskom Ozrenu, pretposljednjeg vikenda u junu. Obično sudjeluje mnogo planinara, ali ih je ove godine zbog nepogoda bilo samo tri desetaka.

• PD »Železničar« iz Šida dobio je dosad oko 200 priznanja i nagrada. Po drugi put je u vitrine društva došla majska nagrada Općinske konferencije Saveza omladine Vojvodine, namijenjena radnoj brigadi »Stevan Mandić«. Brigadi je osnovalo društvo, a njenih 90 članova je postiglo najbolje rezultate u radnoj akciji »Mladi svom gradu za jubilej«. Nagrade su dobili i ogranci društva »Sava Pisarević« iz Bačinaca, »Tihomir Varešević« iz Bikic Dola i zamjeničnik društva Mirko Majher. (M. M. Tumarić)

• Treći susret Pljevljaka i Beogradana planinara održan je ove godine na području Jabuke, Pljevlja, Žabljaka i Čurevca nad Tarom. Na susretu je sudjelovalo 50 beogradskih i 100 domaćih planinara. Vladalo je vrlo dobro raspoloženje i za očekivati je da ovaj susret postane tradicijom. (M. Radović)

• Zenički orijentacišti održali su regionalno natjecanje 15. juna na Liscu iznad Zenice. Plasman: 1. »Željezara« I (S. Gafić, V. Dolbić, Z. Rejc), 2. »Željezara« II (M. Dulbić, F. Baručić, V. Garanović), 3. »Tajana« V (B. Kovač, M. Jarić, F. Bajrić). Staza je bila duga 10 km, a imala je 6 KT. Sudjelovala su društva »Tajana« i »Željezara«, a nisu poslala ekipu »Tvrtkovac« i »Poštar«. (D. M.)

• Na putu Mikulići — Dom »Risnjak« na Medvednici obnovljena je 14. lipnja planinarska markacija koja je bila prilično oštećena zbog izmjene električnih stupova i izgradnje kuća.

• 120 planinara na Velebitu, iz Beograda, Vršca, Sapca, Splita, Zagreba i Zadra, našlo se za vrijeme prvosvibanjskih praznika. Domaćini, PD »Visočica« i PD »Željezničar« iz Gospića, pobrinuli su se za smještaj i vodič. Mnogima je od njih ovo bio prvi posjet Velebitu i početak obilaska VPP. Najtežtu turu izvelo je 20 planinara iz Vršca i Sapca: od Oštarija dc Visočice u jednom danu. Ovim posjetom samo se nastavljaju tradicionalni susreti planinara iz Gospića s društvima iz drugih regija. (P. K.)

• Skok s Triglava izvršio je 22. lipnja 24-godišnji student iz Ljubljane Slavko Šorn pomoću zmaja »Start« vlastite izrade. Silaz, točnije rečeno let, trajao je 14 minuta. Spustio se neozlijeden od Aljaževog doma. Zmaj je načinjen od platna, žica i aluminijskih cijevi. (Z. P.)

• PD »Jovica Kosanović« iz Vitez održalo je svoju ovogodišnju konferenciju u istoimenom domu na Kruščićkoj planini, u nedjelju 22. juna. (D. M.)

• PD »Željezara« iz Zenice posjetilo je planinare iz PD »Tekstilac« iz Sarajeva u njihovom domu na Ravnoj planini. Sudjelovalo je 32 Zeničana (D. M.)

• Narodni zbor na Palašnici kod Zenice organiziran je na poticaj PD »Tajana«, a sproveo su ga Regionalni savjet planinarskih društava Zenice i Opština Žepče. Sudjelovalo je 300 ljudi, među kojima i 70 planinara. Zbor je imao karakter manifestacija u povodu 30-godišnjice pobjede. (D. M.)

• Bratimljenje planinarskih društava »Paklenica« iz Zadra i »Zdravko Jovanović« iz Valjeva izvršeno je 18. svibnja prilikom zajedničkog pohoda »Tragom prve izleta HPD« u Samoborskom gorju. Društva su potpisala Odluku o bratimljenju i tom prilikom izmijenila poklone. (D. P.)

• 71. Savjetovanje ZPP-a. U nedjelju 6. travnja ove godine sastalo se u centru Koprivnice osamdesetak planinara Zagorja, Prigorja, Zagreba i Samobora, koji su kolonom od 16 automobila prošli starim dijelom Koprivnice i posjetili poznato izletište Sodericu. Nakon kraćeg razgledavanja izletišta odvezli su se Hlebine, gdje je u Galeriji naivne umjetnosti održano 71. savjetovanje međudruštvenog saveza ZPP-a u organizaciji PD »Bilo« iz Koprivnice. O radu novog društva »Bilo« Koprivnica govorio je predsjednik društva inžinjer Ante Kvaternik, a o planinarskom radu između dva rata u tom kraju profesor Vladimir Blašković. Skup je također pozdravio predsjednik Skupštine općine Koprivnica Stjepan Kapusta, a o povijesti mjesta Hlebine govorio je predsjednik mjesne organizacije SSRN-a, da bi zatim kajkavski pjesnik Milan Krmpotić recitirao nekoliko svojih pjesama. Na kraju savjetovanja načinje je pozdravio predsjednik PSJ i PSH Božidar Skerl.

Cvjetko Sošarić

• Četvrti susret planinara Like i Dalmacije održan je kod doma pod Vučjakom na sjevernom Velebitu 22. lipnja oko 180 planinara iz PD »Paklenica«, »Morske«, »Splitke«, »Kozjak«, »Mali Rajinac«, »Visočica« i »Željezničar« iz Gospića. Društva izvjeđala, Radio kluba PD »Gromovača« iz Otočca. Nakon natjecanja u natažanju užeta i bacanjem kamena s ramena održana je prigodna kratka svečanost. Vatrogasnog glazba iz Otočca odsvirala je himnu, održani su pozdravni govor, podijeljene diplome pobednicima u natjecanju, uručena priznanja PD »Gromovači« i Radio klubu iz Otočca. Poslije toga, uz zvukove narodne pjesme o vili velebitskoj, mnogi planinari i ostali sudionici razili su se po obližnjim vrhovima.

• PD »Lipak« u Sesvetama počinjeo je velike uspjehe na okupljanju Sesvećanaca za planinarstvo, za izgradnju doma na Lipi kao i na društveno odgojnom polju, što je bilo vidljivo iz podnesenih izvještaja i plodne diskusije na nedavno održanom skupštini tog društva. U društvu su zastupljeni članovi svih uzrasta. Broj od 190 pionira govori koliko je planinarstvo popularno među najmladima. Društvo je sudjelovalo u svim akcijama republičkog značaja ali su ipak najčešći izleti na Lipu kamo sesvetski planinari pozivaju i ostale planinare, naročito one iz Zagreba. Dom je otvoren svake subote i nedjelje i dobro je opskrbljjen. Na skupštini je za predsjednika ponovo izabran Josip Rukavina. Kako općina Sesvete očjeni rad tog društva vidi se i po tome što su društvo i posebno njen predsjednik dobili ovogodišnje nagrade Općine Sesvete. Predsjednik Josip Rukavina odrekao se svoje novčane nagrade u korist društva pa će se tím sredstvima kupiti još jedan dio zemljišta u blizini nižihovog doma na Lipi. U toku su i pripreme za proglašenje Lipa zaštitnim pojasom. ep

● **Bolest jaradi na Velebitu.** Na primorskoj padini Velebita iznac Lukova Sugarja i dva sata hoda od Jadranseke magistrale, a na nadmorskoj visini od oko 600 m nalazi se zaselak Milković Selma. Tu su sada samo dvije naseljene kuće, a bilo ih je 6 prije dvadeset godina. Pred dvije godine počela su ugibati jarad stara nekoliko tijedana, to se ponovilo i prošle godine, a ove ih je uginalo 26, sve isto vlasnici Zorki Milković. Tek nedavno ona je o tome obavijestila Veterinarsku stanicu u Gospicu i tako je Veterinarski institut u Zagrebu dijagnosticirao tu bolest. Radi se o kokcidiozi (coccidiosis) i posebno je zanimljivo da je ta crjevna bolest mlade jaradi prvi put uopće ustanovljena u Jugoslaviji. Daljnja istraživanja su u toku.

A. Rukavina

● **Organizirani obilazak PPP-a.** Paklenički planinarski put povrzuje klanice i najviše vrhove u Velikoj i Maloj Paklenici i okolnjih. Ovu zajedničku akciju planinara Dalmacije organizirao je PK «Split» 31. svibnja i 1. lipnja. Ukupno je učestvovalo 28 planinara iz Splita, Kaštela Sućurca, Sljana i Driňa. M. S.

● **Izlet na Orjen** je naziv zajedničke akcije planinarskih društava Dalmacije koju je organiziralo PD «Dubrovnik» 7. i 8. lipnja. Cilj ovog izleta bio je vrh Crjen i Mokri Dol. Ovaj skup planinara i izlet vrlo dobro su organizirani zahvaljujući domaćinu - organizatoru i planinarskim društvima koja su se odazvala.

M. S.

● **Izložbu dječjih crteža pod naslovom »Planina u očima djece«** i dokumenta iz planinarske djelatnosti organiziralo je PD «Slijeme» iz Zagreba u povodu 100. obljetnice našega planinarstva i 25-godišnjice rada društva. Izložba je otvorena u auli Glavne pošte u Zagrebu 2. lipnja. Na njoj su izložili 40 svojih radova učenici osnovnih škola u Čakovcu, Križevcima, Granešini, Samoboru, Sesvetama, Šestinama i Podsuštu, na 10 panoa su izloženi dokumenti. (Z. P.)

● **Predstavnikom PS BiH** u redakciji časopisa »Naše planine« imenovan je dipl. oecc. Drago Bozja iz Sarajeva, poznati alpinist i gorski spasavalac.

● **PD »Poštar«** iz Zenice održalo je svoju treću konferenciju u domu »Jovica Kosanović« na Zabrdi iznad Viteza. Za predsjednika društva izabran je Asim Brunčević. Najvažniji zadatak društva je izgradnja doma. (D. M.)

● **Spomen-ploču** na proplaniku brda Rogatka iznad sela Sebutja postavili su članovi PD »Tvrtkovac« iz Zenice tragično premišljenom planinaru Medžidu Mangiću Mangali. U ovoj humanoj akciji sudjelovali su Tomo Konjevod, Oskar Konjevod, Dragan Blažević, Omer Coloman, Enver Tatarović, Mensur Tatarović iz PD »Tvrtkovac« i Petar Gajancović iz PD »Zeljezara«.

D. Blažević

● **»Sever« i »Zorka«**, planinarsko-smučarska društva iz Subotice, proslavila su 14. i 15. lipnja, 25. odnosno 15. godišnjicu osnutka. Proslava je održana zajednički u tvornici »Zorka«. Okupilo se mnogo planinara i delegata iz Srbije, Hrvatske, BiH i dr. Slavljenići su tom prilikom dobili prigodne poklonke, diplome i plakete. U programu proslave bio je posjet šumarske kuće u Kalebijskoj šumi, posjet graničnoj karauli, logorska vatra s planinarskim veseljem do jutra, a zatim posjet jezeru Pačić. (Novica Cirić)

● **Natjecanje PSD »21. maj«** održano je na padinama Avale 1. lipnja. Sudjelovale su 23 ekipe iz 13 društava iz 8 gradova SRB. Plasman: 1. »Čelik« II iz Smedereva, 2. »Stražilovo« iz Srijemskih Karlovaca, 3. »Čelik« III, 4. »Čelik« IV, 5. »Zeljezničar« iz Sida, 6. »Kablar« iz Cačka itd. Pobjednici su dobili pehar, tri pravoplaširane ekipe medalje, sve ekipe diplome, a posljednja knjiga o topografiji (!) kako bi mogla do slijedećeg natjecanja proučiti gradivo. (Buda Radović)

● **V. susret bratstva planinara** PTB Beograda i Zagreba održan je od 30. V do 1. VI u Beogradu u vrlo svećanoj atmosferi. Beogradani su na ulazu u grad predigli Zagrepčanima svečani doček, a idućeg dana ih odveli na Kosmaj, Topolu, Oplenac, u dom »Ratko Kuruzović« na Rudniku, do izvora Jasenice i na Ostrovicu. U rekreacionom centru PD »Kopaonik« iz Beograda priredena je drugarska večera na kojoj su govorili predsjednik PD PTT u Beogradu Ranko Radočić, predsjednik PD »Slijeme« iz Zagreba Vlado Ožbolt i predsjednik PSJ Božidar Škerl. Posljednjeg dana planinari su posjetili Sumarice u Kragujevcu, a oproštaj je priređen u novoj PTT auto-garaži u Beogradu uz veliku zahvalnost Manka Matečića, predstavnika PD »Slijeme«. Stisak ruku na izlazu iz Beograda označio je kraj ovog lijepog susreta. (Petar Stojnić)

● **PD »Tvrtkovac«** iz Zenice održalo je 11. V u Pepelarima svoju šestu redovnu godišnju skupštinu. Rad je pratilo 140 planinara i gostiju. Za predsjednika je izabran Juso Ibrahimagić, potpredsjednika Fatima Dračo, sekretara Dragana Blažević, za domaćice doma Živka Đurić i Katica Blažević, a za članove odbora dr. Muhamed Vejzagić, Đorđe Vuković, Ferid Ramić, Milonka Petrović, Jovanka Marić, Smiljka Đurić, Petar Staub, Ivo Hodžić, Rudolf Eres, Oskar Konjevod, Muhamed Ibrulj, Stanislav Nussbaum. (D. Blažević)

● **Osnovana stanica vodiča u Zadru.** Nakon održanih ispita pred Komisijom za vodiče PSH u sastavu Vladimir Mlinarić, dr. Željko Poljak i Darko Luš, koji su uspješno položili Blagoje Ristić, Branko Škoti, Dragoljub Marinović, Čedomir Alfirević, Đuro Perić, Milišav Milković, Nikša Rudan, Rudika Gombać i Veli-

mir Sušak 13. srpnja u domu u Velikoj Paklenici, osnovana je Stanica vodiča Zadar s 9 vodiča i 16 pripravnika. Za protelnika je izabran Mihailović, za zamjenika Gombić, a za oružara Stanko Denković. Stanica će pružati usluge skupinama i kolektivima Zadra bez naknade. (D. P.)

● **Planinarska škola PD »Željezničar«** u Sarajevu održana je od 10. I do 6. VI kada su održani ispit. Školu je društvo organiziralo za učenike Osnovne škole »Slaviša Vajner Cića«. Od 50 učenika, koliko ih je polazilo školu, nakon završnog ispita primljeno je u planinarsku organizaciju 25. Školu su vodili iskusni planinari, a u ispitnoj komisiji bio je Ismet Bakarević, predsjednik PS BiH. Clanske knjižnice je učenicima predao predsjednik društva Ibrahim Mehicić. Za nove članove organiziran je izlet na Igman. (C. E.)

● **PD »Zeljezničar«** iz Zagreba bilježi vrlo dobre rezultate. Članovi su posjetili Zavižan na Velebitu (42), Zeleni vir (15), obišli transverzalnu Sutjesku (3), sudjelovali na susretu Bratstvo i jedinstvo, XV sletu planinara željezničara na Fruškoj gori (50) itd. AO je pod stijenom Triglavu proslavio 25. godišnjicu rada. I speleolozi su vrlo aktivni. Omladinska sekcija objavila je 12. broj svog lista »OSA« umnoženog šapirografom. Članovi sudjeluju u radničko-sportskim igrama, objavljaju napise u tisku i sudjeluju u drugim akcijama. (Josip Sakoman)

Obavijesti

● **Suradnici!** Molimo Vas da uz Vaše članke pošaljete ne samo svoj bankovni ţiro račun nego i račun Vaše općine na koju moramo slati porez na suradnički honorar. Ako nam ne pošaljete brojeve tih računa Vaš honorar ćemo smatrati doprinosom fondu NP.

● **Prodaju se planinarske knjige** na njemačkom jeziku (Kugy, Whymper, Purtscheller, Blodig, Schatz, Schneider). Adresa: Dr Miroslav Debeljak, Zagreb, Savski gaj 5 VI, tel. 524-151.

● **Zakašnjenje NP** uzrokovano je sabiranjem građe za jubilarni prilog, pa molimo da se to uvaži.

● **Jubilarni prilozi** u idućem broju: završetak Biografskog leksi-kona i Hrvatska planinarska pu-blistika.

Biografski leksikon hrvatskih planinara

Napisao dr ŽELJKO POLJAK

Kroz redove naše planinarske organizacije prošlo je u stotinu godina njena opstanka mnogo tisuća čalnova. Neki su od njih, osim na usponima i pohodima, sudjelovali i u društvenom radu ostavivši vidnji trag svoga djelovanja kao organizatori, graditelji kuća, predavači, publicisti, instruktori, spasavaoci itd. U dosadašnjim priozima spomenuto je već duduše nekoliko stotina takvih planinarskih djelatnika, ali ništa više. Tu prazninu nastojimo ispuniti ovim pregledom »tko je tko« u planinarskog organizaciji od njenih početaka do danas.

Za taj opsežan posao valjalo je skupiti golemu biografsku građu. Izvori podataka jesu prilozi u Hrvatskom planinari i Našim planinama (označeni su kraticom HP i NP), upitnici što ih je Komisija za povijest planinarstva PSH poslala svim planinarskim društvima u SR Hrvatskoj, podaci što ih je autor dobio anketiranjem pojedinih osoba i, osobito, arhiv Komisije za priznanja PSH. Evidencija ove Komisije donekle nam je poslužila i kao kriterij pri izboru, koji je bio vrlo delikatan za živuće planinare. Budući da se od 1955., kada su na Prvom kongresu planinara Jugoslavije u Zagrebu podijeljene prve zlatne značke priznanja PSJ, pa do kraja 1974. broj odlikovanih planinara u SR Hrvatskoj popeo na 1333, morali smo taj broj susziti samo na one koji su dobili srebrni ili zlatni znak priznanja PSJ (kratica SJ i ZJ) ili zlatni znak PSH (kratica ZH). U prijeratnom razdoblju, u HPD, najviše je priznanje bilo naslov »začasni član« koji je dodjeljivala skupština društva. Takvih je naslova podijelilo HPD u 70 godina svoga postojanja samo četrdesetorici članova.

U leksikon smo uvrstili i neke ličnosti koje nisu dobile nikakav znak priznanja, pa čak nisu bile ni član organizacije, ako su, prema našem znanju, utjecale duhovno ili materijalno na razvitak našega planinarstva. Pri tom nismo lučili da li je to djelovanje bilo pozitivno ili negativno smatrajući ovaj naš prilog u prvom redu povijesnom gradom, a ne glorifikacijom ličnosti. Ipak ne možemo poreći da je ova vrsta publiciteta svojevrsno priznanje za požrtvovan amaterski rad ugrađen u temelje našeg današnjeg planinarstva.

Nismo uvrstili nikoga ni od onih brojnih marljivih članova ili nečlanova koji su nebrojeno puta posjećivali naše ili strane planine i najviše vrhove, ako je ta njihova djelatnost bila motivirana osobnim zadovoljstvom i nije bila doprinos našoj organizaciji. Istina je da su svi oni doista pravi planinari, no ovaj zbornik je namijenjen jubileju naše organizacije, a ne prikazu privatnih doživljavanja i uživanja u planinama. To je ujedno i razlog što smo u biografijama više pažnje pridali doprinosu organizaciji i društvenim funkcijama nego usponima na vrhove. Zbog ograničenog prostora životopisi su sažeti, a broj portreta ograničen.

Budući da planinarska publicistika ima, prema našem mišljenju, neprocjenjivu propagandnu, a često i dokumentarnu vrijednost, u životopisima su navedeni i najznačajniji bibliografski podaci (kratica: Bibl.). Naslovi objavljenih radova ujedno vjerno odražavaju područje rada svojih autora.

I na kraju valja priznati da je možda poneka važnija osoba izostala iz leksikona iako zadovoljava svim kriterijima. To nije učinjeno namjerno. Neki su u svojoj skromnosti uskratili autobiografiju, a za druge nam nije uspjelo doći do podataka iako smo pozvali na suradnju sva društva u Hrvatskoj.

Mr. ph. Karlo Andrašević

Abrus Žic Tonka (Trogir 16. 8. 1928 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Mosore« od 1945. i u upravi društva. Po dolasku u Zagreb član FDZ. Član Izvršnog odbora PSH 1948—61, pet godina tajnik i potpredsjednik. Delegat PSH i PSJ u UIAA. Zaslužna za povratak Tomislavova doma planinara i za obnovu domova u Hrvatskoj. Mnogo je putovala i duže boravila u Americi, Australiji, Africi i Aziji. ZH 1962, ZJ 1965. Slika na str. 161.

Acman Karlo (Zagreb 14. 2. 1919 —), grafičar u Zagrebu. Prije rata član HPD, predsjednik PD »Vitorog« do 1941, član PDZ 1948—50, zatim član PD »Grafičar«, tajnik (1950) i potpredsjednik. Član Izvršnog odbora i Nadzornog odbora PSH od 1952. i predsjednik Gospodarske komisije. ZH 1969, SJ 1962, plaketa SFK za 30 g. rada.

Adamek Žarko (Samobor 16. 3. 1936 —), frizerski majstor u Samoboru. Član PD »Japetić« od 1959, suosnivač Alpinističke sekcije, blagajnik od 1959, kontrolor na sanjaškim, skijaškim i orijentacijskim natjecanjima. ZH 1973.

Alba Nikola (Krško 9. 4. 1921 —), statističar JDZ u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1950, član AO, pročelnik Markacijske sekcije. ZH 1967.

Aleksić Nikola (Osijek 24. 2. 1937 —), profesionalni i izborni tajnik PSH u Zagrebu. Diplomirao na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu (smjer fizikalni odgoj). Član PDZ od 1954, član PD »Vihor« od osnutka, član GSS, član Komisije za omladinu PSH, od 1963. instruktor PSH; vodič, skijaški učitelj, orijentacijni i traser. Usponi u inozemstvu: Dolomiti, Vисoke Tatre, Etna, Grossglockner, Mont Blanc, Ararat, Musala, Olimp. SJ 1969, Z BiH 1968. Iz bibl.: Za one koji će na Ararat, NP 1970, 280; Slet planinara Jugoslavije »Platak 74«, NP 1974, 145; godišnji izvještaji o radu PSH u NP. Lit.: NP 1973, 125.

Aleraj Borislav (Zagreb 13. 6. 1946 —), liječnik u Zagrebu. Planinari od 1956, penje od 1968 (više od 130 smjerova, od toga 15 prvenstvenih). Član PDS »Velebit«, pročelnik AO 1968—9, instruktor, gorski

spasavalac, planinarski publicist. Liječnik ekspedicije PSH »Ande 1975«. Značajni uspon: Brid Klina (A3, A4, 8 dana!). Iz bibl.: Penjanje u snijegu i ledu, PSH, Zagreb 1972 (udžbenik); Brid, NP 1973, 147; Prijatelji, NP 1974, 155; brojni opisi penjačkih uspona u NP. Lit.: NP 1973, 148.

Alfirević Cedomir (Kaštel Sućurac 19. 4. 1923 —), pukovnik JNA u Zadru. Član »Luburnije« i »Paklenice« od 1951, potpredsjednik društva, radio na domu, propagandi i omasovljivanju. Predsjednik Ekonomiske sekcije i Komisije za opskrbu doma. ZH 1969, SJ 1972.

Alfirević Miro (Kaštel Sućurac 6. 5. 1930 —), elektrotehničar u Kaštel Sućurcu. Član PD »Kozjak« od osnutka 1949, član Upravnog odbora, predsjednik i dugogodišnji tajnik; član regionalnih i republičkih foruma. Radio na obnovi doma na Ljubaču i Putalju, pošumljavanju i propagandi; predavač, fotograf, speleolog. ZH 1966, ZJ 1967.

Aljaž Jakob (Zavrh pod Šmarnom gorom 6. 6. 1846 — Dovje 4. 5. 1927), župnik u Mojstrani, nestor slovenskih planinara. Sagradio Aljažev stolp na Triglavu, stekao naziv »Triglavski župnik«. Bio je vrlo popularan i štovan među hrvatskim posjetiocima Julijskih Alpa. Začasnici član br. 5 HPD (izabran 8. 9. 1924). Lit.: HP 1898, 109 i 1927, 49, 68; Vidi str. 111 i slika na str. 95.

Andrašek Milan (Novi Marof 6. II. 1920 —), bivši direktor poduzeća »Sljeme« u Novom Marofu, postolar u mirovini. Član PD »Grebengrad« od osnutka, suosnivač i predsjednik. Zaslужan za afirmaciju društva. ZH 1970.

Andrašević Karlo (Zagreb 26. 5. 1887 — Karlovac 14. 2. 1953), magister farmacije, živio u Karlovcu. Dugogodišnji predsjednik PD »Dubovac« u Karlovcu, osnivač Speleološke sekcije 1957, potaknuo uređenje spilje Vrvolje kod Kamanja. Lit.: NP 1958, 53. Slika na str. 274.

Andel Franjo (Ivanec 29. 9. 1915 —), radnik, do 1948 u Ivanecu, od 1957. u Pakracu. Član HPD »Ivančica« od 1931, član PD »Psunj« od 1957. Radio na izgradnji domova, propagandi i odgoju mladih. ZH 1959.

Anscitz Mario (Rijeka 13. 7. 1930 —), tokar u Rijeci. Član PD »Platak«, od 1954. u PD »Torpedo« član uprave, gorski spasavalac. Bavi se skijanjem i orijentacijskim sportom. ZH 1974.

Antolić Stanko (Bjelovar 1901 — 1944), šef računovodstva grada Bjelovara. Propagator i organizator planinarstva u bjelovarsko-bilogorskoj regiji; osnivač i predsjednik podružnice HPD »Bilogora« u Bjelovaru.

Antončić Josip (Donja Dubrava 1. 1. 1915 —), sobotljski majstor u Zagrebu. Član HPD od 1930, zatim u »Prijatelju prirode«, od 1950. u PDZ, od 1953. do danas u PD »Zanatlija« član uprave, pročelnik sekcije vodiča (1954—1971), referent za fotografiju i propagandu, angažiran kao predavač, orijentacijist i fotograf (izlagao na izložbama). Vodič ljetnih pochoda PSH. Obišao oko 30 transverzala. ZH 1967, SJ 1970, zlatna plaketa SFKH. Slika na str. 297.

Aranitzki Fedor, dr (Zagreb 17. 7. 1888 — ?), liječnik u Zagrebu. Član grupe disidenata iz HPD koji su 1923. osnovali podružnicu »Sljeme«. Od 1950. član PDZ.

Arh Lota (Kaseze u Sloveniji 1922 —), ing. kemije, živi u Zagrebu. Poslije rata član Planinarske sekcije u SD »Dinamo«, suosnivač PDZ 1948, tajnik i potpredsjednik, suosnivač Visokogorskog sekcije, član AO, referent za propagandu, predavač i planinarski putopisac. Mnogobrojni visokogorski usponi u inozemstvu. ZH 1968. Iz bibl.: Proljeće na Strahinjčići, 1952, 156; Moj prvi i prvenstveni uspon, 1949, 138; Spik, 1951, 70; 100 done sull Monte Bianco, 1963, 153; Demavend u Perzijiji, 1970, 227; U zapadnim Julijcima zimi, 1971, 199; Sličice iz Afrike, 72, 109 (sve u NP).

Aringer Dina (Zagreb 12. 8. 1921 —), bibliotekar u Zagrebu. Planinari od 1952, od 1955. član AO, član uprave PDZ i PD »Priroda«. Uspon na Mont Blanc (>100 done sull Monte Bianco). ZH 1970.

Armanda Nikola (Dubrovnik 5. 12. 1899 —), umirovleni profesor u Splitu. Član PD »Mosor« od 1948. Propagirao planinarstvo po školama.

Armanini Pero (Rogoznica 1894 —), knjigovoda u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od osnutka, član uprave i oružar. ZH 1962. Iz bibl.: Kako sam zavolio planine, Planinar str. 34, Zagreb 1971.

Babić Gjalski Ivo (Paris 16. 2. 1927 — Klek 1953), fizičar i asistent Odjela za fiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Član AO PDZ. Smrtno se unesrećio na Klekovoj stijeni. Iz bibl.: O ledenjacima i njihovom kretanju, NP 1953, 94. Lit.: NP 1953, 217. Slika na str. 204.

Baćinkin Zarko (Melenci kod Zrenjanina 22. 9. 1910 —), opć. službenik, živi u Požegi od 1932. Član PD »Sokolovac« od 1951, član uprave, predsjednik odbora za izgradnju doma, vodio skijašku sekciju, tajnik društva od 1961. do danas. ZH 1962, SJ 1967.

Badovinac Zvonimir (Samobor 14. 2. 1905 —), inženjer šumarstva u mirovini, živi u Zagrebu. Planinari od 1922, član uprave HPD 1923–34, skijaški učitelj, član uprave Skijaškog podsveta Zagreb, član uprave PDZ od osnutka 1948. do danas. Bavio se alpinizmom od 1925. do 1930 (Klek, Špik, Jalovec zimi). Pročelnik skijaškog odsjeka HPD 1941. Izradio planinarske karte u »Planinarskom vodiču po Velebitu« J. Poljaka (1929). Od 1967. kao član Republičkog zavoda za zaštitu prirode osobito se zalagao za proglašenje Medvednice nacionalnim parkom. ZH 1968. Iz bibl.: Medvednica u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, Priroda 1969, 101. Slika na str. 275.

Bakotić Bruno (Kaštel Sućurac 1922 —), diplomirani pravnik u Kaštel Sućurcu. Član PD »Kozjak« od osnutka, član uprave, tajnik i predsjednik. Bavio se markiranjem, pošumljavanjem, propagandom, izgradnjom doma, organiziranjem manifestacijskih akcija i pisanjem. ZH 1962, ZJ 1969.

Bakotić Lovro, dr, iz Virovitice, izabran za začasnog člana HPD 21. 5. 1937. pod brojem 38.

Bakotić Vladimir (9. 8. 1931 —), službenik u Rijecci. Član PD »Platak« od 1950, suosnivač PD »Kamenjak« 1962. i dva puta njegov predsjednik. Voda putu prvog hrvatskog pohoda na Ararat 1970. ZH 1969, SJ 1973.

Bakotin Milivoj, član PD »Kozjak« u Kaštel Sućurcu. ZJ 1962.

Bakran Zvonimir Franjo (Donja Zelina 27. 6. 1897 —), prije rata metalac u zagrebačkoj Željezničkoj radionicici, prvoborac u NOB, poslije rata stručni učitelj Industrijske metalske škole u Zagrebu. Prije i poslije rata predsjednik »Prijatelja prirode«.

Balen Branko (Sušak 22. 4. 1920 —), službenik u Opatiji. Član PD »Opatija« od osnutka, član uprave i predsjednik. Bavio se građevnom djelatnošću, propagandom i planinarskim pisanjem. ZH 1967.

Balint Ivan (Šikloš 19. 2. 1900 —), obrtnik u Osijeku. Član PD »Jankovac« od 1951, vodio markacijsku djelatnost, član uprave 1950–1975. ZH 1973.

Baljić Ismet (Mostar 17. 9. 1923 —), elektrotehničar u Zagrebu. Član PDS »Velebit« i Gorske službe spasavanja; organizator brojnih republičkih i savezinskih akcija; alpinistički, skijaški i spasavački instruktor. ZJ 1962, ZH 1968, srebrna plaketa Zagreba 1968. Iz bibl.: Natjecanje u planinarstvu, NF 1965, 39.

Banjedvorac Franjo (1900 —), radnik u Samoboru. Član PD »Japetić« od 1963, odbornik. Dobrovoljni rad u domu na Velikom dolu. ZH 1973.

Ing. Zvonimir Badovinac

Barbalić Nada (Pula 1915 —), službenik u Zagrebu. Od 1959. član PD »Prijatelj prirode«, zatim PDZ. ZH 1969.

Baretić Ivan (1887–1974), inženjer šumarstva u Novoj Gradiški. Suosnivač i prvi predsjednik PD »Strmac« 1931. Odgojio niz planinarskih generacija u Novoj Gradiški. Lit.: NP 1975, 44.

Bartolović Zarko (Virovitica 1887 —), umirovljenik u Virovitici. Član PD »Papuk« od 1950, predsjednik društva. ZH 1968.

Batić Ante (Fojnica 10. 12. 1913 —), službenik JDZ u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1954, odbornik i dugogodišnji blagajnik, organizator i voda velikih izleta. ZH 1970.

Bedalov Ante (Split 6. 6. 1952 — Ušba na Kavkazu 24. 7. 1974), student ekonomije iz Splita. Član PD »Mosor«, član uprave, AO i GSS. Penjač od 1970. Poginuo pod ledenom lavinom na Ušbi kao član Jugoslavenskog pohoda na Kavkaz. Iz bibl.: Penjač sam jedan strop, Planinarski list 1974, 56; Mosorski smjer, isto, 1973, 40. Lit.: NP 1974, 156.

Bedenko Tomislav (Glina 17. 12. 1902 — Zagreb 26. 2. 1972), diplomirani ekonomist, živio u Zagrebu. Član HPD od 1929, član PDZ od osnutka, član Oesterr. Alpenverein, sekциja Graz, član HASK-a, Ski-kluba Zagreb, vaterpolo sudac, savezni učitelj za alpsko skijanje, voditelj tečaja, prije rata dugogodišnji tajnik Plivačkog saveza Jugoslavije. Bavio se penjanjem (Klek, Jalovec), planinarskom fotografijom, predavanjima i publicistikom. ZH 1968. I brojna priznanja predratnog Plivačkog saveza Jugoslavije. Iz bibl.: Skijaški izlet u listopadu, HP 1935, 370; Tri susreta s goršćicima, NP 1966, 123; Ščah, NP 1967, 42. Lit.: NP 1972, 148.

Behmen Mahmud, dr (Stolac 1895 — Sarajevo 10. 11. 1937), odvjetnik u Sarajevu. Kao član DPBiH, HPD i potpredsjednik predratnog Saveza planinarskih društava Jugoslavije ostvario usku međudruštvenu suradnju. Lit.: HP 1937, 394. Sl. na str. 276.

Belačić Drago st. (Zagreb 27. 12. 1913 —), umirovljenik u Zagrebu. Planinari od 1928, poznati penjač, alpinistički instruktor i organizator logora i tečaja. Pročelnik AO u PD »Željezničar« i »Vihor«. Istaknuo se u radu s omladinom, odgojio niz

Dr Mahmud Behmen

generacija. Popularni nadimak: Zohar. ZJ 1958, ZH 1968. Iz bibl.: Siroka Peč, NP 1956, 29. Slika na str. 276.

Belatić Dragutin ml. (Zagreb 21. 2. 1939 — Klek 17. 10. 1954), učenik iz Zagreba, sin Dragutinov. Član PDZ. U 15. godini života prvi uspon u Klekovoj stijeni; mjesec dana poslije smrtno se unesrećio u Klekovoj stijeni. Lit.: NP 1954, 540.

Benković Andrija (Sl. Požega 1936 —), profesor Pedagoške akademije u Gospiću. Član PD »Visočica« od 1955, tajnik 1966—7, predsjednik 1967—8 i potpredsjednik od 1968. Zaslužan za širenje planinarstva među dacima.

Berger Zvonimir, ing. (Koprivnica 1905 —), živi u Zagrebu. Član HPD od 1932, PD »Sljeme« od 1952. Planinario po Centralnim Alpama i Pirenejima. Rad u domu na Vugrovcu i Oštrenu, suorganizator 17 PTT sletova.

Beštak Duško (Zagreb 1930 —), nastavnik u Zagrebu. Član PD »Rade Končar«. ZH 1968.

Beštak Josip (Zagreb 1926 —), službenik u Zagrebu. Planinari od 1953. Član PD »Rade Končar«. ZH 1968.

Bezjak Mladen (Senj 16. 9. 1916), zubar u Rijeci. Član planinarske organizacije od 1946, tri godine predsjednik PD »Platak«, predsjednik komisije za domove. ZH 1968, SJ 1970.

Bilić Mato (Draganići 1932 —), strojarski tehničar u Zagrebu. Planinari od 1958. Dugogodišnji tajnik PD »Rade Končar«, dobrovoljni rad na izgradnji kuće na Bijelom stijenama. ZH 1974.

Bilić Milivoj (Kaštel Gomilica 26. 6. 1919 —), tehničar u Splitu. Član »Prijatelja prirode« od 1933, zatim u HPD »Mosor«, od 1945. u PK »Split«, od bornik 1946—70. ZH 1970.

Bistrički Marija (Rapanji u Istri 1915 —), laborant u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1960, član uprave Seniorske sekcije i suosnivač. ZH 1975.

Bišćan Cecilia (Zagreb 1899 —), kućanica u Zagrebu. Član HPD »Sljeme« od 1923, zatim u »Rulolistu«; član PDZ od 1949. ZH 1969.

Bišćan Darko (Samobor 14. 6. 1944 —), geolog u Samoboru. Član PD »Japetić« od 1957, član uprave od 1958, tajnik od 1974, pročelnik stanice GSS od 1972, orijentacist, suosnivač AO, sudac-kontrolor na skijaškim, sanjkaškim i orijentacijskim takmičenjima. ZH 1973.

Bišćan Josip (Zagreb 27. 10. 1899 — Zagreb 1974), prije rata službenik HPD, poslije rata službenik PSH. Njegovom zaslugom sačuvana je arhiva HPD (v. str. 69). ZH 1968.

Blašković Vladimir (Karlovac 22. 4. 1901 —), prije rata gimnazijalni profesor u Koprivnici, Pljevljima, Karlovcu, Zagrebu i drugdje, poslije rata profesor geografije i turizma na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, član Komisije za proučavanje krša JAZU. Markantna ličnost hrvatskog planinarstva. Član HPD od 1921, osnivač podružnice HPD »Bilo« u Koprivnici (1928), tajnik podružnice HPD »Martinčak« u Karlovcu (1934—35). Poslije rata član Planinarskog odbora Zagreba (1945—48), suosnivač PSJ, PSH, PDZ i Planinarskog muzeja; član prve uprave PSH (1948—49); član uredništva i savjeta NP (1949—73). U PDZ predsjednik društva (1949—52), zatim član uprave i predsjednik Nadzornog odbora; inicijator i vodič seniorskih planinarsko-turističkih putovanja u zemlji i inozemstvu; zaslužan za izgradnju planinarskog doma na Puntjarki. Vješt predavač i propagator planinarstva. Autor je mnogih znanstvenih radova i publicističkih eseja; veoma plodan planinarski pisac i marljiv istraživač planinarske povijesti. Pored mnoštva raznih informacija i vijesti u HP i NP objavio oko 60 radova, knjiga, članaka i značajnijih priloga. ZJ 1955, ZH 1968. i niz drugih odlikovanja i priznanja; počasni je član PD »Zagreb-Matica« i PD »Bilo« u Koprivnici. Iz bibl.:

Drago Belatić, st.

Prof. dr Vladimir Blašković

Gorskim kotarom, HP 1930, 249; Turistička propaganda, HP 1932, 186; Sandžacke arabeske, HP 1933, 79; Velika Ljubišnja, HP 1933, 178; Carigrad, HP 1937, 184; Planinarstvo u Hrvatskoj prije i poslije oslobođenja, NP 1949, 4; Suvremeni zadaci planinara, NP 1951, 98; Asocijacije uz Bovec i Černjala, NP 1952, 105; Stari grad na Vrbasu i Plivi, NP 1953, 295; Sjećanje na Sandžak, NP 1953, 320; Medvednica i planinarstvo, NP 1954, 178; Planinarstvo u Hrvatskoj, NP 1954, 429 (i kao posebna publikacija, PSH 1955); Sandžački kaleidoskop, NP 1955, 295; Lipa i njena dva Roga, NP 1956, 291; Makedonski kaleidoskop (u suautorstvu s J. Senderdi), NP 1957, 201; Razvitiak i oznake reljefa Jugoslavije, NP 1961, 253; Romantika i realizam u planinarstvu, NP 1968, 3; Aktivnost planinarskog seniorata, NP 1969, 123; Prvi autobus na Ličkoj Plješevici, NP 1970, 266; Bilješke o Velebitu, NP 1973, 50; Setnja po Mjesecu prije pedeset godina, NP 1973, 105; Pregršt bilježaka o Hrvatskom zagorju, NP 1973, 247; Povijest hrvatskoga planinarstva, NP 1974, jubilarni prilog 1–144 (i kao posebna knjiga, PSH 1974); Planinska stoteznica, PV 1974, 510. — Lit.: NP 1961, 128 i 249; NP 1971, 179; Geografski glasnik, Zagreb 1971/72, 247; PV 1974, 510. Slika na str. 277.

Blažina Zvone (Okučani 4. 3. 1929 —), tehničar u Beogradu. Od 1949. do 1950. u Zagrebu pročelnik AO PDS »Velebit«, član GSS i alpinist (90 uspona do 1955). Od 1950. član PD »Radnički« u Beogradu, osnivač AO Beograd pri Gradskom odboru planinara, 1953. kandidat za jugoslavensku himalajsku ekspediciju. Pionir organiziranoga alpinizma u Šrbi. U alpinizam ga je uveo dr Maks Plotnikov. Lit.: »Radnički 1920-55«, Beograd 1955. Iz bibl. (sve u NP): Sjećanje na Suvu planinu, 1954, 49; Prvi uspon kroz sjevernu stijenu Sljemena, 1954, 317; Gorskokotarskim šumama, 1956, 225; Sjevernom stjenom Cima grande, 1956, 210.

Borojević Milovan (Okučani 19. 8. 1929 —), potpukovnik JNA u Zadru. PD »Liburnia«, zatim PD »Paklenica«. Vodio sekciju za markiranje. ZH 1972.

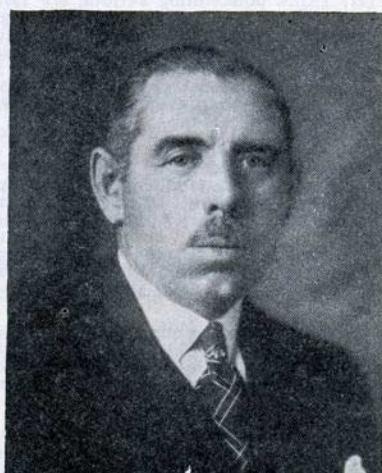
Borovečki Viktor (Krapina 12. 4. 1883 — Sisak 21. 12. 1939), željeznički službenik i šef stanice u raznim mjestima. U svim mjestima gdje je službovao, poticao je planinarski rad. Godine 1924. suosnivač podružnice HPD u Bjelovaru, 1928. u Sisku. Začasni članom HPD izabran je 25. 6. 1926. Lit.: HP 1940, 1* i 5*. Slika na str. 277.

Bošnjak Karlo, dr (Sl. Požega 20. 9. 1860 — Crikvenica 28. 10. 1953), srednjoškolski profesor, vjeroučitelj, botaničar, političar i zastupnik u Saboru. Poznat kao istraživač hrvatske flore, osobito dinarskih planina. Radove objavljivao u Glasniku Hrv. prirodoslovnog društva, Acta botanica, Prirodi i Hrvatskom planinaru. Sa 70 godina bio na Đerovici. Član uprave HPD oko 1904—1906. Iz bibl.: Iz mojih sjećanja na Crnu Goru, HP 1930, 142 i 169; Na nepoznatim i poznatim stazama u Crnoj Gori, HP 1932, 142, 173, 199, 263 i 297; Cabulja planina, HP 1935, 76 i 99; U području gornjeg Ibra, HP 1937, 43. Lit.: NP 1954, 39 i 1961, 128.

Bothe Mirko (Zagreb 1876 — Zagreb 27. 12. 1943), veleobrtnik iz Zagreba. Bavio se koturaštvom (biciklizmom), bio član uprave Hrvatskog biciklističkog društva, sportski novinar i propagator letova balonom. Godine 1905. letio nad Velikom Goricom, a 1906. preletio Gorski kotar i spustio se kod Baške na otoku Krku. God. 1920. napustio je biciklizam i posvetio se planinarstvu. Postao je član uprave HPD i kao potpredsjednik (1927—31) često pohodao podružnice izvan Zagreba. Lit.: HP 1943, 152.

Božić Vladimir (Križevci 1936 —), inženjer brodogradnje u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1955. i član uprave društva. Osobita mu je specijalnost planinarska speleologija. Tajnik SO društva od 1957. stručni referent od 1968, tajnik i predsjednik Komisije za speleologiju PSH od 1960. do danas, predsjednik i suosnivač Koordinacione komisije za speleologiju PSJ od 1964. do danas, predsjednik Komisije za spasavanje iz speleoloških objekata Saveza speleologa Jugoslavije, speleološki instruktur, organizator speleoloških škola, logora i istraživanja, istraživač i pisac. S referatima sudjelovao na jugoslavenskim i inozemnim speleološkim kongresima. ZH 1969, ZJ 1975. Iz bibl.: Jama kod Novokraćina, NP 1962, 106; Jama kod Novokraćina, NP 1969, 24; Mamet u južnom Velebitu, NP 1969, 201; Tko ima pravo zvati se speleolog, NP 1969, 135; 20 godina planinarske speleologije u Hrvatskoj, NP 1971, 86; Speleološki objekti kanjona Slapnice, NP 1971, 213; Speleologija u Belgiji, NP 1971, 257; brojni prilozi u časopisu »Speleolog«.

Božičević Srećko (Velika Trnovitica u Moslavini 16. 1. 1935 —), magister geologije u Zagrebu. Specijalnost mu je podzemna hidrogeologija u krasu. Planinari od 1951, član SO PD »Željezničar« od 1953. i nje-

Viktor Borovečki

Milan Blažeković, prvi predsjednik Društva planinara u BiH 1929—24.

gov tajnik; god. 1957. organizira SO u PDS »Velebit«; pročelnik Komisije za speleologiju PSH 1960—2, vodeći speleofotograf u Hrvatskoj, predavač, plodan publicist, urednik časopisa »Speleolog« i jedan od najmarljivijih suradnika NP. Organizirao nekoliko samostalnih izložbi speleoloških fotografija. SJ 1962, ZH 1969. Iz bibl.: Planinarstvo u Hrvatskoj i speleologija, NP 1956, 300; Doživljaji iz podzemlja, NP 1960, 23; Osnovna znanja iz speleologije (skripta), PSH 1961; Pećina Veterica, nekad, sad i u budućnosti, NP 1961, 74; Titove pećine, NP 1961, 151; Fotografiiranje u podzemlju, NP 1963, 105; Vladimir Horvat i njegovih 500 stuba, POZ 1969; Speleologija u »Našim planinama«, NP 1969, 279; članci u knjizi »Velebit« (PSH 1969); Hidrogeologije velebitskih tokova, Hidroenergetsko iskoriščavanje podvelebitskih voda, Speleološki objekti Velebita; Amaterska i znanstvena speleologija, NP 1971, 166; I tako nastaje legenda, NP 1971, 216; O najdubljoj jami Jugoslavije, NP 1972, 141; Tajne podzemnog svijeta, NP 1973, 175; Grozota veličanstvenoga, NP 1973, 87; Na tragu po nornice Reke, NP 1973, 37; Podzemni krški fenomeni Medvednice, Acta carsologica VI, 6 Ljubljana 1973; U najdubljem ponoru Hrvatske, NP 1975, 32; brojni prilozi u časopisu »Speleolog«, dnevnoj i tjednoj štampi te u stručnim znanstvenim časopisima. Lit.: NP 1963, 112. Slika na str. 169.

Bračić Eugen (Šibenik 30. 5. 1908 — Split 9. 12. 1974), grafičar u Splitu. Među planinarama poznat pod nadimkom Deki. Član PD »Dinara« od 1924, član PD »Mosor« od 1946, član uprave i potpredsjednik. Zaslужan za izgradnju domova na Mosoru i Kozjaku, posadio tisuće sadnica u kršu, suosnivač Savjeta planinara Dalmacije i Planinarskog odbora općine Split. ZH 1962, ZJ 1974. Lit.: NP 1975, 44.

Brahm Dragutin (— Velebit 27. 6. 1938), član AO HPD, poznat pod nadimkom Raca. Poginuo prilikom uspona u stijenu Anića kuka. Iz bibl.: Uspon po Sjevernoj triglavskoj stijeni, HP 1933, 84; Grossglockner, HP 1933, 18. Lit.: HP 1938, 51 i 1941, 150. Slika na str. 187.

Brešan Veljko (Split 1935 —), profesor u Rijeci. Suosnivač PD »Tuhobić«, organizator planinarskih škola i tečajeva. Osobito zaslужan zbog sistematskog navikanja učenika na planinarstvo.

Brezovečki Slavko (Zelina 1911 —), grafičar u Zagrebu. Član HPD od 1927, u upravi od 1935, u Omladinskoj sekcijskoj od 1929, suosnivač Alpinističke sekcije 1935. Suosnivač PDZ 1948. i tajnik društva. Suosnivač PSH i tajnik 1949—51. Predsjednik PD »Grafičar« 1955—60, zatim član uprave PD »Zanatlija« i potpredsjednik. Jedan od pionira hrvatskog alpinizma. Od 1931. do danas izveo oko 350 uspona, od čega 42 prvenstvena. Odgojio niz generacija planinara i penjača, organizator i predavač na brojnim tečajevima alpinizma i GSS (održao više od stotinu predavanja). Suosnivač GSS PSH. Vrstan pisac planinarskih i ideoških članaka. ZH 1969, ZJ 1970, srebrna plaketa SFKH 1968. i niz drugih priznanja. Značajni usponi: u stijenama Kleka, Anića kuka, Cvrnici i Julijskih Alpa. Brojni usponi u centralnim Alpama: sedam puta na Mont Blancu, dva puta na Matterhornu, šetritisućaci Monte Rosa, Aiguille Verte, Dent du Géant i drugi, od čega više zimskih uspona. Iz bibl.: Dent du Géant, HP 1938, 75; Da li je potrebno penjačko planinarstvo?, HP 1939, 97; Južna stijena Veličkog kuka na Cvrnici, HP 1940, 225; Preko stijena i grebeni Prenj planine, HP 1941, 216; Sjeverna stijena Osobca, HP 1941, 255; Sjeverna stijena Merića kuka, HP 1942, 57; Izlet u Visoke Ture, HP 1942, 115; Sjeverna stijena Pešti brda, HP 1943, 120; Zablji Konj, HP 1944, 1; Martonovim putem na Gerlachovku, HP 1944, 7; Cvrnica, NP 1949, 10; Durmitor, NP 1949, 104; Aiguille du Géant, NP 1954, 3; U Waliskim Alpama, NP 1954, 510. Slika na str. 199.

Brkić Josip, dugogodišnji predsjednik podružnice HPD »Plješivica« u Jastrebarskom. Izabran za začasnog člana HPD 21. 5. 1937.

Brelić Stjepan (Zagreb 4. 11. 1920 —), telefonski tehničar u Zagrebu. Prije rata član HPD (Omladinska sekcija). Suosnivač PDZ i PSH 1948. Suosnivač AO PDZ 1949. Dugogodišnji funkcijar PSH, član Izvršnog odbora i profesionalni tajnik (1956—64). ZH 1962, ZJ 1955. Iz bibl.: Iz penjačkih uspona u Prenj, HP 1942, 49; U godini velikog jubileja, NP 1961, 1.

Brodbeck Ferdinand, inženjer iz Beča i član Oester. Touristenkluba, pionir planinarstva u Rijeci (V. str. 101 i 244). Prilikom svog boravka u Rijeci radi izgradnje kazališta, potaknuo 1885. osnivanje Cluba alpino fiumano i postao prvi predsjednik.

Bronić Ciro (Okraj 1900 —), službenik u penziji, živi u Zagrebu. Prije rata član HPD, od 1950. u PDZ član grupe Goranin i član nadzornog odbora. ZH 1970. Iz bibl.: Promina, HP 1935, 65; Po Krki od Skradina do Manojloveca, HP 1938, 155.

Brusina Spiridon (Zadar 11. 12. 1845 — Zagreb 21. 5. 1908), zoolog i malakolog svjetskoga glasa, potkretić Glasnika Hrv. prirodoš. društva i pobornik darvinizma u Hrvatskoj. Planinario je već prije osnutka HPD. Član HPD od osnutka. Slika na str. 43.

Bubanj Dunja (23. 4. 1944 —), student u Zagrebu. Planinari od 1960. kao član PD »Željezničar«, penje od 1962; pročelnik AO.

Bubanj Nevenka (Šišinac kod Siska 1918), nastavnik u Zagrebu. Od 1957. u PD »Jastrebarsko« vodila propagandu, od 1960. do 1970. Pionirsku sekciju i PD »Željezničar« u Zagrebu. Član uprave društva. Osobito zaslужna za uvodenje mlađih u planinarstvo. ZH 1962.

Bubanj Vedran (Đurdevac 21. 3. 1946 —), inženjer u Zagrebu. Planinari od 1962. kao član PD »eljezničar«, penje od 1967, pročelnik AO 1967, u GSS od 1968. Član Hrvatske alpinističke ekspedicije »nane 1975«. Važniji usponi: Centrala u Dedcu, Copov stebri, »Željezničarski 20« u Kleku i 20 prvenstvenih uspona u Durmitoru, Prenju, Cvrnici i Prokletijama.

Budisavljević Bude (Bjelopolje kod Korenice 17. 7. 1843 — Zagreb 9. 1. 1909), upravni službenik, veliki župan u Gospiću i Zagrebu, književnik i društveni radnik. Pokretao osnivanje HPD 1874, podružnice u Gospiću 1898, izgradnje skloništa na Ličkoj Plješivici 1882 (v. str. 51). Slika na str. 52. Iz bibl.: Na Bjelolasicu 1864. godine, Obzor 1912, 93 i NP 1970, 134; Kako je postalo HPD, HP 1898, 36. Lit.: NP 1954, 85; 1958, 207; 1961, 129.

Bujan Ivo (Rijeka 26. 1. 1927 —), inženjer strojarstva u Rijeci. Član PDS »Velebit« u Zagrebu od 1951, član uprave društva, član AO od 1952, član GSS, član Komisije za omladinu i izvanarmijski vojni odgoj PSH. Po odlasku u Rijeku član PD »Torpedo«. SJ 1962.

Bunčić Josip (Gospić 1. 8. 1928 —), nastavnik i prosvjetni savjetnik u Gospiću. Tajnik 1963—4. i predsjednik PD »Visočica« 1965—7. ZH 1967.

Bužančić Branko (Split 18. 2. 1935 —), profesor u Splitu. Član PD »Mosor« od 1949, član uprave, predsjednik Speleološkog odjelja, stanicu GSS, vodio Omladinsku sekciju u Ekonomskoj školi, predavač. ZH 1969. Iz bibl.: Na putu života, NP 1966, 3.

Cajzek Stjepan (Čakovec 30. 7. 1925 —), dekorater u Varaždinu. Planinari od 1950. Dugogodišnji tajnik PD »Ravna gora«, istaknuti foto-amater, organizator planinarskih izložbi, urednik biltena o 35-godišnjici planinarstva u Varaždinu. Lit.: NP 1963, 235 i 224.

Car Lazar (Zelina 3. 7. 1860 — Zagreb 13. 3. 1942), profesor zoologije na Zagrebačkom sveučilištu i kustos Zoološkog odjela Narodnog muzeja u Zagrebu. Član HPD i više godina odbornik. Iz bibl.: Planinske životinje, HP 1898, 17, 68, 83 i 104; Kako i ukojko upliva gora na čovjeka, HP 1899, 66 i 90. Lit.: NP 1961, 129.

Ceraj Zdravko (Stara Rača kod Bjelovara 4. 10. 1920, zubotehničar u Zagrebu. Član HPD od 1935. u Omladinskoj, Skijaškoj i Alpinističkoj sekcijsi te član uprave. Danas član PD »Vihor« i predsjednik Planinarskog odbora Zagreba. Prijе rata izveo osam prvenstvenih uspona u stijenama BiH, Visokih Tatra, Jutjajskih i Kamničkih Alpa. Poslije rata istaknuti atletičar. Od 1945 do 1960. držao sve jugoslavenske rekorde od 800 do 5000 metara. Rekorder Jugoslavije 26 puta, u reprezentaciji Jugoslavije 30 puta, na Olimpijadi u Helsinkiju trčao na 5000 m. Član trojke koja je 1973. prvi put zimski udždužno traverzirala cijeli Velebit. Iz bibl.: Kleku (pjesma), HP 1944, 24. Lit. NP 1973, 57.

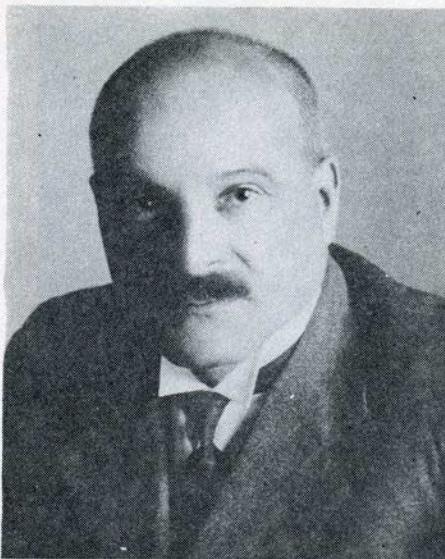
Cilibić Stjepan (Trpanj 4. 9. 1927 —), ekonomist u Zagrebu. Član PD »Grafičar« (potpredsjednik 1960—1), član GSS, alpinist, predsjednik Gospodarske komisije PSH i Komisije za GSS. SJ 1962.

Cišper Rudolf (Pakrac 8. 3. 1926 —), nastavnik u Pakracu. Član PD »Psunj« od 1954, deset godina tajnik, referent za markacije i za domove. Planinarnstvo Široko medju dacima. ZH 1968.

Cividini Ante, dr (Brod na Kupi 12. 6. 1881 — Ogulin 29. 12. 1968), srednjoškolski profesor i ravnatelj po raznim mjestima u Hrvatskoj, poslijefunkcionar u prosvjetnoj administraciji u Zagrebu, političar, pedagog i publicist. Osnivač predsjednik HPD (1933—9), urednik Hrvatskog planinara 1935—9, začasni član HPD (imenovan 31. 5. 1939). Iz bibl.: Gorski kraj zemaljski raj, HP 1934, 33; Pokret umjetničke fotografije, HP 1934, 41, 86, 129 i 164; Planinarska misao, kao sredstvo znanosti, HP 1934, 413; Diljem domovine, HP 1934, 1 i 49; Idejni razvoj HPD, HP 1934, 337; Gorski kotar, svezak 1—3. Zagreb 1934. Lit.: NP 1969, 176. Slika na str. 119. i 27.

Crnadak Duro (Jasenovac 12. 2. 1820 — Zagreb 28. 10. 1903), istaknuti komercijalni stručnjak, trgovac u Zagrebu. Član HPD od osnutka do svoje smrti i društveni mecena.

Cvenić Dragica (Benićanci 12. 4. 1926 —), frizerka u Osijeku. Član PD »Jankovac« od 1949, član i

Dr Ante Cividini

suosnivač PD »Zanatlija« 1971. i blagajnik. Skijaški sudac saveznog ranga, rukovodila Zborom skijaških sudaca u Osijeku, ZH 1972.

Cvetišić Vjekoslav (Zagreb 11. 6. 1881 — 1959). ekonomist, tajnik Umjetničke akademije i Croatije u Zagrebu. Bavio se novinarstvom i fotografijom. Član HPD, suosnivač podružnice »Sljeme«, disident iz HPD i predsjednik HTK »Sljeme« (v. str. 138). Iz bibl.: S planinom i gora, sv. I—IV (Zagreb 1925—33); Na Velebitu, Vjenac 1911, 285, 319 i 349; Medvedak, Vjenac 1911, 189; Na Bijelim stijenama, HP 1922, 8; Žimski uspon na Klek, HP 1924, 106. Lit.: NP 1961, 130.

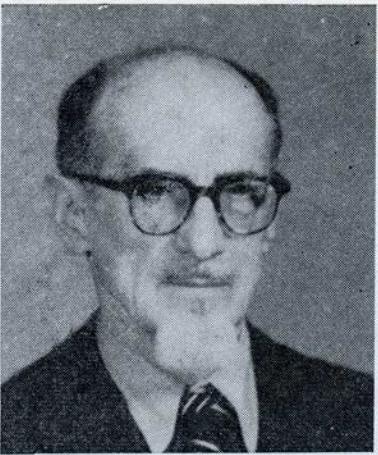
Cakarun Nikola (9. 12. 1898 —), službenik u Splitu. Član HPD »Mosor« od 1926, poslije rata u PD »Mosor«, od 1951. u PK »Split«. Bio je odbornik, osobito angažiran na pošumljavanju i građnji doma. ZH 1969.

Cakarun Tonka (Split 10. 2. 1907 —), član HPD »Mosor« od 1928, član PD »Mosor« u Splitu od 1948, odbornik, organizator logora za mlade. ZH 1939.

Capek Ratko (Karlovac 1. 1. 1931 — Julijске Alpe 21. 7. 1951), student tehničke u Zagrebu. Član PDS »Velebit« i tehnički referent AO. Poginuo u stijeni Spika. Spomen na njegovu drugarsku požrtvovnost još živi među Velebitašima. Njegovim je imenom nazvano sklonište na Samarskim stijenama. Sl. na str. 204. Lit.: NP 1951, 293; Nagy B.: Ratko Capek, osvajač Bijelih stijena, Zagreb 1974.

Castelek Franjo, magistar farmacije u Otočcu, osnivač podružnice HPD »Rajinac« 1930. Izabran za začasnog člana HPD 25. 6. 1931.

Ceček Rudolf (Zagreb 19. 9. 1897 —), tipograf u Zagrebu. U početku poznati nogometni. Suosnivač SD »Olimpija« 1910, tajnik grafičkog sportskog kluba »Olimpija« 1913, odbornik i igrač »Gradanskog«, tajnik HSD »Slavija« 1919, tajnik SD »Penkala« 1921, odbornik Zagrebačkog nogometnog podsaveta i Poslovognog odbora Jugoslavenskog nogometnog saveza u Zagrebu 1919—23. U SD »Olimpija«, SK »Olimpija« i SD »Penkala« osnovao planinarske sekcije. Od 1951. član PD »Grafičar«, član uprave i tajnik, predsjednik Nadzornog odbora. ZH 1953, SJ 1970.

Dr Milan Dečak

Cepelak Marijan (Zagreb 7. 12. 1948 —), inženjer geologije u Zagrebu. Planinari od 1958, speleologijom se bavi od 1960 (300 istraženih objekata). Član PDS »Velebit« od 1962, pročelnik SO 1968-70, član uprave društva. Član hrvatskih ekspedicije »Grenland 1971« i »Ande 1975«. Izveo oko 50 uspona, od toga 17 prvenstvenih. Alpinistički i speleološki instruktor, orijentacijist i traser. Suradnik Naših planina. Iz bibl.: Prometejska noc, NP 1971,43; Velebitaška jama na Medvednici, NP 1974,29; Zagrebačka speleološka škola, NP 1974,36; O kradu crnogorice na Medvednici, NP 1974,28; Neke mjere opreza kod istraživanja jama, NP 1974,197; Novosti u upotrebi penjačkog užeta, NP 1975,39. Lit.: NP 1973,148.

Culić Nenad (Split 11. 4. 1949 — Kavkaz 24. 7. 1974), mehaničar u Splitu. Član PD »Mosor« od 1960, predsjednik društva, član AO i GSS od 1964, pročelnik AO i stanice GSŠ Split, alpinistički instruktor, voda splitske ekspedicije »Spitzbergi 1973«, član ekspedicije »Grenland 1971«. Izveo oko 270 uspona, penjao u Dolomitima, bio na Mont Blancu. Poginuo u ledenoj lavini pod stjenom Ušbe. Iz bibl.: Lutareva priča, NP 1965,73; I Grenland ima Mosor, Pl. list 1972,1; Mala Paklenica, Pl. list 1972,29; Alpinizam i 100. obljetnica, Pl. list 1972,70; Spitzbergi 1973, NP 1973,228. Lit.: NP 1974,156. SH 1969.

Celap Branislav (Zagreb 1922 —), direktor knjižarskog poduzeća »Prosvjeta« u Zagrebu. Član PDZ od 1949, potpredsjednik društva. Pročelnik Komisije za veze s inozemstvom PSH, potpredsjednik PSH 1961-4. ZJ 1962, ZH 1968, srebrna plaketa SFK Zagreba 1969.

Deanković Ana (Solkan 17. 6. 1900 —), umirovljenik u Splitu. Član HPD »Mosor« od 1923, član uprave. ZH 1969.

Dečak Milan, dr (Zagreb 7. 4. 1883 — Zagreb 31. 1. 1968), advokat u Zagrebu, bavio se slikarstvom (izložba pejzaža 1905, izložbe 1906, 1925, 1940, 1944, 1955, 1959, 1961) i politikom (proganjivanjem od Madžaraca). Član PDZ. Poznat je po platnim planinskim pejzažima. Njegovo veliko platno »Medvednica« čuva se u državnom domu PSH. ZH 1968. Lit.: NP 1969,175. Slika na str. 280.

Deduš Vladimir (Varaždin 14. 5. 1892 —), srednjoškolski profesor, prije rata u Varaždinu, poslije rata u Zagrebu i honorarni predavač fizike na Tehničkom fakultetu u Zagrebu. Jedan od osnivača najprije samostalnog planinarskog društva i kasnije podružnice HPD »Ravna gora« u Varaždinu i njen višegodišnji blagajnik. Održao niz planinarskih pre-

davanja; u varaždinskom novinstvu i zagrebačkim »Novostima« objavio (1931) opsežne instruktivne članske o Ravnoj gori. Od 1948. do danas član PDZ.

Devčić Ivan (Gospic 21. 12. 1857 — Zagreb 18. 10. 1908), učitelj u Ogulinu, pripovjedač. Kao član HPD »Visočica« iz Gospicu obilazio ličke planine i objavljivao putopise. Iz bibl.: Klanac Skiplina, Vrijenac 1890; Vis Kremen, Prosvjeta 1898; Neke spilje i pećine u Lici, Prosvjeta 1895; Put na Golu Plješevicu, Prosvjeta 1895. Lit.: NP 1961,130.

Diakovska Marija (Sarajevo 21. 9. 1917 —), službenik u Zagrebu. Prije rata član »Prijatelja prirode«, član PD »Grafičar« od 1950, član uprave od 1952, potpredsjednik društva. ZH 1967, srebrna plaketa SFK 1968.

Dlouhy Milovan (Osijek 1937 —), inženjer u Zagrebu. Najprije član PD »Rade Končar«, zatim PD »Vihore« i član uprave. Pročelnik Gospodarske komisije PSH 1971, radio na izgradnji kuće na Bijelom stijenama i trasiranju »Vihoraškog puta« do Samarskih stijena. ZH 1968. Iz bibl.: Za one koji će na Mont Blanc, NP 1971,251.

Dokmanović Bogoljub (Zagreb 28. 9. 1922 —), elektroinženjer u Rijeci. Član HPD »Velebita« na Sušaku od 1938, PDZ u Zagrebu od 1948 (tajnik pripravnice sekcija AO), od 1953. PD »Platak«, dugogodišnji član uprave, predsjednik, tajnik. Zaslužan za izgradnju ski-liftova na Platku. ZH 1968, SJ 1970.

Doležal Franjo (Dežanovec 27. 8. 1903 —), službenik Daruvaru. Planinari od 1939, osnivač PD »Petrov vrh«, radio na izgradnji doma na Petrovu vrhu. ZH 1970.

Domazet Duro (Vuča 9. 5. 1913. — Zagreb 26. 7. 1973), blagajnik u Zagrebu. Član PD »Risnjak« od 1952, predsjednik Nadzornog odbora. ZH 1971.

Dragašević Anka (Spišić Bukovica 1911 —), kućanica u Zagrebu. Član PD »Željezničare« od 1955, u upravnem odboru Sekcije seniora. ZH 1970.

Dragašević Božidar (Bjelovar 25. 12. 1912 —), član PD »Željezničar« u Zagrebu od 1955, odbornik, pročelnik Kamp-odsjeka. ZH 1970.

Dragman Marijan (Zagreb 24. 4. 1910 — 4. 1945), grafičar u Zagrebu. Hrvat i boksač (1935. prvak Hrvatske u poluteškoj kategoriji), fotoamater i slikar. Član HPD od 1920, alpinist od 1936, član AS i njen pročelnik 1940-1, pročelnik Skijaške sekcije 1938. Skijaški natjecatelj, predavač u alpinističkoj školi i jedan od najboljih hrvatskih penjača. Mnogobrojni prvenstveni usponi svih stupnjeva težine (Dragmanov smjer u Kleku, V. kula u Cvrsnicu itd.). Nestao u travnju 1945. prilikom premještanja iz kaznionice u Lepoglavi gdje je bio zatvoren kao politički radnik. ZJ 1962 (posthumno). Iz bibl.: Prvi uspon kroz juči stijenu Kleka, HP 1936, 197; Kroz Meriću stijenu, 1941, 273; Iz života penjača, HP 1942,35. Lit.: NP 1971,45. Slika na str.196.

Dulčić Vicko (Brusje 1923 —), nastavnik u Splitu. Član PD »Mosor« od 1957, osnovao plan. sekciju u Dugopolju 1957. Speleološki odsjek u Osnovnoj školi u Klisu 1960, od 1967. član SO u Splitu, 1972. osnivač Speleološkog društva »Spiljar« i njegov predsjednik. Istražio nekoliko stotina spilja, ZH 1969. Iz bibliografije: Sjevernim padinama Mosora, NP 1958,181; Novakova spilja, NP 1968,180; Iz speleološkog katastra PD »Mosor«, Planinarski list 1970,121; Djelovanje prof. Ramira Bujasa na »Spiljarskom odjelu« Velike realke u Splitu, Školski vjesnik 1974,232, Split.

Duplančić Vojislav (Split 1916 —), pravnik u Zagrebu. Član PD »Sljeme« od osnutka, potpredsjednik 1950-73. ZH 1970, ZJ 1972.

Durlen Franjo (Zagreb 14. 9. 1896 —), zidarski majstor u Zagrebu. Član HPD 1926. Osnivač PD »Zanatlija« u Zagrebu, predsjednik 1951-62. ZH 1967.

Dušić Ivan (Višnjan 1921 —), elektrovarilac u Rijeci. Član CAI od 1931. osnivač Plan. sekcije u FD »Radnik« 1945, osnivač PD »Platak« 1948, član uprave. ZH 1968.

Dworski Adam (Fužine 5. 8. 1917 —), keramičar iz Rijeke. Tajnik plan. sekcije FD »Jedinstvo« od 1945, poslije tajnik PD »Rijeka« i član PD »Platak«, zaslužan za obnovu plan. Života u Rijeci 1945-53, skijaški natjecatelj, predavač. Iz bibl.: Skocjanska jama, NP 1949/169; Prvi uspon na Mont Blanc, NP 1951, 252. Sada živi u Engleskoj.

Durić Tomislav (Nova Gradiška 23. 9. 1938 —), novinar u Daruvaru, zatim novinar i publicist u Varaždinu. Član PD »Ravna gora«, odbornik. Planinarski predavač. Inicijator »Vukovljevog memorijala«.

Eger Dragan (Budimpešta 27. 12. 1902 —), službenik u Osijeku. Član HPD »Jankovac« od 1926, tajnik 1938-41. Tajnik PD »Jankovac« 1948-63. Bavio se alpinizmom, fotografijom, zaštitom prirode Jankovca, skijanjem (natjecatelj i republički sudac) i osnivač Slavonske transverzale 1957. Zaslужan za izgradnju trećeg doma na Jankovcu. ZH 1982, SJ 1955. Iz bibl.: Jankovac, središte planinara u Slavoniji, Osijek 1954.

Erfort Emil (umro oko 1955), graditelj i ugledni sindikalni radnik u Zagrebu. Član predratnog »Prijatelja prirode«. Besplatno izradio nacrte za dom na Glavici i nadzirao izgradnju.

Ernoić Slavko (Ivanec 2. 2. 1911 —), trgovac u Ivancu. Član HPD »Ivančica« od 1937, član uprave, potpredsjednik, gospodarska komisija, ZH 1973.

Exner Ivan (Nahod u Češkoj — Zagreb 2. 10. 1911), urar i draguljar u Zagrebu. God. 1871. do selio u Zagreb iz Bjelovara. Suosnivač HPD, blagajnik 1893-1910. Njegova radnja u Ilici bila je planinarsko sastajalište. Počasni član HPD s rednim brojem 3 (izabran 22. 5. 1910). Lit.: Vljenac 1911, 349; NP 1961 131.

Felkel Ivica (Virovitica 1937 —), tehničar u Zagrebu. Član PD »Rade Končar«, zasnovao kuću na Bijelim stijenama 1968. ZH 1974.

Ferković Marija (Karlovac 1. 3. 1923 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Risnjak« od 1951, predsjednik. ZH 1966.

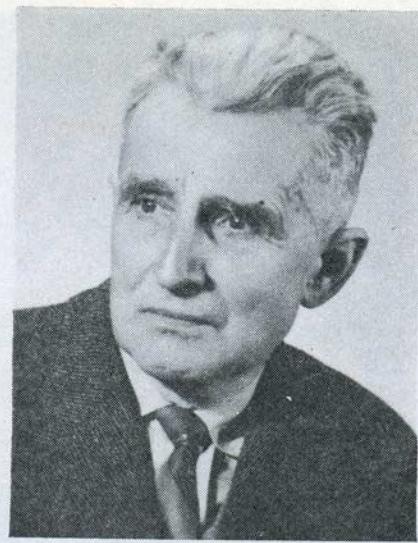
Ferlan Nunci (1902 — Zagreb 1972). Prije rata član HPD »Moros«, poslije rata PD »Sljeme«. ZH 1967, ZJ 1970.

Ferlan Sergije (Zagreb 1918 —), pravnik u Zagrebu. Suosnivač PD »Sljeme«, član uprave, tajnik 1950-2. ZH 1970.

Filić Krešimir (Bjelovar 16. 2. 1891 — Varaždin 31. 12. 1972), profesor u Varaždinu, upravitelj Varaždinskog muzeja, historičar, kulturni i znanstveni radnik (objavio 200 radova). God. 1919. osnovao Varaždinsko planinarsko društvo, koje 1924 postaje podružnica HPD. Bio joj je predsjednik sve do rata. Poslije rata član PD »Ravna gora«. Inicijator izgradnje kuće na Ravnoj gori (Filicev dom, 1932). Začasni član HPD (izabran 26. 6. 1934) i počasni predsjednik PD »Ravna gora«. Lit.: NP 1963, 219 i 1973, 29. Slika na str. 125.

Filipčić Antun (Zagreb 29. 6. 1940 —), tehničar u Zagrebu. Planinari od 1950, penje od 1959. Član PDS »Velebit«, predsjednik 1968-9, pročelnik AO 1962. i 1966-7, pročelnik SO 1963-5, alpinistički instruktor, član GSS, orijentacist (član pobjedničke ekipe na prvenstvu Jugoslavije 1963), organizator brojnih tečajeva i predavač. ZH 1968. Iz bibl.: Lionel Terray, NP 1966, 67; Češka drama u stijeni Matterhorna, NP 1968, 131.

Filipec Josip (Samobor 31. 8. 1906 —), kožarski obrtnik u Samoboru. Suosnivač HPD »Japetiće 1924. i dugogodišnji odbornik, zatim ekonom i markacist. ZH 1973.

Dr Kamilo Firinger

Filips Đuro (Vinkovci 1924 —), inženjer agronomije u Zagrebu. Član PDZ od 1951, član uprave i tajnik društva od 1975.

Firinger Kamilo (Daruvar 20. 2. 1893 —), živi u Osijeku, prije rata advokat, poslije rata arhivist i povjesničar (direktor Historijskog arhiva). Od 1905. član Hrvatskog sokola, poslije potpredsjednik Skijaškog saveza kotara Osijek 1962-6. i savezni skijaški sudac. Član HPD u Zagrebu 1919-25. Osnivač HPD »Jankovac« 1925, predsjednik 1925-36. i 1948-74, osnivač PS kotara Osijek i predsjednik Planinarskog odbora Slavonije (1962-7). Suosnivač Slavonske transverzale. Zaslужan za izgradnju predratnog i novog doma na Jankovcu. Začasni član HPD (izabran 26. 6. 1934), ZJ i ZH 1969, Zlatna plaketa SFKH, nagrada za životno djelo grada Osijeka. Iz bibl.: Iz povijesti Jankovca na Papuku, NP 1962, 11; Spomen-knjiga na Jankovcu, NP 1974, 131; Preko 100 godina planinarstva u Slavoniji, NP 1975, 10; Sedeset godina planinarstva u Osijeku, Osijek 1955 (brošura). Lit.: NP 1971, 85. Slika na str. 281.

Flajpan Franjo (Apatovac 13. 3. 1914 —), ptt-kontrolor u Križevcima. Član PD »Sljeme« iz Zagreba i 12. g. predsjednik ogranka u Križevcima. ZH 1970.

Flajšman Mijo (Varaždin 1912 —), ptt-radnik u Varaždinu. Osnivač i višegodišnji predsjednik varaždinskog ogranka PD »Sljeme«.

Fleger Josip, dr (Sarajevo 3. 4. 1896 — Sarajevo 5. 3. 1968), liječnik, dermatolog, profesor Medicinskog fakulteta i šef Dermatovenerološke klinike u Sarajevu. Suosnivač podružnice HPD »Bjelašnica« u Sarajevu 1923, njen predsjednik 1923-41 (s malim prekidima), potpredsjednik HPD, plodan plan, pisac i predavač. Brinuo se oko kuće u Čvrsnici. Zahvaljujući i njegovu ugledu pripojilo se Društvo planinara u Bosni i Hercegovini HPD 18. 10. 1940. Otkrio je Sibireju croatika na Čvrsnici. Izabran za začasnog člana HPD 26. 6. 1934. Iz bibl.: Istočni masiv Prenja, HP 1931, 96 i 124; Treskavica, HP 1932, 259 i 291; Velež planina, HP 1933, 345; Planine Hercegovine, HP 1934, 395; Sa Čvrsnicu planine, HP 1935, 201 i 257; Snijeg i njegovi oblici, HP 1937, 33; Novo nalazište biljke Sibireja croatica na Čvrsnici, HP 1940, 21; Gradnja prve plan. kuće

Prof. dr Josip Fleger

pod V. Vilincem, HP 1939,8; Prilozi za povijest planinarstva u BiH, HP 1940,331 i 1941,25. Lit. : NP 1966,181. Slika na str. 282.

Fraj Ivan (Zagreb 2. 10. 1919 —), strojobravar u Zagrebu. Član »Prijatelja prirode« od 1935, radio na domu na Glavici, član PD »Željezničar« od osnutka, član uprave, AO, pročelnik sekcije vodiča. ZH 1967.

Frančević Adolf (Primskovo 1919 —), tokar u Zagrebu. Član PDZ od osnutka, član PD »Željezničar« od osnutka, član uprave, bavio se markacijama, obnovom doma na Oštreu, organiziranjem izleta, transverzala i orientacijskim sportom. ZH 1969, SJ 1975.

Frančević Vilma (Zagreb 1924 —), strojogradarski tehničar u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od osnutka i član uprave. Radila na obnovi domova, markacijama, propagandi i organiziranju izleta. ZH 1970, SJ 1975.

Franjić Dragutin (Smiljan 11. 7. 1864 — Zagreb 11. 4. 1924), geograf i srednjoškolski profesor u Osijeku, Gospicu i Zagrebu. Član PD »Bršljan« u Osijeku 1897, tajnik podružnice HPD »Visočica« u Gospicu 1898. Pisao geografske i putopisne radove. Iz bibl.: Plitvička jezera, Zagreb 1910; S dacima kroz BiH, Crnu Goru, Dalmaciju, Istru i Hrvatsku, Donja Tuzla 1910. Lit. : NP 1961,131.

Franković Juraj (Brseč 10. 2. 1907 —), umirovljenik u Lovranu. Suosnivač i prvi predsjednik PD »Istra« u Puli 1952, poslije član uprave PD »Opatija«, suosnivač ogranka u Lovranu 1971.

Franjić Adalbert (Zagreb 22. 4. 1912 —), grafičar u Zagrebu. Član HPD od 1928. u PD »Grafičar« od 1973, tajnik i potpredsjednik. ZH 1962, zlatna plaketa Zagreba.

Frey Vera (Zagreb 10. 9. 1931. —), viši radio-tehničar u Zagrebu. Član PD »Risnjak« u Zagrebu od 1951, blagajnik. SJ 1975, ZH 1971.

Friedrich August II (18. 5. 1797 — Innsbruk 9. 8. 1854), kralj saski i botaničar. Dva puta je s veli-

kom pratnjom obilazio hrvatske planine: 1838. Klek, Velebit, Biokovo i Učka, a 1845. Plješevicu i Velebit, čime je znatno pridonio interesu za posjećivanje naših planina. Lit. : HP 1901,97 i NP 1961,131.

Frischauf Johannes (Beč 17. 9. 1837 — Graz 7. 1. 1924), profesor matematike na sveučilištu u Grazu. Istraživač i popularizator hrvatskih planina. Opisao u svojim knjigama i člancima Klek, Bjelolasicu, Velebit, Ivancicu, Zumbercu go. u Ličku Plješevicu. Prilikom svog putovanja po Hrvatskoj 1874. dao je preko Bude Budisavljevića neposredni poticaj za osnivanje HPD. Kao duhovnički začetnik prve hrvatske planinarske organizacije HPD ga je 19. 5. 1889. proglašio začasnim članom s rednim brojem 1. Iz bibl. : Frischau's Gebirgsführer, Graz 1875; Bergtouren im kroatischen Grenzlande, Jahrbuch d. Oester. Touristen-Club 1874, Beč 1875. Lit. i bibl. : NP 1958,250. Slika na str. 51.

Fukarek Pavao, dr (Sarajevo 1912 —), profesor Poljoprivredno-Šumarskog fakulteta, inž. šumarska, znanstveni radnik, akademik u Sarajevu. Član podružnice HPD »Bjelašnica« u Sarajevu, predavač na društvenim sastancima, tajnik omladinske sekcije 1941. Iz bibl. : Munika, HP 1941,81; Materijal za bibliografiju o kršu, Sarajevo 1950.

Galić Dragutin (Žarovnica 11. 9. 1920 —), općinski službenik u Ivancu. Član PD »Ivančica«, odbornik, blagajnik. ZH 1973.

Ganza Miroslav (Split 1. 9. 1910 —), službenik u Splitu, član HPD »Mosor« od 1926. Poslije rata član PD »Mosor«, domaći kuće na Ljuvaču, član Gospodarske sekcije, pošumljivao golet (3000 sadnica). ZH 1969.

Georgijević Adalbert, dr (Čerević u Srijemu 18. 6. 1899 —), liječnik, prije rata u Ivancu, poslije rata u Samoboru. God. 1923. obnovljeni podružnicu HPD »Ivančica« u Ivancu; njen je tajnik i predsjednik te pokreće izgradnju kuće na Ivančici. Poslije rata član PD »Japetić« u Samoboru, član uprave, potpredsjednik; predsjednik Suda časti. Istaknuo se kao organizator, predavač i pisac. Osnivač stanice GSSE u Samoboru 1953. i njegov prvi pročelnik. Mnogo planinar po inozemstvu (Austrija, Italija, Finska, Visoke Ture). Začasni član HPD (izabran 25. 6. 1931), ZH 1937. Iz bibl.: Ivančica, HP 1929, 204; Ivančica, NP 90, 207; Pallastunturi, NP 1965,77; 70 godina planinarstva u Ivancu, Samobor 1968. Lit. : NP 1933, 225.

Gerl Ivo (Križevci 1924 —), komercijalist u Križevcima. Član PD »Kalinčić« od 1949, predsjednik, potpredsjednik, tajnik i ekonom. Radio oko novog doma na Kalinčiću i na pošumljavanju okolice. ZH 1962. Lit. : NP 1963, 235.

Gerželj Joško (Split 3. 7. 1933 —), gradevinski tehničar u Splitu. Član PD »Mosor« od 1949, član uprave, pročelnik Gospodarske sekcije, član AO (20 smjerova). ZH 1969.

Gilić Stanislav (Sumartin na Braču 16. 2. 1932 —) asistent Pedagoške akademije u Rijeci, geograf Član PD »Mosor« od 1951, pročelnik AO Rijeka od 1954, poslije u PD »Kamenjak«, član uprave, pročelnik AO, oruški spasavac. Više od dva desetljeća penjačkog staza. Odgojio mnogo mladih penjača, bio nastavnik planinarstva na Visokoj školi za fiz. kulturu u Zagrebu. Penjač u Dolomitima i na Gorenjsku. Plodan planinarski publicist, urednik rječkog Planinarskog istra 1970-4. ZJ 1962, ZH 1969. Iz bibl.: Kozjak, NP 1958, 18 i 82; Vlasulja, NP 1956, 288; Mosor NP 1960, 128, Izvan vertikale, NP 1962, 116; Trnovački Durmitor, NP 1964, 83; Naši alpinisti danas NP 1964, 177; Naši alpinisti na Mont Blancu, NP 1964, 264; Spik i Travnik, NP 1965, 62; Alpinizam u Splitu, NP 1965, 51; Anteča kuk i Cuk, penjački vodič, Rijeka 1968; U planinama Brade, NP 1968, 107; Alpinistički termini za morfologiju stijene, NP 1969, 134; O etici alpinizma, NP 1970, 210; Izvor:

za literaturu u Prokletijama, Planinarski list 1970, 53; Bokovske stjene, Plan, list 1974, 21; brojni pri-lozi u Planinarskom listu.

Girometta Umberto (Split 16. 7. 1883 — Split 27. 4. 1939), profesor u Splitu, prirodoslovac, speleolog i publicist. God. 1910. radi s grupom »jamara«, učenika splitske realke; 1924. osniva u Splitu Prirodoslovni muzej; od 1925., u HPD »Mosor« i njegov dugogodišnji predsjednik, podignuo ga među vodeća društva u Hrvatskoj. Osobito zaslužan za izgradnju kuća u dalmatinskim planinama i afirmaciju planinarstva u Primorskoj Hrvatskoj, otac planinarstva u Dalmaciji; planinarsku speleologiju razvio na znanstvenoj razini. Iz bbl.: Planinarstvo u Krasu, Split 1922; Kako školska mladež da pridonoši turizmu u Dalmaciji, Split 1927; Otvorne ži votinje, Split 1927 (izd. PD »Mosor«); O markiraju planinarskih staza u primorskom kršu, Split 1927, Vranjača, Split 1929; Morska fauna u izgradnji planina, Split 1930; Vranjača, HP 1926, 33; Još o Vranjači, HP 1930, 20; Mosor planina, HP 1930, 76. Na bosanskim planinama, HP 1930, 291; Ledenice u srednjodalmatinskom kršu, HP 1927, 93; Na vrhu Biokova, HP 1932, 208; Turizam biokovskog područja, HP 1934, 248; Spiljski nalazi u srednjoj Dalmaciji, HP 1935, 289, i 323; Sator planina, HP 1928, 214; Satorsko jezero, HP 1935, 166; Vidova gora na otoku Braču, HP 1936, 129, Ljepote otoka Brača, HP 1936, 267; O bezobzirnom uništavanju dalmatinskih prirode, HP 1936, 33; Kroz planine zapadne Bosne, HP 1937, 51, 81 i 98; Pogibili u nezgode kod planinarenja s osobitim obzrom na Dinarske planine, HP 1937, 202. Lit.: HP 1937, 193 i 266; HP 1939, broj 6; HP 1938, 33*; NP 1969, 107. Slika na str. 115.

Gjivoje Marinko (Korčula 14. 7. 1919 —), publicist u Zagrebu, esperantist i speleolog. Član i suosnivač SO PD »Željezničar«, suradnik Speleologa i Naših planina. Istraživao pećine Korčule i Medvednice. Iz bbl.: Moj izlet na danski otok Möen, NP 1950, 317; Spiljska Rača na otoku Lastovu, NP 1951, 154; Kako se fotografski snimaju špilje, NP 1951, 42; U podzemnom svijetu otoka Korčule, NP 1952, 255.

Gjuras Josip (1918 — 1974), direktor turističkog poduzeća u Varaždinu. Član PD »Ravna gora« od 1948, predsjednik 1948-61. angažiran na izgradnji doma, okupljanju omladine, povezivanju zagorskih društava, sletovima mlađih planinara i proslavi 35.-oblijetnice planinarstva u Varaždinu. ZJ 1955. Lit.: NF 1963, 235.

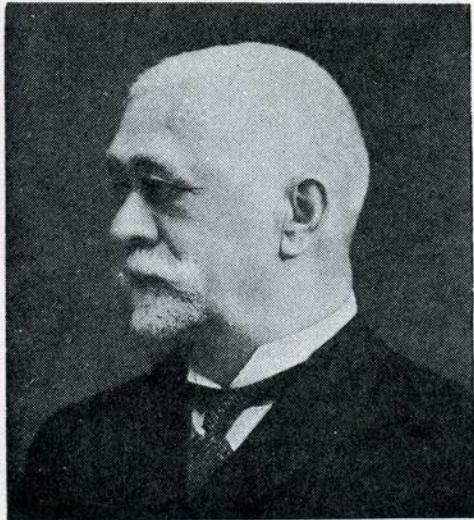
Glad Antun (? — Zagreb 6. 2. 1972), dugogodišnji blagajnik HPD i poznati zagrebački planinar. Lit.: NP 1972, 106.

Gluhak Milivoj (Zagreb 30. 1. 1921 —), general potpukovnik, republički sekretar za narodnu obranu SRH, bio potpredsjednik PSJ i predsjednik PD »Sutjeska« u Zagrebu. ZH 1971. Iz bbl.: Planinarstvo i općenarodna obrana, Zbornik simpozija planinara Jugoslavije, Zagreb 1974.

Gobec Željko (Zagreb 21. 7. 1940 —), kovinotokar u Zagrebu, sada u Svjetskoj. Član PDZ od 1959, osnivač Skijaške sekcije, proglašen Alpinističko-skijaške sekcije, sada član PD »Vihor« i osnivač Švicarske sekcije. ZH 1974. Iz bbl.: Prvi put na Orljevu, NP 1967, 267; U tudem svijetu, NP 1970, 87; Osnivanje Svjetske sekcije PD »Vihor«. NP 1970, 141.

Goglia Anton dr (Rijeka 7. 3. 1867 — ?), pravnik i muzičar, tajnik zemaljske vlade u Zagrebu prije prvoga svjetskog rata, član HPD od 1904, potpredsjednik 1921.

Goitan Ivan dr (Petrinja 3. 1. 1869 — Gospic 19. 2. 1939), odvjetnik u Gospicu. Njegovom inicijativom obnovljena je podružnica HPD »Visočica« 1912. Bio joj je na čelu 25 godina, izveo je mnoge staze i markacije po Velebitu, a osobito je zaslužan za dom na Visočici (Goitanov dom) i propagiranje velebitskog planinarstva. Društvo je poklonio i dvije zgrade pod Crnopcem. HPD ga je izabrao za začasnog člana 8. 9. 1924. Lit.: HP 1928, 1; 1939, 18*; NP 1958, 207. Slika na str. 97.

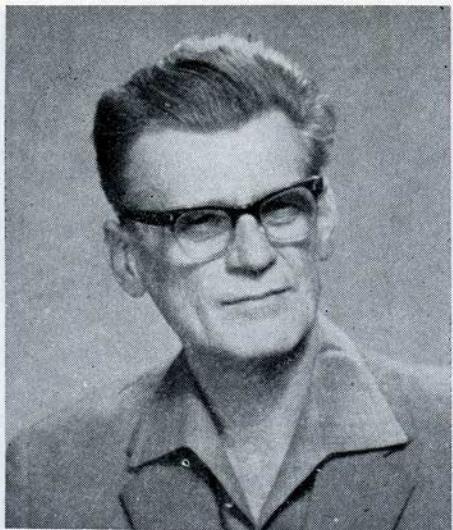
Dr Dragutin Gorjanović-Kramberger

Golf Lavoslav, do prvog svjetskog rata kotarski predstojnik i šef pokrajinskog školskog vijeća u Zadru, poslije okupacije Zadra u Splitu. Njegovo imenovanje je 1899. u Zadru PD »Liburnia«. Bio mu je na čelu kao predsjednik ili tajnik do 1914. Od 1925. član PD »Dinara« u Splitu. U povodu 30. obljetnice osnutka »Liburnije« objavio brošuru »Razvoj turizma (planinarstva, saobraćaja putnika) u Dalmaciji« (Split 1929), koja je vrijeđan povijesni dokument o planinarstvu u Dalmaciji (v. str. 99).

Gorjanović Kramberger Dragutin, dr (Zagreb 10. 1856 — Zagreb 22. 12. 1926), paleontolog svjetskog glosa (krapinski pračovjak), profesor geologije i paleontologije Zagrebačkog sveučilišta, ravnatelj Geološkog odjela Narodnog muzeja u Zagrebu, član HPD od 1888, istraživao hrvatske planine i objavljivao članke u Hrvatskom planinaru. Iz bbl.: Kratki zapis o hrvatskim gore, HP 1899, 161. Lit.: NP 1961, 132. Slika na str. 283.

Grgurić Milivoj (Zagreb 1910 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Sljeme« od 1952. ekonom i organizator sastanka. ZH 1970, SJ 1972.

Grimani Ante (Smj. 26. 6. 1908 —), tehničar u mirovini, živi u Splitu. Od 1928. do 1932. godine radio je u Željezničkoj radionici u Sarajevu, od 1932. g. u Brodogradilištu Split. Član sarajevskog »Kosmosa« 1928—32, član HPD »Mosor« od 1932. PD »Mosor« od 1948, PK »Split« od 1951. Predsjednik i počasni predsjednik PK »Split«, predsjednik Savjeta planinara Splita, tajnik Savjeta planinara Dalmacije, potaknuo oživljavanje PK »Split«, izgradnju Vickovog stupa, elektrifikaciju Vranjače, pošumljavanje i markiranje, mnogo je radio s omladinom, vrstan predavač, planinarski pisac i voda izleta. U posljednje doba bavlji se povijesnu planinarstva u Dalmaciji. ZJ 1958, ZH 1973. Iz bbl.: Vranjača i Bileća, NP 1949, 203; Izlet na gornje slapove Krke, NP 1951, 320; Naš splitski izleti, NP 1951, 168; Kamešnica, Cincar, NP 1952, 248; Vickov stup, NP 1952, 233 i 1972, 185; Planinari i pruga Split-Livno, NP 1953, 137; Bura i dom na Dinaru, NP 1958, 1; Črno, NP 1967, 70; Spilja Vranjača, NP 1971, 65; 70 godina lugarnice na Mosoru, NP 1973, 81; Planinarski objekti Dalmacije u prošlosti, NP 1974, 63; Voda puta i izletnici, Split

Milan Henč

1974; Prilog povijesti planinarstva u Dalmaciji od 1899. do 1973. Povijest sporta 1973,1228 (br. 14). Lit.: NP 1962, 32. Slika na str. 285.

Gropuzzo Ivo (Rijeka 10. 10. 1925 — Julijiske Alpe 25. 7. 1971), inženjer šumarstva i stručnjak za bujičarstvo u Rijeci. Počeo planinariti u doba studija u Zagrebu, penjač od 1946. Član Plan. sekcije FD »Dinamo« od 1946, član PDZ od osnutka, osnivač AO PDZ 1949. Nakon završenog studija jedan od vodećih planinara Rijeke i član AO PD »Platak«. Smrtno se unesrećio na silazu s Mojsstrovkom. Penjao u visokom gorju (1951. na Grossglockneru, 1958. član riječkog pohoda na Kilmundžaro), bavio se planinarskom publicistikom i s M. Zgagom objavio naš prvi planinarski udžbenik (Kroz visoke planine, Zagreb 1952). Planinarski predavač, alpinistički instruktor, dugogodišnji traser orientacijskog natjecanja Trofej »Platak«, ZJ 1962, ZH 1967. Iz bibl.: Uspom. na Maglić, NP 1949,25; Na vrhovima Durmitora, NP 1950,198; Deset dana u Visokim Turama, NP 1951,301; Osrt na jedan referat, NP 1951, 345; Od Dolomita do Matterhorna, NP 1954,495; Kamionom kroz pet država, NP 1954,102; Na Matterhornu, NP 1958,32; Na Lipnici, NP 1955,81; Kako sam doživio visinsku bolest, NP 1960,164. Lit.: NP 1971,181.

Grubanović Josip, član PDZ od osnutka, član PD »Sljeme« i potpredsjednik 1950—65. ZJ 1962.

Grubanović Mladen (Zagreb 5. 10. 1941 —), ptt-tehničar u Zagrebu. Član PD »Sljeme«, član uprave. Bavio se uređenjem doma, organiziranjem ptt-sletova, transverzalama i orientacijskim sportom. ZH 1970, SJ 1972.

Grubić Josip (Sarajevo 1913 —), viši knjigovođa u Zagrebu. Planinari od 1948, član PD »Prijačatelj prirode« i predsjednik. ZH 1970.

Grubišić Ivan (Križišće 21. 3. 1903 —), službenik JDŽ u Zagrebu. Član PD »Zeljezničar« od 1950, odbornik i dugogodišnji blagajnik, organizator i voda izleta. ZH 1970.

Gruden Josip, ing. (Ljubljana 3.7. 1900 —), član PD »Zeljezničar« od 1950, predsjednik 1953—5. ZJ 1962

Grulih Gabrijel (1922—1970), službenik u Sarajevu i Rijeci. Član PD »Bjelašnica« i »Platak«, 1962. suosnivač PD »Kamenjak« i njegov tajnik. ZH 1969.

Gundrum Fran S. Oriovčanin, dr (Oriovac 9. 10. 1856 — Križevci 24. 7. 1919), liječnik u Križevcima. God. 1899. osnovao je podružnicu HPD »Kalnik«. Poznat kao pisac popularnih medicinskih djela. Iz bibl.: Na Kalnik, HP 1900, 49 i 67; Iz križevačkog kraja, HP 1905,49; Sreć u planinara, HP 1906,7; Gorska bolest, HP 1908,67; Snježna očinja bola, HF 1908,81. Lit.: NP 1961,133.

Gušić Branimir, dr (Zagreb 6. 4. 1901 — Zagreb, 6. 7. 1975), liječnik, otorinolaringolog, doktor filozofije, predstojnik ORL klinike, profesor Medicinskog fakulteta u Zagrebu, akademik. Poznat kao znanstveni radnik i istraživač Dinarskog gorja. Planinarenje mu služi kao znanstvena metoda. Član HPD od 1919, suosnivač HTK »Sljeme« i njegov predsjednik, prvi predsjednik PSH 1948. i PDZ 1948, zatim član PDS »Velebit«. Prije rata bavio se penjanjem (Durmitor, Julijske Alpe); s K. Koranekom snimio je dugometražni planinarsko-etnografski film o Durmitoru 1930., vrstan predavač, fotograf (bogata privatna fototeka iz Dinarida) i plodan planinarski pisac. Istaknuti pobornik zaštite prirode. ZJ 1955. Iz bibl.: Medvednica, Zagreb 1924; Duž južnog Velebita, HP 1923,49 i 81; Dabri, HP 1924,75; Duž sjevernoga i srednjeg Velebita, HP 1926,71; Sa skijama na Risnjaku, HF 1925,38; Samarske i Kolovratske stijene, HP 1926,1 i 17; Vratnice, HP 1928,89; U čaru Bioča, Maglića i Volujaka, HP 1932, 76; Vod po Durmitoru (sa B. Cerovićem), Beograd 1938; Julius Kugy i Trenta, NP 1953,71; Prije 40 godina, NP 1956,74; Brada u Prokletijama, NP 1964,49; Rudolfu Badjuri, NP 1965,245; Omer Campara, NP 1966,3; Plitvička jezera i njihova zaštita, NP 1969,79 i 223; Naseljenje oko Velebita do Turaka (u knjizi Velebit, Zagreb 1969); Zaštita prirode Medvednice, NP 1972,223; Uspomene jednog planinara, NP 1974,4. Lit.: NP 1962,3 i 1971,81. Slika na str. 149.

Gušić Marijana (Zagreb 18. 2. 1910 —), prije rata profesor, poslije rata direktor Etnografskog muzeja u Zagrebu, od 1963. direktor Etnografskog zavoda JAZU. Član HPD od 1919. Jedna od naših prvih alpinistkinja (Sjeverna triglavská stijena, Durmitor, Bjelič). U društvu s B. Gušićem istraživala Dinarsko gorje. Planinarska putovanja spajala s etnografskim istraživanjima. Objavila brojne znanstvene i putopisne radove, prevela na hrvatski Badjurin vodič »Na Triglav«. Iz bibl.: Na Skuti, HP 1922,112; Jedan neuspjeli uspon, HP 1923,135; Suha, HP 1928,38; Na brdu Vladimиру i Šaskom jezeru, NP 1960,49. Lit.: NP 1962,9 i 1971,81. Slika na str. 193.

Guteša Ilija (Bruyno 1. 8. 1825 — Zagreb 11. 9. 1894), zagrebački trgovac, političar. Član HPD od osnutka, financirao izgradnju prve drvene piramide na Sljemenu 1870. Lit.: NP 1961,133.

Györy Dionis (Gornji Mihaljevec 20. 1. 1901 —), službenik JDŽ u Zagrebu. Član PD »Zeljezničar« od 1956, tajnik 1959—62, odbornik. ZJ 1962.

Habdić Duro (Bjelovar 1902 —), službenik u Bjelovaru. Član HPD »Bilo-gora« od 1927. god., poslije rata član PD »Bilo-gora«, tajnik, potpredsjednik i predsjednik. Organizator izgradnje doma na Kamentovcu. Objavio knjigu »Prošlost PD Bilo gora, Bjelovar, od 1924. do 1965« (Bjelovar 1966). ZH 1967, SJ 1955.

Hanžek Dragutin (Zagreb 1929 —), elektrotehničar u Zagrebu. Član PD »Rade Končar« od osnutka i njegov dugogodišnji predsjednik. ZH 1962, ZJ 1967.

Hanžek Lavoslav dr (Zagreb 1884 — Stara Gradiška 1942), odvjetnik. Suosnivač PD »Kalnik« u Križevcima. Kao ministar u jugoslavenskoj vladi zaštušan za početni kapital od 70.000 d za gradnju doma na Kalniku 1934. godine. HPD ga je izabralo 26. 6. 1934. začasnim članom. Umro u logoru u Staroj Gradiški kao zatočenik.

Henč Milan (Osijek 16. 10. 1907 — Zagreb 25. 4. 1968), stolarski majstor u Zagrebu. Marljivi društveni radnik u zanatskim društvima i u KUD »Sloga«. Član PD »Zanatlija«, tajnik 1952—63, predsjednik 1965—67. Član Izvršnog odbora PSH, predsjednik Komisije za markacije. Osobito se brinuo o skloništu na Hunjki. ZH 1962, ZJ 1967. Lit.: NP 1968,267. Slika na str. 284.

Herceg Lujo (Bukovec u Hrv. zagorju 12. 1. 1903 —), službenik u Budinčini. Suosnivač PD »Milengrad« 1953, tajnik i predsjednik, voda puta i planinarski predavač. ZH 1970.

Heršak Josip, (Križevci 1878 — Križevci 1961), pekar i trgovac u Križevcima. Suosnivač HPD »Kalnik« 1924, predsjednik od 1931. do rata. Zaslužan za izgradnjom doma. Izabran za začasnog člana HPD 28. 5. 1936.

Hirc Dragutin (Zagreb 6. 4. 1853 — Zagreb 1. 5. 1921), najprije učitelj poslijе se počeo baviti prirodnim znanostima i publicistikom. Iстакnuo se kao istraživač hrvatske flore, geograf i speleolog (v. str. 93). Napisao više od 1000 članaka popularnog i putopisnog karaktera. Prvi urednik »Hrvatskog planinara«. Njegovim imenom nazvana je kuća na Bijelom stijenama. Iz bbl.: Hrvatsko primorje, Zagreb 1891; Lijepa naša domovina I, Zagreb 1891, II, Zagreb 1893; Gorski kotar, Zagreb 1893; Lika i Plitvička jezera, Zagreb 1900; Prirodni zemljopis Hrvatske (sa H. Hranilovićem), Zagreb 1905. Lit. i bibl.: HP 1924,176. Slika na str. 83.

Hirtz Miroslav, dr (Bakar 27. 6. 1878 — Zagreb 23. 11. 1944), sin Dragutinov, profesor lovstva i zoologije na Šumarskoj akademiji u Zagrebu. Poznat kao stručnjak za ornitologiju. Sudjelovao u brojnim ekskursijama s uglednim hrvatskim planinarkama (Velebit, Durmitor, Prokletje). Objavio zapažene putopise. U Jablancu pod Velebitom sagradio prije rata ljetnikovac, koji je danas planinarski dom. Iz bbl.: Kroz Veliku Kapelu i Velebit do mora, HP 1923,101,118 i 149; Samarske stijene, HP 1927,77; Na Bijelim stijenama, NP 1954,534. Lit.: NP 1961,134. Slika na str. 109.

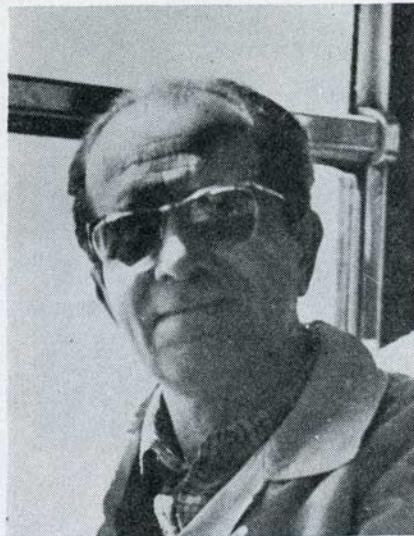
Hitrec Ivo (Zlatar 1895 — Križevci 1966), trgovac u Križevcima. Suosnivač HPD »Kalnik« 1924, odbornik PD »Kalnik« 1948—52. SJ.

Hitrec Jelka (Karlovac 1896 —), prije rata član HPD u Zagrebu, član PDZ od 1948, član Skupine seniora od osnutka. ZH 1968.

Hladnik Dragutin (Zagreb 7. 10. 1910 —), tapetar u Zagrebu. Član »Prijatelja prirode« od 1926, predsjednik zadruge za obnovu plan. objekata 1946, radio na obnovi doma Oštrelj i Glavica, suosnivač PD »Zanatlija«. ZH 1971.

Hlebec Alfred (Graz 10. 6. 1913 —), knjigovoda u Zagrebu. Član HPD od 1928, član PDZ od osnutka, član uprave društva, 1955. član nadzornog odbora, osnivač markacijske sekcije (20. 11. 1948), osnivač Foto-sekcije i blagajnik do 1957. Suradivao na izgradnji Tomislavova doma, Puntijarke, uređenju kuće u Jablanu, na Lazu, Bijelim stijenama, Gorščić. Knjigovoda PDZ 1953—8, od 1958. knjigovoda Tomislavova doma, od 1964. knjigovoda PSH, od 1973. član Izvršnog odbora PSH kao predsjednik Gospodarske komisije. Obišao 20 transverzala, osvojio znaku broj 1 republike transverzale. Sudjelovao u 120 markacijskim akcijama. ZH 1968, Zlatna plaketa SFKH. Slika na str. 297.

Hlebec Željko (Zagreb 26. 2. 1941 —), tehnički kontrolor u Zagrebu. Planinari od 1957, član PD »Sljeme« od 1960, i član uprave, pročelnik Markacijske sekcije, organizator brojnih izleta, referent za propagandu PSH od 1967, plodan planinarski publicist. Od 1974. živi u Križevcima. Iz bbl.: Nepromišlenost i njezina cijena, NP 1966,129; Preko Konjih planine, NP 1968,22; Gorski Kotar, južni dio, NP 1968,136; brojni plan. članci u tjedniku »Vikend« i drugim glasilima. ZH 1970.

Ante Grimani

Hofer Valent (6. 5. 1901 —), nastavnik u mirovni, sada živi u Rijeci. Od 1923. član HPD »Petrov vrh« u Daruvaru, od 1962. član PD »Platake«. Učenike odgajao u planinarskom duhu. Planinarski pisac. Iz bbl.: Planinarski memoari jednog penzionera, NP 1968,275; 1969,35,62,117,263; 1970,16; Još o krizi planinarstva, NP 1969,278; Kamenjak, NJ 1969,157; Planinari, Subra vas zove, NP 1970,249; S torbom na ledima i štapom u ruci, Rijeka 1971; Kroz Istru, NP 1973,127.

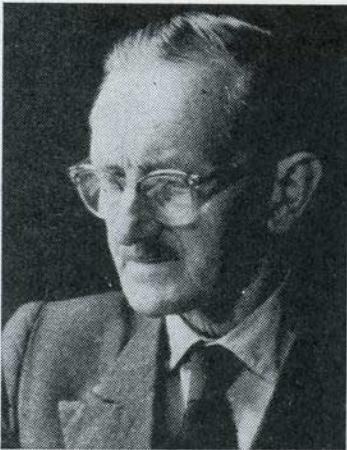
Hohnjec Branko (Zagreb 1928 —), inženjer strojarstva u Zagrebu. Član PD »Rade Končar«, u upravi društva. ZH 1962.

Holjevac Vječeslav (Karlovac 22. 8. 1917 — Zagreb 11. 7. 1970). General potpukovnik, komandant Zagreba, komandant vojne uprave u Istri, šef Vojne komisije pri kontrolnom savjetu u Berlinu, savezni ministar za novootvorenje krajeve, savezni ministar rada, ministar saobraćaja i pomorstva SRH, predsjednik Skupštine grada Zagreba, političar i publicist. U NOB politkomesar Prvog korpusa NOV Hrvatske. Prije rata član HPD »Martinščak« u Karlovcu, s 18 godinama na Triglavu. Poslijе rata predsjednik PSH 1954—67, počasni predsjednik PSH. ZH 1962, ZJ 1955, orden narodnog heroja i brojna druga odlikovanja. Iz bbl.: Referat na Skupštini PSH 1965, NP 1965,97; Hrvati izvan domovine, Matična hrvatska, Zagreb 1968. Lit.: NP 1968,179 i 1970,177. Slika na str.159.

Homolka Majorine Edita (Subotica 5. 5. 1916 —), pravni savjetnik u Opatiji. Član PDZ 1951—4. i u upravi društva, od 1958. član PD »Opatija«, predsjednik 1966—8. Radila oko doma na Lisini i Po-klonu.

Horkić Duka (Sl. Brod 1899 —), služb. JDŽ u Zagrebu. Član HPD »Dilj« u Sl. Brodu od 1927, tajnik Plan. sekcije FD »Lokomotiva« u Zagrebu do 1948, član uprave PDZ 1949, član PD »Željezničar« od osnutka, tajnik i potpredsjednik. ZH 1962.

Horvat Drago (Ludbreg 1910 —), upravni službenik u Krapini. God. 1937. pokušao osnovati podružnicu HPD u Ludbregu. Poslijе rata član PD »Strahinjčica« i njen predsjednik, potpredsjednik Saveza planinara grada Zagreba, predsjednik Pla-

Vlado Horvat

rinarskog odbora kotara Krapina, član sekretarijata ZPP. ZH 1962, SJ 1958. Iz bibl.: Macelj, NP 1960,241; »Bratski planinarski put«, NP 1969,76. Lit.: NP 1963,235.

Horvat Ivo, dr (Čazma 7. 10. 1897 — Zagreb 23. 4. 1963), profesor botanike na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, botaničar svjetskog glasa, poznat kao geobotaničar i fitocenolog. Znanstveno istraživačkim radom obuhvatio gotovo cijeli Balkanski poluotok, a osobito se posvetio Dinaridima. Objavio velik broj znanstvenih i popularnih radova. Potaknuo osnivanje Nacionalnog parka »Risnjak« i vodio florističko kartiranje Risnjaka. Član uprave HPD 1926—33, tajnik HPD 1932. Iz bibl.: Iz života planinskog bilja, HP 1924,5,17,33,69 i 86; Smježnik, HP 1928,181; Zaštita rijetke flore, HP 1931,75; Risnjak predložen za nacionalni park, NP 1952,251. Lit.: NP 1963,147 (s bibliografijom); Acta botanica 1957. Slika na str. 183.

Horvat Vlado (Krašić 22. 8. 1891 — Zagreb 27. 9. 1962), novinar u Zagrebu. Član HPD od 1922, poslije član PD »Runolist« gdje osniva Speleološku sekiju (istraživanje spilja na Kleku, uređenje Vrlovke 1927). Uredio planinarski list 1928, Velsi planinar 1925, objavio više od 100 planinarskih napisova. Osobito je volio Medvednicu (1200 uspona na Sljemeni) i Samoborsko gorje. God. 1946. počeo je graditi 500 stuba i uređivati njihovu okolicu na sjevernoj padini Medvednice. Privukao je mnogo mlađih ljudi u planinski pokret. ZJ 1955. Iz bibl.: Spilja Vrlovka u Kamaniju kraj Ozlja, Zagreb 1928; Prodrihanje u nepoznatu dijelove spilje Vrlovke, HP 1934,99; U potrazi za klekovskom špiljom, HP 1937,270; 400 stuba, NP 1950,127; 500 stuba i njihove okoline, NP 1958,210; 40 godina na Oštrcu, NP 1960,176; Zagrepčani otkrivaju Jahaninu, NP 1961,166; brojni prilozi u Planinarskom listu. Lit.: NP 1961, 155 i 1962,241; Božičević S.: Vladimirov Horvat i njegovih 500 stuba, POZ, Zagreb 1969. Slika na str. 173. i 286.

Horvat Zorka (Sesvete kod Sl. Požege 1902 —), kućanica u Zagrebu. Član PDZ od 1953. ZH 1969.

Hrazdira Otokar, (Češka 1898 — Ivanec 9. 12. 1944), knjižgoved u Ivancu. Osnivač Foto-sekcije u HPD »Ivančica« 30. 6. 1931. s 22 člana (djelovala je do 1936). God. 1932. organizirao je prvu izložbu s 255 slika, na međunarodnim izložbama stekao mnogo priznanja, 1933—4. uredio časopis za umjetnu fotografiju »Galerija«. Pogubljen kao suradnik NOP-a. Lit.: NP 1972,47. Slika na str. 287.

Hrazdira Pavica (Ivanec 28. 6. 1895 — Ivanec 1. 3. 1975), književnica i publicistkinja u Ivancu. Član HPD »Ivančica« od 1923, poslije rata član PD »Ivančica« i odbornik. ZH 1970.

Hudoletnjak Stanko (Zagreb 10. 10. 1932 —), ekonomist u Zagrebu. Član PD »Rade Končar« od osnutka 1955, član PD »Grafičar« od 1960, njegov tajnik i potpredsjednik, član Izvršnog odbora PSH, pročelnik Komisije za vodice i Gospodarske komisije Saveza, predsjednik Planinarskog odbora općine Medveščak, predsjednik Planinarskog odbora Zagreba, predsjednik SFK Zagreba. ZH 1967, SJ 1969, ZPS BiH 1968, zlatna plaketa Zagreba 1968.

Husinec Željko (Brckovljani 1939 —), dipl. pravnik u Križevcima. Član PD »Kalinik« od 1953, učarav. od 1956, tajnik 1966—70, predsjednik 1971—2, bavi se orientacijom, sletovima, propagandom, izgradnjom doma, organiziranjem puta Kalničkih partizana i alpinizmom. Urednik je »Planinskih informacija«.

Huzjak Zvonimir (Zagreb 16. 11. 1909 —), keramički obrtnik u Zagrebu. Član HPD od 1926, PDZ od 1951, suosnivač PD »Zanatlija« 1953, predsjednik k društva 1968—74, član Nadzornog odbora PSH. Prije rata sudjelovao u izgradnji doma Runolist, poslije rata na Risnjaku i Hunjki. ZH 1967, SJ 1970, zlatna plaketa SFK 1970. Slika na str. 297.

Ivanović Vilim, član podružnice Društva planinara BiH u Travniku oko 1931—3, predsjednik HPD u Zagrebu 1943—4. Iz bibl.: Vlašić planina, HP 1934,133. Lit.: HP 1943,113 i 1944,41.

Ivanović Frane (Jesenice kod Splita 1863 —?), nadstojnik sjemeništa u Splitu, novinar, župnik u Jesenicama 1897—1913. God. 1908. osnovao PD »Morsor« u Poljicama sa sjedištem u selu Sitno. God 1903. objavio omašno djelo »Poljice« (JAZU).

Ivanović Miroslav (Sarajevo 8. 8. 1920 —), komercijalist u Samoboru. Od 1934. u »Prijatelju prirode« u Sarajevu, od 1947. u Plan. sekciji FD »Samobor« u Samoboru, od 1948. u PD »Japetić«, od 1959. do 1970. tajnik. Oživio rad Omladinske sekcije, član Gospodarske komisije PSH, predsjednik Upravnog odbora Tomislavova doma, član stanice GSS Samobor. ZH 1962, SJ 1967, Spomen-medalja grada Zagreba.

Ivanović Boško (Podgorica 24. 12. 1899 — Zagreb 14. 7. 1974), prije rata u službi Željeznice, poslije rata upravni službenik u Zagrebu. Član HPD od 1922, član HTK »Sljemec« od osnutka i njegov tajnik, član Slovenskog planinarskog društva od 1925, član »Skaline« podružnice u Jeseniciama od 1928, poslije rata u PD »Ljubljana«, PDZ, PD »Željezničar« u Zagrebu i pročelnik AO u tom društvu. Predsjednik PSH 1950. Prije rata bio je alpinist, na Triglav se uspeo oko 200 puta, uredio sklonište na Planini u Julijskim Alpama koje je poslije preuzeo PDZ. ZJ 1955. Lit.: NP 1974,169.

Ivezić Martin (Sarajevo 26. 7. 1898 —), službenik u mirovini, živi u Sarajevu. Prije rata član DP BiH, zatim u podružnici HPD »Bjelašnica« gdje je bio član uprave i u upravi Ski-sekcije (poslije rata član PD »Bjelašnica«, danas član »Prijatelja prirode«). Iz bibl.: Prof. dr Josip Flegier, NP 1966,181.

Ivić Mirko Siljo (Pregrada 5. 10. 1914 —), službenik, od 1925. živi u Varaždinu. God. 1941. bio je opskrbnik Filijelovog doma na Ravnoj gori. Poslije rata brinuo se o obnovi planinarstva u Varaždinu i doma na Ravnoj gori, bio je predsjednik i tajnik PD »Ravna gora«, a za vrijeme boravka u Ivancu predsjednik PD »Ivančica«. Bavljen političkim radom (poslanik u Saboru). Član Glavnog odbora PSH. ZJ 1967, zlatna plaketa SFK Hrvatske. Lit.: NP, 1963,194 i 236.

Jagačić Tomislav (Trnovec kod Varaždina 1924 —), turistički radnik u Varaždinu. Kao nastavnički škole u Kutini osnovao 1952. PD »Jelengrad«. Nakon odslaska u Varaždin član PD »Ravna gorac i njen pčpredsjednik. Jedan od najplodnijih planinarskih predavača i propagandista, organizator masovnih izleta, inicijator sletova mlađih planinara Hrvatskog zagorja i sjedna planinarstva u Varaždinu, ZJ 1955. Iz bibl.: Planinarstvo u jednoj škol., NP 1954,373; Sličice s Biokova, NP 1957,241; Tri uspomene u Prokletijama, NP 1962,73; Planinarstvo u novim uvjetima, NP 1966,85; serija putopisa iz Crne Gore u NP 1966. Lit.: NP 1963,236.

Jagarlić Vladimir (Zagreb 1925 —), dramski glumac u Zagrebu. Član PDZ od 1949, član Izvršnog odbora PSH, Komisije za povijest planinarstva i Komisije za transverzale. Organizirao Svečanu akademiju PSH 1974. Planinarski predavač i fotograf. Obišao 32 jugoslavenske i 5 inozemnih transverzala.

Jagetić Stjepan (Ivanec 31. 7. 1920 —), električar u Ivancu. Član PD »Ivančica« od 1948, u upravi društva, gospodar doma na Ivančici, radio na njegovoj elektrifikaciji. ZH 1973.

Jakić Nedjeljko (Dobromani 11. 11. 1932 —), inženjer geologije u Zagrebu. Planinari od 1949, predsjednik PDS »Velebit« 1964. Član AO, GSS, instruktor, orijentacijski (na prvenstvu Jugoslavije 1963. član pobjedničke ekipe). Sudjelovao u pohodu na Kavkaz i Norvešku. ZH 1968.

Jakšić Dušan (Srpske Moravice 14. 12. 1898 — Beograd 8. 1. 1975), željeznički službenik, do 1941. u Zagrebu, otada u Beogradu. Poznati predstavnički zagrabički planinar i alpinist, član HTK »Sljemec«, predsjednik društva 1934, potpredsjednik; predsjednik Skijaške sekcije. Počeo planinariti prije prvog svjetskog rata. Između dva rata, sve do osnivanja AS HPD, bio je vodeći alpinist u Zagrebu. Sjevernom stijenom Triglava prepegnao 1927.; prvi je naš alpinist koji je bio na Mont Blancu bez vodiča (1930. s F. Draženovićem) i na Matterhornu (1931.). Uredio je naše prve planinarske kalendare (izd. HTK »Sljemec« 1924. i 1925.). Kao botaničar amater skupio tisuće herbarskih jedinica i pohranio ih u Botaničkom institutu u Zagrebu za budući planinarski muzej. Iz bibl.: Mont Blanc, HP 1931,150 i 169; Sjeverna triglavská stíena, HP 1931,13; Mattehorn, HP 1931,261 i 293; Po bugarskim planinama, HP 1935,140, 214, 248 i 299. Lit.: Gjivoje M.: D. J., osvajač vrhova, Željeznički vjesnik 11,247, 1963, Zagreb.

Jambrošić Josip (1913 —), ptt-službenik u Zagrebu. Predsjednik PD »Sljeme« 1965—70. ZH 1962, ZJ 1970.

Jankov Matko (Split 1920 —), nastavnik u Splitu. Član plan. organizacije od 1935. god. Odbornik i tajnik PK »Split«. Posebno aktivan u radu s omladinom. Voditelj plan. sekcije u Brodograđevnoj školi »Mirko Dumanić« u Splitu. Dugogodišnji voditelj školske sekcijske sekcije. ZH 1973.

Janson Bogumil (Virje 1901 —), umirovljeni šef računovodstva u Zagrebu. Član HPD od 1922, član HTK »Sljemec« od 1926, u PD »Rsnjak« od 1959, u PD »Zanatlija« od 1966. član uprave, tajnik sekcijske sekcije voditelja. Bavi se fotografijom i obilaskom transverzala. ZH 1970.

Jarnević Dragolja (Karlovac 14. 1. 1812 — Karlovac 17. 3. 1875), filologinja, pjesnikinja, književnica i učiteljica. Pisala je pod utjecajem Ilijca Trnskoga u Danici ilirskoj, Kolu i dr. Sklona putovanjima (Graz, Trst, Venecija, Lika, Hrvatsko zagorje). Preteča naše alpinistike i prva dosad poznata hrvatska planinarka. U svom Dnevniku pisala je uspon na vrh Martinčaka i kako je 13. 9. 1843. »plazila« stijenom Okića (v. str. 40). Lit.: HP 1973,19. Slika na str. 45.

Otokar Hrazdira

Japundžić Ljubo, ptt-službenik u Zagrebu. Predsjednik PD »Sljeme« 1950—1. ZJ 1962.

Jazbinski Mažuran Zdenka (Samobor 14. 10. 1922), službenik u Zagrebu. Član PD »Japetić« u Samoboru od 1948, odbornik, tajnik 1949—51. i 1962—7. Dobrovoljni rad na domu u Velikom dolu, kontrolor na natjecanjima, ZH 1973.

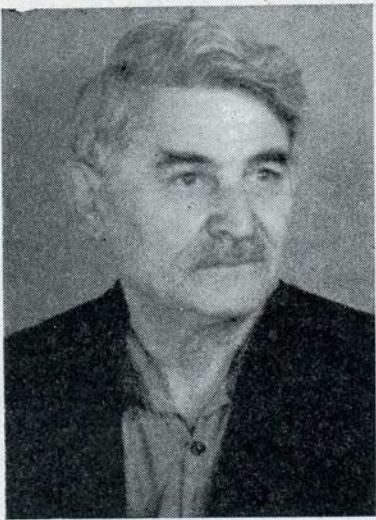
Jelić Emil (Nikšić 1933 —), građevinski tehničar u Križevcima. Član PD »Kalinik« od 1952, voditelj građevinsku, skijašku i gospodarsku sekciju. ZH 1968, SJ 1975.

Jelić Luka, dr. (Vranjic ? — Kaštel Stari 3. 2. 1922), svećenik, arheolog i povjesničar u Zadru posluje u Splitu. Inicijator osnivanja PD »Liburnia« 1899, tajnik, pročelnik Speleološke (znanstvene) sekcije, prve speleološke organizacije u Hrvatskoj (istraživanje Vranjače, Strašne pećine na Dugom otoku, planinarsko-speleološke ekspedicije brodom). Suradnik don Frane Bulića.

Jelušić Tihoraj (Pula 10. 2. 1909 —), inženjer brodogradnje u Opatiji. Član HPD u Zagrebu od 1925, član HPD »Morsor« 1937—41. i pročelnik Omladinske sekcije, član PD »Rijeka« od osnutka, u PD »Opatija« od osnutka 1951, odbornik; 17 godina vodio sa suprugom Ernom planinarsku sekciju u društvu »Naša djeca«. Skijaš, markač, propagandist, predavač. SJ 1962, ZJ 1970. Iz bibl.: Kroz Visoke Ture, HP 1933,118; Ankogel, HP 1933,228; Pre.nl—Scharte, HP 1933,148.

Jerčić Cirilo (Kaštel Sućurac 24. 6. 1923 —), radnik u Kaštel Sućurcu. Član PD »Kozjak« od osnutka, član uprave, predsjednik. Radio s omladinom, pošumljavao krš, sudjelovao na izgradnji objekata, na svim republičkim i saveznim sletovima i u regionalnim odborima. ZH 1962, SJ 1967, ZJ 1969.

Jerčić Pero (Kaštel Sućurac 1924 —), član PD »Kozjak« u Kaštel Sućurcu od 1951, član uprave. ZH 1967.

Zivorad M. Jevremović

Jerman Franjo (Zagreb 1918 —), umirovljenik u Zagrebu. Član HPD od 1934, PD »Runolist« od 1927, pročelnik Markacijske sekcije PDZ 1948, od 1963. u PD »Željezničar«. ZH 1975.

Jevremović Zivorad M. (Sabac 7. 12. 1891 — Vršac 21. 12. 1968), najprije učitelj, zatim inspektor u Ministarstvu šumarstva u Beogradu. Član PD »Pobeda« u Beogradu, publicist. Od svoje mirovine uštedio pola milijuna dinara i poklonio ih PSH kao zakladu za »Naše planine«. Iz bibl.: Planine okoline Beograda I. dio 1957, II dio 1967; Planine zapadne Srbije, Beograd 1953; Planine NR Srbije I i II dio, Beograd 1959. Lit.: NP 1969, 75. Sl. na str. 288.

Jirasek Hinko, član PD »Kontakt« u Zagrebu. ZH 1967.

Jiruš Bogoslav, dr (Češka 1848 — Prag 18. 11. 1901), profesor botanike na Zagrebačkom sveučilištu 1875—86. i dekan, član JAZU. Od 1886. u Pragu. Odbornik HPD 1876—82. Lit.: HP 1901, 143.

Jukić Ante (Kaštela Novi 1928 —), strojarski tehničar u Splitu. Član plan. organizacije od 1951, odbornik, potpredsjednik i predsjednik PK »Split«, predsjednik Gospodarske sekcije, predsjednik Akcionog odbora za izgradnju Malačke, odbornik Planinarskog saveza općine Split. ZH 1969, SJ 1975.

Juratović Franjo (Samobor 18. 6. 1927 —), trgovski pomoćnik u Samoboru. Član PD »Japet« od 1950, odbornik od 1957, blagajnik 1957—9, član Gospodarskog odbora od 1963, potpredsjednik društva od 1974. Kontrolor na natjecanjima. ZH 1973.

Jurčić Pavao (Slov. Bistrica 31. 3. 1937 —), inženjer geologije u Zagrebu (sada u Kanadi). Planinari od 1950, penjač od 1954. Član PDS »Velebit«, predsjednik 1959—60, u GSS od 1957, član AO, orijentacij, traser, predavač, instruktor. Prvenstveni usponi u Velebitu i Norveškoj, penjač u Škotskoj i Alpama. SJ 1962, ZH 1968. Iz bibl.: 11. studenoga 1964, NP 1965, 234; Dan »D«, NP 1966, 127; Nedjelja, NP 1969, 83.

Juretić Zlatomir (Rijeka 28. 11. 1901 —), umirovljeni šef računovodstva u Zagrebu. Član HPD, u upravi od 1936, član Skijaške sekcije, u Alpinističkoj sekciji od osnutka 1935, poslije njen pročelnik. Prvi nosilac naziva alpinist (1939). Član PDZ od osnutka, odbornik, domać na Puntjarki. Član GSS od osnutka 1950. i poslije pročelnik. Pročelnik Komisije za markacije PSH (markiranje Velebita i Gorskog kotara). Penjački usponi prije rata u hrvatskim i slovenskim stijenama. ZH 1968.

Jurić Vjenceslav (Sl. Brod 4. 11. 1923 —), lakirer u Zagrebu. U Plan. sekciji FD »Lokomotiva« od 1946, u PDZ suosnivač Markacijske i Speleološke sekcije, član PD »Željezničar« od 1952, odbornik 1961—75, član uprave Seniorske sekcije, član inicijativnog odbora za osnivanje PSH, referent za markacije u PSH 1949—50. Bavio se fotografijom, orijentacijom, sletovima, spasavalaštvom i državom predavanja. ZH 1969, SJ 1975.

Juvan Vojko (Zagreb 12. 3. 1929 —), optičar i nastavnik u Zagrebu. Član Plan. sekcije FD »Dinamo« 1947, u PDZ od osnutka, od 1956. u PD »Grafičar«, tajnik i potpredsjednik. ZH 1962, SJ 1967.

Kačić Dinko (1926 —), član PD »Paklenica« u Zadru, zaslužan za izgradnju doma u V. Paklenici. ZH 1968.

Kadić Miroslav (Vinkovci 30. 9. 1943 —), student u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1956, član AO. ZH 1970.

Kahle Hinko, dr (Banja Luka 1898 —), zubni liječnik u Zagrebu. Član PDZ od 1955. Organizator izleta, vrstan fotograf i predavač. ZH 1969.

Kahlina Rudolf (Veliko Trgovište 1930 —), pravnik u Križevcima, sada podsekretar za saobraćaj u Sekretarijatu za industriju SRH u Zagrebu. Član PD »Kalnik« od 1956, predsjednik 1968—70. ZH 1968.

Kajba Zvonko (Sušak 1907 —), krojački obrtnik u Rijeci. Planinari od 1926, član Plan. sekcije FD »Jedinstvo« od 1943, u PD »Platak« od osnutka, u upravi do 1962. Organizator i natjecatelj velesalošta na Platku i Snježniku. SJ 1955, ZH 1968.

Kalić Ivan (Gradačac 1914 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1950, odbornik, potpredsjednik, suosnivač Seniorske skupine. SJ 1962, ZH 1968.

Kamenar Viktor (Sarajevo 25. 3. 1896 — Zagreb 25. 3. 1970), srednjoškolski nastavnik, zatim komercijalist u bankovnoj struci u Zagrebu. Član HPD, PDZ, odbornik, član Seniorske skupine PDZ, predavač i fotograf. ZH 1970. Iz bibl.: Dolomiti, HP 1940, 130. Lit.: NP 1970, 263.

Kamenić Vladimir (Valpovo 1912 —), službenik u Samoboru. Član PD »Strahinjčica« u Krapini od 1935, tajnik i blagajnik. U PD »Japetić« od 1958, tajnik društva do 1970. Član i PD »Maks Plotnikov«. ZH 1967.

Kantoci Juraj (Pregrada 10. 4. 1914 —), grafičar u Pregradi. Član PDZ od osnutka, suosnivač PD »Kuna gora«, od 1950. potpredsjednik, predsjednik od 1967. do danas, zaslužan za izgradnju kuće (uz tajnika Ivana Kežmana). ZH.

Kantura Želimir (1936 —), sudac u Zagrebu. Najprije član PDZ i PD »Runolist«, poslije u PD »Vihor« potpredsjednik i pokretač društvenog rada. ZH 1974. Iz bibl.: Uspon na Mont Blanc, NP 1971, 245.

Karažinec Dragutin (Ivanec 11. 10. 1924 —), službenik u Ivančicu. Godine 1948. radi na obnovi kuće na Ivančici, dugogodišnji tajnik i predsjednik PD »Ivančica«, predsjednik Medudruštvenog savjeta ZPP, član Glavnog odbora PSH. Organizator brojnih pohoda, sletova, proslava, predavač i fotograf. SJ 1958, ZH 1967, ZJ 1970. Iz bibl.: 75 godina planinarstva u Ivančicu, NP 1973, 275. Lit.: NP 1963, 236. Slika na str. 289.

Kašpar Zeljko, (Prag 1921 —), magister farmacije u Zagrebu. Član PDZ od 1955, tajnik društva. Poslije član PD »Vihor«. Predsjednik Komisije za zaštitu prirode PSH, vrlo vješt predavač. Iz bibl.: Vihorska Nova godina, NP 1973, 261; Planinarstvo i zaštita prirode, Zbornik Simpozija planinara Jugoslavije, Zagreb 1974. Slika na str. 297.

Keća Josip (Bihać 10. 3. 1918 —), upravni pravnik u Sl. Požegi. Član PD »Šokolovac« od 1951, odbornik, poslužan za dom »Lapjak«, ZH 1969.

Keler Zvonimir (Čvrstec kod Križevaca 1. 3. 1900 —), prije rata srednjoškolski profesor, poslije rata pedagoški radnik i publicist u Karlovcu. Godine 1922. dolazi u Gospić i postaje tajnik HPD »Visočica«, poslije suraduje s društvima u mjestima svog službovanja. Poslije rata je član PD »Dubovac«, posvećuje se Žumberačkoj gori i proučavanju Petrove gore. ZH 1962, ZJ 1973. Iz bibl.: Psunj, planinski raj Slavonije, HP 1937, 129; Oko doma na Psunj, HP 1939, 111; Žumberak i Žumberačka gora (s I. Ottom), Zagreb 1961; Starim putevima po južnom Velebitu, NP 1967, 249; Petrova gora, NP 1970, 70; Prvi prelaz braće Seljana preko Anda, NP 1974, 85. Lit.: NP 1970, 69. Slika na str. 290.

Kempf Julije (Sl. Požega 29. 1. 1864 — Sl. Požega 9. 5. 1934), nastavnik u Požegi, istaknuti prosvjetni radnik i publicist. God. 1898. potaknuo osnivanje podružnice HPD koja je konstituirana 1900. pod imenom »Papuk«. Godine 1933. potaknuo je njenje oživljavanje. HPD ga je izabrao začasnim članom 26. 6. 1934. Iz bibl.: Od Save do Adrije, 1898; Setnja Dilj-gorom, HP 1898, 22 i 42; Na Papuku, HP 1901, 43; Uz obalu Adrije, 1902; Požega, 1910; Iz požeške kotline, 1914; Oko Psunj, 1924. Lit.: NP 1961, 135.

Kraly Branko (Zagreb 25. 7. 1919 —), član PDZ od osnutka, član PD »Željezničar« od 1950, tajnik društva 1951–5, predsjednik 1956–65, otada potpredsjednik. ZJ 1958, ZH 1962.

Kirhmajer Duro (Đakovo 1920 —), mašinski tehničar u Osijeku. Član PD »Jankovac« od 1955, odbornik; bavio se alpinizmom i radio oko doma. ZH 1973.

Kirigin Božidar (Zagreb 4. 12. 1921 —), klimatolog Republičkog hidrometeorološkog zavoda u Zagrebu. Član Omladinske sekcije HPD »Moros« u Splitu oko 1936, član sekcije FD »Dinamo« u Zagrebu 1947, u PDZ od osnutka. U Splitu se kao dok U. Girometti bavio pošumljivanjem i održavanjem lugarnice na Mororu. Po dolasku u Zagreb bavio se mnogo skijanjem. Poslužan za suradnju svog Zavoda u PSH. Organizirao niz meteoroloških objekata po hrvatskim planinama, tako npr. na Sljemenu (1945) te na Zavižanu (1953), gdje se je najviše njegovom brigom u planinarskom domu razvila važna planinska meteorološka stanica. Od 1954. suraduje na međunarodnim sastancima za alpsku meteorologiju. Iz bibl.: Visinski meteorološki opservatorij Sljeme, NP 1949, 28; Postavljanje prvih totalizatora, NP 1950, 144; Vrste snijega, NP 1951, 3; Visinska meteorološka stanica Ljubač-Moros, NP 1952, 85; Zima na području Gorskog kotara i Medvednica, NP 1952, 1; Klimatske karakteristike Velebita, NP 1966, 97; Prikaz klimatskih prilika planine Medvednica, Raspbrane HMZ Hrvatske, Zagreb 1963; Pregled razvoja meteoroloških stаницa na Velebitu. Glavna met. stanica Zavižan, HMZ Hrvatske, Zagreb 1973.

Dragutin Karažinec

Kirigin Jerko (Supetar 21. 10. 1942 —), diplomirani fizičar u Republičkom hidrometeorološkom zavodu u Zagrebu. Planinari od 1960, član PDS »Velebit«, član AO, pročelnik 1964–5, član GSS, instruktor i voda brojnih škola, tečajeva i alpinističkih logora. Voda hrvatskih ekspedicija na Grenland i u Ande. Iz bibl.: Prva hrvatska ekspedicija »Grenland 71«, NP 1972, 1; Alpinistička škola, Zbornik Simpozija planinara Jugoslavije, Zagreb 1974.

Kišpatić Mijo, dr (Osijek 21. 9. 1851 — Zagreb 17. 5. 1926), profesor mineralogije i petrografe na Zagrebačkom sveučilištu, upravitelj Mineraloško-petrografskega muzeja u Zagrebu, akademik, istaknuti popularizator prirodnih znanosti i pisac popularno znanstvenih knjiga. Proučavao gradu naših planina. Dugogodišnji odbornik HPD i potpredsjednik. Izabran za začasnog člana HPD 8. 9. 1924. Iz bibl.: Zagrebačka gora, Spomenica HPD, Zagreb 1884; Slike iz rudstva, Matica hrvatska, Zagreb 1914. Lit.: HP 1926, 88; NP 1961, 135. Vidi str. 111 i sliki na str. 56.

Kivač Drago (Zagreb 3. 11. 1903 —), frizerski majstor u Zagrebu. Član AS HPD od 1936, član PDZ od osnutka, odbornik, pročelnik AO. Od 1955. u GSS. Predavač i alpinistički instruktor. SJ 1962. Iz bibl.: Utisci s jednog zimskog uspona, NP 1955, 117; Od Kanina do Jalovca, NP 1952, 111; Uspomene iz Dolomita, NP 1959, 165 i 1960, 172.

Klepica Jozo (Doljani 22. 4. 1904 — Mostar 7. 6. 1969), zemljoradnik u Doljanima pod Cvrsnicom. Stekao osobite zasluge prilikom izgradnje kuće HPD »Bjelašnica« na Vilincu u Cvrsnici 1938. godine i njenim čuvanjem niz godina. Više od 30 godina bio planinarmu vodič po Cvrsnici. Njegovom zaslugom poslije rata osnovano u Doljanima PD »Vilinac«. Lit.: NP 1950, 149; 1958, 186; 1969, 231. Slika na str. 291.

Kleščić Mirko (Jastrebarsko 1865 — Samobor 20. 12. 1938), magistar farmacije i ljekarnik u Samoboru od 1891. Suosnivač HPD »Japetić« u Samoboru, 20 godina njegov potpredsjednik, pročelnik Skijaške sekcije. Znatno je pridonio turističkom interesu za samoborsku okolicu. HPD ga je 25. 6. 1931. izabralo za svog začasnog člana. Lit.: HP 1939, 3. Slika na str. 292.

Kleut Petar, dr (Medak 24. 12. 1913 —), pravnik, sada general JNA u mirovini, živi u Splitu. U

Prof. Zvonimir Keler

NOV komandant divizije. Pisac pravnih i vojnih knjiga i rasprava. Predratni planinar. Poslije rata član PD »Dinara« u Kninu, zatim PD »Mosor« u Splitu. Član Izvršnog odbora PSJ. Osobita mu je zasluga izgradnja doma na Stirovcu u Velebitu u doba dok je bio komandant garnizona u Kninu. Iz bibl.: O Velebitu, NP 1950, 267; Divljač na Velebitu, NP 1966, 9; Isječak iz novije povijesti Velebita, NP 1973, 202. Lit.: NP 1973, 206.

Knap Mirko (Zagreb 1917 —), službenik u Zagrebu. Planinari od 1948. Član PD »Priroda«, tajnik društva. ZH 1970.

Koklić Lovro (Sinj 1934 —), diplomirani ekonomist, od 1963. Živi u Zadru. Planinari od 1960, član PD »Paklenica« od 1963, društveni ekonom. ZH 1969.

Kolčaš August (Konjic 1. 4. 1911 —), službenik u Splitu. Član PK »Split« od 1951, potpredsjednik. ZH 1969.

Komen Josip (Trst 20. 9. 1925 — Durmitor 29. 8. 1949), apsolvent tehnike iz Rijeke. Za vrijeme studija u Zagrebu član AO PDZ. Smrtno se unesrećio u stijeni Slijemena kao instruktor na alpinističkom tečaju. Lit.: NP 1949, 286. Slika na str. 201.

Kompare Stanko (Samobor 1898 —), umirovljenik u Samoboru. Suosnivač HPD »Japetić« 1923, blagajnik 12 godina, zaslужan za održavanje Mesićeve i Soičeve kuće. ZH 1968.

Kopić Jakša (Babina Greda 25. 7. 1931 —), umirovljeni oficir, sada novinar u Zagrebu. Član PD »Sutjeska« od 1951, pročelnik Omladinske i Izletničke sekcije, tajnik društva, tajnik i potpredsjednik Planinarskog odbora Zagreba. ZH 1968. Iz bibl.: Okić i Lipovac u Samoborskom gorju, NP 1969, 265. Slika na str. 297.

Kordić Pero (Nova Gradiška 24. 5. 1904 —), željeznički službenik (mašinski nadzornik) u Pakracu. Prije rata član HPD »Caklovec«, od 1954. član PD »Psunj«, odbornik, predsjednik, potpredsjednik, blagajnik, pročelnik Markacijske sekcije, zaslужan za propagandu i gradnju doma na Omanovcu. ZH 1967, SJ 1970.

Korelač Ivan (Klana 1919 —), službenik u Rijeci. Planinari od 1935, član Planinarske sekcije FK »Jedinstvo« na Rijeci, 1948–56. član PD »Delenice«, od 1957. u PD »Platak«, član njegove uprave. ZH 1968.

Korica Miloš (Mogorić 2. 1. 1928 —), diplomirani ekonomist u Gospiću. Član PD »Visočica« od 1953, predsjednik 1968–75, organizator brojnih društvenih akcija i održavanja kuća na Velebitu. ZH 1970.

Korica Petar (Mogorić 22. 2. 1930), kinooperater u Ličkom Osiku. Član PD »Visočica« od 1970, odbornik, propagator planinarstva u Osiku. Organizator izleta, fotograf, publicist.

Kos Ivan (Jastrebarsko 8. 12. 1898 —), trgovac u Jastrebarskom. Član i predsjednik PD »Jastrebarsko«, zaslужan za izgradnju doma na Žitnici. SJ 1962.

Kos Mirko (Jastrebarsko 7. 3. 1929 —), inženjer arhitekture u Jastrebarskom. Do 1949. član Markacijske sekcije PDZ, tada organizira PD »Jastrebarsko«. Dvije godine je tajnik društva, zatim dugogodišnji predsjednik. Zaslужan za izgradnju doma na Žitnici.

Kosanović Veno (Rogoljica 15. 8. 1935 —), metaologa u Pakracu. Član PD »Psunj« od 1960, član uprave od 1965, blagajnik, rukovodilac Omladinske, a zatim Skijaške i Markacijske sekcije. ZH 1974.

Kosović Jure (Lički Novi 1907 —), inženjer šumarstva u Gospiću. Član PD »Visočica« od 1950, predsjednik društva 1961–3. Bavio se fotografijom. Zaslужan za obnovu Gojtanova doma 1962. ZH 1967. Iz bibl.: Sumarstvo, »Velebit«, PSH, Zagreb 1969.

Kostanjšek Marija (16. 8. 1944 —), diplomirani biolog u Zagrebu. Član PDS »Velebit« od 1961, pjenje od 1961, od 1966. je alpinist. Član pohoda u Norveškoj 1964, član skupine »100 done sul Monte Bianco« 1963, organizator alpinističkih akcija, voda alpinističkog logora u Alpama 1968. Iz bibl.: Storen, NP 1964, 199; S Prenja na Cvrsnicu, NP 1969, 21; Crnice s Grossglocknera, NP 1970, 293. Njen suprug U. Vrdoljak poginuo u Kavkazu.

Košec Ivan (1913 —), član PD »Ravna gora« u Varaždinu, tajnik, gospodar doma na Ravnoj gori, pokretač mnogih akcija članova seniora. ZH 1962. Lit.: 1963, 236.

Košuta Nedjeljko (— Kamniške Alpe 8. 7. 1950), član PD »Rijeka« od osnutka, blagajnik i pročelnik Izletničke sekcije, alpinist. Smrtno se unesrećio u sjevernoj stijeni Dolške Skrbine. ZH 1962. Lit.: NP 1950, 298.

Kovač Zvonko (Split 7. 4. 1922 —), prije profesor, sada direktor kazališta lutaka »Pionir« u Splitu. Član PD »Mosor« u Splitu od 1949, predsjednik 1955, 1958. i 1960, i tajnik. ZH 1962.

Krajač Ivan, dr (Senj 15. 11. 1877 — 1943 ?), odvjetnik u Jaski, poslije u Zagrebu; finansijski stručnjak i pisac započetih studija (Obzor, Hrvat), političar, ministar trgovine i industrije 1925. Član HPD od 1908, šesti predsjednik (1921–5), pokreća brojnih planinarskih akcija, izgradnje kuća i propagator suvremenog alpinizma. Nastojao je planinarstvu dati što više kulturnog sadržaja, usmjerio je djelovanje hrvatskih planinara na Dinarsko gorje, osobito na Velebit. Odlikovao se velikom energijom. Mnogo je penjao u Centralnim Alpama, otkrivač kukova u Velebitu i Samarskim stijenama, propagirao jadranski turizam. Planinarski teoretičar i pisac brojnih stručnih i putopisnih člana. Izabran je za začasnog člana HPD 25. 11. 1927. Njegovim imenom nazvana je kuća na Zavižanu. Iz bibl. (članci objavljeni u HP): Hrvatsko planinarstvo, 1914, 1 i 17; Za naše planinarstvo, 1922, 2; Rožanski kukovi, 1922, 57; 1930, 243 i 1932, 112; Veliki Kozjak, 1922, 17; Monte Rosa, 1923, 74, 95, 115 i 144; Velika Kapela kao gorje za prelaz, 1923, 131; Ženevska planinarska federacija, 1923, 146; Petar Zorančić, 1924, 182; Planinarstvo i državna vlast, 1924, 173; Program HPD, 1925, 118; Razvijat HPD,

1924, 129; Rtanj, 1926, 101; Midžor, 1926, 125; Kajmakčalan, 1927, 73; Velika makedonska jezera, 1927, 24; Sar-planina, 1927, 1 i 17; Sumska uprava i turizam na hrvatskom kršu, 1928, 25; Zimi na sjevernom Velebitu i Senjskom bilu, 1927, 39; Problem turizma našeg jadranskog područja, 1927, 113; Rab i zimski šport, 1929, 22; Uredjenje Plitvičkih jezera, 1929, 283; Turizam velebitskog područja, 1929, 141, 169 i 225; Narodne planine i Hrvati, 1929, 85 i 109; Važnost naših planina, 1930, 9; Klimateški odnosi područja dinarskog gorskog sklopa, 1930, 35 i 47; Varnjača, 1930, 99; Novosti sa Velebita, 1930, 350; Polozaj kuća na primorskim planinama, 1930, 195; Novogradnje putova na Velebitu, 1930, 282, 311 i 339; 1931, 272; 1933, 6; Planinarske vrednote na Velebitu, 1931, 118; Sjeverna vrtača Varnjače, 1932, 1; Vaganski vrh, 1932, 328; Vrtlina, 1932, 268; Planinarsko nazivlje, 1932, 166 i 203; Sa sjevernog Velebita, 1931, 1, 29, 61 i 93; O imenovanju vrhova u južnom Velebitu, 1931, 307; Spilje na Plitvičkim jezerima, 1933, 161; Završnica, 1938, 144; Planinarstvo i turizam, 1933, 33; Zakonsko uređenje planinarstva i turizma, 1933, 65. Lit.: HP 1929, 1, 29 i 61. Slika na str. 101.

Krakar Zdravko (Sl. Požega 15. 3. 1921 —), šef knjigovodstva u Sl. Požegi. Član PD »Sokolovac« od 1953, predsjednik 1956—7, potpredsjednik, predsjednik Gospodarskog odbora, Nadzornog odbora i Komisije za finansijska pitanja. Zaslužan za izgradnju doma Lapjak.

Kralj Antun (Rijeka 10. 12. 1913 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1968. Bavio se orijentacijom, izložbama i uređivanjem domova. ZH 1975.

Kraš Marijan (Ivanec 1940 —), bibliotekar u Varaždinu od 1970. Član PD »Ivančića« od 1956, od 1958. tajnik društva, od 1957. tajnik i pročelnik Omladinske sekcije. Iz bibl.: Otokar Hrazdira, osnivač foto sekcije u Ivancu, NP 1972, 45; Ivančića u istraživanju znanstvenika, planinara i umjetnička inspiracija, Zbornik Simpozija planinara Jugoslavije, Zagreb 1974; Ivančići kalendar 1974. i 1975.

Krčevski Fanika (Karlovac 1912 —), prije rata član HPD »Martinčak« u Karlovcu, poslije rata u PD »Dubovac«. Istaknula se na dobrovoljnim radovima. ZH 1971.

Krčevski Vladimir (Karlovac 1919 —), prije rata član HPD »Martinčak« i osnivač njegov Omladinske sekcije. Poslije rata član PD »Dubovac« i tajnik seniorske skupine. Radio na obnovi Dubovca i uređenju Kalvarije. ZH 1971.

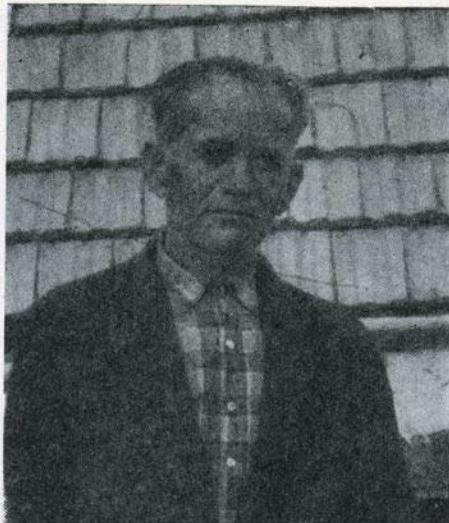
Kres Milivoj, član PD »Japetić« u Samoboru, sudjelovao u ostvarenju Samoborskog planinarskog puta i u Gradevinskoj komisiji za dom na Velikom dolu. ZH 1967, SJ 1973.

Kres Mira (Zagreb 22. 2. 1919 —), kućanica iz Zagreba. Član PD »Risnjak«, SJ 1975. PDZ od 1948, član »Risnjaka« od 1956. i odbornik. Prva žena iz Hrvatske koja je obišla Slovensku transverzalu (značka br. 35!). SJ 1975.

Kres Rudolf (Zagreb 26. 3. 1917 —), arhitektonsko-gradevinski tehničar u Zagrebu. Član PDZ od 1948, član PD »Risnjak« od 1956, organizator brojnih izleta, propagandist, odbornik, blagajnik i potpredsjednik PD »Risnjak«, član Glavnog odbora PSH. ZH 1968, srebrna plaketa SFK 1968. Sl. na str. 297.

Kresl Marijan (Zagreb 30. 5. 1941 —), strojosačar u Zagrebu. Član PD »Grafičar« od 1957, predsjednik od 1969, tajnik, pročelnik vodiča i Omladinske sekcije, član POZ, skijaš, orijentacist.

Krespi Orfeo (Rijeka 28. 8. 1928 —), mehaničar u Rijeci. Najprije član PD »Platak«, od 1954. u PD »Torpedo«, odbornik, član GSS, skijaš, alpinist, orijentacist, vodič i traser. Uspon na Ararat 1970. ZH 1970.

Jozo Klepica

Krešić Vladimir (Karlovac 20. 12. 1847 — Zagreb 17. 11. 1924), bankovni ravnatelj i privredni stručnjak u Zagrebu, zagrebački gradski zastupnik i potpredsjednik Crvenog križa 25 godina. Član HPD od osnutka do smrti (50 godina), blagajnik 1874—84. Njegovom zaslugom sačuvani su blagajnički dokumenti i popis prvih članova (u Planinarskom muzeju). Začasnim članom HPD izabran 8. 9. 1924. Vidi str. 111. Lit.: HP 1925, 12.

Krevbel Vlado (Ogulin 2. 1. 1914 —), trg. pomoćnik u Ogulinu. Član PD »Klek« od 1956, domaćuk u Kleku 1970—3. ZH 1967.

Kristijan Dragutin, član PD »Japetić« u Samoboru. ZH 1973.

Kriška Miljenko (Imotski 7. 1. 1935 —), metalostrugar u Splitu. Član PD »Mosor« od 1949, u upravi od 1954, od 1960. u SO, član GSS, pročelnik Foto-sekcije. ZH 1969.

Krivak Martin (Dubrovčan 10. 8. 1924 —), ptt radnik. Član PD »Cesograd« u Klanjcu od 1951, odbornik od 1958, tajnik. ZH 1967.

Krizmanić Jakob (Rastovača 11. 8. 1910 —), tornarski majstor u Zagrebu. Od 1953. član planinarske organizacije u Zenici, od 1956. u PD »Zanatlija« u Zagrebu, potpredsjednik društva, član Gospodarske komisije. ZH 1971. Slika na str. 297.

Kržek Željko (Križevci 1925 —), profesor u Križevcima. Član PD »Kalinik«, tajnik i dugogodišnji predsjednik. Planinari od 1946. Vodio radove na obnovi doma na Kalniku. ZH 1962, SJ 1958. Lit.: NP 1963, 236.

Kržić Zvonko (1903 —), član PD »Sljeme« u Zagrebu. ZH 1972.

Kubelka Neda, dr (Zagreb 29. 1. 1925 —), liječnik u Zagrebu, po struci imunolog. Član PDZ od 1955. u grupi Goranin. Mnogo obilazila inozemne planine (Norveška, Škotska, Pireneji, Alpe, Demavend, Atlas). ZH 1970. Iz bibl.: Sjećanje na Demavend, NP 1970, 238; U planinama Sahare, NP 1972, 69. Uspon na Nemrud Dag, NP 1975, 13.

Mr ph. Mirko Kleščić

Kučera Oton, dr (Petrinja 1. 1. 1857 — Zagreb 29. 11. 1931), nastavnik Sumarske akademije u Zagrebu, gimnazijalni ravnatelj, upravnik zvjezdarnice u Zagrebu, poznat kao astronomski pisac. Dugogodšnji član uprave HPD i tajnik. Vidi str. 111. U povodu 25. godišnjice društva sastavio spomenic (izašao kao poseban dvobroj HP 1900), jedan od prvih naših posjetilaca Centralnih Alpa i alpskih glečera. HPD ga je izabralo za počasnog člana 8. 9. 1924. Iz bibl.: Osvrt na prvu četvrt vijeka HPD, HP 1900, 97; Proslava 25. godišnjice HPD, HP 1900, 142; Crtice s puta po Švicarskoj, HP 1908, 49. Lit.: HP 1932, 47. Slika na str. 91.

Kukec Leander (Koprivnica 18. 6. 1926 —), tehničar u Zagrebu, član PD »Runolist«, zatim PDZ i PDS »Velebit«, alpinist i spasavalac. Član Izvršnog odbora PSH, predsjednik Komisije za GSS 1959. ZH 1962. Iz bibl.: Uže u GSS, NP 1968, 129.

Kukuljević Sakcinski Božidar (Zagreb 31. 3. 1861 — Ivanec 19. 1. 1927), upravni činovnik u Zagrebu, kotarski predstojnik u Varaždinu do 1896., poslijevlastelin u Ivancu. Sin Ivana, poznatog hrvatskog političara i povjesničara, a i sam se bavio književnim radom i glazbom. Odbornik HPD 1898-1901. U Ivancu je 1899. osnovao podružnicu HPD »Ivančica«. Iz bibl.: »Ivančica«, HP 1899, 134. Lit.: NP 1961, 136; Ivanečki kalendar 1974, 76.

Kulaš Ante (Zagreb 1938 —), tehničar u Zagrebu. Član PD »Visočica« u Gospiću. Orientacist i matematik. ZH 1974. Iz bibl.: Da li je orijentacijski sport negativna pojava, NP 1974, 201; Sto nedostaje Pakleničkom planinarskom putu, PL 1974, 130.

Kulmer Miroslav, grof (Sestine 10. 9. 1961 — Šestine 16. 4. 1943), veleposjednik u Sestinama kod Zagreba, pravnik, predsjednik Hrvatskog gospodarskog društva, član velikaške obitelji (otac Friderik, majka Aleksandrina Erdödy). Značajna ličnost u HPD, punih 29 godina predsjednik (1893-1921) i njegov mecen. Najviše je zasluga stekao oko Sljemena gdje je na svom vlastelinstvu izveo niz planinarskih gradnja (put do Kraljičina zdenca, Elvirin put na Sljeme, nadstrešnica kod Kraljičina zdenca, uređenje Susedgrada i starog Tomislavovog doma). Njegova je zamisao izgradnja ceste na Sljeme. Mnogo je planinario s D. Hircom

(Klek 1898, Risnjak 1899). Vidi str. 92. Za začasnog člana HPD izabran je 1921. Lit.: HP 1900, 120; NP 1961, 137.

Kumičić Eugen (Zagreb 5. 3. 1916 —), komercijalist u Zagrebu. Planinari od 1928, od 1936. član HTK »Sljeme«, blagajnik društva. Poslije rata u plan. sekciji TD »Dinamo«, zatim član PDZ od osnutka, potpredsjednik od 1973. Od 1951. do danas neprekidno pročelnik grupe Goranin. Planinarski fotograf i predavač, organizator brojnih izleta. ZH 1968, ZJ 1962. Iz bibl.: Jedan dan na Treskavici. HP 1943, 54; Pismo o Kleku, NP 1951, 270; Proljetni izlet na Viševcu, NP 1951, 152; Nepoznate ljepote Medvednice, NP 1952, 197; Od Javorine do Trnova, NP 1966, 258.

Kumičić Vera (Zagreb 10. 1. 1919 —), član PDZ od osnutka društva, administrator Grupe Goranin, istakla se u izgradnji Puntijarke. SH 1970.

Kurka Branko (Zagreb 22. 3. 1913 —), nastavnik u Zagrebu. Prije rata član HPD, član PDZ od 1950, suosnivač PD »Grafičar« 1950. i predsjednik 1950-6, inicijator plan. aktiva po grafičkim poduzećima. Zaslужan za uređenje objekata na Kraljičinu zdenцу, u Vratima i na Sljemenu. ZJ.

Kusijanović Miho (1872—1956), školski nadzornik u Dubrovniku. Suosnivač 1928. god. HPD »Orjen«, tajnik, izabran za začasnog člana HPD 15. 6. 1940. Bavio se osobito speleologijom i planinarskom publicistikom. Iz bibl.: Močiljska pećina, HP 1929, 113; Debelin pećina, HP 1930, 198; Iz Dubrovnika na Subru, HP 1932, 137; Izlet na Vlašticu, HP 1933, 146; Skijaški izleti u okolini Dubrovnika, HP 1933, 154; U bljesku gromova na Dobratići, HP 1934, 65; Od Dubrovnika morem do pećine Šipun, HP 1936, 207 i 279; Iz Dubrovnika u Hercegovinu i Krivošiju, HP 1937, 206; Još o pećinama dubrovačkog teritorija, HP 1939, 24; Planine dubrovačkog kraja i okoline, HP 1938, 308.

Kuster Ivica (Zagreb 13. 8. 1924 —), službenik u Pregradi. Suosnivač PD »Kuna gora«, tajnik 1962-75. ZH 1967.

Kušan Fran, dr (Vučja Luka kod Sarajeva 18. 10. 1902 — Zagreb 22. 5. 1972), profesor botanike na Farmaceutskom fakultetu u Zagrebu, osnivač Botaničkog zavoda i vrta Farmaceutskog fakulteta, ugledni znanstveni radnik i istraživač hrvatske flore. Potpredsjednik HPD 1934-9, urednik Hrvatskog planinara 1934-9, osnivač botaničkog vrta kod Tomislavova doma na Sljemenu 1939. i u Modrić dolcu pod Zavižanom na Velebitu 1967. Planinarenje povezano s botaničkim i florističkim istraživanjima. Iz bibl.: Kroz južnu Srbiju, HP 1933, 335 i 1934, 31 i 76; Planinarstvo i prirodne nauke, HP 1934, 350; Vranica, HP 1934, 132; Pioniri života na stijenama, HP 1934, 151; Natalište runolista u si. Prokljetijama, HP 1936, 20; Hrvatska planinarska terminologija, HP 1936, 57; Uzgajanje planinskog bilja, HP 1936, 97; Smisao i vrijednost suvremenog planinarstva, HP 1926, 1; Granicom Crne Gore i Albanije, HP 1937, 233; Prilog poznavanju dalmatinskih planina, NP 1954, 477; Zakopane, središte planinarstva u Poljskoj, NP 1959, 65; Na visokim grčkim planinama, NP 1961, 168; Biljni svijet Velebita, NP 1966, 201 i 259; 1967, 23; Biokovo, NP 1966, 49; Botanički vrt Zavižan, stručni vodič, Senj 1971. Lit.: NP 1972, 189.

Kušan Vjekoslav, dr (Sarajevo 1891 — Sarajevo 6. 7. 1936), liječnik fitzeolog, šef odjela za tuberkulozu državne bolnice u Sarajevu. Član HPD »Bjelašnica« od 1923, držao planinarska predavanja i pisao članke. Iz bibl.: Planinarstvo sa zdravstvenog gledišta, HP 1935, 12 i 87. Lit. HP 1936, 349.

Kvajo Zlatko (15. 9. 1921 —), službenik u Rijeci. Član PD »Kamenjak« od osnutka, odbornik. ZH 1969.

Langhoffer August, dr (Kisač kod Novog Sada 17. 4. 1961 — Zagreb 28. 3. 1940), profesor zoologije

na zagrebačkom sveučilištu, direktor Zoološkog muzeja u Zagrebu, specijalist za entomologiju. Odbornik HPD 1902-6, planinar najviše s D. Hirzom. Iz bibl. (sve u HP): U Žumberku, 1899,123; Put na Klek, 1899,101; Izlet na Viševicu, 1902,49; Na Bjelolasicu i Učku, 1907,2; Iz Kavkaza, 1904-33; U Engadinu, 1905,28; Davos, 1905,81; Planinarstvo i prirodopis, 1914,114. Lit.: NP 1961,137.

Lechpamer Aleksandar (Samobor 17. 4. 1898 — Zagreb 1967), službenik u Zagrebu. Član PD »Zeljezničar« od 1958, odbornik. ZH 1967.

Legac Mirjana (Baška 1926 —), inženjer biologije u Rijeci. Član Plan. sekcije FD »Jedinstvo« od 1946, član Plan. sekcije FD »Primorje« od 1947, pročelnik Pionirske i Omladinske sekcije u PD »Rijeka«, danas član PD »Platak«. Predsjednik Komisije za zaštitu prirode OPS Rijeka, član Komsije za zaštitu prirode PSH, planinarski predavač, pisac, fotograf, spasavalac. Bavila se skijanjem, alpinizmom i speleologijom. Objavila 12 članaka prirodoslovnog karaktera u Planinarskom listu, Rijeka ZH 1968.

Lenuci Milan (Karlovac 30. 7. 1849 — Zagreb 16. 11. 1924), inženjer građevinarstva, tehnički nadsvjetnik, zaslužan za građevinski razvoj grada Zagreba. Dugogodišnji član HPD, potpredsjednik 1902, za začasnog člana izabran 8. 9. 1924. Od osnutka HPD sudjeluje kao tehnički stručnjak za objekte. Njegova su djela drvena piramida na Sljemenu 1877., čardak na Plješivici i uređenje vrela na Sljemenu 1961., drvena piramida na Ivančici 1893. itd. Lit.: HP 1925,13. Vidi str. 111 i sliku na str. 57.

Leskovšek Josip (Maribor 9. 12. 1921 —), kovinotekar u Zagrebu. Član Plan. sekcije FD »Lokomotiva« od 1946. u PD »Zeljezničar« od 1950, član uprave, stanice vodiča, pročelnik stanice GSS 1953-8, pročelnik AO, pročelnik Markacijske sekcije, orijentacijski predavač. Kao alpinist izveo je niz prvenstvenih uspona i bio voda desetak logora i tečajeva. Iz bibl.: 14 prvenstvenih uspona u Prejnu, Planinar str. 49, Zagreb 1970. ZH 1969, SJ 1962. ZH 1975.

Lešić Siniša (Kutina 17.9. 1927 —), tehničar u Zagrebu (sada u Švicarskoj). Poslije rata član PDZ, od 1948. alpinist. Član PD »Rade Končar« od 1954. Dugogodišnji pročelnik sekcije vodiča. SJ 1962.

koprivnica

Leustek Albin (Kutina 1890 — Zagreb 1949), inženjer šumarstva, glavni šumar zagrebačke Gradske šumarije, zaslužan za uređivanje Medvednice i mnoge lijepo uredene staze (najpoznatija je Leustekov put). Lit.: NP 1963,135.

Levančić Vladimir (Ivanec 8. 10. 1912 —), šef po-rezno ureda u Ivančici. Član HPD »Ivančica« od 1933. i njen blagajnik. Poslije rata prvi predsjednik PD »Ivančica«, zatim tajnik. Brinuo se o domu i piramidi na Ivančici, o ZPP i sletovima mladih planinara. ZH 1962. Lit.: NP 1963,236.

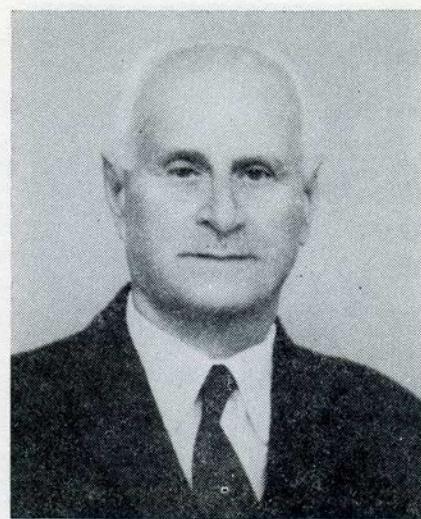
Ličina Dragica (Josipdol 1906 —), kućanica u Zagrebu. Član PD »Zeljezničar« od 1955. ZH 1970.

Ligutić Idea (Split 25. 11. 1911 —), prije rata član HPD »Moros« u Splitu, od 1969. u PK »Split«. Tajnik Planinarskog saveza kotara Split.

Ligutić Pavao (Split 27. 2. 1910 —), krojač u Splitu. Član »Prijatelja prirode« od 1933, u PD »Moros« od 1948, u PK »Split« od 1969. Bio je odbornik pjevačkog društva »Sloga«. Tajnik HPD od 1889. do svoje smrti (v. str. 92). Lit.: HP 1900,44.

Lihl Dragutin (Severin na Kupi 1848 — Zagreb 13. 2. 1900), grafičar i novinar u Zagrebu, predsjednik pjevačkog društva »Sloga«. Tajnik HPD od 1889. do svoje smrti (v. str. 92). Lit.: HP 1900,44.

Lindenbach Zvonimir (? — Klek 11. 5. 1958), urarski pomoćnik iz Zagreba, član AO PDS »Velebit«. Smrtno se unesrećio u 20 godini života u ji. stijeni Kleka zajedno s B. Lukšićem. Lit.: NP 1958,120.

Ante Margetić

Lipovac Veljko (Tršće u Gorskom kotaru 1922 —), službenik u Zagrebu. Član PDZ od 1949, pročelnik Visokogorske sekcije, član uprave, potpredsjednik, suosnivač GSS 1950. i tajnik Komisije za GSS PSH.

Lipovščak Ivo, dr (Karlovac 30. 11. 1889 —), umirovljeni upravni službenik u Zagrebu. Svestran u sportu. Bavio se nogometom (1905. u nogometnoj momčadi HAŠK-a, predsjednik Zagrebačkog nogometnog podsaveta, predsjednik Jugoslavenskog nogometnog saveza), bacanjem kopla (1907. prvi prebacio 40 m), mačevanjem (1913. prvak Zagreba), plivanjem (osvojio niz nagrada), skijanjem (1913. ski tečaj u Mrkoljju, osniva Zagrebački zimsko-sportski podsavet i do g. mu je predsjednik, suosnivač Zagrebačkog ski-kluba, potiče osnivanje skij-skekcije u Križevcima itd.), a osim toga je obavljao brojne društvene funkcije. Poslije rata osobito se posvetio planinarstvu i jedna je od najmarkantnijih planinarskih ličnosti u Hrvatskoj. Član je PDZ i osnivač Seniorske skupine 1954. kojoj je otada sve do danas na čelu. Više od 20 godina uređuje planinarsku rubriku u dnevniku Vjesnik. Plodan je planinarski publicist. ZJ 1955, ZH 1968. Iz bibl. (sve u NP): Prve skije na Vlašić-planini, 1949,43 i 82; Razgledi s Učke, 1951,83; Lelija, 1951,237; Iz planinarskih zapisaka, 1952,49; Pola vječka po Medvednici, 1954,463; O planinarskom skijanju, 1956,269; Planinarstvo nekad i danas, 1961,215; Kajmakčalanska krajina, 1964,203. Lit.: NP 1960,193 i 1975, 44. Slika na str. 211.

Lisac Radovan, član PDZ, dugogodišnji voditelj Pionirske sekcije. SJ 1958.

Lončar Branko (Sušak 24. 1. 1919 —), ekonomist u Rijeci Plivački trener. Član PD »Platak« od 1954, tajnik i potpredsjednik. Suosnivač Trofeja »Platak«. ZH 1970.

Lončarić Josip (Letovanić 20. 11. 1923 —), stolar u Zagrebu. Član PD »Zeljezničar« od 1954, markač i transverzalac, član uprave Seniorske sekcije. Istaknuo se dobrotoljnim radom na Oštrenu. ZH 1975.

Lončarić Zdenko, dr (Zagreb 9. 5. 1920 —), pravnik u općini Jastrebarsko. Član PD »Jastrebarsko« od 1949, dugogodišnji odbornik, blagajnik i knjigovoda, požrtvovan dobrotoljnim društvenim radnik.

Mirko Markulin

Lopac Mirjana (Nova Gradiška 3. 9. 1931 —), ptt-radnica u Zagrebu. Član PD »Sljemec« od 1958, odbornik, tajnik II 1966-73. ZH 1970, ZJ 1972.

Lopašić Radoslav (Karlovac 20. 5. 1835 — Zagreb 25. 4. 1893), hrvatski povjesničar. Iстакнути član HPD od 1875. Slika na str. 39.

Lorevčki Branko (Klanjec 16. 7. 1907 —), diplomirani pravnik u Zagrebu. Član HPD, član PDZ, pravni savjetnik, član Nadzornog odbora i Suda časti, sudionik brojnih društvenih akcija. SH 1970.

Lorevčki Iva (Zagreb 20. 8. 1902 —), član HPD, član PDZ, odbornik, suorganizator izleta Skupine seniora. SH 1970.

Lorenčić Vilim, zagrebački trgovac, zakupnik Jamničke kiselice. U zajednici s gostoničarom Andrijom Meškom podignuo na Sljemenu iznad Zagreba 5. 6. 1870. drvenu piramidu visoku 4m, prvi planinarski objekt u povijesti hrvatskog planinarstva. Slika na str. 46.

Lović Karmelo (Split 9. 11. 1909 —), umirovljnik u Splitu. Član HPD »Mosore« od 1928, u PK »Split« od 1958. odbornik i tajnik. Predsjednik Planinarskog saveza kotara Split 1962-9. Organizator brojnih priredbi, pošumljavanja goleti, orijentacijskih natjecanja itd. Planinarski predavač i publicist. ZH 1969. Iz bibl.: Prvi susret s Ozren-planinom, NP 1971, 93.

Lović Stjepan (Batinja kraj N. Kapele 18. 7. 1923 —), trgovac u Sl. Požegi. Suosnivač PD »Sokolovac« 1950, tajnik do 1959. SJ 1955.

Lozej Angelo (Smarje 7. 5. 1927 —), tokar u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1950, član AO i njegov pročelnik, penjački instruktor, vodio škole i logorovanja, organizator orijentacijskih natjecanja. Radio na uređenju doma na Ošttru. ZH 1969, SJ 1975. Slika na str. 297.

Lučić Roki Petar (Vis 26. 10. 1916 —), šef računovodstva Veterinarskog fakulteta u Zagrebu (prije rata živio u Splitu). Prije rata član HPD »Mosor«. Prvi alpinistički uspon u Kozjaku 1937. Član PDZ od osnutka, predsjednik (1952) i potpredsjednik, član Izvršnog odbora PSH (referent za veze s inozemstvom, predsjednik Komisije za izdavačku djelatnost, potpredsjednik). Osnivač Alpinističkog

kluba u Zagrebu 1959. i njegov prvi predsjednik. Osobito se istaknuo kao propagandist, fotograf i publicist. Održao je vjerojatno najveći broj planinarskih predavanja u Hrvatskoj (s nekoliko tisuća vlastitih dijapositiva u bojam). Urednik Naših planina 1949-58. Urednik fotomonografije »Planine Jugoslavije« (Mladost, Zagreb 1967). ZJ 1955, ZH 1962. Iz bibl.: Kamešnica planina, HP 1932, 361; Iz Sinja na Svilaju, HP 1935, 275; Ljepote dalmatinskih planina, HP 1928, 416; Po Kozjaku kraj Splita, HP 1939, 115; Na zasjenjenoj Kamešnici, HP 1940, 113; U splitskom kraju, HP 1941, 18; Prvenstveni uspon kroz ji stijenu Kozjaka, HP 1944, 62; Planine uz Jadran, NP 1952, 295; Bijeli velikani, NP 1953, 169; Sputana planina, NP 1959, 193; Na Etni prije erupcije, NP 1960, 255; S malim pastirima Velebita, NP 1960, 217; Alpinizam u Hrvatskoj poslije oslobođenja, NP 1962, 97; Bespućima otoka Hvara, NP 1966, 513. Slika na str. 161.

Lukatela Hrvoje (Ludbreg 28. 9. 1943 —), inženjer u Zagrebu (sada u Kanadi). Penje od 1960, član AO PDS »Velebit« od 1962, član GSS od 1961, član Hrvatske ekspedicije »Grenland 1971«.

Lukšić Branko (Punta Arenas, Čile 5. 1. 1928 — Klek 11. 5. 1958), dipl. ekonomist u Zagrebu. Član PDS »Velebit« od 1950, referent za propagandu 1953, član uprave društva i član AO, pročelnik Komisije za alpinizam PSH, izvrstan organizator alpinističkih akcija i tečajeva, jedan od najuspješnijih hrvatskih penjača. Smrtno se unesrećio u Klekovoj stjeni. ZJ 1962. Iz bibl.: Najdraži uspjeh, NP 1956, 108. Lit.: NP 1958, 120. Slika na str. 202.

Luš Darko (Zagreb 11. 1. 1945 —), građevinski tehničar u Zagrebu. Član PDZ od 1952, poslije u PD »Grafičar« odbornik i tajnik. Skijaš, predavač, vodič, pročelnik stanice vodiča Zagreb.

Lutz Ivan (Zagreb 1917 —), nastavnik Grafičke škole u Zagrebu. Član »Prijatelja prirode« od 1929, u PDZ od 1948, u PD »Grafičar« od 1950, u PD »Zeljestranci« od 1964. Istaknuo se planinarskom fotografijom (izlagач na izložbama) i predavanjima ZH 1975.

Maček Marija (Maribor 1892 —), muzičar u Zagrebu. Član HPD od 1934, član seniorske skupine PDZ od osnutka 1953 (član uprave i organizator koncertnih večeri), uspela se na mnoge planine Dinarida, Alpe i Tatra, na Triglavu bila 12 puta, posljednji put sa 77 godina. ZH 1968.

Magdić Ivan (Slunj 24. 6. 1900 —), općinski službenik, od 1945. u Klanjcu, član PD »Cesograd« od 1955, predsjednik od 1958. do danas, zaslužan za izgradnju plan. kuće. ZH 1962.

Magdić Josip (Ogulin 1848 — Ogulin 1911), učitelj u Ogulinu. Vodio je na vrh Kleka brojne domaće i strane posjetioce, među ostalima 1871. i 1872. bečke geologe Stura I Tietze, a 1874. prof. Frischaufa iz Grazu. S njim je iste godine bio i na Plješivici. U Narodnim novinama objavio je 1880. Putopisnice. Lit.: NP 1961, 137.

Magić Berislav (Zagreb 14. 9. 1936 —), inženjer elektrotehnike u Zagrebu. Član PD »Rade Končar« od 1952. i aktivan član njegove uprave. ZH 1974.

Majer Ivan (Sarajevo 27. 10. 1907 —), mehaničar u Splitu. Prije rata član plan. organizacije u Sarajevu od 1924, poslije rata član PK »Split«, tajnik, potpredsjednik i predsjednik. Vodio je sekiju za pošumljavanje, 1964-9. potpredsjednik Planinarskog saveza kotara Split. ZH 1969, SJ 1955.

Majnarić Vladimir (Sarajevo 25. 4. 1910 —), književnik u Varaždinu. Od 1950. član PD »Ravna gorica«, od 1955. u PD »Grebengrad«, njegov reaktivator, tajnik, potpredsjednik i predsjednik. Osoblje je zaslužan za rad s omladinom i za uređenje plan. naselja pod Grebengradom. Organizator broj-

nih izleta. ZH 1967, ZJ 1970. Iz bibl.: Grebengrad, NP 1966, 211; Planinarske misli, NP 1967, 69. Lit.: NP 1963, 236.

Makšan Đuro (Koprivnica 1926 —), direktor kinematografa u Varaždinu. Član PD »Ravna gora« u Varaždinu od 1950, dugogodišnji član uprave, potpredsjednik, pokrećač planinarskih foto-izložbi i masovnih oblika planinarenja. Član GSS. Vrstan fotograf. SJ 1958. Lit.: NP 1963, 236.

Makšan Vinko, dr (Koprivnica 22. 1. 1920 —), liječnik, šef ORL odjela Medicinskog centra u Čakovcu. Za vrijeme studija u Zagrebu član PDZ od 1948, radio u Markačijskoj sekcijsi U Čakovcu od 1965. Član uprave PD »Ravna gora« 1968-70. Godine 1970. obnavlja rad PD »Zeleni gora« u Čakovcu i postaje mu predsjednik. Uspon na Monte Rosu i Marmoladu.

Maldini Wildenhainski Rudolf (Zagreb 20. 7. 1870 —), školovao se u Osijeku i Zagrebu, radio kao učitelj u Bosni. Skuplja je folklorno blago (narodno nazivlje, osobite iz prirode) i mnogo putovanje. Mnogo je pisao o Hrvatskom planinaru, a 1909. je HPD izdalo njegovu knjigu »Bosna i Hercegovina«. Iz bibl.: Uzlaz na Trebević HP 1906, 16; Na izvoru Bune, HP 1899, 201 i 1906, 35; Pećina Hrustovo, HP 1906, 54. Lit.: NP 1961, 137.

Malinar Hrvoje (Zagreb 5. 8. 1939 —), kemijski tehničar u Zagrebu. Član PDS »Velebit«, pročelnik SO 1960-2, speleološki instruktor i istraživač, član GSS. Iz bibl. (sve u NP): Spilja Javornica kod Bizeka, 1963, 11; Zelena pećina na Krkavčkom polju, 1964, 87; Na dnu jame Puhaljke na Velebitu, 1965, 21; Pokušaj tumačenja paradosa u Puhaljci, 1965, 259; U Grdinom bunaru, 1967, 85; Na obali podzemne rijeke, 1967, 10; Zasjenjenim bespućima Velebita, 1969, 57; Muzika podzemlja, 1970, 286.

Mandi Maksimilijan (Zagreb 11. 7. 1894 — Biokovo 17. 4. 1927), prirodoslovac iz Zagreba. Proučavao je geobotaniku Dinarida. Član HTK »Sljeme«. Smrtno se unesrećio na Biokovu. HTK »Sljeme« mu je postavilo spomen ploču na Biokovu. Lit.: HP 1927, 89.

Margetić Ante (Sućuraj na Hvaru 1. 1. 1893 —), umirovljeni poštanski službenik u Splitu. Prijemljen na planinario od 1926. s Girometom. Prvi poslijeratni predsjednik PD »Mosor«. Zaslужan za obnovu doma na Mosoru i Vidovoj gori. Suradnik Naših planina. Počasni predsjednik PD »Mosor«. Iz bibl.: Po Biokovu, HP 1935, 183; Noć na Biokovu, HP 1938, 98; Smrka na Braču, HP 1939, 331; U donjim Rožanskim kukovima, NP 1972, 267; Kroz Prolog planinu, NP 1972, 129; Biokovski Tibet, NP 1973, 258; Od Jelove Ruje do Visočice, NP 1973, 215. Lit.: NP 1962, 33 i 1973, 257. Slika na str. 293.

Marićić Mijo, dr (Dalj 1901 —), pravnik u Zagrebu. Prijemljen na planinario od 1926. s Girometom. Član uprave društva i Seniorske skupine. Zaslужan za izgradnju Puntijarke. ZH 1968.

Marion Ivan (Pula 1920 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Zeljezničar« od 1936, tajnik 1967-71, član Izvršnog odbora PSH. ZH 1970.

Marjanac Slavko (Osijek 7. 4. 1922 —), grafički dizajner u Zagrebu. Član PDZ i prvi tajnik Špiljarske sekcijske (1950), zatim tajnik Špiljarske sekcije u PD »Zeljezničar«, a od 1953. pročelnik. Potaknuo izlaženje časopisa Speleolog, izradu speleološkog katastra, istraživanja Veternice, prvi speleološki tečaj u Jugoslaviji (njegov voditelj i pisac skriptata), suočava Komisiju za speleologiju PSH i njem prvi pročelnik, član Izvršnog odbora PSH. Istražio i kartirao mnogo speleoloških objekata. ZH 1975. Iz bibl. (sve u Speleologu): Zagorska peć Hr Pr — 179, God. 3, 1955, br. 3-4, str. 9; Pećine i lame otoka Lastova, 4:10, 1956; Izvještaj o speleološkim istraživanjima na području Velikog Javornika, 4:38, 1956; Prije dvadeset godina, prisjećanje na početak, 20-21, 1, 1972-3.

Josip Mesarić

Marković Franjo, dr (Križevci 26. 8. 1848 — Zagreb 15. 9. 1914), profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu, pjesnik, književnik, estet. Član uprave HPD 1902-6. Na skupštini 1898. iznio rezoluciju kojom je potaknuto izdavanje Hrvatskog planinara (tekst je objavljen u HP 1924, 140) i bio njegov prvi suradnik (pjesme »Pozdrav Triglavu« u prvom broju). Iz bibl.: Kod otvorenja Elvirina Sljemenskog puta, HP 1898, 33; Planinarstvo i svećenstvo, HP 1898, 49 i 66; Planinarstvo te sveučilišna i srednjoškolska omladina, HP 1900, 122. Lit.: NP 1961, 138. Slika na str. 41.

Marković Mirko, dr (Sl. Brod 23. 6. 1929 —), član PDZ u Zagrebu, direktor Etnografskog zavoda i znanstveni savjetnik JAZU, po struci geograf. Objavio brojne znanstvene radove. U PDZ bio knjižničar, organizirao društvene izložbe. Puštilicirao u NP i Planinskom vestniku. ZH 1962. Iz bibl.: Planinarska specijalna karta sj. Velebita, PSH 1954; Otkrivanje i osvajanje Kilimandžara, NP 1954, 282; Derovica, NP 1955, 32; Koji je najviši vrh Lipa, NP 1955, 261; Motajica planina, NP 1956, 219; Korab planina s Dešatom, NP 1956, 19; Po istočnim Prokletijama, NP 1957, 89; Neke bilješke o planinama na granici Crne gore i Albanije, NP 1957, 221; Istraživači velebitskog krša, NP 1960, 11, 72, 121; Sar-planina, NP 1961, 17; Biografije planinara, NP 1961, 127; Klekovača, NP 1962, 111; O imenu Mosora, NP 1963, 28; Iz prošlosti Ličke Pješevice, NP 1963, 19; Planine na starim kartama jugoslavenskih zemalja, NP 1963, 65; Zapis iz prošlosti Medvednice, NP 1960, 157; Razvoj upoznavanja dinarskih planina od antičkih zemljopisaca do kraja 18. st., Zbornik Simpozija planinara Jugoslavije, Zagreb 1974.

Markulin Mirko (Križevci 27. 9. 1898 —), umirovljeni srednjoškolski nastavnik u Zagrebu. Član HPD od 1932, član PDZ od 1948, suočava Špiljarske sekcijske 1949. i njen pročelnik od 1956. do danas; istraživač pećina i predavač. SJ 1959, ZH 1968, srebrna plaketa SFK Zagreba 1968. Iz bibl.: Gornja Hajdova hiža, NP 1958, 271; Homoljske planine, NP 1949, 344. Slika na str. 294.

Markuš Juraj (Karlovac 9. 12. 1922 —), općinski službenik u Daruvaru. Član PD »Petrov vrh« od 1953, odbornik, predsjednik Gospodarske komisije, predsjednik društva. ZH 1967, SJ 1970.

Jakob Mihelčić

Maslov Marija (Proložac 1903), umirovljenik u Zagrebu. Član PD »Sljeme« od osnutka 1950, blagajnik i knjigovoda. Organizator brojnih društvenih priredaba, izleta, sletova ptt-planinara i uređenja domova (Vugrovec, Oštrelj). Izvan Jugoslavije planinarišta po Bugarskoj, Pirenejima i Grossklockneru. ZH 1967, ZJ 1970.

Masnec Franjo (Gostenje kod Desinića 17. 11. 1911 —), stručni učitelj, drvotokar u Zagrebu. Član »Prijatelja prirode« od 1934, član zadruge »Izletnički dom« i njen blagajnik. Dio zadružne imovine čuvao je za vrijeme rata. Poslije rata u Plan. sekcijski FD »Metalac«, PD »Grič«, sada u PD »Zanatljač«. Bio je predsjednik PSH 1953, zatim predsjednik Nadzornog odbora. ZH 1962, ZJ 1955. Slika na str. 153.

Mateček Marko (Zagreb 1914 —), diplomirani pravnik u Zagrebu. Planinari od prije rata. Član PD »Sljeme« od osnutka, tajnik 1953-73. Osobito je zaslужan za osnivanje podružnica društva, organiziranje sletova ptt-planinara i uključivanje podmlatka u društvo. ST 1962, ZJ 1970, ZH 1967.

Mateček Miroslav (Zagreb 1937 —), građevinski inženjer u Zagrebu. Planinari od 1949, član PD »Sljeme«, odbornik, član Skijaške i Vodičke sekcije, pročelnik Omladinske sekcije. ZH 1970.

Mateček Olga (Zagreb 1907 —), kućanica u Zagrebu. Član PD »Sljeme« od 1950. ZH 1970, SJ 1972.

Matejak Franjo (Gornja Rijeka 1913 —), gumarSKI radnik u Križevcima. Član plan. organizacije od 1939, odbornik PD »Kalnik« od 1950, blagajnik i potpredsjednik. Predsjednik Planinarskog odbora Križevaca. Zaslужan za dom, markacije i mududruštvenu suradnju.

Matešić Đurđa (Karlovac 12. 3. 1931 — Julijanske Alpe 6. 7. 1955), studentica iz Zagreba. Član PDS »Velebit« od 1951, član AO. Smrtno se unesrećila prilikom uspona na Prisojnik. Lit.: NP 1955, 341.

Matković Petar (Senj 18. 6. 1830 — Beč 25. 3. 1898), profesor geografije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, akademik. Planinar s Torbarom i Erjavecom već 1864. na Klek i Pijesivici. Suosnivač HPI i član uprave do 1877. Lit.: NP 1961, 136.

Matoković Stjepan (Pitomača 2. 8. 1926 —), službenik u Zagrebu. Član PDZ od 1953, član PD »Rade Končar« od 1957, dugogodišnji odbornik, potpredsjednik i predsjednik. ZH 1968, SJ 1974.

Matošević Miroslav (Osijek 1. 2. 1909 —), službenik u Osijeku. Član »Prijatelja prirode« od 1926, od 1929. do danas u PD »Jankovac«, član uprave, blagajnik, domaćin doma na Jankovcu od 1951. do danas. Savezni skijaški sudac 1952-66. Bavi se planarskom fotografijom. ZH 1970, zlatna plaketa SFK Osijek.

Matošević Mišo (Osijek 13. 12. 1905 —), službenik u Osijeku. Član »Prijatelja prirode« od 1926, »Jankovca« od 1929, tajnik, blagajnik, pročelnik Foto-sekcije, Skijaške sekcije, i njen instruktor. ZH 1970.

Matz Karlo (Budimpešta 17. 7. 1903 —), šef stanicice u Zagrebu. Član PD »Željezničar« u Zagrebu od 1957, odbornik. ZH 1970.

Matz Vlado (Sarajevo 19. 11. 1931 —), službenik u Zagrebu. Član PDZ od osnutka, član i pročelnik AO i Omladinske sekcije, od 1951. u GSS, instruktor i voda tečaja. Bavi se skijanjem i orijentacijskim sportom. Izveo je više od 200 penjačkih uspona. Održao preko 150 predavanja. Istaknuti je planinarski fotograf (brojne nagrade na izložbama, samostalne izložbe 1960. i 1962). ZH 1962. Iz bibl.: Žimski pohod Komni, NP 1952, 96; U Alpama Wallisa, NP 1958, 26; U Kokrskoj Kočni, NP 1959, 134. Lit.: NP 1963, 64.

Mažuran Jelena (1909 —), prosvjetni radnik u Samoboru. Član PD »Japetić« od 1949, u upravi od 1958 (tajnik). Zaslужna za uvodenje djece u planinarstvo. ZH 1973.

Mažuranić Vladimir (Karlovac 16. 10. 1845 — Zagreb 17. 1. 1928), pravnik, sudac, podžupan, vladin savjetnik, predsjednik Banskog stola, znanstvenik, akademik, predsjednik JAZU, sin »bana pučanina«. Jedan od trojke (Frischauf i Budisavljević) koja je 1874. u Ogulinu zasnovala HPD. Tekst na str. 53. slika na str. 52.

Medić Bogomir (Hvar 11. 7. 1929 —), električar u Splitu. Član PD »Mosor« od 1962, tajnik, predsjednik od 1973, pročelnik Markacijske sekcije, član GSS, tajnik Općinskog planinarskog odbora Split. SH 1969.

Megla Ivan (Čakovec 21. 5. 1897 — Zagreb 1975), Šef računovodstva u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1950, odbornik. ZH 1968, SJ 1970. Iz bibl.: Mojih 56 godina planinarskog i radnog staža, Planinar str. 29, Zagreb 1971.

Menegelo-Dinčić Uroš (Split 29. 4. 1917 —), službenik u Rijeci. Član planinarske organizacije od 1935. Po dolasku u Rijeku član PD »Platak« i jedan od njegovih osnivača; tajnik, predsjednik i dugogodišnji odbornik. Suosnivač trofeja »Platak«, organizacijski tajnik ekspedicije na Kilimandžaro 1956., organizator brojnih uspona u zemlji i inozemstvu, zaslужan za izgradnju domova na Plataku i Snježniku. ZH 1968, ZJ 1962.

Mesarić Josip (Zagreb 21. 2. 1916 — Zagreb 1971), radnik u Zagrebu. Član AS HPD, potpredsjednik PSH 1948, tajnik 1950. Alpinist i gorski spasavač. Prvenstveni usponi na Prenju i Kleku. Bio na Mont Blancu. Iz bibl.: Alpinizam u očima omladinca, HP 1940, 120; Oslobođenje Plitvice, NP 1949, 261; Kroz sjevernu stijenu Triglava, NP 1950, 73. Slika na str. 295.

S lijeva na desno: Edo Pavšić, Ivo Mihelja (iza njega Karlo Petrečija), mr. Željko Kašpar (desno iza njega Karlo Posarić, a iza njega Josip Antončić, s naočalama); sprijeda u sredini mr. Ivo Durbešić (iza njega: lijevo Angelo Lozej, u sredini Jan Servatz, desno Dragutin Rodman); desno sprjeda Drago Mihaljević (iza njega: lijevo Rudolf Kres, u sredini Alfred Hlebec, desno Viktor Setina). Iza Rodmana je Zvonko Huzjak (s naočalama), iza Kresa Jakov Krizmanić, a desno iza njega Jakša Kopić (foto: Z. Hlebec 28. travnja 1975. na svečanoj sjednici PSH)

Mesarić Vladimir (Zagreb 7. 9. 1949 —), inženjer elektrotehnike u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1962, pročelnik Pionirske sekcije, pročelnik AO, pročelnik Komisije za alpinizam PSH, voda Jugoslavenskog pohoda u Kavkaz 1974, sudionik Hrvatske ekspedicije na Grenland 1970. i Ande 1975, instruktor u alpinističkim školama. Izveo 150 penjačkih uspona, od toga neke prvenstvene. ZH 1975. Iz bibl.: Sedmi jugoslavenski pohod na Kavkaz, NP 1974, 158.

Mesić Ivica (Zagreb 19. 1. 1952 —), student tehnologije u Zagrebu. Član PDZ od 1968, član PD »Vihor« od osnutka i njegov tajnik. Bavi se orijentacijom (15 nagrada, član republike reprezentacije), markiranjem, skijaškim natjecanjima, obilaskom transverzala i pisanjem. Član je ekipa koja je 1973. zimski traverzirala cijeli Velebit. Uspon na Kilimandžaro 1972. Iz bibl.: O reformi orijentacijskog sporta, NP 1971, 78; Osvojili smo Kilimandžaro, NP 1972, 205. Lit.: NP 1973, 57.

Mesić Petar, začasni član HPD (izabran 25. 6. 1926).

Mežnarić Stjepan (Beretinec 1909 —), stolar u Varaždinu. Član varaždinskog ogranka PD »Sjeme« od osnutka i njegov predsjednik. ZH 1972.

Mihajlović Milisav (Arilje 1937 —), službenik u Zadru. Član PD »Paklenica« od 1959, potpredsjednik. Bavi se speleologijom, zaslужan za uređenje doma u Paklenici. ZH 1969.

Mihaljević Drago (Zagreb 30. 10. 1921 —), fotograf u Zagrebu. Prije rata član »Prijetelja prirode«, Član PD »Rade Končar« od 1954, dogugodišnji član uprave, potpredsjednik, predsjednik, blagajnik; zaslужan za izgradnju kuće na Bijelim stijenama. Član Nadzornog odbora PSH. SJ 1962, ZH 1968, ZJ 1974. Slika na str. 297.

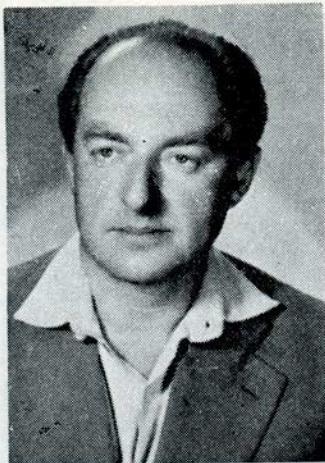
Mihaljević Krešo (Zagreb 8. 4. 1921 —), veterinar u Zagrebu. Član AS HPD, poslije rata član AO PDZ. Planinarski pisac. Iz bibl.: Kroz stijenu Pešti brda, HP 1941, 322; Alpinisti na dopustu, HP 1942, 6; Još jedan prvenstveni uspon, HP 1942, 83; Uspon na Gerlach, HP 1944, 68; Klek, smjerji glove, NP 1949, 78; Osvrt na jedan zimski uspon, NP 1949, 98; Zimski uspon Hanzovom poti, NP 1949, 166; 14 dana u Alpama Austrije, NP 1950, 329; S penjačkim užetom, NP 1952, 308.

Mihelić Jakob (Begovo Razdolje 1858 — ?), lugar u Begovu Razdolju. Od 1893. zalazio u Bijele stijene i 28. 7. 1899. odveo na njih D. Hirca koji je učinio poznatima svojim opisima. Lit.: HP 1923, 145. Slika na str. 296.

Mihoković Nikola (Zagreb 12. 4. 1945 — Kamniške Alpe 13. 10. 1967), student u Zagrebu. Član AO PDZ koji se smrtno nesrećio u Planjavi. ZH 1968. Iz bibl.: Gorsko Zrcalo, NP 1966, 212; Pašetrov previs, NP 1966, 131; Ružan san, NP 1967, 39. Ilt.: NP 1967, 271.

Mikulić Borislav, dr (Zagreb 29. 10. 1930 — 10. 1 1968), liječnik neuropsihijatar u Zagrebu, zatim u Popovači. Planinar od 1954, član PDS »Velebit«, alpinist, speleolog i gorski spasavalac. Poginuo u prometnoj nesreći na autoputu kod Novske. ZH 1968. Iz bibl.: Put u podzemlje, NP 1955, 106; Crveno jezero, NP 1956, 120; Minuta šutnje, NP 1956, 76 i 1968 55. Lit.: NP 1968, 55.

Milčetić Ivan (Varaždin 1901 —), član PD »Ravna gora« u Varaždinu, prije rata tajnik HPD »Ravna gora«. Bavio se publicistikom. ZJ 1970. Iz bibl.: Razmisljanje u dokolici o planinarstvu, NP 1963, 181; Naša Ravna gora, NP 1963, 211; Odoh u Traškošćan, NP 1964, 29.

Ivan Pačkovski

Mišta Antun (Sl. Požega 17. 6. 1924 —), metalac u Sl. Požegi. Član PD »Sokolovac« od 1951, gorski spasavalac i skijaš. ZH 1967.

Mitrović Mato (Lukač kod Sl. Požega 3. 7. 1924 —), službenik u Slav. Orahovici. Suosnivač PD »Prigorac« u Zagrebu 1948, zatim član PDZ, »Velebit« i »Sokolovac«. Suosnivač PD »Slav. Orahovica«, predsjednik, tajnik, potpredsjednik, organizator brojnih društvenih i međudruštvenih djelatnosti. Uglavnom se njegovom 14-godišnjem nastojanjem PD »Orahovica« uvrstilo među najaktivnije društva u Hrvatskoj po broju članova, raznolikosti društvenog rada i osobito angažiranjem omladine. ZH 1967, orden rada sa srebrnim vijencem.

Mlač Dragutin (Zagreb 12. 10. 1894 —), komercijalist u Zagrebu. Prije rata član HPD »Prijatelja prirode« (član uprave, blagajnik zadruge »Izletnički dom« koja je gradila dom na Glavici). Inicijator PD »Grič« (poslije PD »Runolist«), član Planinarskog odbora FISAH-a, potpredsjednik PSH 1953-6, tajnik 1956-8, potpredsjednik PSJ. Osobito je zaslužan za poslijeratnu obnovu planinarskih domova u Hrvatskoj. ZH 1962, ZJ 1955. Iz bibl.: Gorjanci, NP 1949, 101; Glavica, NP 1949, 321; Žumerak za vrijeme okupacije, NP 1954, 453; Utisci s puta na Kavkaz, NP 1957, 94. Lit.: NP 1966, 217. Slika na str. 149

Mladineo Ante, dr (Zadar 8. 6. 1914 —), odvjetnik u Zagrebu. Član PDZ od osnutka, potpredsjednik i višegodišnji odbornik, suradnik na izradi raznih planinarskih pravnih akata, sudionik u radnim akcijama, izgradnji Puntijarke. Član grupe Goranin.

Mlinac Matija (Ogulin 1932 —), šumarski tehničar u Zagrebu. Planinar od 1949. Član PDS »Velebit«, alpinistički instruktor i predavač, član GSS, pročelnik AO 1958-9. Član alpinističkog pohoda u Norvešku 1964. ZH 1968.

Mlinarić Viktor (Gorica 9. 7. 1895 —), službenik u Zagrebu. U HPD član AS, Skijaške i Markacijske sekcije. Poslije rata član PDZ i njegove Markacijske sekcije. SJ 1955. ZH 1968. Iz bibl.: Na Biokovu, NP 1952, 134; Pohodi u planine, NP 1953, 107; Sam na Velebitu, NP 1956, 1.

Mlinarić Vlado (Zagreb 5. 5. 1929 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Runolist« od 1953, član uprave, pročelnik Vodičke sekcije i organizator Stani-

ce vodiča. Član Izvršnog odbora PSH, pročelnik Komisije za vodiče, organizator vodičkih tečajeva i škola.

Modrić Andrija (Velika Pisanica 1897 —), službenik u Zagrebu. Član HPD od 1935, u Plan. sekciji FD »Dinamo« od 1947, u PDZ od osnutka U upravi 12 godina, zatim u Nadzornom odboru. Član grupe Goranin. ZH 1968.

Modrić Božo, član PD »Zavižan« u Senju. ZJ 1955. Iz bibl.: O Velebitu, NP 1952, 18.

Molnar Ladislav (Križevci 5. 7. 1922 —), inženjer šumarstva u Pakracu (sada u Bjelovaru). Član PD »Psunj« u Pakracu od 1953, potpredsjednik 1957-66. i predsjednik 1967-71. Zaslужan za izgradnju doma, ZH 1968.

Moses Dragutin (Bjelovar 1933 —), član bjelovarskog ogranka PD »Sljemec«, organizator društvenih sastanaka i izložbi. ZH 1972. Iz bibl.: Sastanci i marsevi ptt-planinara, NP 1970, 164.

Muha Josip (Dolci kod Sl. Orahovice 28. 3. 1921 —), krojač u Osijeku. Član PD »Jankovac« od 1961. i potpredsjednik društva. Član PD »Zanatlija« od osnutka, njegov predsjednik. Skijaški sudac i orienticist.

Mujić Aleksandar (Sombor 9. 10. 1911 — Zagreb 1974), željeznički inspektor u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1951, odbornik, potpredsjednik, član AO i Speleološkog odsjeka. SJ 1962, ZJ 1970.

Muretić Božo (Križevci 1930 —), nastavnik u Križevcima. Član plan. organizacije od 1952, tajnik PD »Kalinik« od 1972, inicijator osnivanja Planinarskog odbora Križevaca. Zaslужan za pomladivanje društva i planinarsko organiziranje omladine.

Mužina Vatroslav (Mala Mučna 1876 — Karlovac 26. 3. 1966), učitelj u Karlovcu. Član HPD »Martinščak« od 1923. Poslije rata tajnik PD »Dubovac«. U 90. godini života sudjelovao u proslavi 90. godišnjice hrvatskog planinarstva na Zavižanu. ZH 1962. Iz bibl.: Naš krs u okolini Generalskog Stola, NP 1953, 186; Planinarske šetnje 80.-godišnjaka, NP 1959, 138; Poklisi izlet na Bijele stijene, NP 1959, 263.

Neferović Velimir (Gradačac 19. 5. 1911 —), građevinski inspektor u Zagrebu. Član HTK »Sljemec« od 1934, pročelnik AO u HPD 1941-4, član PD »Željezničar« od 1949. i njegov suosnivač. Osnivač AO i pročelnik 1955-60, pročelnik sekcije vodiča 1966-8, osnivač Seniorske sekcije 1969. i njen pročelnik. Organizator alpinističkih tečajeva i obnove doma na Oštrcu, lakoatletičar, skijaški natjecatelj i sudac, predsjednik zbora skijaških sudaca Hrvatske 1965-70. SJ 1962, ZH 1968, ZJ 1975, zlatna plaketa SFK Zagreb, plaketa Atletskog saveza Jugoslavije.

Nemeć Vlatko (Goražde 29. 2. 1938 —), strojarski tehničar u Zagrebu. Član PD »Rade Končar« od 1968, jedan od nosilaca izgradnje objekata na Bijelim stijenama. ZH 1974.

Nepomucki Josip (Sarajevo 1898 — Sarajevo 1962), prije rata finansijski službenik u Sarajevu, 1950-61. upravitelj opservatorija na Bjelašnici. Osnivač i voditelj Skijaške sekcije HPD »Bjelašnica«, organizator izleta, tečajeva, natjecanja, izgradnje skijaškog skloništa na Kasov dolu.

Novak Petar (Vrbanj na Hvaru 11. 11. 1879 — Split 17. 3. 1968), prije rata šef Fitopatološkog odjela Poljoprivredne ogledne stanice, poslije rata upravitelj Prirodoslovnog muzeja i Zoološkog vrta u Splitu do 1952. Prirodoslovac i istraživač, poznat kao entomolog. Član HPD »Mosore« od osnutka i Giromettin drug za istraživanju spilja. ZH 1969, načrta Splita za životno djelo. Iz bibl.: Kornjaši Jadraninskog primorja, JAZU, Zagreb 1952. Lit.; NP 1968, 179.

Novak Silvije, dr (Zagreb 28. 11. 1900 —), profesor interne medicine Medicinskog fakulteta u Rijeci. Član HTK »Sljeme« u Zagrebu od 1929, poslije rata, do dolaska u Rijeku, član PD »Snježnik«, »Rijeka« i »Platak«.

Novak Vladislav (Ljubljana 18. 12. 1907 —), željeznički inspektor u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1935, odbornik, suosnivač i predsjednik Šećarske sekcije. ZH 1968.

Novaković Duško (1909 —), član PD »Platak« u Rijeci. SJ 1962, ZH 1970.

Novaković Niko, tajnik PD »Platak« u Rijeci. SJ 1962. Član riječkog pohoda na Kilimandžaro.

Novosel Natko (Garešnica 17. 9. 1910 —), sudac u Sl. Požeži. Član PD »Sokolovac« od 1955, predsjednik 1967—8, poslije odbornik. Organizator izleta, markiranja i omasovljenja društva među radnicima.

Novotni Vjekoslav (Petrinja 21. 6. 1843 — Zagreb 1. 5. 1928), gimnazijalni profesor u Zagrebu. Član HPD od osnutka, jedan od najpožrtvovanijih članova u povijesti društva, 40 godina aktivan kao odbornik, tajnik od 1901, urednik Hrvatskog planinara 1904—9 i društveni mecenac (u nekoliko navrata poklonio je društvu veće svote novaca, tako npr. 1912. za dom na Risnjaku, 1924. za sklonište na Docima u Velebitu, a 1925. 4000 dinara za Tomislavov dom). Osobita mu je zasluga da je za vrijeme krize HPD sve svoje sile i slobodno vrijeme posvetio društvu. Napisao je velik broj planinarskih putopisa, a osim toga je i autor prvih planinarskih vodiča na hrvatskom jeziku (Vodič na gori zagrebačku 1906, Vodič na Pilešvicu 1906, Vodič na Sv. Geru 1914, Sljeme 1920). Planinario je do duboke starosti. Biciklom je koncem prošlog stoljeća obilazio planine Crne Gore i Hercegovine. Na Sljemenu je bio više tisuća puta! HPD ga je izabralo za začasnog člana 8. 9. 1924. Iz bibl.: Naše Sljeme lječilište, HP 1903, 1; Na Sljemenu zimi, HP 1911, 159 i 189; Iz Zagreba preko Orjena do Kotora, HP 1904, 5 i 20; Krivošije, HP 1904, 84; Lastva, 1911, 159 i 169; Iz Zagreba preko Orjena do Kotora, HP 1907, 46 i 1908, 9; Lovčen, HP 1904, 67; Vuk na Sljemenu, HP 1927, 31; Jedna neuspjela ekskurzija, HP 1922, 113; Zimsko zdravlje, HP 1906, 51; S puta u Pilešviju, HP 1908, 73 i 92. Lit.: HP 1928, 73 i NP 1974, 135. Vidi str. 111 i sliku na str. 73.

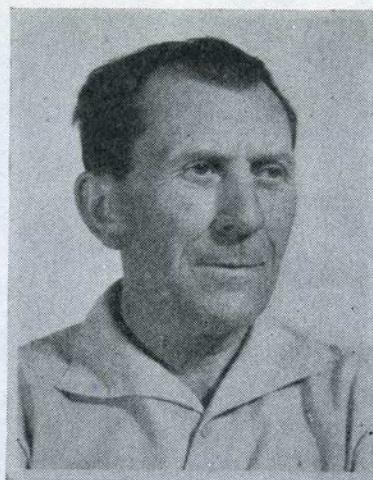
Obradović Stevan (Gospic 1911 —), službenik u Gospicu. Član HPD »Visočica« od 1929, član PD »Visočica« od osnutka, odbornik 1958—72, tajnik 1962. i 1964, organizator izleta i grane doma, predavač. ZJ 1970, ZH 1962, plaketa SFK 1970.

Oraš Igo, inženjer šumarstva. Prvi predsjednik HPD »Biokovo« u Makarskoj 1929. godine. Zaslужan za dom na Biokovu. Bio je i aktivant u HPD »Mosor«, Split (odbornik 1928—38). Izabran za začasnog člana HPD 26. 6. 1934.

Orlić Duro, dr (Ličko Petrovo selo 1886 —), liječnik, šef odjela za plućne bolesti bolnice u Dubrovniku. Osnivač HPD »Orjen« 1928, predsjednik 1929—41. Izabran za začasnog člana HPD 15. 6. 1940. Iz bibl.: U zubačkim i krivošijskim planinama, HP 1938, 313. Lit.: HP 1938, 301.

Ormanec Krešo (Zagreb 21. 1. 1942 —), geolog u Zagrebu. Član PD »Željezničar« u Zagrebu od 1961, odbornik, organizator tečajeva i orientacijskih natjecanja, vodio preko 100 izleta i obišao više od 30 transverzala. Osobito se posvećuje omladini. Uredio bilten KOPDZJ i OSA. Član Izvršnog odbora PSH i predsjednik Komisije za omladini. ZH 1975. Iz bibl.: Očekujući smjenu, NP 1970, 287; Uspon na Dinaru, NP 1973, 181.

Osrečak Vladimir (Zagreb 25. 6. 1928 —), grafičar u Zagrebu. Član PD »Sutjeska« od 1952, u PD »Grafičar« od 1954. kao odbornik, tajnik, predsjednik Gospodarske komisije i predsjednik društva od 1970. do danas. ZH 1967.

Josip Plaček

Ostrić Vlado (Delnice 1933 —), profesor povijesti u Zagrebu. Član PDS »Velebit«. Planinarskom pučišću se bavi od 1956. Osobito su zapažene planinarske marginalije u NP 1969—72. Objavljivao povijesne radove među kojima nekoliko o našem planinarstvu. Vodio knjižnicu PSH. Iz bibl. (sve u NP): Na Trtaru, 1956, 248; Na Stražištu, 1962, 49; Viduša, 1962, 203; Od Jalovca na Mangrit, 1964, 109; Poraz u planini, 1964, 71; Klekovo okno, 1965, 40; Sv. brdo, 1965, 111; Kistovi na Velebitu, 1969, 101; Velebit u pjesmi, 1970, 131; Prilozi za biografiju Marijana Dragmana, 1971, 45.

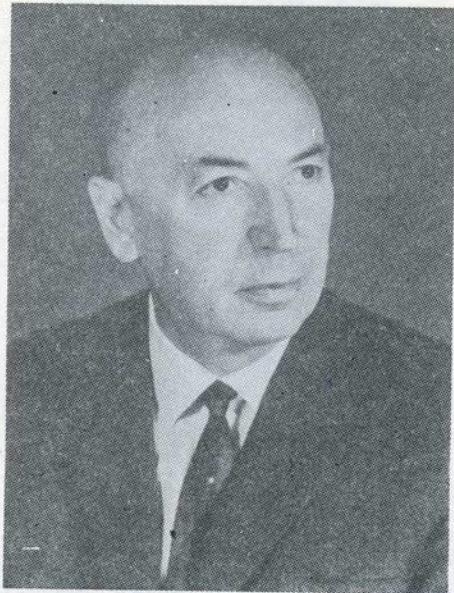
Ott Ivo, službenik u Karlovcu. Dugogodišnji tajnik PD »Dubovac«, vodio Markacijsku sekciju 1957. trasirao Karlovačku transverzalu 1958, napisao (sa Z. Kelerom) vodič po Zumberku, zaslужan za dom na Vodicama. Obilaznik brojnih transverzala u zemljama i inozemstvu. ZB/H 1968. Iz bibl.: Kako je nastala Karlovačka transverzala, 1962, 253; Veliki Snežnik, 1964, 265; Vodenica i njena okolina, 1966, 157; Dolomitske šetnje, 1967, 253; Transverzale, suvremeni oblici planinarenja, 1967, 103; Badgasteinska transverzala, 1968, 256; Badgasteinske šetnje, 1968, 253; Spilja Sliča, 1971, 117; Planinarske šetnje Schober-grupom, 1971, 55.

Ožbolt Vladimir (Zagreb 28. 6. 1930 —), upravitelj ptt-prevoza u Zagrebu. Član PD »Sljeme«, odbornik od 1956, potpredsjednik 1966—70, predsjednik 1970—3. Skijaški učitelj. ZH 1970, ZJ 1972.

Pačarić Stjepan (Osijek 2. 8. 1930 —), diplomirani ekonomist u Zagrebu. Član PD »Sljeme« od 1963, odbornik, organizator društvenih sastanaka i predavanja, propagandist. ZH 1974.

Pačkovski Ivan (Gornji Vakuf 13. 7. 1918 — Zagreb 25. 11. 1959), diplomirani pravnik u Zagrebu. Član PDZ i njegov predsjednik 1952—9, izvrstan organizator i požrtvovan radnik, osobito u izgradnji Puntijarke. Član Izvršnog odbora PSH, Nadzornog odbora PSJ, SFK, POZ. Njegovim imenom nazvan je dom na Puntijarci i godišnji skijaški memorijal na Sljemenu. Lit.: NP 1960, 41. Slika na str. 298.

Pančić Josip (Bribir 5. 4. 1814 — Beograd 25. 2. 1888), liječnik, botaničar, prvi predsjednik Srpske akademije nauka u Beogradu, vodeći znanstvenik Srbije u prošlom stoljeću. Duhovni preteča

Prof. Antun Petković

Srpskog planinarskog društva. Njegovi posmrtni ostaci sahranjeni su po vlastitoj želji na vrhu Kopaonika. Godine 1845. bio je na Velebitu i istraživao floru. Slika na str. 37.

Pany Đuro (1896—1958), pomorski kapetan u Dubrovniku. Prvi tajnik HPD »Orjen« i njegov inicijator 1928. godine. Zaslужan za izgradnju skloništa na Orjenu. Planinarski pisac. Izabran za začasnog člana HPD 25. 6. 1931. Iz bibl. (sve u HP): Boka kotorska i njena okolina, 1922, 3; Gradina na Pelešcu, 1930, 346; Planinarstvo i turizam na Jadranu, 1934, 265; Morem i kopnom od Sušaka do Ulcinja, 1937, 116 i 136; Jabuka, 1940, 100.

Papo Silvo (Dubrovnik 1898 —), zanatlija u Dubrovniku. Član HPD »Orjen« od 1933. i njegov tajnik. Zaslужan za nabavu doma na Vrbanju. Suosnivač PD »Dubrovnik« 1945. Radio na obnovi doma na Orjenu.

Pasarić Josip (Pušča u Zagorju 31. 1. 1860 — Zagreb 7. 12. 1937), gimnazijalni profesor i ravnatelj u Zagrebu, političar, publicist, urednik Obzora od 1892. do 1905. Član HPD od 1898. i jedna od najmarkantnijih ličnosti hrvatskog planinarstva između dva rata (popularni nadimak Japica), urednik Planinarskog vjesnika u Vrijencu 1910—13., urednik Hrvatskog planinara 1929—33., potpredsjednik i predsjednik HPD 1925—33. Plodan planinarski publicist. Izabran za začasnog člana HPD 8. 9. 1924. Njegovim je imenom nazvana kuća na Ivančici. Vodio je velik broj grupnih izleta po Gorskom kotaru i Hrvatskom zagorju. Iz bibl. (sve u HP, odnosno u Planinarskom vjesniku): Bjelolasica, 1911, 191; Viševica, 1911, 156; Ojstrica i Grintovec, 1911, 285, 317, 381; Kako da se u nas digne planinarski i turistički promet, 1911, 61, 93, 128, 192, 223; Na Bijelim stijenama, 1912, 318 i 1928, 101; Na Goloj Plješivici, 1921, 317; Markiranje planinarskih putova, 1913, 253; Na Bitoraju, 1913, 223; Izvor Kupe, 1913, 318; Na južnom Velebitu, 1913, 319; Promicanje planinarstva, 1914, 33; Planinarska društva u Hrvatskoj, 1922, 42; Slavenska planinarska društva, 1922, 93; Po snijegu i ledu, 1923, 1, 17; Ravna gora, 1925, 5; Treći uspon na Mount Everest, 1925,

56; Opasnost od groma u planinama, 1925, 102; Janovac, 1927, 85; O engleskom alpinizmu, 1928, 221; Na Ivančici, 1929, 294; Svečano otvorene planinske kolibe, 1929, 122; Nesreće u Alpama, 1930, 54; Državna potpora turizmu i planinarstvu, 1930, 89; Planinari, čuvajte alpsku floru, 1930, 263; O parcelaciji i regulaciji Sljemena, 1930, 319; Planinarska slava na Velebitu, 1930, 295; Planinari i »planinari«, 1931, 24; Naši planinari, istraživači špila, 131, 72; Prirodni perivoj na Rabu, 1931, 187; Otvorene novih špila na Plitvičkim jezerima, 1931, 255; Historijat HPD, 1931, 197; Preporod alpinizma, 1932, 56; Planinarstvo i sport, 1932, 146; Gradska sljemenska šuma, prirodni perivoj, 1932, 342; Otvorene planinarskog doma na Risnjaku, 1932, 301; Dovršenje visinskog puta na Velebitu, 1932, 282; Naši planinari na Alpama i Dinarskom gorju, 1933, 15; Opasnost od lavina 1933, 25; Gorski kotar I i II (Planinarski putovi sv. 1 i 2), Zagreb 1920 .Lit.: HP 1935, 90 i 1938, 1. Vidi str. 112 i sliku na str. 99.

Pašer Zvonimir (Podujevo 24. 11. 1940 — Julijiske Alpe 5. 3. 1961), student Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Planinar od 1957, član PD »Risnjak«, pogođen prilikom pohoda na Jalovec. Njegovim imenom nazvano je penjačko vježbalište blizu doma Risnjak (Pešterov prevjes, NP 1966, 131). Iz bibl.: Stari gradovi i dvorci Samoborskog gorja, NP 1960, 258. Lit.: NP 1961, 196 i 239.

Paulić Drago (Osijek 1892 —), umirovljeni turistički radnik u Zagrebu. Planinar od 1906, penjač od 1916 (prvenstveni uspon u Kleku), istaknuti planinarski fotograf (1927. izložba fotografija). Najprije član HPD, od 1923. s disidentima osniva HTK »Sljeme« gdje osobito propagira alpinizam. Planinarski pisac (Vodič na Plitvička jezera, HPD 1923, II. izdanje 1953, III. izd. 1960). Iz bibl.: Na Triglavu po smijegu, HP 1914, 20, 35, 60, 71; Špik, HP 1923, 33; Krvavec, HP 1924, 10; Fotografiranje zimi, HP 1924, 27; Mali Klek, HP 1924, 88; Sleme, HP 1925, 65; Zimski uspon na Triglav, NP 1956, 5; Prije 60 godina na Jalovcu, NP 1973, 73; Mala Klečica, NP 1973, 111. Lit.: NP 1964, 105.

Pavešić Petar (1. 8. 1897 —), od 1913. član CAF, poslije prvog svjetskog rata u HPD »Bitoraj«, »Risnjak« i »Učka«, poslije drugog rata PD »Platak«. Iz bibl.: Zagradski vrh, NP 1971, 206; Bruno Bitović i Viševica, NP 1972, 139.

Pavich Pfauenthal Alfons, rodom Poljčanin, počamjenski Dalmacije u Zadru. PD »Liburnia« izdala je 1907. njegovu knjigu »Mosor« na hrv. jeziku, i tal. jeziku, s panoratom mosorskog obzora u prilogu. Lit.: NP 1961, 140.

Pavletić Rudolf (Trst 1906 —), viši građevinski tehničar, u Opatiji od 1952. Član SPD u Mariboru od 1924, član PD »Opatija« od 1952, odbornik i tajnik. Zaslужan za dom na Poklonu i Lisini. Zlatna plaketa OPS Rijeka i zlatna medalja SFKH 1970. za 30 godina djelovanja.

Pavlić Marko (Ledenice 11. 12. 1933 —), službenik u Rijeci. Član PD »Platak« od 1950, u PD »Kamenjak« od 1962, odbornik, predsjednik. Sudjelovao na izgradnji domova, organiziraju plan. sekcijsa u školama, markacist, član GSS. Usponi na Kilimandžaro 1969, Mont Blanc 1971, Monte Rosu 1972. itd. ZH 1969, SJ 1970. Iz bibl.: Pole, pole! Na Uhuru peak. PL 1970, 4, 34, 65.

Pavlović Mila (Lužani kraj N. Kapele 14. 5. 1926 —), knjigovoda u Sl. Požegi. Suosnivač PD »Sokolovac« 1950, odbornik, blagajnik od 1955. do danas.

Pavlović Stjepan (Pakrac 25. 11. 1923 —), urar i zlatar u Pakracu. Suosnivač PD »Psunj«. Radio na propagandi i izgradnji doma. ZH 1971, ZJ 1973.

Pavoković Roko (Virovitica 1899), fotograf u Virovitici. Član HPD »Papuk« u Virovitici od osnutka 1928. Poslije rata više godina predsjednik PD »Papuk«. ZH 1968.

Pavšić Eduard (Sanski most 6. 6. 1921 —), elektromonter u Zagrebu. Član PD »Zanatlija« od osnutka, tajnik društva 1964-73, tajnik POZ, član Izvršnog odbora PSH, predsjednik Komisije za transverzale i markacije, predavač i pisac (Zanatski list, NP). Bavi se markiranjem, fotografijom (tri izložbe) i obilaskom transverzala (15). ZH 1968, SJ 1970. Iz bibl.: Transverzalci u Hrvatskoj, NP 1969, 169 i 1973, 138. Slika na str. 297.

Pelosa Aldo (Rijeka 28. 4. 1932 —), ekonomist u Rijeci. Od 1945. godine član PD »Rijeka« i PD »Platak«, od 1953. u PD »Torpedo« odbornik, predsjednik, referent za skijanje, referent za orijentacijska natjecanja, skijaški natjecatelj. ZH 1972.

Peponik Adalbert (Varaždin 1909 —), nastavnik u Zagrebu. Za vrijeme rada u Budimčini suosnivač PD »Mileograd« od 1953. i dugogodišnji tajnik. ZK 1970.

Perić Duro (Očestovo kod Knina 1927 —), bankovni službenik u Zadru. Član PD »Paklenica« od 1955. odbornik i dugogodišnji predsjednik. Pod njegovim vodstvom društvo se afirmiralo u Zadru. Bavi se organiziranjem izleta, planinarskom publicistikom (dnevni tisak, Zadarska revija, Narodni list, NP), a osobito uređenjem doma u Paklenici. ZH 1969, orden rada za zasluge u planinarstvu.

Pernek Stjepan (Ivanec 7. 12. 1906 —), službenik u Zagrebu. Član HPD od 1936, u PD »Grič« od 1950, u PD »Runolist« od 1953, u PD »Željezničar« od 1960.

Petanović Zlata (Dugo Selo 14. 12. 1899 —), učiteljica u Jastrebarskom. Član PD »Jastrebarsko« i njegov tajnik od 1959. do danas. ZH 1967.

Petković Antun (Sl. Požega 17. 1. 1903 —), profesor i direktor gimnazije u Sl. Požegi, bavio se književnošću i povijesu. Prijе rata član Sokola (1925. objavljuje brošuru »Sokolsko društvo Sl. Požega 1905-1925«). Predsjednik PD »Sokolovac« s manjim prekidima od 1958. do danas, predsjednik POS od 1967. do 1974, član Glavnog odbora PSH. Pisao planinarske vodiče (Ljeto i zima u Požeškim planinama, 1956; S požeškim planinarama Papuk planinom, 1956). ZJ 1962, ZH 1972, zlatna plaketa SFKH 1967. i druga odlikovanja. Iz bibl.: Stazama Psiunjia, NP 1968, 193; Planinski pejzaži Slavonije, NP 1967, 17; 70 godina planinarstva u Sl. Požegi, NP 1970, 309; Na vidičkovu Slavoniju, NP 1971, 195; Planinarstvo u Slavoniji, NP 1972, 285. Lit.: NP 1973, 31. Slika na str. 300.

Petrak Stjepan (Pakrac 1893 — Pakrac 1958), stolar u Pakracu. Suosnivač PD »Psunj« 1953, predsjednik 1953-8, zaslužan za izgradnju doma.

Petran Josip (Puščina 1915 —), profesor u Varaždinu. Član PD »Ravna gora« od 1956, voda Omladinske sekcije, tajnik društva, tajnik ZPP. Zaslужan za razvoj planinarstva u Hrvatskom zagorju. ZH 1970. Lit.: NP 1963, 237.

Petrić Andrija (Hirska Bistrica 19. 7. 1907 —), stručni učitelj u Rijeci. Član CAF 1924, u PD »Platak« od 1949, suosnivač PD »Torpedo« 1953. i njegov predsjednik do 1959. Predavač i planinarski publicist, alpinist (vrhovi iznad 4000 m). ZH 1962, ZJ 1970.

Petrić Vilim (Rijeka 10. 2. 1935 —), tokar u Rijeci. Član PD »Torpedo« od osnutka 1953, odbornik, vodič. Bavi se markacijama. Usponi iznad 4000 m (Ararat 1970). ZH 1972.

Petrović Marijan (? — Split 1965), knjižar u Splitu. Prijе rata član HPD »Mosor«, odbornik, osnivač i pročelnik Foto-sekcije, Giromettin suradnik.

Marijan Petrović

Njegova knjižara u Marmontovoj ulici bila je tradicionalno sastajalište planinara. Poslije rata član PD »Mosor«. Lit.: NP 1966, 77. Slika na str. 301.

Piasevoli Ankica, član PD »Paklenica« u Zadru ZH 1966.

Pilar Duro (Sl. Brod 23. 4. 1846 — Zagreb 19. 5. 1893), profesor mineralogije i geologije na Zagrebačkom sveučilištu, akademik. Suosnivač HPD i njegov stvarni pokretač, potpredsjednik 1878-81. Lit.: HP 1900, 109; Vrijenac 1913, 95; NP 1954, 84. Vidi str. 60 i sliku na str. 5.

Piljek Stjepan (Zagreb 1912 — Zagreb 1975), službenik trgovачke struke u Zagrebu. Član PD »Runolist« od 1929, u HPD od 1936 (suosnivač Omladinske sekcije), tajnik Planinarske sekcije FD »Lokomotiva« 1946, suosnivač i tajnik PDZ (1949-54. kao profesionalac), osnivač i pročelnik Markacijske sekcije. Od 1964. u PD »Željezničar«, od 1970. u PD »Lipa«. Godine 1961. tajnik Komisije za objekte PSH. Prijе rata alpinist (alpinistička škola 1938. i 1958.), bavio se fotografijom, skijanjem i transverzalam, bio član GSS i radio na uređenju objekata ZH 1962, ZJ 1970. Iz bibl.: S izleta na Strahinjicu, NP 1952, 156. Lit.: NP 1949, 110.

Pindulić Dinko (Pula 22. 6. 1918 —), službenik u Rijeci. Prijе rata član HPD »Velebit« na Sušaku od 1934, u PD »Torpedo« od 1953 (suosnivač, tajnik i predsjednik). Član GSS. ZH 1962, SJ 1970.

Pipinčić Branimir (Križevci 2. 4. 1923 — Zagreb 28. 12. 1960), nastavnik u Žumberku, Hrašćini i Zagrebu. Osnivač PD »Hrašćina« 1952. u osmoljetki. Inicijator izgradnje piramide na Siji. Suradnik NP, SJ 1955. Iz bibl.: Nešto o Žumberku, NP 1952, 80; Prvi put s najmladima na Ivančići, NP 1952, 169; Kroz Žumberak, NP 1953, 349; Piramida nad Hrašćinom, NP 1954, 309; Po obroncima Ivančice, NP 1955, 97; Poljička planina, NP 1957, 85; Uzdruž i popriječko Ivančicom, NP 1957, 145. Lit.: NP 1961, 239.

Ing. Ante Premužić

Pirc Dragica (Trst 1927 —), službenica u Zagrebu. Član PDZ od 1948, naslov alpinistkinje stekla 13. 5. 1956. (prva u Hrvatskoj), pročelnik AO PDZ, odbornik u društvu, član Komisije za alpinizam PSH. Iz bibl.: Žene i alpinizam, NP 1958, 221.

Pisačić Hižanovečki August (Trst 1859 — ?), građevinski inženjer u Zagrebu, dugogodišnji predsjednik vladinog Građevinskog ureda, 25. g. gradski zastupnik. Kao član HPD osobito sudjelovao u građevinskim akcijama, autor nacrta za dogradnju kuće na Sljemenu. U tu svrhu je proučavao nacrte plan. kuća u alpskim zemljama i tipove seoskih kuća u našim planinama. Izabran za zaslužnog člana HPD 8. 9. 1924. Iz bibl. (sve u HP): Nešto o vremenu, 1922, 94; Označavanje puteva, 1924, 166; Troškov nadogradnje Tomislavova doma, 1926, 146; Uspon na Kilmundžaro, 1928, 202; Nešto o gradnji planinarskih kuća, 1928, 47; Pravo na markiranje puteva, 1930, 121; Problemi Zagrebačke gore, 1932, 108. Vidi str. 111 i sliku na str. 93.

Plaček Josip (Bugojno 16. 9. 1897 —), službenik u Sarajevu, od 1934. u Zagrebu član HPD »Bjelašnica« od 1924. do 1934, član središnje HPD u Zagrebu, njen tajnik i pokretač društvenih akcija. Ištaknuo se kao fotograf, pisac, u radu s omladnjom i kao član Alpinističke sekcije. ZH 1968, SJ 1962. Iz bibl.: Maglić, HP 1933, 75; Durmitor i istočne bosanske planine, HP 1934, 11; Izlet na Biokovo, HP 1935, 183; Od Sušaka do Sarajeva, HP 1936, 289, 327; Ljepote manje poznatih bosanskih planina, 1937, 374; Srednjo-bosanskim gorjem, HP 1938, 285; Uspon na Čabulju, HP 1942, 121; Sjećanje na Cvrsnicu i gradnju kuće na Vilincu, NP 1967, 244; Moj prvi izlet na Cvrsnicu, NP 1973, 104. Lit.: NP 1967, 241. Slika na str. 299.

Plavec Ivan (Zagreb 1914 —), službenik u Zagrebu. Suosnivač PD »Sljeme« i stalno njegov odbornik (referent za propagandu, organizator ptt-sletova, orijentacijskih natjecanja, Automoto sekcije, briga o domu na Vugrovcu i za podmladak, potpredsjednik 1960-73). ZH 1967, ZJ 1970.

Pleić Ivo (Omiš 18. 11. 1911 —), strojarski tehničar u Zagrebu. Član PD »Sljeme« od 1953, odbornik i organizator brojnih društvenih akcija. ZH 1968, SJ 1970.

Pleško Miroslav (Split 19. 11. 1938 —), elektroinženjer u Zagrebu. Penje od 1961, alpinist od 1966, pročelnik AO PDS »Velebit« 1970, gorski spasavac. Iz bibl.: Moja prva šestica, NP 1963, 29; O soči-penjanju, NP 1965, 179; Sjećanje, NP 1968, 155.

Plevnik Zvonko (Višovitica 1901 — Karlovac 1974), direktor štamparije »Ognjen Prica« u Karlovcu. Planinar od 1927, član PD »Dubovac« od 1949, tajnik i predsjednik. Zaslужan za uređenje kuća na Vodicama i Kalvariji te gradine Dubovac. ZH 1971.

Plotnikov Maksimilijan, dr (Leipzig 14. 1. 1909 — Švicarske Alpe 15. 4. 1954), inženjer-fotokemičar, šef Istraživačkog odjela »Fotokemike«, pisac stručnih knjiga i radova (25). Član Plan. sekcije FD »Dinamo« od 1946, član PDZ od osnutka, član AO od 1949, fotograf, skijaš i instruktor. Poginuo prilikom spusta u ledeničkom masivu Bernina (Švicarska). Njemu u spomen organiziran je skijaški memorijal »Maks Plotnikova na Medvednici i nazvano PD »Maks Plotnikov« u Samoboru. Iz bibl.: Primjena infracrvene fotografije, NP 1949, 269; Utisci s puta po planinama Makedonije, NP 1953, 334; Lit: NP 1954, 270 i 1962, 33. Slika na str. 305.

Podgornik Dinko, oficir JNA u Zagrebu. Član PDZ. Potpredsjednik PSH 1961-4. ZH 1962.

Polanski Aleksandar (1902), pukovnik JNA u miru u Zagrebu. Prije rata bankovni činovnik i (1924) tajnik HPD podr. »Željezna gora« u Čakovcu; poslije rata član PD »Sutjeska« u Zagrebu, član Izvršnog odbora PSH, vodio knjigovodstvo Saveza. ZH 1962.

Polchert Vlado (Zagreb 2. 4. 1938 —), inženjer u Zagrebu. Član PD »Željezničar« od 1959, odbornik vodič, traser orijentacijskih natjecanja. ZH 1979.

Pompe Viktor (Jurklošter 26. 7. 1903 —), službenik u Zagrebu. Član PD »Prijatelja prirode« od 1935, u PD »Željezničar« od 1950, požrtvovan odbornik. SJ 1962, ZJ 1970.

Pomper Ivo, dr (Križevci 1903 —), diplomirani pravnik u Križevcima. Osnivač HPD »Kalinik« 1924, odbornik, potpredsjednik 1934-41. Član uprave HPD u Zagrebu 1939-41. Poslije rata predsjednik PD »Kalinik« 1956-60, te potpredsjednik 1966-70. Zaslужan za razvitak planinarstva u Križevcima, gradnju doma i konzervaciju gradine Kalnik. Po-kretač brojnih akcija. SJ 1962. Lit: NP 1963, 237.

Poljak Josip, dr (Sl. Orahovica 15. 11. 1892 — Zagreb 19. 8. 1962), direktor Geološko-paleontološkog muzeja u Zagrebu, eminentan stručnjak za geologiju krša i speleologiju, znanstvenik i popularizator prirodnih znanosti. Član HPD, potpredsjednik 1927-30, osnivač Sekcije za istraživanje spilja 1928, urednik Hrvatskog planinara 1914-28, urednik Fotografskog vjesnika HPD 1926-7, pisac »Planinarskog vodiča po Velebitu« (HPD, Zagreb 1929). Zaslužni član HPD (zabran 26. 5. 1931) i začasni predsjednik Speleološkog društva Hrvatske. ZJ 1955. Iz bibl.: Iz hrvatskih krških krajeva, Vjenac 1913, 61; Krš, HP 1923, 6, 28, 40, 67; Preŋ planina, HP 1928, 189; Preko Volujaka do Trnovackog jezera, HP 1930, 275; Durmitor, HP 1931, 7, 34, 66, 85, 113; Komovi, HP 1932, 35; Bjelasica, 1932, 69; Nekoneće pećine zagrebačke i samoborske gore, HP 1933, 222, 256, 305. Lit: NP 1959, 111 i 1962, 193 (s bibliografijom). Vidi str. 138 i sliku na str. 113.

Poljak Zeljko, dr (Zagreb 4. 9. 1926 —), primarius Kliničke bolnice, docent Medicinskog fakulteta u Zagrebu, znanstvenik. Član Plan. sekcije FD »Dinamo« od 1947, član PDZ od osnutka, suosnivač

PDS »Velebit«, član AO PDZ 1950, osnivač AO PDS »Velebit«, odbornik »Velebita«. Član Izvršnog odbora PSH, predsjednik komisije za GSS 1958, urednik Naših planina od 1959. do danas, potpredsjednik Saveza od 1971, predsjednik SD »Medićnare«. Planinarski pisac, teoretičar, fotograf i predavač. Osobito angažiran na zaštitu prirode (član republičkog savjeta za zaštitu prirode). Prvenstveni usponi u Dinari i Prokletijama, usponi u gotovo svu evropsku gorju; izvan Europe Ararat, Erdžes i Bezmeni vrh u području Anapurne (1971, prva hrvatska zastava na jednom himalajskom vrhu). Pisac planinarskih vodiča: Klek 1959, Učka 1967, Velebit 1969, Medvednica 1970, Planine Hrvatske 1974. itd. Oko 50 članaka u Našim planinama i još toliko u drugim časopisima (Planinski vestnik, Priroda, Povijest sporta, Sportska tribina, Alpinizmus itd.). ZJ 1962, ZH 1968, ZBH 1968, Z PZS 1975, srebrna plaketa SFKH itd. Lit.: bilješka u knjizi »Planine Hrvatske« str. 8, Zagreb 1974. Slika na str. 189.

Posarić Juraj (Zagreb 3. 8. 1949 —), student u Zagrebu. Član PD »Grič« od 1954, u PD »Željezničar« od 1961. Iстакнуо se kao speleolog, fotograf i orijentacijist. Član SO od 1965, pročelnik 1967, tajnik Komisije za speleologiju PSH i PSJ od 1971. Speleološki pisac, instruktor i voda istraživanja. ZH 1975. Iz bibl.: Prvi put u podzemlju, NP 1966, 132; Ne po nordijskom, već po humanom sistemu, NP 1973, 184; Opasnosti od groma u speleološkim istraživanjima (s V. Božićem), NP 1974, 33; Tvrdoglav biti ili ne?, NP 1974, 102; Sto želimo od planinarske orijentacije, Zbornik Simpozija planinara Jugoslavije, Zagreb 1974.

Posarić Karlo (Beč 7. 8. 1919 —), službenik u Zagrebu. Član HPD od 1933, od 1960. u PD »Željezničar«, 1974. osnivač PD »Medvednica«. ZH 1970. Slika na str. 297.

Praunspurger Fran, dr (Varaždin 1892 — Križevci 1952), liječnik u Križevcima. Suosnivač HPD »Kalinik« 1924, tajnik 1939—41. Poslije rata potpredsjednik PD »Kalinik«. Radio je na obnovi doma, zaštiti riječke flore, osnivanju GSS, a pisao je i planinarske članke.

Pražić Mihajlo, dr (Pakrac 29. 11. 1906 —), liječnik, specijalist otolaringolog, šef Audiološkog centra i profesor Medicinskog fakulteta u Zagrebu, znanstveni radnik. Prije rata član HPD. Planinar od 1921. s B. Gušićem. Plodan suradnik HP i NP, istaknuo se kao teoretičar, te članicom toponomastičkog i polemičkog karaktera. Iz bibl.: Nekoliko razmatranja o planinarstvu, HP 1935, 295; Kako se brani planinarstvo, HP 1936, 331; Historijski počeci današnjeg planinarstva, HP 1937, 1; Triglavská říta, HP 1939, 50; Medvednica, 1939, 324; Pješevica i Pješevica, HP 1940, 99; Planinarstvo i naša toponomastika, HP 1941, 57; Ime i sadržaj planinarstva, NP 1959, 153; Nepoznata Učka, NP 1960, 250; Sto je planinarstvo, NP 1962, 220; Planinarstvo u starijoj dobi s medicinskom gledišta, NP 1964, 261; Neke planinarske greške na Velebitu, NP 1965, 87; Neki problemi Medvednice, NP 1964, 225; Motorizacija i planinarstvo, NP 1966, 79; Mrtvo more, NP 1967, 200; Kriza našeg planinarstva NP 1968, 261; Planinarsko i neplaninarsko pisanje, NP 1969, 129. Lit.: NP 1961, 217.

Prebeg Zlatko, dr (Zagreb 1890 — Zagreb 1. 5. 1975), odvjetnik u Zagrebu. Član HPD, tajnik 1921—3. i 1925—31, potpr. 1933—6, značajna ličnost u hrvatskom planinarskom životu između dva rata. Izabran za začasnog člana HPD 21. 5. 1937. Iz bibl.: Od Begova Razdolja do Bijelih stijena, HP 1922, 132; Planinarstvo i promet stranaca, HP 1923, 43; Organizacija HPD u sadašnjosti i budućnosti, HP 1924, 150; Kongres Saveza planinarskih društava Jugoslavije, HP 1930, 372; Po Biokovu i oko nje, HP 1931, 276.

Ivica Sudnik

Premužić Ante (Slavonski Kobaš 1889 —), inženjer šumarstva u Zagrebu. Osobito zaslужan za izgradnju uzdužne visinske turističke staze kroz sjeverni i srednji Velebit u doba dok je bio na čelu. U rekcije suma u Sušaku (1926—35). Mnogo je planinario po Velebitu s I. Krajačem i istraživao nepoznate predjele. HPD ga je izabrao za začasnog člana 26. 6. 1934, a PDZ za počasnog člana 1975. Iz lit. (sve u HP): Rožanski kukovi 1930, 18; Postanak i znamenitost Velebita, 1930, 298; Silaz u jamu Varnjaču, 1930, 163; Crkvene, 1931, 325; Obuća planinara u kršu, 1932, 302; Novi visinski put u s. Velebitu, 1932, 18; Turističko otvaranje Velebita, 1933, 143; Velebitski listići, NP 1960, 4; Nekad bilo, sad se spominjalo, NP 1966, 73. Lit.: NP 1960, 4. Slika na str. 302.

Prerad Milan, (Počitelj 15. 2. 1911 —), sudac, do 1954. u Sl. Brodu, otada sudac u Ogulinu. Predsjednik PD »Klek« od 1961. do danas. SJ 1958, ZH 1967.

Pruginić Branko (Končanica 20. 2. 1931 —), nastavnik u Pakracu. Član PD »Psunj« od 1959, odbornik od 1963, tajnik od 1966, predsjednik od 1971. Član SFK. Vodio skij-sekciju 1959—63. Vrstan organizator i propagandist. Iz bibl.: 20 godina PD »Psunj«, NP 1974, 27.

Pšeld Gustav (Varaždin 1903 —), prije rata član HPD »Ravna gora« u Varaždinu, poslije rata član PD »Ravna gora« i njegov predsjednik. Osnivač sekcije seniora i njen predsjednik. Zaslужan za izgradnju domova na Ravnoj gori. SJ 1962, ZJ 1970. Lit. NP 1963, 237.

Puhovski Stjepan (Zagreb 3. 12. 1910 —), član HPD, član PDZ od 1949, aktivan u izgradnji Puntištarke i (prije teškog oboljenja 1966) u radu Sekcije vođača, sudionik planinarskih skijaških natjecanja. SH 1970.

Radimir Dragutin (Dobrota 3. 8. 1889 —), diplomirani šumarski inženjer, danas šumarski direktor u miru, odlikovan specijalnom počasnom zlatnom diplomom Visoke škole za šumarstvo u Beču prigodom 50-godišnjice (1912—1962) redovitog diplomiranja na toj istaknutoj evropskoj visokoj školi. Prije rata član HPD, član PDZ od osnutka društva

Prof. Ivan Rengjoe

1948., vrstan planinarski fotograf i predavač. Prošao gotovo sve planine Europe i djeleme Sjeverne Amerike, posebno se istakao stručnim radom na pošumljavanju južne Dalmacije i Crnogorskog primorja, Bosne (Trebević) i Srbije (Zlatibor); veoma zaslužan u radu na zaštiti prirode. SH 1970.

Radenović Svetozar Santo (Rijeka 12. 8. 1911 — Rijeka 1974), poslovoda u Rijeci. Član »Unione operai escursionisti italiani« od 1925, PD »Carsa« od 1927, Skijaško planinarske sekcije FD »Jedinstvo« od 1945, Skijaško planinarske sekcije FD »Primorje« od 1946. Član »Platak« od 1948. do smrti. U PD »Platak« pročelnik Sekcije za markiranje i član AO. Predsjednik Komisije za Riječku transverzalu i markacije OPS Rijeka. Bavio se speleologijom, skijanjem i osobito markiranjem (od 1945. do smrti markirao 1400 km staza). Uspon na Kilimandžaro 1958. Dobrovoljni davalac krvi 20 puta. ZH 1962, ZJ 1962, zlatna plaketa SFKH. Iz bibl.: Rad sekcije za markiranje PD »Platak«, Planinarski list 1972, 59. Lit.: NP 1973, 229. Slika na str.

Rakoš Edvin (Zagreb 9. 10. 1924 —), službenik u Zagrebu. Alpinistički instruktor od 1952, planinarski publicist i istaknuti fotograf. Uspon na Kilimandžaro 1958. ZJ 1962. Iz bibl.: Trebević, Juhorina, Romanijska, NP 1952, 144; Uspon na Jalovec, NP 1954, 151; Na planinama BiH, NP 1954, 376; Tehnički opis prvenstvenih uspona u Magliću, NP 1954, 408.

Rapotec Franjo (Beograd 2. 6. 1937 —), službenik u Zagrebu. Planinar od 1949, član PDS »Velebit«, odbornik društva, alpinist i spasavalac. Član Izvršnog odbora PSH, pročelnik Komisije za vodice. ZH 1968.

Redenšek Vlado (Odra 9. 6. 1889 — Zagreb 2. 3. 1972), željeznički službenik u Zagrebu. Član PDZ od 1948, član PD »Željezničar« od osnutka, osnivač Speleološke sekcije u PDZ i PD »Željezničar«, referent za speleologiju PSH. Istaknuti speleolog i

speleo-entomolog koji je kao amater postigao ugled u znanstvenom svijetu. Speleologijom se bavio od 1930. Njemu u čast nazvan je 1953. spiljski kukac iz Cerovačkih pećina Redenšekia likana, a 1954. Niphargus orcinus Redenšeki. ZJ 1955, ZH 1969. Iz bibl.: Koja nam korist od istraživanja Spilja, NP 1950, 3; Spilje u ratu, NP 1950, 20; Krš i krški fenomeni NP 1954, 208, 333; Stvaranje soga, NP 1954, 521; Mjerenje dubina ponora, NP 1950, 218; Popis spilja i ponora u Hrvatskoj, NP 1959, 180, 229, 276; 1960, 137, 236; 1961, 147. Lit.: NP 1972, 147. Slika na str. 171.

Regner Boris (Sinj 8. 11. 1908 —), prije rata živio u Splitu, poslije rata u Beogradu gdje je umirovljen kao profesor na Višoj upravnoj školi. Član HPD »Mosor« od 1931, odbornik, osnivač Skijaške sekcije, pročelnik Omladinske i Markacijske sekcije. Od 1951. član PD »Pobeda« u Beogradu. Istaknuo se kao planinarski psac (HP, NP, Priroda, Planinski vestnik, Planinarski list, dnevna štampa). Iz bibl.: Nekoliko dana s dinarskim gorštakom, HP 1934, 187; Preko Svilaje na Troglav, HP 1937, 366; Kamešnica planina, HP 1938, 70 i 117; Planinarstvo u Dalmaciji i Umberto Girometta, HP 1939, 183; Planinarstvo u Splitu, pokret s tradicijom, u brošuri »PD Mosor, Split, 1926-51«, str. 21; Jedan doživljaj na Stolovima, NP 1968, 157; U Toplici i na Jastrepici, NP 1969, 149; Zapisi o mosorskim lugarima, NP 1970, 127; Hrvatskim zagorjem, NP 1971, 91; Tamo gdje je čovjek čovjeku čovjek, NP 1973, 145; Izlet planinara u ravnicu, NP 1973, 209; Kako smo proslavili 100-godišnjicu, NP 1974, 150.

Regović Franjo (1930 —), član PD »Japetić« u Samoboru od 1948, odbornik i član Gospodarske komisije. ZH 1973.

Rendulić Miljenko, dr (Varaždin 13. 1. 1913 —), pravnik, direktor Zavoda za statistiku SR Hrvatske u Zagrebu. Član PD »Priroda« i predsjednik. Potpredsjednik PSH 1956-61. ZH 1962, ZJ 1955.

Rengjoe Ivan (Ilok 15. 5. 1884 — Zagreb 9. 5. 1962), srednjoškolski profesor, od 1910 u BiH, pretežno u Sarajevu, od 1938. u Zagrebu. Ravnatelj prve klasične gimnazije u Zagrebu 1939-45. Tajnik HPD »Bjelašnica« u Sarajevu od 1923. Suosnivač DP BiH 1921. i njegov potpredsjednik. Urednik Hrvatskog planinara 1939-44. Predsjednik Hrvatskog športskog kluba u Sarajevu 1913, predsjednik Hrvatskog numizmatičkog društva 1940, urednik Numizmatičkih vijestih od 1939. Poznat i kao numizmatičar. Iz bibl. (sve u HP): Plasa, 1924, 72; Bočićko jezero, 1924, 109; Južne hrvatske planine, 1940, 232; Najočitnije hrvatsko velegorje, 1941, 263; Zvezda planina, 1942, 1; Bilješke s otoka Paga, 1942, 70; Stećci ili mramorovi, 1942, 105; Hrvatski alpinizam, 1943, 126. Lit.: Historijski zbornik 1962 (B. Zmajić); HP 1944, 94. Slika na str. 304.

Ribarović Davor (Split 24. 3. 1939 —), inženjer arhitekture u Zagrebu. Planinar od 1960, član PDS »Velebit«, pročelnik AO 1963, predsjednik Komisije za alpinizam PSH 1969, član GSS. Bavio se penjanjem (nekoliko prvenstvenih uspona) i orijentacijom (član pobjedičke ekipe na prvenstvu Jugoslavije 1963). Planinarski publicist. Iz bibl. (sve u NP): Sa Dedca na Klek, 1958, 198; Dolomitski dnevnik, 1962, 150; S krpljama po Velebitu, NP 1963, 49; Impresije iz Norveške, 1965, 7; Duh jedne generacije, 1965, 59; Fragmenti bez naslova, 1965, 71.

Rihtarić Milivoj (Varaždin 10. 11. 1927 —), profesor u Varaždinu. Suosnivač PD »Zavičan« u Senju, poslije član PD »Grebengrad«, njegov predsjednik i potpredsjednik. Planinarski predavač i propagandist. ZH 1967, SJ 1970.

Rihtman Zvone (Sušak 23. 8. 1899 —), pravnik stručnjak, predsjednik Višeg privrednog suda u Zagrebu. Predratni alpinist; predsjednik Suda časti PSH, član PDZ od 1951, odbornik, potpredsjednik i predsjednik 1961-7. Još i sada, u poodmakloj dobi, svakogodišnje se penje na Triglav. ZH 1968.

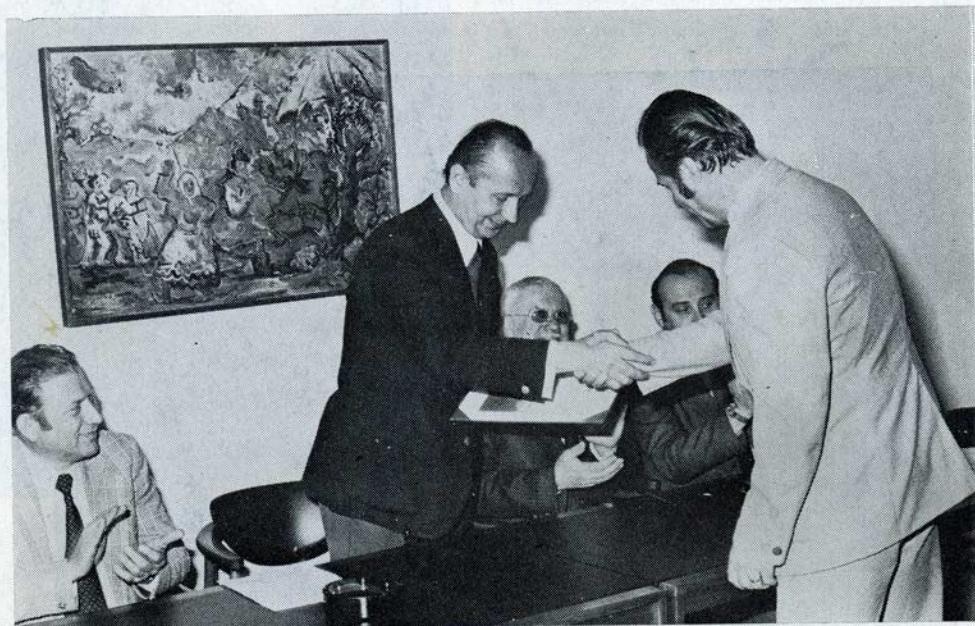
Nova kuća na Pesku kod Koprivnice

PD »Bilo« iz Koprivnice otvorilo je 27. srpnja novu planinarsku kuću na kalničkom ogranku Pesek (293 m) iznad sela Subotice, desetak km od Koprivnice. Kuća se nalazi usred šumovitih ogranaka Dugačkog brda s lijepim pogledom na Podravini i mađarske ravnice. Od podravske cestovne magistrale (Koprivnica — Varaždin) ima do kuće pola sata laganog uspona. Kuća ima tri prostorije koje su uređene dobrotoljnim radom marljivih članova PD »Bilo«. Objekt je Armija ustupila na korištenje dijelom planinarima, dijelom šumariji. To je prvi planinarski objekt u gornjoj Podravini. Prigodom svečanog otvaranja izveden je birani kulturno-zabavni program u kojem je sudjelovao pjevački zbor društva »Napredna žena« iz Hle-

bina, VIS, dječji balet i recitatori. Zasluzni članovi društva nagrađeni su diplomama. Otvorenu su prisustvovali predstavnici društveno-političkih organa i organizacija, među ostalima predsjednik općinske skupštine Koprivnica drug Stjepan Kapusta i ing. Pavle Gaži, generalni direktor »Podravke«. U ime PSH pozdravio je prisutne dr Željko Poljak i čestitao članovima PD »Bilo«, a također su govorili i delegati zagrebačkih i zagorskih društava. Na proslavi se okupilo oko 200 planinara koji su nakon službenog dijela nastavili slavlje, još uvijek u znaku stoljetnice hrvatskog planinarstva. Priredbu je uspješno i požrtvovno vodio predsjednik društva dr Milivoj Kovačić. (Ž. P.)

PSH odlikovao reviju »Vikend« zlatnim znakom

U četvrtak 12. lipnja održana je u »Vjesnikovoj« sobi za konferencije neobična svečanost. Tom prigodom je delegacija PSH predala uredniku »Vikenda« Miljenku Srdiću Zlatni znak PSH. Delegaciju PSH je predvodio dr Željko Poljak, potpredsjednik i urednik NP, a s njim su bili tajnik Nikola Aleksić, predsjednik Komisije za povijest planinarstva PSH Ivica Sudnik i predsjednik Planinarskog odbora Zagreba Zdravko Ceraj. Kuću »Vjesnika« su predstavljali glavni direktor Marinko Grujić, direktor izdavačke djelatnosti Vinko Luncer, glavni urednici »Vjesnika«, »Večernjeg lista«, »Sportskih novosti«, brojni novinari i svi članovi redakcije »Vikenda«.

Ovo odlikovanje dodijelio je PSH »Vikend« zbog njegovih zasluga na širenju planinarstva i taj gest obrazložio slijedećim pismom:

»Izvršni odbor PSH sa zadovoljstvom je pratio sve priloge koji su u Vašem cijenjenom listu bili posvećeni planinarskoj ideji i propagandi njene rekreativne djelatnosti. To je posebno došlo do izražaja u ovoj posljednjoj jubilarnoj 1974/75. godini kada je našem velikom jubileju posvećeno mnogo prostora u Vašem listu. Izražavajući zahvalnost za popularizaciju i propagandu planinarstva

i rekreacije u planini, Izvršni odbor PSH je na svojoj sjednici održanoj 2. lipnja donio odluku da se u znak priznanja tjednik »Vikend« odlikuje Zlatnim znakom PSH. Ovo naše najviše priznanje dodjeljuje se po prvi put jednom listu.«

U prigodnom govoru naglasio je predstavnik PSH da je dodjeljivanje znaka jednoj reviji bez presedana u povijesti hrvatskog planinarstva i da je odluka za to na sjednici Izvršnog odbora donijeta jednoglasno. Nakon svečanog dijela delegacija PSH je posjetila prostorije redakcije »Vikenda« i dogovorila se o daljoj suradnji na obostranu korist. Iznesena je zanimljiva statistika da je od travnja 1974. do svibnja 1975. u »Vikendu« objavljeno 56 napisa posvećenih planinarstvu i proslavljeni naše stoljetnice.

Gest Planinarskog saveza Hrvatske naišao je na puno priznanje ne samo u kući »Vjesnika« nego i u novinarskim krugovima. Iduća dana donijeli su o tom događaju ilustriranu reportažu dnevnicima »Vjesnik«, »Večernji list« i »Sportske novosti«, a »Vikend« u broju 369 uvodni članak. Spomenimo na kraju da je autor većine planinarskih napisu u »Vikendu« Željko Hlebec, referent za propagandu u PSH i višegodišnji suradnik »Vikenda«. (Z. P.)